

Evropská
komise

Klíčové údaje o výuce languages ve školách v Evropě

Vydání z roku 2023 | Eurydice
report

Sportovci
Jean Monnetová
Mládežnická
Vyšší vzdělání
Odborné vzdělávání a
příprava
Vzdělávání dospělých

Program Erasmus+
Obhacování životů, otevírání mysli **Školní vzdělávání**

Více informací o Evropské unii je k dispozici na internetu (<http://europa.eu>).

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2023

Vytisknout ISBN 978–92–9488–108–3 ISSN 1830–2076 doi:10.2797/737474 EC-XA-22–001-EN-C

PDF ISBN 978–92–9488–107–6 doi:10.2797/529032 EC-XA-22–001-EN-N

© Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, 2023

Politika Komise v oblasti opakovaného použití je prováděna rozhodnutím Komise 2011/833/EU ze dne 12. prosince 2011 o opakovaném použití dokumentů Komise (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39 - <https://eur-lex.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Není-li uvedeno jinak, je opakované použití tohoto dokumentu povoleno na základě licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použití je povoleno za předpokladu, že je poskytnut vhodný kredit a jsou uvedeny jakékoli změny.

Pro jakékoli použití nebo rozmnožování prvků, které nejsou vlastněny EU, může být nutné požádat o povolení přímo od příslušných nositelů práv. EU nevlastní autorská práva v souvislosti s žádnými obrázky, které nejsou opatřeny ukazatelem autorských práv © Evropská unie.

KREDITY

Obálka fotografie: © Julia Tim/stock.adobe.com; © vše bagel/stock.adobe.com;

© Alice/stock.adobe.com; © VectorPunks/stock.adobe.com;

© ok_creation/stock.adobe.com.

*Europo
Demokratio
Esperanto*

Dokument připravený Pierrem Dieumegardem pro [Evropu-demokracii-Esperanto](#)

Účelem tohoto „prozatímního“ dokumentu je umožnit více lidem v Evropské unii, aby se dozvěděli o dokumentech vytvořených Evropskou unií (a financovaných z daní). **Bez překladů jsou lidé z diskuse vyloučeni.**

DokumentThis byl [pouze v angličtině v pdf-souboru](#). Z tohoto počátečního souboru jsme vytvořili odt-soubor, připravený softwarem Libre Office, pro strojový překlad do jiných jazyků. [Výsledky jsou nyní k dispozici ve všech úředních jazycích.](#)

Je žádoucí, aby správní orgány EU převzaly překlad důležitých dokumentů. „Důležité dokumenty“ nejsou jen zákony a předpisy, ale také důležité informace potřebné k přijímání informovaných rozhodnutí společně.

Abychom společně diskutovali o naší společné budoucnosti a umožnili spolehlivé překlady, mezinárodní jazyk esperanto by byl velmi užitečný kvůli jeho jednoduchosti, pravidelnosti a přesnosti.

Kontaktujte nás:

Kontakt@europokune.eu

<https://e-d-e.org/-Kontakti-EDE>

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě

Vydání z roku 2023

Eurydice zpráva

Evropská výkonná
agentura pro vzdělávání a
kulturu

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Tento dokument zveřejnila Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu (EACEA; Oddělení platforem, studií a analýz).

Tuto publikaci prosím citujte jako:

Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2023. *Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023*, zpráva Eurydice, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Rukopis byl dokončen v únoru 2023.

© Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, 2023

Reprodukce je povolena za předpokladu, že je uveden zdroj.

Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu

Oddělení platforem, studií a analýz

Avenue du Bourget 1 (J-70 – Jednotka A6)

BE-1049 Brusel

Tel. +32 22995058

Fax +32 22921971

E-mail: eacea-eurydice@ec.europa.eu

Webová stránka: <http://eurydice.eacea.ec.europa.eu>

PŘEDMLUVA

Jeden slavný filozof kdysi řekl: Hranice mého jazyka znamenají hranice mého světa. Ale když se váš jazyk stane dvěma jazyky, třemi jazyky nebo deseti jazyky, začnou se hranice opravdu rozmazávat. V jazycích myslíme, cítíme, představujeme a plánujeme. Diktují, jak komunikujeme své znalosti, víru, zkušenost, touhu. Jazyk je způsob, jakým se odhalujeme a jak rozumíme druhým. Koneckonců, používáme jazyky, abychom přinesli změny ve společnosti a vynalezli naši budoucnost.

Jazyky jsou tedy ústředním prvkem našeho života a hrají zásadní roli ve vzdělávání. Evropa je jazykově různorodý kontinent. Jazyková

rozmanitost je také skutečností v mnoha našich školách. Tato realita přináší bohaté příležitosti všem studentům, zejména tím, že podporuje jejich zájem o široký svět a rozvíjí jejich mezikulturní dovednosti. Nicméně musíme věnovat pozornost řádné podpoře studentů, kteří se učí ve škole v jiném jazyce, než je jejich domov nebo první jazyk.

Podpora jazykové rozmanitosti a jazykového vzdělávání je stálou politickou linií Evropské unie (EU). Vlastní jazyková rozmanitost Evropy a počáteční ambice EU vytvořit společný prostor, v němž se lidé mohou volně pohybovat přes hranice, vyzvaly k přijetí pevných závazků v oblasti podpory jazykového vzdělávání.

V oblasti vzdělávání, konkrétněji, naším cílem je vybudovat Evropský prostor vzdělávání, kde všichni mladí lidé získají kvalitní vzdělání. V této souvislosti je zvládnutí jazyků klíčovou kompetencí, která otevírá dveře k bezkonkurenčním vzdělávacím zkušenostem v Evropě i mimo ni. Ve skutečnosti již mnoho let sledujeme politiku, která povzbuzuje všechny mladé lidi, aby získali znalosti cizích jazyků již od útlého věku, aby do konce středoškolského vzdělávání byli kromě jazyka školní docházky schopni zvládnout i dva jazyky. Úsilí musí pokračovat a dokonce zrychlit tímto směrem.

Chcete-li uspět v poskytování kvalitní jazykové výuky ve školách, obhajujeme komplexní přístup k výuce a učení jazyků. Náš přístup zahrnuje mnohojazyčnost ve školách a podporuje rozvoj všeobecného jazykového povědomí mezi pedagogy. Podporuje například výuku založenou na spolupráci mezi učiteli jazyků a dalšími učiteli, a to pomocí inovativních, inkluzivních a mnohojazyčných výukových přístupů a prostřednictvím programu Erasmus+ podporuje výuku v zahraničí pro studenty a učitele.

Tato zpráva poskytuje data a srovnávací analýzy pro poučný pohled na výuku jazyků v evropských zemích. Můžete například zjistit, že v celé EU se studenti v základním vzdělávání učí cizí jazyk od mladšího věku než kdy předtím. Angličtina je nejučenějším cizím jazykem s více než 98 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání, kteří se jej učí na úrovni EU.

Nicméně, pokud jde o druhý cizí jazyk, je zapotřebí více úsilí, protože nevidíme znatelné zlepšení.

Jsem přesvědčen, že tato zpráva bude velmi podporovat tvůrce politik a zúčastněné strany v oblasti vzdělávání, navrhovat a provádět politiky v této oblasti a v konečném důsledku usilovat o zlepšení výuky jazyků v našich školách a aktivní podporu jazykové rozmanitosti.

Marija Gabrielová

Komisař odpovědný za inovace, výzkum, kulturu, vzdělávání a mládež

Tabulka obsahu

PŘEDMLUVA.....	5
KÓDY A ZKRATKY.....	10
ÚVOD.....	12
SHRNUTÍ.....	15
KAPITOLA A: KONTEXT.....	22
KAPITOLA B – ORGANIZACE.....	31
ODDÍL I – STRUKTURY.....	31
ODDÍL II – ROZMANITOST NABÍZENÝCH JAZYKŮ.....	44
KAPITOLA C ÚČAST.....	60
ODDÍL I – POČET CIZÍCH JAZYKŮ, KTERÉ SE STUDENTI NAUČILI.....	60
ODDÍL II – CIZÍ JAZYKY, KTERÉ SE STUDENTI UČÍ.....	75
KAPITOLA D UČITELÉ.....	92
ODDÍL I – KVALIFIKACE A ODBORNÁ PŘÍPRAVA.....	92
ODDÍL II – NADNÁRODNÍ MOBILITA.....	102
KAPITOLA E VÝUKOVÉ PROCESY.....	112
ODDÍL I – DOBA VÝUKY A VÝSLEDKY UČENÍ.....	112
ODDÍL II – OPATŘENÍ NA PODPORU TESTOVÁNÍ A JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ.....	131
REFERENCE.....	138
GLOSÁŘ.....	140
STATISTICKÉ DATABÁZE A TERMINOLOGIE.....	144
PŘÍLOHY.....	146
PŘÍLOHA 1: PODROBNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE.....	146
PŘÍLOHA 2: CLIL V PRIMÁRNÍM A VŠEOBECNÉM SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.....	163
UZNÁNÍ.....	168

Obrázek Index

Obrázek A1: Státní jazyky a regionální, menšinové nebo neúzemní jazyky s úředním statutem, 2021/2022	23
Obrázek A2: Procento patnáctiletých studentů, kteří doma mluví převážně jiným jazykem, než je jazyk školní docházky, 2018.....	26
Obrázek A3: Procento imigrantů a nepřistěhovalců 15-letých studentů, podle jazyka mluveného doma, 2018	28
Obrázek A4: Procento patnáctiletých studentů navštěvujících školy, kde více než 25 % studentů mluví převážně jiným jazykem doma, než je jazyk školní docházky, 2018.....	29
Obrázek B1: Počáteční věk, ve kterém jsou první a druhý cizí jazyk povinnými předměty pro všechny studenty předškolního, základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 0–3), 2021/2022	33
Obrázek B2: Období, během něhož bylo studium cizího jazyka povinné v předškolním, primárním a/nebo všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 0–3) v období 2021/2022 a rozdíl od roku 2002/2003.....	35
Obrázek B3: Období, během něhož bylo studium dvou cizích jazyků povinné v primárním a/nebo všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3) v období 2021/2022 a rozdíl v období 2002/2003.....	37
Obrázek B4: Cizí jazyky poskytované jako nárok a jako povinné předměty pro všechny studenty základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	39
Obrázek B5: Rozdíl mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání a přípravy v počtu let strávených učením jednoho cizího jazyka jako povinného předmětu, 2021/2022.....	41
Obrázek B6: Rozdíl mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání a přípravy v počtu let strávených učením dvou cizích jazyků současně jako povinných předmětů, 2021/2022.....	42
Obrázek B7: Specifické cizí jazyky povinné pro všechny studenty základního a nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 1–2), 2021/2022.....	45
Obrázek B8: Cizí jazyky uvedené v řídicích dokumentech nejvyšší úrovně pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	47
Obrázek B9: Regionální nebo menšinové jazyky výslovně uvedené v řídicích dokumentech na nejvyšší úrovni pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	50
Obrázek B9: Regionální nebo menšinové jazyky výslovně uvedené v řídicích dokumentech na nejvyšší úrovni pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	51
Obrázek B10: Studium klasické řečtiny a latiny ve všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 2–3), 2021/2022.....	54
Obrázek B11: Nárok na výuku domácího jazyka pro studenty z přistěhovaleckého prostředí v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	56
Obrázek B12: Existence programů CLIL a status jazyků používaných v CLIL v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	58
Obrázek C1a: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v základním vzdělávání (ISCED 1), podle počtu jazyků, 2020.....	62
Obrázek C1b: Procento studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), podle věku, 2020.....	62
Obrázek C2: Trendy v procentech studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), 2013 a 2020.....	64
Obrázek C3: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle počtu jazyků, 2020.....	65
Obrázek C4: Trendy v procentech studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), 2013 a 2020.....	67

Obrázek C5: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v rámci vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), podle počtu jazyků, 2020.....	69
Obrázek C6: Trendy v procentech studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků v rámci vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), 2013 a 2020.....	71
Obrázek C7: Průměrný počet vyučovaných cizích jazyků na jednoho studenta v základním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020.....	73
Obrázek C8: Nejvíce se učí cizí jazyk v primárním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020.....	76
Obrázek C9: Země s vysokým podílem studentů (více než 90 %) studujících angličtinu v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020.....	78
Obrázek C10: Druhý nejučený cizí jazyk v primárním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020.....	80
Obrázek C11: Cizí jazyky jiné než angličtina, francouzština, němčina a španělština, které se naučilo nejméně 10 % studentů základního a všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 1–3), 2020.....	81
Obrázek C12: Trendy v procentech studentů, kteří se učí anglicky v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020.....	83
Obrázek C13: Trendy v procentech studentů, kteří se učí francouzsky v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020.....	85
Obrázek C14: Trendy v procentech studentů, kteří se učí německy v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020.....	87
Obrázek C15: Trendy v procentech studentů, kteří se učí španělsky ve všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 2–3), 2013 a 2020.....	89
Obrázek C16: Rozdíly v procentech studentů studujících angličtinu v obecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání (ISCED 3), 2020.....	91
Obrázek D1: Stupeň oborové specializace učitelů cizích jazyků v základním vzdělávání (ISCED 1), 2021/2022.....	93
Obrázek D2: Kvalifikace požadovaná pro práci ve školách poskytujících výuku typu A v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	95
Obrázek D3: Procento učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří absolvovali odbornou přípravu ve výuce ve vícejazyčném nebo multikulturním prostředí, 2018.....	98
Obrázek D4: Příklady klíčových pojmů popisujících činnosti CPD související s „jazykovou informovaností ve školách“, 2021/2022.....	101
Obrázek D5: Existence doporučení nejvyšší úrovně týkajících se obsahu ITE pro potenciální učitele cizích jazyků a období, které má být vynaloženo v cílové zemi, 2021/2022.....	103
Obrázek D6: Procento učitelů moderních cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří byli v zahraničí pro profesní účely, 2013 a 2018.....	105
Obrázek D7: Režimy financování poskytované orgány nejvyšší úrovně na podporu nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022.....	106
Obrázek D8: Procento mobilních učitelů moderního cizího jazyka v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří odjeli do zahraničí pro profesionální účely s podporou programu mobility, 2018.....	108
Obrázek D9: Procento mobilních učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle profesních důvodů pro odchod do zahraničí, na úrovni EU, 2018.....	109
Obrázek D10: Procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2) při dlouhých a krátkodobých pobytech v zahraničí, 2018.....	111
Obrázek E1: Počet hodin povinné výuky cizích jazyků během pomyslného roku v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, 2020/2021.....	114
Obrázek E2: Počet hodin za pomyslný rok přidělených na výuku prvního a druhého cizího jazyka jako povinných předmětů v povinném všeobecném vzdělávání na plný úvazek, 2020/2021.....	117

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Obrázek E3: Vztah mezi dobou výuky prvního cizího jazyka a počtem stupňů, během nichž se tento jazyk vyučuje v rámci povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek, 2020/2021.....	119
Obrázek E4: Doba výuky přidělená cizím jazykům jako povinný předmět, jako podíl celkové doby výuky v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, 2020/2021.....	122
Obrázek E5: Změny (v procentech) doporučené minimální doby výuky za pomyslný rok přidělené cizím jazykům jako povinným předmětům v období 2013/2014 a 2020/2021.....	124
Obrázek E6: Očekávaná minimální úroveň dosaženého vzdělání pro první a druhý cizí jazyk na konci nižšího a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 2–3), 2021/2022.....	128
Obrázek E7: Cizí jazyky testované prostřednictvím národních testů v oblasti všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), 2021/2022.....	132
Obrázek E8: Testování jazyka školní docházky na konci předškolního vzdělávání (ISCED 0) a/nebo začátku základního vzdělávání (ISCED 1), 2021/2022.....	135
Obrázek E9: Opatření na podporu jazykového vzdělávání nově příchozích migrujících studentů v základním a nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 1–2), 2021/2022.....	137

KÓDY A ZKRATKY

Kódy zemí

Evropská unie	O TOM, ŽE Itálie	Evropské sdružení volného obchodu a kandidátské země
Členské státy	CY Kypr	AL Albánie
BÝT Belgie	LV Lotyšsko	BA Bosna a Hercegovina
Být fr Belgie – Francouzské společenství	LT Litva	CH Švýcarsko
Být de Belgie – německy mluvící community	LU.CZ Lucembursko	JE Island
Bud' nl Belgie – Vlámské společenství	ČESKÁ REPUBLIKA Maďarsko	LI. Lichtenštejnsko
BG Bulharsko	MT Malta	JÁ JSEM Černá Hora
CZ Česko	ČESKÁ REPUBLIKA Nizozemsko	MK Severní Makedonie
ČESKÁ REPUBLIKA Dánsko	U NÁS Rakousko	NE Norsko
DE Německo	PL Polsko	RS Srbsko
EE Estonsko	PT Portugalsko	T.D. Türkiye
IE Irsko	/R Rumunsko	
EL Řecko	SI Slovinsko	
ES Španělsko	ČESKÁ REPUBLIKA Slovensko	
ČESKÁ REPUBLIKA Francie	FI Finsko	
ČESKÁ REPUBLIKA Chorvatsko	SE Švédsko	

Ostatní kódy

(:) nebo: Údaje nejsou k dispozici

Neúčastnili se shromažďování údajů

(-) nebo – Nepoužije se

Zkratky a zkratky

CEFR Společný evropský referenční rámec pro jazyky

CLIL Obsah a jazyk Integrované učení

CPD pokračující profesní rozvoj

ECTS Evropský systém přenosu a akumulace kreditů

ISCED Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

ISO Mezinárodní organizace pro normalizaci

JEDNY Z NICH počáteční vzdělávání učitelů

OECD Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj

PÍSA Program pro mezinárodní hodnocení studentů

TALISMAN Výuka a učení Mezinárodní průzkum

VETERINÁŘ odborné vzdělávání a příprava

ÚVOD

Jazyky jsou součástí kultury. Jako takové plně přispívají k budování osobních a kolektivních identit. Ve skutečnosti každý jazyk nabízí konkrétní vizi života. Jazyková rozmanitost je proto v demokratických společnostech ceněna a oceňována. Jazyky jsou také sofistikované nástroje, které umožňují lidem zapojit se do smysluplných vztahů mezi sebou a vztahují se ke světu obecně. Znalost jazyků je tedy skutečnou branou k obohacujícím zkušenostem a příležitostem v životě.

Evropa je jazykově různorodý kontinent. Tato rozmanitost zahrnuje nejen úřední jazyky zemí, ale také regionální nebo menšinové jazyky, kterými se po staletí mluví na evropském území, nemluvě o jazycích, které migranti přivezli. Respektování jazykové rozmanitosti bylo od počátku považováno za klíčovou zásadu Evropské unie a je zakotveno v jejím nejzákladnějším právu, tj. ve Smlouvě o Evropské unii (1).

KONTEXT POLITIKY

Studium jazyků hraje zásadní úlohu při realizaci evropského projektu. Účinné kompetence ve více než jednom jazyce přímo ovlivňují schopnost evropských občanů těžit ze vzdělávání, odborné přípravy a pracovních příležitostí v celé Evropě (2). Studium jazyků může rovněž posílit evropský rozměr ve vzdělávání a odborné přípravě: rozvíjí zájem studentů o jiné kultury, jejich porozumění a ocenění a v konečném důsledku podporuje evropskou identitu, která je inkluzivní a otevřená jiným kulturám.

Jazykové kompetence jsou jádrem vize Evropského prostoru vzdělávání stanovené ve sdělení Evropské komise „Posílení evropské identity prostřednictvím vzdělávání a odborné přípravy“. V souladu s tímto inspirativním výhledem by Evropa měla být místem, kde „učení, studium a výzkum není omezeno hranicemi. Kontinent, kde se kromě mateřského jazyka stal normou i další dva³jazyky. Podpora studia jazyků a mnohojazyčnosti je rovněž součástí vize vysoce kvalitního vzdělávání a klíčového významu pro přeshraniční mobilitu, spolupráci a vzájemné porozumění.

Gramotnost a mnohojazyčné kompetence patří mezi osm klíčových kompetencí pro celoživotní učení, které jsou zahrnuty do evropského referenčního rámce (4).

Zajistit, aby všichni studenti měli prospěch z výuky dvou cizích jazyků od útlého věku, je ambiciózní cíl, který poprvé formulovali v roce 2002 hlavy států nebo předsedové vlád shromáždění v Barceloně (5). Tento cíl byl nedávno zopakován v doporučení Rady z května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků. Konkrétně doporučení vyzývá členské státy, aby „[p]okud využily možnosti, jak pomoci všem mladým lidem získat před ukončením vyššího sekundárního vzdělávání a odborné přípravy – kromě jazyků školní docházky – pokud možno úroveň odborné způsobilosti alespoň v jednom dalším evropském jazyce, která jim umožní účinně používat tento jazyk pro sociální, vzdělávací a profesní účely, a podpořit osvojení dalšího (třetího) jazyka na úroveň, která jim umožní komunikovat se stupněm plynulosti“ (6).

1 Unie „respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou rozmanitost a zajišťuje, aby evropské kulturní dědictví bylo chráněno a posilováno“ (čl. 3 odst. 4).

2 „Kompetence jsou definovány jako kombinace znalostí, dovedností a postojů“ (doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových kompetencích pro celoživotní učení, Úř. věst. C 189, 4.6.2018).

3 Sdělení Komise – Posílení evropské identity prostřednictvím vzdělávání a kultury, COM(2017) 673 final, s. 11.

4 Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení, Úř. věst. C 189, 4.6.2018.

5 Závěry předsednictví – zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, C/02/930.

Doporučení Rady z roku 2019 ve skutečnosti tento cíl posunuje o krok dále, neboť jeho cílem je změnit myšlení tvůrců politik a odborníků z praxe v oblasti vzdělávání a inspirovat je k přijetí komplexních politik v oblasti jazykového vzdělávání a inovativních a inkluzivních metod a strategií výuky jazyků. Cílem je posílit celkové jazykové kompetence studentů, tj. jejich kompetence v jazyce školní docházky, cizích jazycích (7) a domácích jazycích ve specifickém případě dětí s vícejazyčným zázemím.

Tohoto komplexního přístupu k výuce a studiu jazyků lze dosáhnout zejména podporou rozvoje jazykového povědomí ve školách, což vyžaduje zapojení všech zaměstnanců školy do neustálého uvažování o jazykovém rozměru ve všech aspektech školního života. Jazykové školy by měly poskytovat inkluzivní rámec pro výuku jazyků, ocenit jazykovou rozmanitost studentů a využívat ji jako zdroj učení a zároveň zapojit rodiče, další pečovatele a širší místní komunitu do jazykového vzdělávání.

V nedávné době bylo v usnesení Rady o novém strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy směrem k Evropskému prostoru vzdělávání a po něm (2021–2030), které bylo přijato v únoru 2021 (8), uvedeno, že podpora výuky jazyků a učení se jazyků a mnohojazyčnosti je konkrétním opatřením evropské spolupráce s cílem zajistit kvalitu, rovnost, začlenění a úspěch ve vzdělávání a odborné přípravě.

A konečně nedávno přijaté doporučení Rady o cestách k úspěchu ve školách (9) je zaměřeno na podporu lepších výsledků vzdělávání pro všechny studenty bez ohledu na jejich konkrétní situaci (např. socioekonomické zázemí) a dobré životní podmínky ve škole. V této souvislosti jsou zdůrazněny specifické potřeby studentů z přistěhovaleckého prostředí, zejména pokud jde o podporu jazykového vzdělávání.

OBSAH ZPRÁVY

Toto páté vydání *klíčových údajů o výuce jazyků ve školách v Evropě*, které přirozeně vychází z předchozího vydání, poskytuje spolehlivé údaje o mnoha otázkách týkajících se výuky jazyků ve školách v Evropě. Ústředním bodem této publikace jsou cizí jazyky, i když jsou zvažovány i jiné jazyky (regionální nebo menšinové jazyky, klasické jazyky atd.). Vyšetřování se zaměřuje na politický rámec, ve kterém probíhá skutečná výuka cizích jazyků. Nicméně, jsou-li k dispozici, statistické údaje pomáhají poskytnout více zakořeněný obraz.

Tato zpráva obsahuje 51 ukazatelů. Každá z nich obsahuje grafiku, vysvětlující text a nadpis shrnující hlavní zjištění. Ukazatele jsou rozděleny do pěti kapitol:

Kapitola A začíná nastíněním všech úředních jazyků v Evropě a pokračuje diskusí o jazykové rozmanitosti v dnešních třídách.

6 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 17.

7 Průzkum Evropské unie o kompetencích studentů v cizích jazycích ukázal, že pouze 42 % testovaných patnáctiletých studentů dosáhlo úrovně „nezávislého uživatele“ (B1/B2 ve Společném evropském referenčním rámci pro jazyky) v prvním cizím jazyce a 25 % této úrovně dosáhlo ve druhém cizím jazyce. Kromě toho značný počet studentů (14 % u prvního cizího jazyka a 20 % u druhého cizího jazyka) nedosáhl úrovně „základního uživatele“ (tj. úroveň pre-A1 ve Společném evropském referenčním rámci pro jazyky) (Evropská komise, 2012).

8 Usnesení Rady o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy na cestě do Evropského prostoru vzdělávání a dále (2021–2030), Úř. věst. C 66, 26.2.2021.

9 Doporučení Rady ze dne 28. listopadu 2022 o cestě k úspěchu ve škole a o nahrazení doporučení Rady ze dne 28. června 2011 o politikách ke snížení míry předčasného ukončení školní docházky, Úř. věst. C 469, 9.12.2022.

Kapitola B se zabývá poskytováním cizích jazyků v učebních osnovách. První část se zaměřuje na počet poskytovaných cizích jazyků, zatímco druhá nastiňuje konkrétní jazyky, které jsou k dispozici.

Kapitola C se zaměřuje na míru účasti studentů ve výuce jazyků. První část zkoumá počet cizích jazyků, které se studenti učí podle úrovně vzdělání a dráhy, zatímco druhá zkoumá, které cizí jazyky se studenti učí.

Kapitola D je věnována učitelům cizích jazyků. První část se zabývá řadou otázek souvisejících s kvalifikací učitelů, jejich stupněm specializace a možnostmi odborné přípravy, které mají. Druhá část se zabývá nadnárodní mobilitou učitelů cizích jazyků.

Kapitola E začíná zkoumáním doby výuky cizích jazyků a očekávaných výsledků učení prvních dvou cizích jazyků, které se studenti učí. Zaměřuje se také na jazykové testování a podpůrná opatření pro studenty migrantů v běžném vzdělávání.

Kapitoly jsou doprovázeny glosářem, který vysvětluje klíčové pojmy. Přílohy poskytují doplňující informace o různých aspektech zprávy.

ZDROJE ÚDAJŮ A METODIKA

Hlavním zdrojem údajů pro tuto zprávu je síť Eurydice, která poskytla kvalitativní informace o politikách a opatřeních v oblasti (cizí) výuky jazyků ve školách. Tyto informace byly shromážděny prostřednictvím dotazníku vyplněného v lednu a únoru 2022 národními odborníky/zástupci sítě. Hlavním zdrojem informací jsou předpisy/doporučení, osnovy a další řídicí dokumenty vydané nejvyššími vzdělávacími orgány. Referenčním rokem je školní rok 2021/2022. Byly rovněž použity informace ze společného sběru údajů o době výuky Eurydice – organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2021a).

Údaje Eurydice doplňují údaje Eurostatu a údaje ze dvou mezinárodních průzkumů provedených OECD: program pro mezinárodní hodnocení studentů (PISA) z roku 2018 a mezinárodní průzkum výuky a učení z roku 2018 (TALIS). Statistické údaje Eurostatu s referenčním rokem 2019/2020 poskytují informace o míře účasti studentů na výuce jazyků ve školách. Studentský dotazník pro rok 2018 PISA byl použit k výpočtu podílu studentů, kteří doma mluví jiným jazykem než jazykem školní docházky. Dotazník pro učitele pro program TALIS 2018 byl použit k tomu, aby poskytl určitý přehled o nadnárodní mobilitě učitelů jazyků a jejich možnostech vyučovat ve vícejazyčných školách.

Tato zpráva se zaměřuje především na základní a všeobecné sekundární vzdělávání. Některé ukazatele se však týkají předškolního vzdělávání a středního odborného vzdělávání. Ve většině případů jsou zahrnuty pouze veřejné školy (s výjimkou Belgie, Irska a Nizozemska, kde se berou v úvahu soukromé školy závislé na vládě).

Zpráva se týká 39 systémů vzdělávání a odborné přípravy ve 37 členských zemích¹⁰sítě Eurydice (27 členských států Evropské unie a Albánie, Bosny a Hercegoviny, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska, Černé Hory, Severní Makedonie, Norska, Srbska a Turek).

Během školního roku 2021/2022, který je referenčním rokem pro většinu ukazatelů, ovlivnila organizace vzdělávání v mnoha evropských zemích zvláštní opatření prováděná v reakci na pandemii COVID-19. Opatření dočasné povahy nejsou uvedena v této publikaci, která představuje „normální“ kontext, v němž se studenti učí (cizí) jazyky.

¹⁰ Počet systémů vzdělávání a odborné přípravy je vyšší než počet zemí. Je tomu tak proto, že Belgie se počítá jako tři systémy vzdělávání a odborné přípravy (Francouzské společenství Belgie, Vlámské společenství Belgie a německy mluvící společenství Belgie).

SHRNUTÍ

Jazyková rozmanitost je součástí evropské DNA. Mozaika evropských jazyků zahrnuje nejen úřední státní jazyky jednotlivých zemí, ale také regionální nebo menšinové jazyky, kterými se po staletí mluví na evropském území, nemluvě o jazycích, které migranti přivezli. V tomto kontextu je studium jazyků pro mnoho lidí nutností; a co víc, je to příležitost pro všechny, což vede k nové práci nebo příležitosti ke studiu. Kromě toho, jako součást kultury, jazyky přispívají k budování osobní a kolektivní identity. Ve skutečnosti každý jazyk nabízí konkrétní vizi života. Jazyková rozmanitost je proto v demokratických společnostech ceněna a oceňována.

Studium jazyků hraje zásadní úlohu při realizaci evropského projektu, zejména při vytváření Evropského prostoru vzdělávání⁽¹¹⁾, což je skutečný společný prostor pro kvalitní vzdělávání a celoživotní učení pro všechny, a to napříč hranicemi. V této souvislosti je mnohojazyčnost uznávána jako jedna z osmi klíčových kompetencí potřebných pro osobní naplnění, zdravý a udržitelný životní styl, zaměstnatelnost, aktivní občanství a sociální začlenění, jak je uvedeno v doporučení Rady o klíčových kompetencích pro celoživotní učení⁽¹²⁾.

Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků je zaměřeno na posílení celkových jazykových schopností studentů. Jedním z hlavních cílů je také zlepšení specifického vzdělávání cizích jazyků ve školách. S ohledem na tento cíl doporučení vyzývá členské státy, aby „pomáhaly všem mladým lidem získat před ukončením vyššího sekundárního vzdělávání a odborné přípravy – kromě jazyků školní docházky – pokud možno úroveň odborné způsobilosti alespoň v jednom dalším evropském jazyce, která jim umožní účinně používat tento jazyk pro sociální, vzdělávací a profesní účely, a podporovat osvojení dalšího (třetího) jazyka na úroveň, která jim umožní komunikovat se stupněm plynulosti“⁽¹³⁾.

Vydání *klíčových údajů o výuce jazyků ve školách v Evropě* z roku 2023 je pátým vydáním zprávy. Vychází samozřejmě ze čtyř předchozích publikací. Stejně jako v předchozích vydáních má toto nové vydání přispět ke sledování vývoje politiky v oblasti (cizí) výuky jazyků ve školách v Evropě. Zatímco jádrem vyšetřování jsou cizí jazyky, zvažují se i jiné jazyky (regionální nebo menšinové jazyky, klasické jazyky atd.).

Konkrétně tato zpráva obsahuje 51 ukazatelů, které pokrývají širokou škálu témat souvisejících s (zahraniční) jazykovou politikou na úrovni Evropské unie (EU) a na vnitrostátní úrovni, jako jsou:

- poskytování (zahraničních) jazyků v učebních osnovách;
- počet a rozsah jazyků studovaných studenty;
- doba výuky věnovaná výuce cizích jazyků;
- očekávané úrovně dosažené v prvním a druhém cizím jazyce;
- jazyková podpora pro nově přichozí studenty migrantů a výuku domácího jazyka;
- profily a kvalifikace učitelů cizích jazyků;
- nadnárodní mobilita učitelů cizích jazyků.

Hlavním zdrojem údajů této zprávy je síť Eurydice, která poskytla kvalitativní informace o politikách a opatřeních v oblasti (cizí) výuky jazyků ve školách⁽¹⁴⁾. Údaje Eurydice doplňují údaje Eurostatu a údaje ze

11 Další informace o Evropském prostoru vzdělávání naleznete na internetových stránkách Komise (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

12 Doporučení Rady ze dne 22. května 2018 o klíčových schopnostech pro celoživotní učení, Úř. věst. C 189, 4.6.2018.

13 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 17.

14 Referenčním rokem je 2021/2022, s výjimkou údajů o době výuky, pro kterou je rok 2020/2021. Tyto údaje se týkají především všeobecného vzdělávání.

dvou mezinárodních průzkumů provedených Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj: program pro mezinárodní hodnocení studentů z roku 2018 a mezinárodní průzkum výuky a učení z roku 2018 ⁽¹⁵⁾.

Zpráva se týká 39 vzdělávacích systémů ve 37 členských zemích sítě¹⁶Eurydice (27 členských států EU a Albánie, Bosny a Hercegoviny, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska, Černé Hory, Severní Makedonie, Norska, Srbska a Tureky).

Ve srovnání s téměř před dvěma desetiletími se studenti základního vzdělávání učí cizí jazyk od mladšího věku ve velké většině vzdělávacích systémů.

Ve většině vzdělávacích systémů se všichni studenti musí začít učit cizí jazyk ve věku od 6 do 8 let. V šesti vzdělávacích systémech (německy mluvící společenství Belgie, Řecka, Kypru, Lucemburska, Malty a Polska) je tento požadavek uložen ještě dříve (viz obrázek B1). V posledních dvou desetiletích přibližně dvě třetiny vzdělávacích systémů prodloužily délku povinného studia cizích jazyků o 1 až 7 let. Ve všech případech je toto zvýšení způsobeno snížením počátečního věku, kdy je první cizí jazyk povinným předmětem (viz obrázek B2). Tento trend odráží výzvu Evropské rady na jejím zasedání v Barceloně v roce 2002, která vyzvala země EU, aby přijaly opatření s cílem „zlepšit zvládnutí základních dovedností, zejména vyučováním nejméně dvou cizích jazyků od raného věku“ ⁽¹⁷⁾.

Povinnost naučit se ve většině vzdělávacích systémů alespoň jeden cizí jazyk od prvních let základního vzdělávání (nebo dokonce předškolního vzdělávání) vysvětluje velmi vysoký podíl studentů základního vzdělávání na úrovni EU, kteří se v roce 2020 učili alespoň jeden cizí jazyk (86,1 %) (viz obrázek C1a). Ve srovnání s rokem 2013 se jedná o nárůst o 6,7 procentního bodu (viz obrázek C2). V roce 2020 se méně než polovina všech studentů, kteří navštěvují základní vzdělání, naučila alespoň jeden cizí jazyk pouze ve třech vzdělávacích systémech (francouzské a vlámské společenství Belgie a Nizozemska) (viz obrázek C1). V těchto vzdělávacích systémech začíná výuka cizího jazyka jako povinného předmětu relativně pozdě v základním vzdělávání (viz obrázek B1). To vysvětluje, proč je poměr, který se týká studentů v celém základním vzdělávání, poměrně nízký.

Studium druhého cizího jazyka obvykle začíná na konci základního nebo nižšího sekundárního vzdělávání

V roce 2020 se na úrovni EU 59,2 % studentů v celém nižším sekundárním vzdělávání učilo dva cizí jazyky nebo více (viz obrázek C3). Studenti se začínají učit druhý cizí jazyk jako povinný předmět v pozdních letech základního vzdělávání nebo v prvních letech nižšího sekundárního vzdělávání ve většině vzdělávacích systémů (viz obrázek B1). Existují však i jiné vzorce, které mohou částečně vysvětlit relativně nízkou celkovou míru studentů studujících alespoň dva cizí jazyky na této úrovni vzdělávání na úrovni EU. Například v osmi vzdělávacích systémech (Bulharsko, Maďarsko, Rakousko, Slovinsko, Slovensko, Lichtenštejnsko, Norsko a Tureky) se učení dvou cizích jazyků stává povinným pro všechny studenty všeobecného vzdělávání až po dosažení vyšší sekundární úrovně. Kromě toho v sedmi vzdělávacích systémech (Francouzské společenství Belgie, Německo, Irsko, Španělsko, Chorvatsko, Švédsko a Albánie) neexistuje žádná politika, která by učení dvou cizích jazyků vyžadovala pro všechny studenty (viz obrázek B1).

V některých zemích je studium dvou jazyků spíše nárokem než povinností.

Místo toho, aby dva cizí jazyky povinné pro všechny studenty, národní osnovy mohou poskytnout jiné způsoby, jak zajistit, aby všichni studenti měli možnost učit se dva nebo více cizích jazyků. Například ve

15 Pro statistické údaje Eurostatu je referenčním rokem 2019/2020, s výjimkou časových řad, pro něž jsou referenčními roky 2012/2013 a 2019/2020. Statistické údaje Eurostatu poskytují informace o míře účasti studentů ve školách na jazykové učení. Kontextové dotazníky z průzkumů Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj byly použity k řešení otázek studentů hovořících jiným jazykem, než je jazyk školní docházky doma (Program pro mezinárodní hodnocení studentů), a (zahraniční) jazykové mobility učitelů a příležitostí k odborné přípravě na výuce ve vícejazyčných školách (Mezinárodní průzkum výuky a učení).

16 Počet systémů vzdělávání a odborné přípravy je vyšší než počet zemí. Je tomu tak proto, že Belgie má tři systémy vzdělávání a odborné přípravy (Francouzské společenství Belgie, Vlámské společenství Belgie a německy mluvící společenství Belgie).

17 Závěry předsednictví – zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, C/02/930, s. 19.

Španělsku, Chorvatsku a Švédsku není učení dvou cizích jazyků pro všechny studenty nikdy podmínkou. Všichni studenti všeobecného vzdělávání jsou však oprávněni tak učinit během své školní docházky. Tato příležitost je nejprve poskytována na začátku nižšího sekundárního vzdělávání (ve Španělsku) nebo na konci základního vzdělávání (v Chorvatsku a Švédsku) (viz obrázek B4).

V letech 2013 až 2020 se na úrovni Evropské unie téměř nezměnilo procento studentů, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky v nižším sekundárním vzdělávání.

Na úrovni EU se podíl studentů, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky v nižším sekundárním vzdělávání, mezi lety 2013 a 2020 zvýšil pouze o 0,8 procentního bodu. Ve většině zemí byl rozdíl menší než 10 procentních bodů. Z těchto zemí (tj. s rozdílem nižším než 10 procentních bodů) vykazovalo o něco více než polovina podíl, který byl v roce 2020 stále nižší než 90 %, což naznačuje prostor pro zlepšení míry účasti studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků (viz obrázek C4).

Ve třech vzdělávacích systémech, konkrétně ve Vlámském společenství Belgie, Česka a Francie, se toto procento zvýšilo nejméně o 15 procentních bodů. V dalších dvou zemích (Slovinsko a Slovensko) byl trend opačný: podíl nižších sekundárních studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, se snížil o více než 25 procentních bodů¹⁸). Mohou být identifikovány různé důvody těchto změn. Například na Slovensku může pokles souviset s odstraněním požadavku, aby se každý student během nižšího sekundárního vzdělávání učil dva cizí jazyky (viz obrázek B3).

Studenti odborného vzdělávání a přípravy nemají stejné možnosti učit se dva cizí jazyky jako jejich protějšky ve všeobecném vzdělávání.

V roce 2020 činil podíl studentů odborného vzdělávání a přípravy ve vyšším sekundárním vzdělávání, kteří se učili dva nebo více jazyků, v roce 2020 35,1 %. To je téměř o 25 procentních bodů méně než jejich protějšky ve všeobecném vzdělávání (60,0 %). U všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání se alespoň 90 % studentů naučilo dva nebo více cizích jazyků ve 13 vzdělávacích systémech, zatímco u odborného vyššího sekundárního vzdělávání bylo tohoto procenta dosaženo pouze v Rumunsku. Stejně tak existuje pouze jedna země, kde se více než 30,0 % studentů v rámci celého všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání nenaučí žádné cizí jazyky (Portugalsko) oproti šesti v rámci vyššího odborného středoškolského vzdělávání (Dánsko, Německo, Estonsko, Španělsko, Litva a Island) (viz obrázek C5). Ve srovnání s rokem 2013 zůstal podíl studentů odborného vzdělávání a přípravy ve vyšším sekundárním vzdělávání, kteří se učili dva nebo více jazyků, ve většině zemí poměrně stabilní (viz obrázek C6).

Tyto statistiky skutečně odrážejí rozdíly v poskytování jazyků, jak jsou uvedeny v oficiálních osnovách pro studenty všeobecného vzdělávání na jedné straně a studenty odborného vzdělávání a přípravy na straně druhé. Ve skutečnosti se v 19 vzdělávacích systémech budou studenti odborného vzdělávání a přípravy na konci středního vzdělávání učit dva jazyky jako povinné předměty po dobu kratší než jejich protějšky ve všeobecném vzdělávání (viz obrázek B6).

Angličtina, jako cizí jazyk, je jedním z druhů

Téměř ve všech evropských zemích je angličtina cizím jazykem, který se studenti nejvíce naučili během základního a středního vzdělávání (viz obrázek C8). V roce 2020 se více než 90 % studentů naučilo angličtinu alespoň v jedné úrovni vzdělání (tj. základního, nižšího nebo vyššího sekundárního vzdělávání) téměř ve všech evropských zemích. V 11 zemích se více než 90 % studentů naučilo anglicky na všech úrovních vzdělávání (viz obrázek C9).

Vysoké procento studentů, kteří se učí anglicky, souvisí se skutečností, že angličtina je povinným cizím jazykem v 21 vzdělávacích systémech na primární a/nebo nižší sekundární úrovni (viz obrázek B7). V ještě větším počtu vzdělávacích systémů musí být součástí učebních osnov na konkrétních úrovních vzdělávání ve všech školách (viz obrázek B8a).

V letech 2013 až 2020 došlo k výraznému zvýšení míry účasti studentů, kteří se učí anglicky v základním vzdělávání.

18 V Polsku došlo také k výraznému poklesu podílu nižších sekundárních studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků. Tento pokles je způsoben reorganizací školních tříd napříč úrovněmi vzdělávání, přičemž nižší sekundární vzdělání se nyní skládá ze čtyř stupňů, z nichž dvě nezahrnují povinné studium cizích jazyků. Výchozí stupeň a počet let povinného druhého studia cizích jazyků však zůstávají nezměněny (viz obrázek C4).

V roce 2020 činil podíl studentů, kteří se učí anglicky, 98,3 % v nižším sekundárním vzdělávání a 95,7 % u všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. V roce 2013 se v drtivé většině vzdělávacích systémů 90 % nebo více studentů nižšího a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání také naučilo angličtinu. To znamená, že v těchto dvou úrovních vzdělávání je míra studentů, kteří se učí anglicky, stabilní a vysoká (viz obrázky C12b a C12c).

V primárním vzdělávání je obraz poněkud odlišný: pouze v jedné třetině vzdělávacích systémů se alespoň 90 % všech studentů naučilo anglicky v roce 2013 i v roce 2020. Mezi těmito dvěma referenčními roky se učení angličtiny v osmi vzdělávacích systémech (Dánsko, Řecko, Lotyšsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Finsko a Švédsko) zvýšilo nejméně o 10 procentních bodů (viz obrázek C12a). Toto zvýšení lze vysvětlit dvěma výše uvedenými skutečnostmi: studenti se začínají učit cizí jazyk v raném věku a angličtina je nejučeným cizím jazykem téměř ve všech zemích.

V roce 2020 byly na úrovni Evropské unie nejpopulárnější volbou pro druhý cizí jazyk francouzština a němčina.

Francouzština a/nebo němčina musí být uvedena ve školních osnovách přibližně v jedné čtvrtině vzdělávacích systémů (viz obrázek B8a). Kromě toho některé vzdělávací systémy stanoví povinnost francouzštiny a/nebo němčiny (viz obrázek B7). To platí zejména ve vícejazyčných zemích, kde se jedná o státní jazyky, například v Belgii, Lucembursku a Švýcarsku (viz obrázek A1). Úřední dokumenty rovněž běžně odkazují na francouzštinu a/nebo němčinu mezi jazyky, které se školy mohou rozhodnout zahrnout do svého vzdělávání (viz obrázek B8b).

V roce 2020 byla na úrovni EU druhým nejučeným cizím jazykem v primárním a nižším sekundárním vzdělávání. Na těchto dvou úrovních se učilo o 5,5 % a 30,6 % studentů. Němčina byla druhým nejučeným cizím jazykem v EU v rámci vyššího sekundárního vzdělávání, přičemž 20,0 % studentů ji bralo jako předmět (viz obrázek C10).

Ve srovnání s rokem 2013 zůstal podíl studentů, kteří se učí francouzsky nebo německy, ve většině zemí stabilní (viz obrázky C13 a C14).

V roce 2020 byla španělština druhým nejučeným cizím jazykem v pěti zemích.

Vzdělávací úřady ve většině evropských zemí kladou menší důraz na španělštinu než na angličtinu, francouzštinu nebo němčinu. Žádná evropská země neurčuje španělštinu jako povinný cizí jazyk pro všechny studenty během nejméně jednoho školního roku (viz obrázek B7) a pouze dvě země (Švédsko a Norsko) vyžadují, aby všechny školy na konkrétních úrovních vzdělávání poskytovaly studentům možnost učit se španělsky (viz obrázek B8a).

V roce 2020 se na úrovni EU učilo španělsky 17,7 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání a 18,0 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání. Jednalo se o druhý nejučený cizí jazyk (s alespoň 10 % studentů, kteří se jej učili) v nižším sekundárním vzdělávání v Irsku, ve vyšším sekundárním vzdělávání v Německu a v oblasti nižšího sekundárního vzdělávání a vyššího sekundárního vzdělávání ve Francii, Švédsku a Norsku (viz obrázek C10).

Stejně jako pozorované trendy ve vzdělávání francouzštiny a němčiny, i procento studentů, kteří se učí španělsky, zůstalo ve většině zemí ve srovnání s rokem 2013 stabilní (viz obrázek C15).

V roce 2020 se cizí jazyky kromě angličtiny, francouzštiny, němčiny a španělštiny v Evropě naučily mnohem méně často.

V roce 2020 byly jazyky jiné než angličtina, francouzština, němčina a španělština běžně studovány pouze v několika málo zemích, většinou z historických důvodů nebo z důvodu zeměpisné blízkosti (viz obrázek C11). Italská (v Chorvatsku, Maltě, Rakousku a Slovinsku), ruština (v Bulharsku, Česku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Polsku a na Slovensku), dánština (na Islandu), nizozemština (ve francouzském společenství Belgie), estonština (v Estonsku) a švédština (ve Finsku) byly jedinými dalšími cizími jazyky, které se naučily minimálně 10 % studentů základního nebo všeobecného sekundárního vzdělávání v kterékoli evropské zemi (viz obrázek C11).

Nicméně, v několika zemích učební plán specifikuje další jazyky, které školy mohou poskytovat, jako je čínština, arabština, turečtina, japonština a portugalština. Rozsah specifikovaných cizích jazyků je nejvyšší ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání (viz obrázek B8b). Kromě toho na této úrovni vzdělávání existují v několika zemích po celé Evropě vnitrostátní testy v méně orientovaných jazycích, které vedou k

získání osvědčení. To je například případ čínského jazyka, pro který je k dispozici národní test vedoucí k certifikátu v přibližně jedné čtvrtině zemí. Francie, Norsko a Německo jsou tři země s nejvyšším počtem cizích jazyků, pro které existuje takový národní test: 60, 45 a 24 (viz obrázek E7).

V primárním vzdělávání je doba výuky věnovaná cizím jazykům malá část celkové doby výuky ve většině zemí.

V základním vzdělávání ve většině vzdělávacích systémů představuje doba výuky cizích jazyků jako povinných předmětů mezi 5 % a 10 % celkové doby výuky přidělené na výuku celého povinného učebního plánu. Tento podíl dosahuje 10 % až 19 % v povinných třídách všeobecného sekundárního vzdělávání, během nichž se studenti učí jeden nebo někdy dva cizí jazyky (viz obrázek E4).

U základního vzdělávání je ve většině vzdělávacích systémů počet hodin věnovaných výuce cizích jazyků jako povinných předmětů 30 až 69 hodin za pomyslný rok (viz obrázek E1a). Relativně nízký počet hodin pozorovaných v některých vzdělávacích systémech lze částečně vysvětlit skutečností, že výuka cizích jazyků není povinná ve všech stupních základního vzdělávání.

V povinných třídách všeobecného sekundárního vzdělávání se počet vyučovaných hodin za pomyslný rok pohybuje od přibližně 75 hodin (v Chorvatsku, Albánii a Norsku) do přibližně 185 hodin (v Bulharsku, Dánsku, Francii a Lichtenštejnsku (*Gymnasium*)) (viz obrázek E1b). S 373 hodin, Lucembursko (*enseignement secondaire classique*) je vynikající případ: Francouzština a němčina, dva ze tří státních jazyků, které se učí studenti od útlého věku (viz obrázek B1), jsou v učebních osnovách považovány za cizí jazyky.

V letech 2014 až 2021 došlo k výrazným změnám ve výuce cizích jazyků pouze v menšině zemí.

V letech 2014 až 2021 zůstala doba výuky věnovaná cizím jazykům jako povinným předmětům ve většině vzdělávacích systémů relativně stabilní. V primárním vzdělávání, mezi vzdělávacími systémy s rozdíly mezi dvěma referenčními roky, doba výuky věnovaná cizím jazykům se ve většině případů zvýšila. Největší nárůst o více než 50 % se nachází v Dánsku a Finsku (viz obrázek E5).

Při pohledu na povinné stupně všeobecného středoškolského vzdělání je počet zemí se zdatelnou změnou počtu vyučovaných hodin poměrně podobný počtu zemí, které se nezměnily nebo téměř nezměnily. Mezi zeměmi, které mají rozdíl, se nevyskytuje žádný jasný trend. Rozdíly jsou navíc menší než rozdíly v základním vzdělávání. Dánsko je jedinou zemí s obzvláště velkým nárůstem (100 %) (viz obrázek E5). V této zemi se studium druhého cizího jazyka stalo povinným pro všechny studenty, zatímco před tím, než to bylo volitelné (viz obrázek B3).

Očekává se, že studenti dosáhnou úrovně B2 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky ve svém prvním cizím jazyce do konce všeobecného sekundárního vzdělávání.

Téměř všechny země používají Společný evropský referenční rámec pro jazyky, zřízený Radou Evropy, s cílem stanovit mezinárodně srovnatelné úrovně dosažení cizích jazyků. Pokud jde o první cizí jazyk, většina zemí vyžaduje, aby studenti dosáhli úrovně A2 na konci nižšího sekundárního vzdělání a úrovně B2 na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Osnovy v Řecku a na Islandu stanovily úroveň C1 jako nejvyšší úroveň dosažení vzdělání na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Pro druhý cizí jazyk jsou ve většině zemí minimální požadavky na úroveň A2 na konci nižšího sekundárního vzdělání a na úrovni B1 na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Pouze Itálie a Island stanovily minimální požadavek na vyšší úroveň než B1 pro studenty všeobecného vzdělávání na konci jejich školní docházky (B2 a C1) (viz obrázek E6).

Při porovnávání úrovně dosažení vzdělání studentů pro první a druhý cizí jazyk se obecně očekává, že dosažení bude vyšší u prvního cizího jazyka než u druhého. Pouze v menšině zemí se očekávají výsledky v prvním a druhém jazyce ve stejném referenčním bodě. Tento rozdíl v úrovni dosažení mezi prvním a druhým cizím jazykem není překvapivý, protože druhý cizí jazyk se učí méně let ve všech vzdělávacích systémech (viz obrázky B2 a B3). Doba výuky druhého cizího jazyka je také nižší (viz obrázek E2).

V mnoha zemích jsou v učebních osnovách také regionální nebo menšinové jazyky a klasické jazyky.

Ve většině evropských zemí legislativa oficiálně uznává alespoň jeden regionální nebo menšinový jazyk (viz obrázek A1). Toto oficiální uznání často vyžaduje podporu používání těchto jazyků v různých oblastech

veřejného života, včetně vzdělávání. Některé země, jako je Francie, však neuznávají regionální a menšinové jazyky jako úřední jazyky, a přesto tyto jazyky stanoví ve svých řídicích dokumentech nejvyšší úrovně týkajících se vzdělávání (viz obrázek B9). Kromě toho v téměř polovině zemí zahrnují programy Integrované učení obsahu a jazyka (CLIL) regionální nebo menšinové jazyky jako vyučovací jazyky vedle státních jazyků (viz obrázek B12).

Na základě obsahu učebních osnov se výuka klasické řečtiny a/nebo latiny většinou odehrává ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání. Tyto jazyky jsou velmi zřídka povinné předměty. Klasická řečtina je povinná pouze pro všechny studenty v Řecku a na Kypru v nižším a všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání. Latina je povinným předmětem pro všechny studenty v Rumunsku (nižší střední vzdělání) a v Chorvatsku, Bosně a Hercegovině, Černé Hoře a Srbsku (obecné vyšší sekundární vzdělávání). V řadě dalších vzdělávacích systémů jsou klasická řečtina a/nebo latina povinné pouze pro studenty, kteří se řídí specifickými vzdělávacími cestami (viz obrázek B10).

Na úrovni Evropské unie asi jeden ze sedmi patnáctiletých studentů navštěvuje jazykově heterogenní školu

Jazykové heterogenní školy, definované pro účely této zprávy jako školy, kde více než 25 % studentů mluví doma jiným jazykem než jazyk školní docházky, jsou v mnoha evropských zemích poměrně běžné. V roce 2018 se na úrovni EU 13,3 % patnáctiletých studentů zúčastnilo jazykových heterogenních škol (viz obrázek A4). To lze částečně vysvětlit národním jazykovým kontextem: některé země mají několik státních jazyků a/nebo regionálních, menšinových nebo neúzemních jazyků (viz obrázek A1). Toto zjištění je rovněž úzce spjato s podílem studentů z přistěhovaleckého prostředí, kteří nemluví jazykem školní docházky doma (viz obrázek A3).

V roce 2018 pouze menšina učitelů na úrovni EU uvedla, že byli vyškoleni k výuce ve vícejazyčných třídách během svého počátečního vzdělávání učitelů (24,5 %) nebo dalšího profesního rozvoje (20,1 %). Kypr měl nejvyšší podíl učitelů, kteří byli vyškoleni k výuce těchto tříd během počátečního vzdělávání učitelů (48,0 %) a dalšího profesního rozvoje (37,7 %) (viz obrázek D3).

Domácí jazyková výuka je podporována nebo finančně podporována menšinou zemí

Mnoho špičkových vzdělávacích orgánů v Evropě přijímá opatření na podporu jazykového vzdělávání nově příchozích migrujících studentů v základním a nižším sekundárním vzdělávání. Nejoblíbenějším opatřením jsou další třídy v jazyce školní docházky; ty jsou podporovány nebo finančně podporovány téměř ve všech vzdělávacích systémech (viz obrázek E9). Diagnostické testy jazyka školní docházky na konci předškolního vzdělávání nebo na začátku základního vzdělávání jsou doporučeny nebo vyžadovány nejvyššími vzdělávacími orgány v méně než polovině vzdělávacích systémů. U nepatrné většiny z nich se tato doporučení nebo požadavky týkají celé školní populace, a nikoli pouze konkrétních skupin žáků (nově příchozích migrujících studentů, těch, kteří mluví doma jazykem, který se liší od jazyka školní docházky atd.) (viz obrázek E8).

Propagace nebo finanční podpora tříd mateřského jazyka nově příchozích migrujících studentů je mnohem méně častá než další třídy v jazyce školní docházky, jak to činí nepatrně více než jedna třetina zemí (viz obrázek E9). V menším počtu zemí (Estonsko, Litva, Rakousko, Slovinsko, Švédsko a Norsko) mají studenti z přistěhovaleckého prostředí s podmínkami nárok na výuku domácího jazyka (viz obrázek B11).

Potřeba kompetentních učitelů cizích jazyků v primárním vzdělávání a v programech integrovaného učení obsahu a jazyků vedla k různým politickým reakcím v celé Evropě.

V posledních dvou desetiletích se výuka cizích jazyků stala základem pro základní vzdělávání (viz obrázek B2). Proto v mnoha zemích vyvstala otázka kompetencí učitelů ve výuce cizích jazyků. Tato otázka se týká zejména stupně specializace těch, kteří vyučují cizí jazyky, neboť tradičně generalističtí učitelé (tj. ti, kteří vyučují všechny nebo většinu předmětů) poskytují učební osnovy na této úrovni.

V celé Evropě existují tři přístupy k přidělování učitelů k výuce cizích jazyků v základním vzdělávání; každý z nich se nachází v přibližně jedné třetině zemí. Zaprvé, odpovědnost za výuku cizích jazyků je svěřena pouze odborným učitelům (tj. těm, kteří se specializují na výuku omezeného počtu předmětů). Za druhé, tato odpovědnost je vložena do rukou všeobecných učitelů. V neposlední řadě mohou vyučovat jak velcí učitelé, tak i specializovaní učitelé cizí jazyky (viz obrázek D1).

Přibližně ve dvou třetinách zemí, které poskytují programy CLIL, kde se alespoň některé předměty vyučují v cizím jazyce, musí učitelé poskytující tento typ programu mít zvláštní (doplňkovou) kvalifikaci. Nejčastěji

musí tito učitelé prokázat, že mají dostatečnou znalost jazyka, ve kterém je program CLIL dodáván. Minimální požadovaná znalost cizího jazyka obvykle odpovídá úrovni B2 nebo úrovni C1 společného evropského referenčního rámce pro jazyky (viz obrázek D2).

V letech 2013 až 2018 se na úrovni Evropské unie zvýšil podíl učitelů cizích jazyků, kteří byli v zahraničí pro profesní účely, o 14,6 procentního bodu.

Studium nebo výuka v zahraničí je obohacující zkušeností pro každého učitele nebo potenciálního učitele. Je to ještě více pro učitele cizích jazyků, protože návštěvy v zahraničí přispívají k rozvoji jejich jazykových dovedností a jejich znalostí a porozumění kultuře země, kde se mluví jazykem, kterým vyučují.

V roce 2018 na úrovni EU přibližně 70 % učitelů cizích jazyků vyučujících v nižším sekundárním vzdělávání uvedlo, že byli alespoň jednou v zahraničí pro profesní účely během počátečního vzdělávání učitelů nebo v době, kdy byli ve službě. Španělsko, Nizozemsko a Island měly nejvyšší podíl mobilních učitelů cizích jazyků, z nichž více než 80 % uvedlo nadnárodní mobilitu (viz obrázek D6).

Ve všech zemích se tento podíl ve srovnání s rokem 2013 zvýšil. Na úrovni EU se zvýšila o 14,6 procentního bodu. Největší nárůst byl zaznamenán v Nizozemsku (26 procentních bodů) (viz obrázek D6).

Na úrovni Evropské unie byla nadnárodní mobilita více než jednoho ze čtyř mobilních učitelů cizích jazyků podporována programem Evropské unie.

Programy EU hrají významnou úlohu v nadnárodní mobilitě učitelů cizích jazyků. V roce 2018 bylo ve většině vzdělávacích systémů procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání, kteří odešli do zahraničí za profesními účely prostřednictvím programu EU, výrazně vyšší než procento těch, kteří odešli do zahraničí prostřednictvím celostátního nebo regionálního programu. Na úrovni EU činily tyto procentní podíly 27,4 % a 15,7 % (viz obrázek D8).

Na rozdíl od tohoto trendu byl příspěvek programů EU a vnitrostátních nebo regionálních programů k nadnárodní mobilitě učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání zhruba podobný ve Vlámském společenství Belgie, Francie, Chorvatska, Kypru a Maďarska (viz obrázek D8).

Na úrovni Evropské unie uvádí jedna třetina mobilních učitelů cizích jazyků výuku v zahraničí jako profesionální důvod pro odchod do zahraničí.

V roce 2018 byly na úrovni EU hlavními profesními důvody pro vycestování do zahraničí (nahlásilo více než polovina mobilních učitelů nižších sekundárních cizích jazyků) „jazykové učení“, „studium v rámci vzdělávání učitelů“ a „doprovázející navštěvující studenty“. Dalšími méně častými profesními důvody pro odchod do zahraničí (údaje přibližně o 40 % nebo méně učitelů nižších sekundárních cizích jazyků) byly „navázání kontaktu se školami v zahraničí“, „výuka“ a „učení jiných oborů“ (viz obrázek D9).

V roce 2018 téměř ve všech zemích většina mobilních učitelů cizích jazyků hlásila pobyt v zahraničí po dobu kratší než 3 měsíce (tj. krátkodobé pobyty). Španělsko, Francie a Itálie jsou z tohoto schématu výjimkami, neboť většina mobilních učitelů cizích jazyků uvedla, že pobývali v zahraničí déle (viz obrázek D10).

KAPITOLA A: KONTEXT

Evropa se vyznačuje bohatou mozaikou jazyků, z nichž každá představuje specifickou kulturní historii. Jazyky mohou být mluveny v celé zemi, nebo mohou mít regionální základ v rámci jednotlivých zemí. Je také běžné, že země sdílejí jazyky se svými sousedy kolem svých hranic, což odráží jejich společnou historii.

K evropskému mnohojazyčnému charakteru lze přistupovat z různých úhlů, z nichž jedním je oficiální uznávání jazyků evropskými nebo vnitrostátními orgány. Tato kapitola proto začíná nastíněním všech úředních jazyků 37 evropských zemí účastnících se této zprávy (viz obrázek A1). Tyto informace vycházejí z údajů poskytnutých sítí Eurydice.

Aby byla zdůrazněna další jazyková rozmanitost v Evropě, kapitola se zabývá také procentním podílem studentů v evropských zemích, kteří nemluví jazykem školní docházky doma (viz obrázky A2 a A3), a stupněm jazykové různorodosti ve školách v Evropě (viz obrázek A4). Tyto ukazatele jsou založeny na údajích z Programu pro mezinárodní hodnocení studentů (PISA) 2018 ⁽¹⁹⁾. Zobrazují údaje za všechny země účastnící se této zprávy s výjimkou Lichtenštejnska, které se průzkumu PISA v roce 2018 nezúčastnilo.

VEDLE SVÉHO STÁTNÍHO JAZYKA (NEBO JAZYKŮ) VĚTŠINA EVROPSKÝCH ZEMÍ OFICIÁLNĚ UZNÁVÁ DALŠÍ JAZYKY.

Evropská unie (EU) má 24 úředních jazyků, z nichž všechny jsou státními jazyky alespoň v jednom ze svých členských států ⁽²⁰⁾. Nařízení a další dokumenty s obecnou působností jsou sepsány ve 24 úředních jazycích. Existuje méně úředních jazyků EU než členské státy, neboť některé z nich mají společné jazyky: Němčina, řečtina, angličtina, francouzština, holandština a švédština jsou oficiálními státními jazyky ve více než jedné zemi. Vedle 24 úředních jazyků EU jsou v členských státech EU dva další jazyky (turecky je jedním ze dvou státních jazyků na Kypru a lucemburština je jedním ze tří státních jazyků v Lucembursku). Členské státy EU tak mají celkem 26 státních jazyků.

Ve většině evropských zemí (členské státy EU a země mimo EU²¹) je za státní jazyk uznáván pouze jeden jazyk (obrázek A1). Irsko, Kypr, Malta a Finsko mají dva státní jazyky. V Belgii, Lucembursku a Bosně a Hercegovině existují tři státní jazyky. V Belgii se však státní jazyky používají ve vymezených jazykových oblastech a nejsou uznávány jako správní jazyky na celém území země (pouze region Brusel-hlavní město je dvojjazyčný, používá holandštinu a francouzštinu). Podobně, ačkoli Švýcarsko má čtyři oficiální státní jazyky, většina jeho kantonů jsou monolingvální. Němčina je jediným oficiálním jazykem v 17 švýcarských kantonech, 4 kantony jsou francouzsky mluvící a 1 kanton je italsky mluvící. Kromě toho jsou tři kantony dvojjazyčné (německy a francouzsky), zatímco 1 je trojjazyčné (německy, italsky a Romanš).

Více než polovina zemí, jichž se tato zpráva týká, oficiálně uznává regionální nebo menšinové jazyky v rámci svých hranic pro právní nebo správní účely. Přítomnost těchto jazyků (a jejich počet) závisí na různých faktorech, jako je kulturní a politická historie každé země, její zeměpisná poloha, její velikost a/nebo počet státních jazyků. Status úředně uznaného regionálního nebo menšinového jazyka je obvykle udělován jazykům v určité zeměpisné oblasti – často regionu – v nichž jsou široce používány. Obecně platí, že určitá část populace musí mluvit menšinovým jazykem, aby byl jazyk klasifikován jako úřední jazyk. Například na Slovensku a Srbsku je oficiálně uznán menšinový jazyk, který může být použit pro právní a správní účely v jakékoli místní správní jednotce, kde menšinový počet obyvatel představuje nejméně 15 % z celkového počtu obyvatel. V Polsku, Rumunsku a Severní Makedonii je prahová hodnota stanovena na 20 %. V Maďarsku, pokud menšinová populace překročí 10 %, může místní menšinový samosprávný orgán požadovat, aby byl menšinový jazyk používán vedle státního jazyka na vyhláškách místní samosprávy, oficiálních formulářích a veřejných vývěsních tabulích a v místních médiích. Pokud menšinová populace

19 Podrobnosti o průzkumu PISA viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

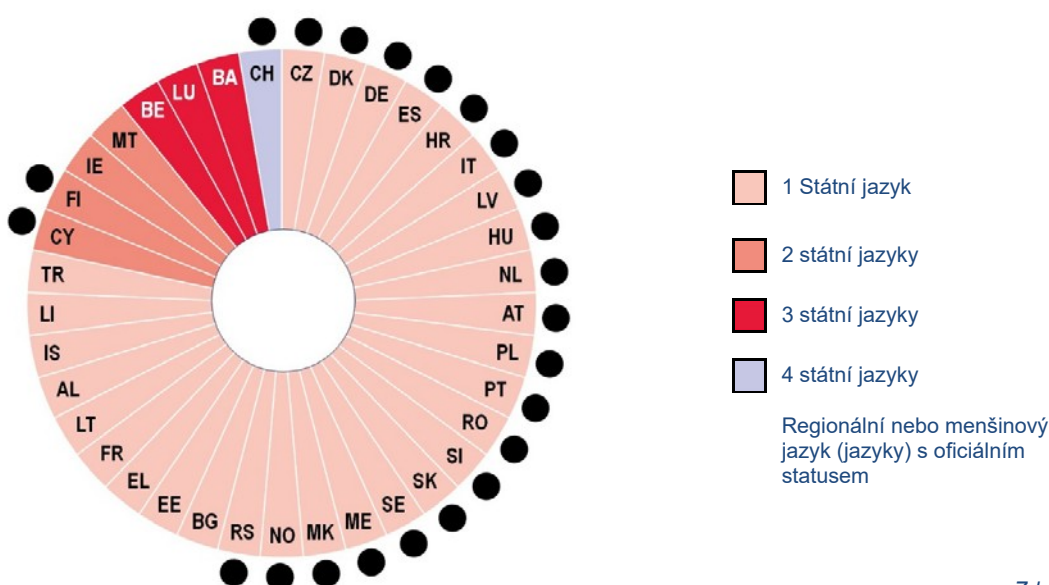
20 Bulharština, čeština, dánština, nizozemština, angličtina, estonština, němčina, finština, francouzština, řečtina, maďarština, irština, italština, lotyšština, litevština, maltština, polština, portugalská, rumunština, slovenština, slovinština, španělština a švédština.

21 Oblast působnosti této zprávy přesahuje hranice zemí EU. Podrobnosti o pokrytí země viz úvod ke zprávě.

překročí 20 % celkového počtu obyvatel, mohou být na požádání udělena dodatečná práva. Mohou být zaměstnání například místní úředníci, kteří mluví menšinovým jazykem.

Počet oficiálně uznávaných regionálních nebo menšinových jazyků se v jednotlivých zemích liší. Lotyšsko, Nizozemsko a Portugalsko mají pouze jeden úřední regionální jazyk. Naproti tomu Itálie, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Srbsko mají více než 10 úředních regionálních nebo menšinových jazyků. Některé regionální nebo menšinové jazyky jsou oficiálně uznávány v několika zemích. Konkrétně některé slovanské jazyky (čeština, chorvatština, polština, slovenština a ukrajinština) stejně jako němčina a maďarština jsou uznávány jako regionální nebo menšinové jazyky ve více než třech zemích EU.

Další částí jazykového obrazu v Evropě je existence neúzemních jazyků, tj. „jazyky používané státními příslušníky, které se liší od jazyka nebo jazyků používaných zbytkem obyvatelstva státu, ale které, i když jsou tradičně používány na území státu, nemohou být identifikovány s určitou oblastí“ (Rada Evropy, 1992). Romština je typickým příkladem neúzemního jazyka. Je to oficiálně uznávaný jazyk v 11 evropských zemích, konkrétně v Česku, Německu, Maďarsku, Rakousku, Polsku, Rumunsku, Slovensku, Finsku, Švédsku, Severní Makedonii a Srbsku.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 1 Obrázek A1: Státní jazyky a regionální, menšinové nebo neúzemní jazyky s úředním statusem, 2021/2022

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	Státní jazyk (jazyky)	Regionální a/nebo menšinový jazyk (jazyky) s oficiálním statusem		Státní jazyk (jazyky)	Regionální a/nebo menšinový jazyk (jazyky) s oficiálním statusem	
	BÝT	Němčina, francouzština nizozemština		PL	Polština	Běloruština, čeština, kasubian, němčina, hebrejšтина, arménština, karaim, litevština, romština, ruština, slovenština, tatarština, ukrajinština, jidiš
	BG	Bulharština		PT	Portugalština	Mirandese
	CZ	Čeština	Němčina, polština, romština, slovenština	/R	Rumunština	Bulharština, čeština, němčina, řečtina, chorvatština, maďarština, italština, polština, romština, ruština, slovenština, srbština, turečtina, ukrajinština
	ČESKÁ REPUBLIKA	Dánština	Němčina, Faerština, Grónsko	SI	Slovinština	Maďarština, italština
	DE	Němčina	Dánština, Frisian, Nizká němčina, Romové, srbština	ČESKÁ REPUBLIKA	Slovenština	Bulharština, čeština, němčina, chorvatština, maďarština, polština, romština, rusyn, ukrajinština
	EE	Estonština		FI	Finština, švédština	Romové, Sámové
	IE	Angličtina, Irština		SE	Švédština	Finština, Meänkieli, Romové, Sámové, Jidiš
	EL	Řecká		AL	Albánština	
	ES	Španělština	Katalánština, Valencijština, Baskicko, Galicijština, Occitan	BA	Bosenština, chorvatská srbština	
	ČESKÁ REPUBLIKA	Francouzština		CH	Němčina, francouzština, italština, Romansh	Francoprovençal, Yenish
	ČESKÁ REPUBLIKA	Chorvatština	Čeština, maďarština, italština, slovenština, srbština			
	O TOM, ŽE	Italština	Katalánština, němčina, řečtina, francouzština, francouzština, francouzština, frulština, chorvatština, ladinština, okcitanština, slovinština, albánština, sardinština	JE	Islandština	
	CY	Řecká, Turecká	Kyperská arabština, arménština	LI	Němčina	
	LV	Lotyšština	Liv (Livonian)	JÁ JSEM	Černé Hory	Bosenština, chorvatština, albánština, srbština
	LT	Litevština		MK	Makedonština	Bosenština, romština, albánština, srbština, turečtina
	LU.CZ	Němčina, francouzština lucemburština		NE	Norština (dva formuláře: Bokmål a Nynorsk)	Finština, Kven, Sami
	ČESKÁ REPUBLIKA	Maďarština	Bulharština, němčina, řečtina, chorvatština, arménština, polština, romština, rumunština, rusyn, slovenština, slovinština, srbština, ukrajinština	RS	Srbský	Bosenština, bulharština, čeština, černohorština, chorvatština, maďarština, makedonština, romština, rumunština, Rusyn, slovenština, albánština
	MT	Angličtina, maltština		T.D.	Turečtina	
	ČESKÁ REPUBLIKA	Holandština	Frisian			
	U NÁS	Němčina	Čeština, chorvatština, maďarština, romština, slovenština, slovinština			

Obrázek A1 (pokračování): Státní jazyky a regionální, menšinové nebo neúzemní jazyky s úředním statusem, 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj zahrnuje regionální, menšinové a neúzemní jazyky s oficiálním statutem v položce „regionální nebo menšinové jazyky s úředním statutem“.

Jazyky v tabulce jsou uvedeny v abecedním pořadí podle kódu Mezinárodní organizace pro normalizaci (ISO) 639–3 (viz <http://www.sil.org/iso639-3/>, naposledy přístupný: Ze dne 27. června 2022). V poznámkách pro jednotlivé země jsou specifikovány jazyky, které nemají kód ISO 639–3.

Definice „neúzemního jazyka“, „úřední jazyk“, „regionální nebo menšinový jazyk“ a „státní jazyk“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr, BE nl), Bulharsko, Česko, Dánsko, Německo, Estonsko, Irsko, Řecko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Lucembursko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Rakousko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Bosna a Hercegovina, Island, Norsko a Turecko: všechny tyto země udělily svému znakovému jazyku status úředního jazyka.

Belgie: různé státní jazyky se používají pouze ve vymezených oblastech.

Španělsko: státní jazyk španělština koexistuje s jinými jazyky v některých autonomních komunitách (viz jazyky uvedené v tabulce) a sdílí s nimi status úředního jazyka. Společné úřední jazyky jsou také jazyky školní docházky. Kromě jazyků uvedených na seznamu, asturština, jazyk, který nemá oficiální status, je chráněn zákonem. Je vyučován v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání v autonomní komunitě Asturie (viz obrázek B9).

Maďarsko: Boyash, romský dialekt, je také oficiálně uznávaným jazykem.

Rakousko: regionální/menšinový jazyk chorvatština odkazuje na Burgenland chorvatština.

Polsko: kromě jazyků uvedených v tabulce je Lemko také oficiálně uznávaným menšinovým jazykem.

Slovenská republika: kromě jazyků uvedených v tabulce byla v letech 2014–2015 oficiálně uznána ruština a srbština. Tyto dva jazyky však dosud nebyly doplněny do klíčového právního rámce pro používání jazyků národnostních menšin (zákon č. 184/1999), a proto nejsou v tabulce uvedeny.

Finsko: Finské právo neuznává oficiální menšinové jazyky, ale Romové a Sámové (viz uvedené jazyky) mají chráněný status v různých právních dokumentech.

Švýcarsko: různé státní jazyky se používají pouze ve vymezených oblastech. Pokud jde o regionální a menšinové jazyky, kromě jazyků uvedených v tabulce je Franc-Comto také oficiálně uznávaným menšinovým jazykem.

Mozaika evropských jazyků by nebyla úplná bez uvedení znakových jazyků. V současné době většina zemí, na něž se tato zpráva vztahuje, oficiálně uznává svůj znakový jazyk (jazyky)²²). V zemích, které takové uznání neuznávají, existují obecně právní rámce, které stanoví právo osob se sluchovým nebo řečovým postižením komunikovat ve znakovém jazyce (např. v Polsku a Srbsku).

PŘIBLIŽNĚ JEDEN Z DESETI PATNÁCTILETÝCH DĚTÍ V EU NEMLUVÍ JAZYKEM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY DOMA

Průzkum PISA umožňuje vyhodnotit procento patnáctiletých studentů, kteří mluví (a nemluví) jazykem testu PISA doma, který je považován za zástupce pro mluvení jazykem školní docházky.

Na úrovni EU hovoří 88,5 % patnáctiletých studentů hlavně jazykem školní docházky doma, zatímco 11,5 % mluví jiným jazykem.

Obrázek A2 ukazuje procentní podíl patnáctiletých studentů v evropských zemích (členských státech EU a zemích mimo EU), kteří doma mluví převážně jiným jazykem než jazyk školní docházky.

Mezi zeměmi s nejvyšším procentním podílem (20 % nebo více) patnáctiletých studentů, kteří mluví doma, jazyk, který se liší od jazyka školní docházky, mají Lucembursko a Malta největší podíl studentů, kteří tak činí. V Lucembursku 82,9 % patnáctiletých studentů nemluví jazykem školní docházky doma. V této zemi 40,3 % studentů uvádí, že doma mluví převážně lucembursky²³), což je germánský jazyk, který je jedním ze tří úředních jazyků Lucemburska (viz obrázek A1), ale nepoužívá se při školní docházce. Na Maltě, která je

22 Viz poznámky pro jednotlivé země týkající se obrázku A1.

23 Procento studentů, kteří doma mluví určitými jazyky, je založeno na informacích poskytnutých průzkumem PISA (pro odkaz na databázi PISA viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“). Tyto údaje se nezobrazují na obrázku ani v příloze 1.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

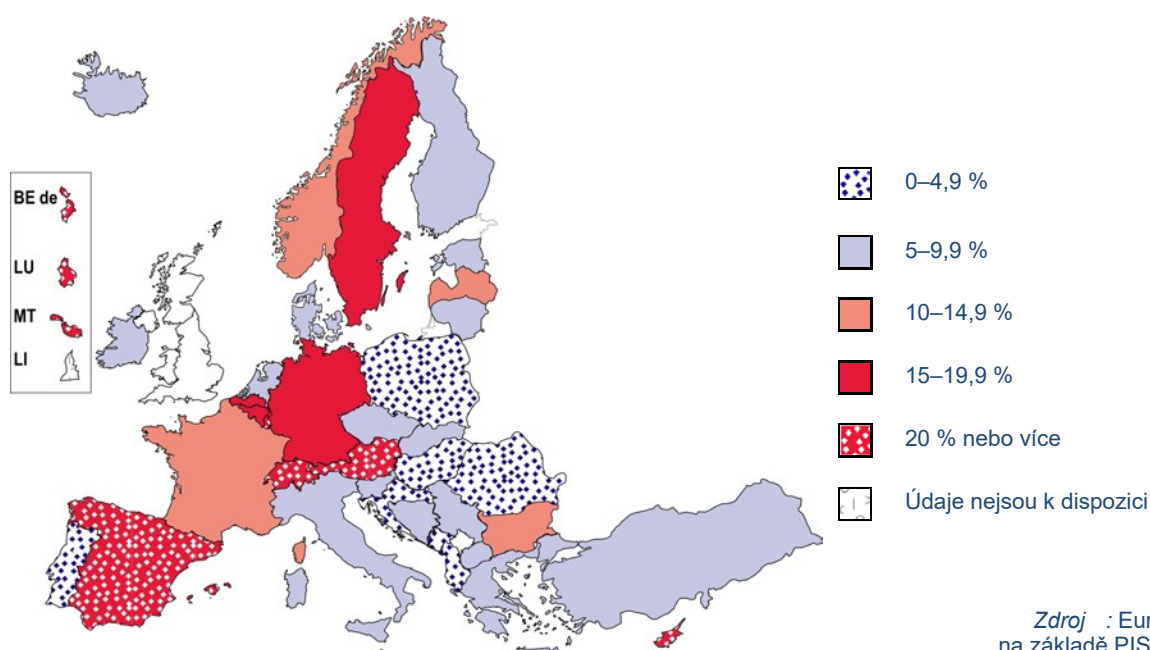
dvojazyčnou zemí, všichni studenti absolvovali test PISA v angličtině, jeden ze dvou jazyků široce používaných v kontextu školní docházky. 82,8 % studentů mluví jiným jazykem doma. Většina studentů (75,2 %) mluví maltsky doma.

Švýcarsko má také relativně vysoké procento patnáctiletých, kteří mluví hlavně jazykem, který se liší od jazyka školní docházky (27,0 %). V této vícejazyčné zemi většina studentů, kteří mluví německy, francouzsky nebo italsky (nebo jejich dialekty), mluví stejným jazykem doma i ve škole. Přesto mnoho studentů mluví doma jazykem, který se liší od jazyka školní docházky.

Dalšími zeměmi (nebo vzdělávacími systémy), kde 20 % nebo více patnáctiletých studentů mluví převážně jiným jazykem než jazyk školy, jsou německy mluvící společenství Belgie (24,1 %), Kypr (22,3 %), Španělsko (20,6 %) a Rakousko (20,5 %). Následují dva další belgické vzdělávací systémy (francouzské a vlámské společenství), Německo a Švédsko, kde 17 až 18 % studentů mluví převážně jiným jazykem doma než jazyk školní docházky.

Na rozdíl od všech výše uvedených zemí má Polsko obzvláště různorodou patnáctiletou populaci, přičemž pouze 1,7 % studentů mluví doma jiným jazykem než jazyk školní docházky. Tento procentní podíl je rovněž relativně nízký – pod 5 % – v Chorvatsku, Maďarsku, Portugalsku, Rumunsku, Albánii a Černé Hoře.

Ve více než polovině zemí s daty (20 zemí) 5 až 15 % patnáctiletých studentů mluví hlavně doma jazykem, který se liší od jazyka školní docházky.

Zdroj : Eurydice,
na základě PISA 2018.

Obrázek 2 Obrázek A2: Procento patnáctiletých studentů, kteří doma mluví převážně jiným jazykem, než je jazyk školní docházky, 2018

Vysvětlivky

Data jsou vypočtena na základě průzkumu PISA „Jakým jazykem mluvíte většinu času doma?“ (ST022Q01TA). Kategorie průzkumů „Jazyk testu“ (Jazyk 1) se používá jako zástupce pro mluvení stejným jazykem doma jako ve škole.

Mluvení dialektem určitého jazyka doma je považováno za mluvení standardním jazykem. Tento přístup byl použit ve většině zemí účastnících se průzkumu PISA. Vzhledem k tomu, že tento přístup dosud nebyl uplatněn na německy mluvící společenství Belgie a Itálie, byly dialekty odpovídajícím způsobem překódovány.

Viz příloha 1 týkající se údajů a standardních chyb (S.E.s). Další informace o PISA viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Při pohledu na vývoj v letech 2003 až 2018 se ve Švýcarsku nejvíce zvýšil podíl studentů, kteří mluví převážně jazykem jiným než jazykem školní docházky, o 14,9 procentního bodu (viz příloha 1). Toto zvýšení bylo rovněž významné – přibližně 10 procentních bodů – ve Francouzském společenství Belgie, Německa a Švédska. Ve většině těchto zemí k tomuto nárůstu došlo zejména v letech 2003 až 2015. V Německu se však procento studentů, kteří doma mluví převážně jiným jazykem, zvýšilo mezi lety 2003 a 2015 o 4,1 procentního bodu a mezi lety 2015 a 2018 o 6,0 procentního bodu. To lze vysvětlit skutečností, že země v letech 2015 a 2016 přijala více než 1 milion žadatelů o azyl – zejména lidí prchajících před válkou v Afghánistánu, Iráku a Sýrii.

STUDENTI, KTEŘÍ NEMLUVÍ JAZYKEM ŠKOLNÍ DOCHÁZKY DOMA, SE NENACHÁZEJÍ JEN MEZI PŘÍSTĚHOVALECKÝMI POPULACEMI.

Určení populace, která nemluví jazykem školní docházky doma, může pomoci při poskytování vhodnějších jazykových podpůrných opatření. Obrázek A3 ukazuje procento studentů, kteří mluví, a nemluví, stejným jazykem ve škole i doma mezi přistěhovaleckými a neimigrantskými populacemi. Přistěhovalecké a neimigrantské populace jsou definovány na základě místa narození rodičů. Student je definován jako „imigrant“, pokud se oba rodiče narodili v zahraničí. Studenti imigrantů se mohou narodit buď v zemi svého bydliště (imigranti druhé generace), nebo v zahraničí (imigranti první generace). Student je považován za „neimigranta“, pokud se alespoň jeden z jeho rodičů narodil v zemi jejich bydliště.

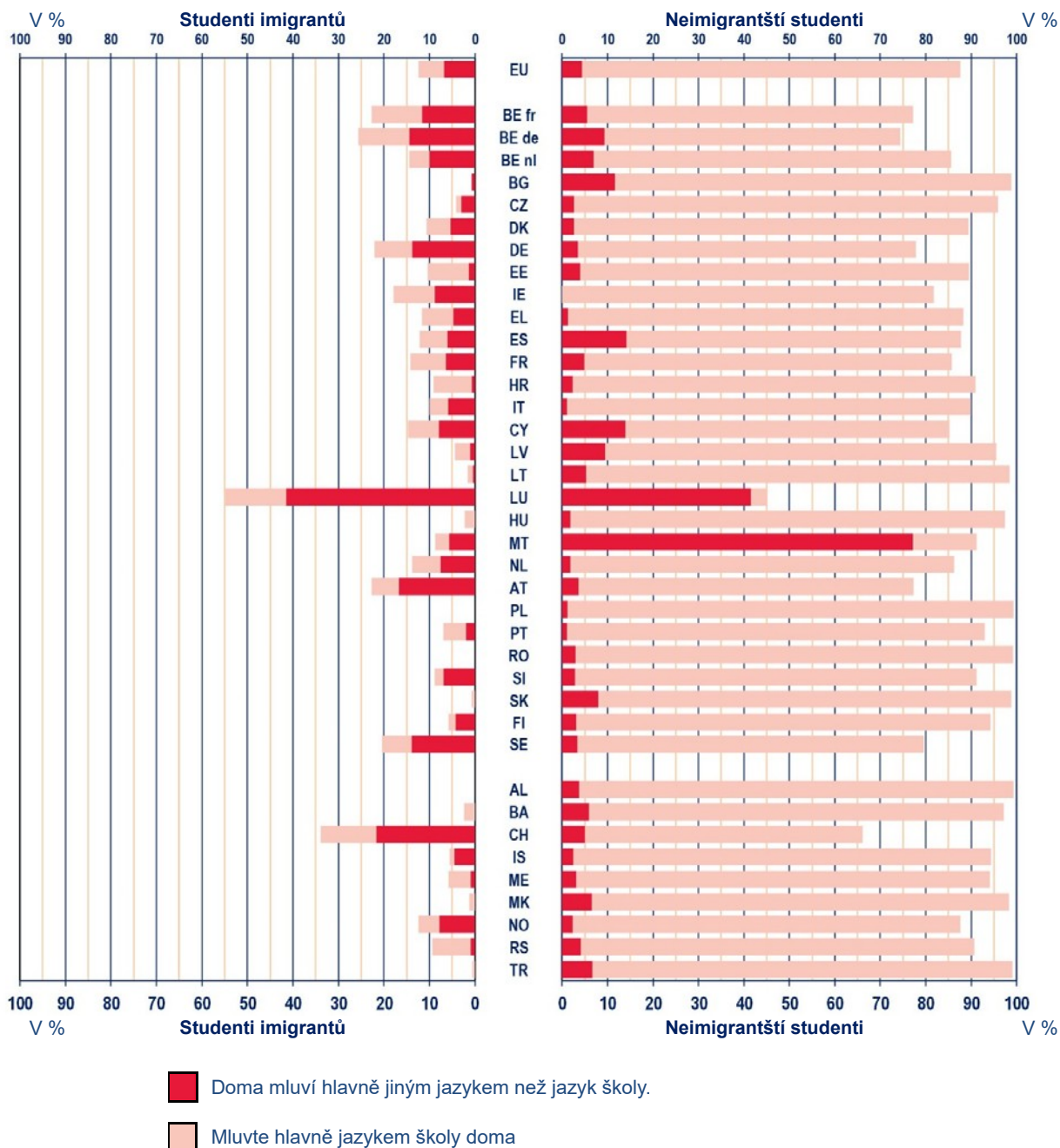
Jak ukazuje obrázek, mít rodiče, kteří se narodili v zahraničí, nutně neznamená, že student nemluví jazykem školy doma. Na úrovni EU jsou 5,6 % patnáctiletých studentů přistěhovanci, kteří mluví hlavně jazykem školní docházky doma (údaje světle červené na levé straně čísla). Jen o něco vyšší procento patnáctiletých studentů – 6,9 % – jsou přistěhovanci, kteří doma nemluví jazykem školní docházky (údaje v tmavě červené barvě na levé straně čísla). Jinými slovy, přibližně polovina patnáctiletých studentů v EU, jejichž rodiče se narodili v zahraničí, naznačuje, že doma mluví jazykem školní docházky.

Naopak, být neimigrantem nemusí nutně znamenat, že student mluví jazykem školy doma. Na úrovni EU tvoří 4,4 % osob ve věku 15 let neimigranti, kteří doma nemluví jazykem školní docházky (údaje v tmavě červené barvě na pravé straně čísla).

Přechod od údajů na úrovni EU k údajům na úrovni jednotlivých zemí ukazuje, že situace v jednotlivých zemích se značně liší, pokud jde o podíl studentů z řad přistěhovalců na studentské populaci (celkem ze dvou kategorií na levé straně čísla). V řadě zemí (nebo vzdělávacích systémů) tvoří 20 % nebo více patnáctiletých studentů přistěhovanci (francouzsky a německy mluvící společenství Belgie, Německa, Lucemburska, Rakouska, Švédska a Švýcarska). Ve všech těchto zemích alespoň polovina všech studentů imigrantů mluví doma jiným jazykem než jazyk školní docházky (porovnejte údaje ve světle červené a tmavě červené barvě na levé straně postavy). V zemích s nižším procentním podílem 15letých studentů z přistěhovaleckého prostředí (méně než 20 %) se situace liší. Například v Estonsku, Chorvatsku a Srbsku, v nichž přibližně 10 % z patnáctileté studentské populace tvoří přistěhovanci, téměř všichni přistěhovanci mluví jazykem školy doma. Naproti tomu ve Slovinsku, které má srovnatelný podíl imigrantů ve studentské populaci, většina studentů imigrantů (přibližně 80 %) mluví doma jiným jazykem než jazyk školní docházky.

Pokud jde o nepřistěhovalecké studenty (na pravé straně čísla), Lucembursko a Malta mají nejextrémnější vzory. Na Maltě, 77,2 % 15letých studentů jsou non-imigranti, kteří mluví hlavně jiným jazykem doma než jazyk PISA testu. Je tomu tak proto, že většina studentů na Maltě mluví doma maltsky, zatímco ve škole používají angličtinu a maltštinu, přičemž první z nich je jazyk, ve kterém absolvovali test PISA (další podrobnosti viz analýza týkající se obrázku A2). V Lucembursku je 41,5 % patnáctiletých neimigrantů, kteří doma mluví jiným jazykem než jazyk školní docházky (další podrobnosti viz analýza týkající se obrázku A2).

Dalšími zeměmi s relativně vysokým podílem studentů, kteří nejsou přistěhovalci, kteří mluví doma jiným jazykem než jazyk školní docházky (více než 10 %), jsou Bulharsko, Španělsko a Kypr.

Zdroj: Eurydice, založená na PISA 2018.

Obrázek 3 Obrázek A3: Procento imigrantů a nepřistěhovalců 15-letých studentů, podle jazyka mluveného doma, 2018

Vysvětlivky

Data jsou vypočtena na základě průzkumu PISA „Jakým jazykem mluvíte většinu času doma?“ (ST022Q01TA). Kategorie průzkumů „Jazyk testu“ (Jazyk 1) se používá jako zástupce pro mluvení stejným jazykem doma jako ve škole.

Mluvení dialektem určitého jazyka doma je považováno za mluvení standardním jazykem. Tento přístup byl použit ve většině zemí účastnících se průzkumu PISA. Vzhledem k tomu, že tento přístup dosud nebyl uplatněn na německy mluvící společnosti Belgie a Itálie, byly dialekty odpovídajícím způsobem překódovány.

Kategorie „imigranti“ odpovídá studentům, jejichž rodiče se narodili v zahraničí. Tato kategorie spojuje dvě odlišné kategorie studentů PISA, a to 1) studenta a oba rodiče se narodili v zahraničí (tj. přistěhovalci první generace); a 2) student se narodil v zemi zkoušky, ale oba rodiče se narodili v zahraničí (tj. přistěhovalci druhé generace).

Další informace o PISA viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Poznámky pro jednotlivé země

Bulharsko, Irsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Severní Makedonie a Třürkiye: na obrázku není uvedena alespoň jedna kategorie studentů, protože vzorek byl nedostatečný (obsahoval méně než 30 studentů). Podrobnosti o příslušné kategorii nebo kategoriích viz příloha 1.

EVROPSKÉ ZEMĚ SE ZNAČNĚ LIŠÍ, POKUD JDE O PROCENTO STUDENTŮ V JAZYKOVÝCH HETEROGENNÍCH ŠKOLÁCH.

Výuka a učení v jazykových heterogenních kontextech může poskytnout studentům příležitost seznámit se s jinými jazyky a kulturami, a proto může obohatit školní zkušenosti. Zároveň však může být jazyková rozmanitost studentské populace výzvou pro učitele, studenty a obecněji dotčené vzdělávací systémy. Mohou být zapotřebí zvláštní opatření na podporu studentů při zvládnutí jazyka školní docházky a na podporu učitelů při řízení vícejazyčných a v některých případech multikulturních tříd.

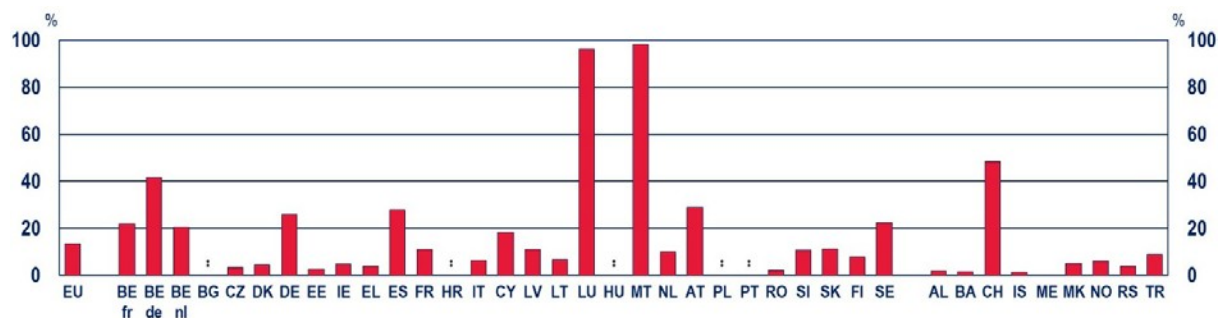
Jazyková různorodost ve školách, která je zde definována jako více než 25 % studentů, kteří doma mluví jiným jazykem než jazyk školní docházky, se v jednotlivých zemích liší (viz obrázek A4). To lze částečně vysvětlit národním jazykovým kontextem: některé země mají několik státních jazyků a/nebo regionálních, menšinových nebo neúzemních jazyků (viz obrázek A1). Je rovněž úzce spjata s podílem studentů z přistěhovaleckého prostředí, kteří doma nemluví jazykem školní docházky (viz obrázek A3). Mezi další faktory, které mohou ovlivnit různorodost jazyků ve školách, patří například urbanistické plánování (se segregací nebo bez ní) a politiky související s výběrem školy.

Na úrovni EU navštěvuje školy heterogenní jazyky 13,3 % patnáctiletých studentů.

Lucembursko a Malta mají nejvyšší procento patnáctiletých studentů navštěvujících jazykové heterogenní školy (96,2 % a 98,0 %). V Lucembursku mnoho studentů mluví lucembursky doma, což je jeden ze tří úředních jazyků Lucemburska (viz obrázek A1), ale nepoužívá se při školní docházce (viz analýza týkající se obrázku A2). Na Maltě většina studentů mluví maltsky doma, zatímco ve škole používají angličtinu a maltštinu, přičemž první z nich je jazyk, ve kterém absolvovali test PISA (viz analýza týkající se obrázku A2).

Kromě Lucemburska a Malty, Belgie, Německa, Španělska, Rakouska, Švédska a Švýcarska registrují relativně vysoké procento patnáctiletých studentů v jazykových školách (více než 20 %).

Naproti tomu v řadě evropských zemí méně než 5 % patnáctiletých studentů navštěvuje jazykové školy (Česko, Dánsko, Estonsko, Irsko, Řecko, Rumunsko, Albánie, Bosna a Hercegovina, Island a Srbsko).

Zdroj: Eurydice, založená na PISA 2018.

Obrázek 4 Obrázek A4: Procento patnáctiletých studentů navštěvujících školy, kde více než 25 % studentů mluví převážně jiným jazykem doma, než je jazyk školní docházky, 2018

Vysvětlivky

Data jsou vypočtena na základě průzkumu PISA „Jakým jazykem mluvíte většinu času doma?“ (ST022Q01TA). Kategorie průzkumů „Jazyk testu“ (Jazyk 1) se používá jako zástupce pro mluvení stejným jazykem doma jako ve škole.

Mluvení dialektem určitého jazyka doma je považováno za mluvení standardním jazykem. Tento přístup byl použit ve většině zemí účastnících se průzkumu PISA. Vzhledem k tomu, že tento přístup dosud nebyl uplatněn na německy mluvící společnosti Belgie a Itálie, byly dialekty odpovídajícím způsobem překódovány.

Další informace o PISA viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Poznámky pro jednotlivé země

Chorvatsko, Maďarsko, Polsko a Portugalsko: vzorek byl nedostatečný (obsahoval méně než 30 studentů a/nebo méně než pět škol).

Rakousko a Slovinsko: vzorkovací jednotka je program v rámci školy, ne celé školy.

KAPITOLA B – ORGANIZACE

ODDÍL I – STRUKTURY

Jazykové kompetence mají zásadní význam pro mobilitu, spolupráci a vzájemné porozumění v rámci Evropy. Hrají rovněž významnou úlohu při budování Evropského prostoru vzdělávání, což je skutečný společný prostor pro přeshraniční vysoce kvalitní vzdělávání a celoživotní učení⁽²⁴⁾. V roce 2002 se hlavy států a předsedové vlád EU sešli v Barceloně a vyzvali k dalším krokům s cílem „zlepšit zvládnutí základních dovedností, zejména vyučováním nejméně dvou cizích jazyků od útlého věku“⁽²⁵⁾. Cíl, aby všichni mladí lidé získali dovednosti ve dvou jazycích kromě jazyka školní docházky do konce svého vyššího sekundárního vzdělávání, byl nedávno zopakován v doporučení Rady z května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků⁽²⁶⁾.

Tento oddíl se zaměřuje na poskytování cizích jazyků na preprimární, primární a sekundární úrovni, jak je uvedeno v národních učebních osnovách nebo v jiných řídicích dokumentech nejvyšší úrovně. To vrhá světlo na počet cizích jazyků povinných pro všechny studenty a na to, jak dlouho jsou povinné. Nejprve se podíváme na věk, od kterého se všichni studenti předškolního, základního a všeobecného sekundárního vzdělávání musí začít učit první a druhý cizí jazyk (viz obrázek B1). Zabývá se počtem let, během nichž jsou první a druhý cizí jazyky povinné pro všechny studenty, aby se učili, a zkoumá změny v této době od roku 2003 (viz obrázky B2 a B3). Doplnuje obraz poskytování cizích jazyků v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání tím, že zdůrazňuje právo všech studentů zvolit si cizí jazyky jako součást volitelných předmětů v učebních osnovách (viz obrázek B4).

Tento oddíl končí diskusí o rozdílech mezi studenty odborného vzdělávání a přípravy (VET) a studenty všeobecného vzdělávání, pokud jde o povinnou výuku cizích jazyků. Konkrétněji se zabývá rozdílem v počtu let, po které musí studenti všeobecného vzdělávání/VET studovat jeden nebo dva cizí jazyky (viz obrázky B5 a B6).

Všechny ukazatele v tomto oddíle se opírají o údaje shromážděné prostřednictvím sítě Eurydice, které se týkají 39 vzdělávacích systémů ve 37 zemích⁽²⁷⁾.

STUDIUM CIZÍCH JAZYKŮ JE POVINNÉ PŘED ŠESTI LETY V ŠESTI VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMECH

Obrázek B1 zobrazuje počáteční věk prvního a druhého cizího jazyka vyučovaného jako povinné předměty pro všechny studenty základního a všeobecného sekundárního vzdělávání. V některých případech je oblast působnosti rozšířena na předškolní vzdělávání.

Ve většině vzdělávacích systémů se počáteční věk prvního cizího jazyka vyučovaného jako povinný předmět pohybuje od 6 do 8 let, což odpovídá prvnímu roku nebo rokům základní nebo povinné školní docházky. V šesti vzdělávacích systémech je první cizí jazyk zaveden před dosažením věku 6 let: ve věku 3 let v německy mluvícím společenství Belgie, Lucemburska a Polska, ve věku 4 let v Řecku a ve věku 5 let na Kypru a na Maltě. V těchto zemích, s výjimkou Malty, začíná požadavek na výuku prvního cizího jazyka v předškolním vzdělávání a vztahuje se na všechny děti na této úrovni vzdělávání⁽²⁸⁾.

24 Další informace o Evropském prostoru vzdělávání naleznete na internetových stránkách Komise (<https://education.ec.europa.eu/about-eea>).

25 Závěry předsednictví – zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, C/02/930, s. 19.

26 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 8.

27 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

28 Pokud se všechny děti v určitém okamžiku začnou učit cizí jazyk v předškolním vzdělávání, považuje se počáteční věk za věk, kdy je povinná buď předškolní vzdělávání, nebo je všem dětem zaručeno místo ve veřejně dotovaném předprimárním prostředí. Například v Řecku a na Kypru je předškolní vzdělávání

Školy v Estonsku, Švédsku a na Islandu mají určitou volnost při určování stupně, ve kterém je první cizí jazyk zaveden jako povinný předmět. Nejvyšší vzdělávací orgány definují věkovou kategorii (nebo platovou třídu) pro zavedení cizích jazyků: mezi 7 a 9 lety v Estonsku a Švédsku a mezi 6 a 9 lety na Islandu. Školy v Estonsku (viz obrázek C1b) a na Islandu²⁹ nejčastěji zahajují výuku cizích jazyků, když je studentům 9 let. Ve Švédsku začíná výuka cizích jazyků obvykle ve věku 7 let.

Poslední věk, kdy se všichni studenti musí začít učit cizí jazyk, je 10 let. Tak je tomu v některých částech Francouzského společenství Belgie a ve Vlámském společenství Belgie.

Irsko je jedinou zemí, kde studium cizího jazyka ve škole není povinné. V Irsku se všichni studenti učí angličtinu a irštinu, z nichž ani jeden není považován za cizí jazyk.

Ve většině vzdělávacích systémů (32 z 39) je povinné, aby se všichni studenti všeobecného vzdělávání v určitém okamžiku během školní docházky učili dva cizí jazyky současně.

Ve většině případů se počáteční věk pro studium druhého cizího jazyka jako povinného předmětu pohybuje od 11 do 13 let. To odpovídá ukončení základního vzdělání nebo zahájení středoškolského vzdělávání. Studenti v Řecku, Lotyšsku, Švýcarsku a Srbsku se začínají učit druhý cizí jazyk dříve, od 10 let věku, což odpovídá druhé polovině základního vzdělávání. Lucembursko vyniká, protože všichni studenti se musí naučit druhý cizí jazyk od 6 let věku. Na druhém konci stupnice se v Norsku učení druhého cizího jazyka stává povinným pro všechny studenty na vyšší sekundární úrovni, když jim je 16 let. V Bulharsku, Maďarsku, Rakousku, Slovinsku, na Slovensku, v Lichtenštejnsku a Türkiye jsou dva cizí jazyky povinné pouze pro všechny studenty všeobecného vzdělávání na úrovni vyššího sekundárního vzdělávání ve věku od 14 do 15 let.

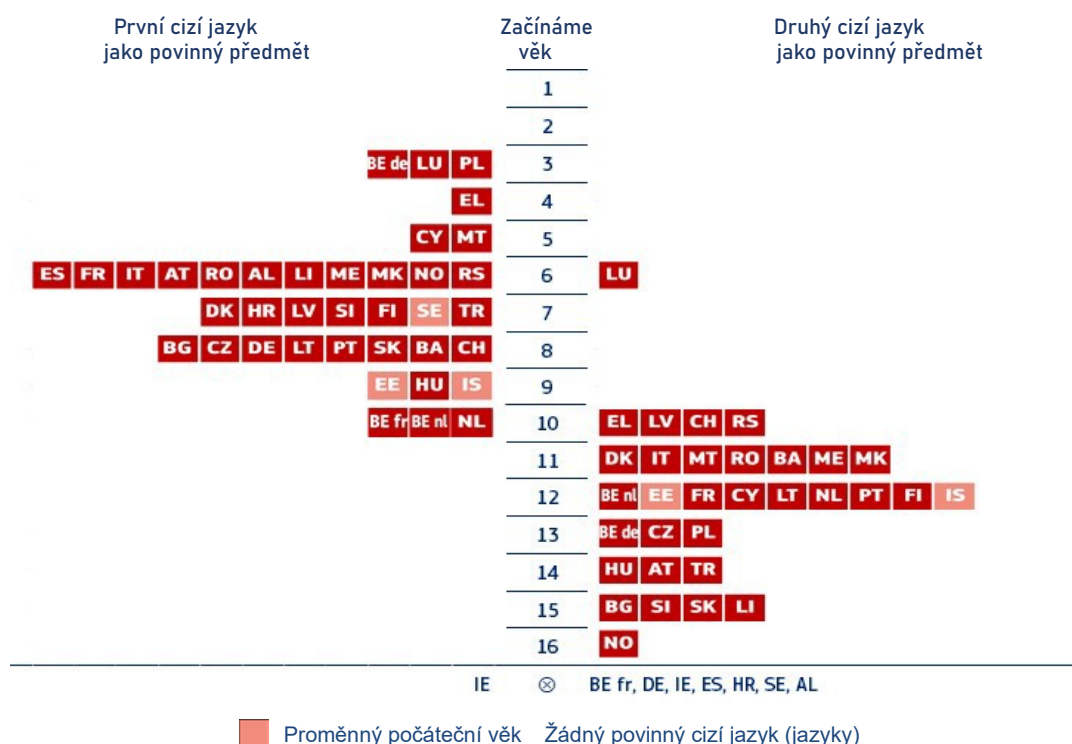
V Estonsku a na Islandu, stejně jako v případě prvního cizího jazyka jako povinného předmětu, ústřední vzdělávací orgány vyžadují, aby školy zavedly druhý cizí jazyk ve vymezeném věkovém rozmezí (10–12 let). Na Islandu se podle dostupných vnitrostátních statistik studenti obvykle začínají učit druhý cizí jazyk ve věku 12 let⁽³⁰⁾.

povinné od 4 let věku, resp. 5 let. Mezitím je v německy mluvícím společenství Belgie, Lucemburska a Polska zaručeno místo pro všechny děti od tří let (nebo dokonce dříve v případě německy mluvícího společenství Belgie). Další informace viz Evropská komise/EACEA/Eurydice (2021b).

29 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

30 https://px.hagstofa.is/pxen/pxweb/en/Samfelag/Samfelag_skolamal_2_grunnskolestig_0_gsNemendur/SKO02110.px/?rxid=832f99cd-f008-441f-bbe9-d5f251db3ce9

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 5 Obrázek B1: Počáteční věk, ve kterém jsou první a druhý cizí jazyk povinnými předměty pro všechny studenty předškolního, základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 0–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Toto číslo se zabývá především jazyky popisovanými jako „cizí“ (nebo „moderní“) v učebních osnovách. Regionální a/nebo menšinové jazyky (viz obrázek B9) a klasické jazyky (viz obrázek B10) jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je osnovy označují za alternativy k cizím jazykům.

Počáteční věk odráží normální věk studentů, kdy začíná výuka cizích jazyků (pomyslný věk studentů); neberou v úvahu časný nebo pozdní vstup do školní docházky, opakování ročníků nebo jiná přerušení školní docházky.

„Druhým jazykem“ se rozumí jazyk, který se studenti učí vedle prvního, což vede k tomu, že se studenti učí dva různé jazyky současně.

Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány.

Definice „zahraničního jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, „řídicí dokumenty“ a „orgány nejvyšší úrovně vzdělávání“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): pouze v regionu Brusel-hlavní město a Valonských obcích se specifickým jazykovým statutem se studenti začínají učit první cizí jazyk jako povinný předmět od 8 let, zatímco v ostatních částech Francouzského společenství Belgie začínají od 10 let. Po probíhající kurikulární reformě bude počáteční věk pro studium prvního cizího jazyka od roku 2023/2024 pro všechny studenty 8 let, zatímco druhý cizí jazyk se stane povinným pro všechny studenty ve věku 13 a 14 let od roku 2027/2028.

Belgie (BE de): ačkoli studenti nejsou ze zákona povinni učit se dva cizí jazyky, ve všech základních středních školách musí studenti začít učit angličtinu kromě svého prvního cizího jazyka (francouzštiny) nejpozději od 13 let.

Německo: v šesti spolkových zemích se studenti musí začít učit první cizí jazyk od šesti let.

Estonsko, Švédsko a Island: obrázek ukazuje věk, ve kterém se studenti nejčastěji začnou učit první a/nebo druhý cizí jazyk.

Španělsko: tento údaj představuje nejrozšířenější situaci ve Španělsku. V některých autonomních komunitách je výuka dvou jazyků povinná od 12 let (např. Galicie a País Vasco) a od 10 let (např. Andalusie a Canarias).

Česká republika: je povinné naučit se cizí jazyk během základního vzdělávání. V praxi k tomu dochází ve věku od 10 do 12 let, ale školy mohou toto ustanovení organizovat v dřívější fázi.

Bosna a Hercegovina: tento údaj představuje situaci v entitě Republiky srbské. Ve Federaci Bosny a Hercegoviny a v okrese Brčko se někteří studenti začínají učit svůj první cizí jazyk jako povinný předmět od 6 nebo 7 let a druhý od 10 let.

Švýcarsko: tři kantony mají jiný počáteční věk pro druhý jazyk, tedy 12 let.

STUDENTI SE UČÍ PRVNÍ CIZÍ JAZYK PO ROSTOUCÍ POČET LET

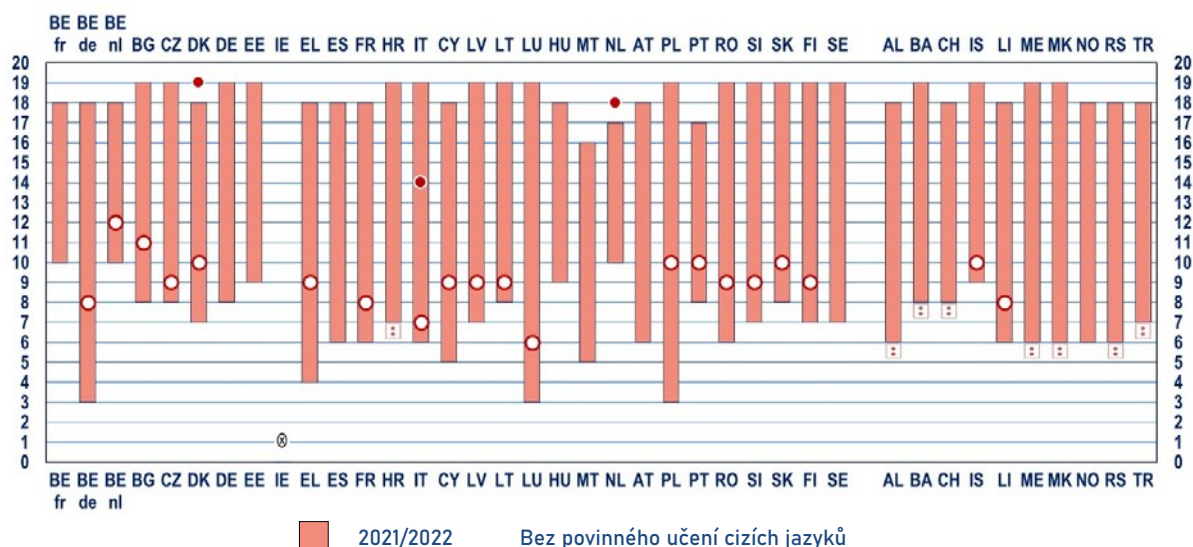
Obrázek B2 znázorňuje počet let, během nichž musí studenti předškolního, základního a všeobecného sekundárního vzdělávání studovat jeden cizí jazyk. Ukazuje také rozdíl v počtu let mezi lety 2002/2003 a 2021/2022.

V letech 2021/2022 se délka studia alespoň jednoho cizího jazyka jako povinného předmětu pohybovala od 7 do 16 let v evropských zemích. Hlavním faktorem, který určuje délku povinného studia cizích jazyků, je věk, od kterého je výuka jazyků povinná, která se pohybuje od 3 do 10 let. Jakmile začala povinná výuka, požadavek, aby všichni studenti studovali cizí jazyk, obvykle trvá až do posledního nebo předposledního roku vyššího sekundárního vzdělávání. Jedinou výjimkou je Malta, kde požadavek na studium cizího jazyka končí na konci povinné školní docházky.

Tři hlavní skupiny vzdělávacích systémů lze určit na základě délky studia alespoň jednoho cizího jazyka. Nejčastěji se studenti musí učit cizí jazyk po dobu 11 až 13 let. To se týká dvou třetin vzdělávacích systémů. V těchto vzdělávacích systémech se studenti začínají učit cizí jazyk ve věku od 6 do 8 let (s výjimkou Kypru a Malty) a končí ve věku 18 nebo 19 let (kromě Malty). Ve druhé a menší skupině osmi vzdělávacích systémů studují studenti cizí jazyk po dobu 7–10 let. Tato skupina zahrnuje všechny vzdělávací systémy, kde se výuka cizího jazyka stává povinnou pro všechny studenty, jakmile jsou buď 9 nebo 10 let (francouzská a vlámská společenství Belgie, Estonska, Maďarska, Nizozemska a Islandu) a Švýcarsko a Portugalsko. A konečně, studium prvního cizího jazyka trvá více než 13 let pouze ve čtyřech zemích: 16 let v Lucembursku a Polsku, 15 let v německy mluvícím společenství Belgie a 14 let v Řecku. Jsou to také jediné vzdělávací systémy, kde se učí první cizí jazyk před pěti lety.

Jak ukazuje obrázek B2, v posledních dvou desetiletích přibližně dvě třetiny vzdělávacích systémů, pro které existují údaje, prodloužily délku povinného studia cizích jazyků. Ve všech těchto vzdělávacích systémech byla doba trvání zvýšena snížením věku, kdy se studium prvního cizího jazyka stává povinným ve srovnání s počátkem 21. století. Od roku 2003 došlo k nejvýraznějším změnám v německy mluvícím společenství Belgie, Řecka, Itálie, Kypru a Polska, kde se doba povinného studia cizích jazyků prodloužila o 4 roky (na Kypru) a 7 let (v Polsku). V těchto zemích, s výjimkou Itálie, se studenti nyní musí začít učit cizí jazyk v předškolním vzdělávání, zatímco před 20 lety se začali učit pouze jeden v základním vzdělávání. Itálie je jedinou zemí, kde je prodloužení povinného studia cizích jazyků způsobeno nejen snížením počátečního věku, ale také prodloužením studia cizích jazyků až do konce všeobecného sekundárního vzdělávání.

Od roku 2003 devět dalších vzdělávacích systémů (Bulharsko, Dánsko, Francie, Lotyšsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko a Lichtenštejnsko) prodloužilo dobu studia cizích jazyků o 2 až 3 roky, a to změnou věku zahájení tohoto učení na 6 až 8 let. Ve Vlámském společenství Belgie a Lucembursku se od roku 2003 rovněž zvýšil počet let strávených studiem prvního cizího jazyka jako povinného předmětu o 2 a 3 roky. Ve Vlámském společenství Belgie je však současný počáteční věk (10 let) stále vyšší než ve většině vzdělávacích systémů, zatímco v Lucembursku je nižší (3 roky).

	Počáteční věk, pokud se liší od 2021/2022	Dokončovací věk, pokud se liší od 2021/2022	Není k dispozici pro období 2002/2003
2002/2003			

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 6 **Obrázek B2:** Období, během něhož bylo studium cizího jazyka povinné v předškolním, primárním a/nebo všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 0–3) v období 2021/2022 a rozdíly od roku 2002/2003

Vysvětlivky

Toto číslo se zabývá především jazyky popisovanými jako „cizí“ (nebo „moderní“) v učebních osnovách. Regionální a/nebo menšinové jazyky (viz obrázek B9) a klasické jazyky (viz obrázek B10) jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je osnova označují za alternativy k cizím jazykům.

Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány.

Definice „cizího jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, řídicí dokumenty a „orgány nejvyšší úrovně vzdělávání“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): pouze v regionu Brusel-hlavní město a Valonských obcích se specifickým statusem jazyka je studium cizích jazyků povinné po dobu 10 let. V ostatních částech Francouzského společenství Belgie trvá osm let.

Po probíhající kurikulární reformě bude počáteční věk pro studium prvního cizího jazyka od roku 2023/2024 pro všechny studenty 8 let.

Belgie (BE nl): rozdíl od roku 2002/2003 odráží situaci Vlámského společenství s výjimkou Bruselu, kde se počet studijních let snížil v souladu s předpisy platnými ve zbytku Společenství.

Dánsko: v časových řadách dochází k přerušení v důsledku změny metodiky používané ke stanovení věku, ve kterém končí povinná výuka cizích jazyků.

Estonsko a Finsko: v letech 2002/2003 vzdělávací orgány pouze uvedly, že žáci se musí začít učit cizí jazyk jako povinný předmět ve věku od 7 do 9 let. V roce 2021/2022 tomu tak bylo i v Estonsku. Ve Finsku byla tato věková flexibilita (tj. od 7 do 9 let) od roku 2021/2022 nahrazena pevným počátečním věkem (7 let).

Irsko: výuka cizích jazyků není povinná. Úřední jazyky, angličtinu a irštinu, jsou vyučovány všem studentům.

Španělsko: tento údaj představuje nejrozšířenější situaci ve Španělsku. Od roku 2006 se autonomní společenství mohou rozhodnout pro povinné studium cizího jazyka pro děti, které navštěvují předškolní vzdělávání.

Tím se prodloužila doba studia cizích jazyků v některých z nich.

Česká republika: je povinné, aby se studenti během základního vzdělávání učili cizí jazyk. V praxi k tomu dochází ve věku od 10 do 12 let, ale školy mohou toto ustanovení organizovat v dřívější fázi.

Švédsko: v letech 2002/2003 vzdělávací orgány pouze uvedly, že studenti se musí začít učit cizí jazyk jako povinný předmět ve věku od 7 do 10 let a v roce 2021/2022 ve věku od 7 do 9 let.

V posledních dvou desetiletích byla doba, po kterou je studium prvního cizího jazyka povinné, rovněž prodloužena o jeden rok v Česku, Litvě a na Islandu.

Celkem 10 vzdělávacích systémů od roku 2003 nezvýšilo délku povinného studia cizích jazyků. Ve většině z nich však existují zvláštní okolnosti související s věkem, kdy se studium cizího jazyka stává povinným pro všechny studenty. V roce 2003 se studenti ve Španělsku, na Maltě, Rakousku a Norsku museli učit jazyk již v raném věku (ve věku 5 nebo 6 let). V Estonsku, Nizozemsku a Švédsku měly školy určitou flexibilitu při určování roku, kdy se studenti museli začít učit cizí jazyk.

Snížení věku, kdy se studenti začínají učit cizí jazyky, bylo nezbytnou součástí doporučení o výuce cizích jazyků vydaného hlavami států a předsedy vlád EU, které se sešli v Barceloně v roce 2002⁽³¹⁾ a zopakovalo v doporučení Rady o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků⁽³²⁾. Jak bylo uvedeno výše, všechny vzdělávací systémy, které od roku 2003 prodloužily dobu studia prvního cizího jazyka, tak učinily snížením počátečního věku. Ve většině případů k těmto změnám došlo v letech 2003 až 2011⁽³³⁾.

DOBA, PO KTEROU JE STUDIUM DRUHÉHO CIZÍHO JAZYKA POVINNÉ, SE V PRŮBĚHU ČASU ZVYŠUJE POUZE V MALÉM POČTU ZEMÍ.

Obrázek B3 znázorňuje počet let, během nichž studenti základního a všeobecného sekundárního vzdělávání musí studovat dva cizí jazyky současně. Ukazuje také rozdíl v počtu let od roku 2003.

V letech 2021/2022 se ve většině vzdělávacích systémů všichni studenti všeobecného vzdělávání naučili v určitém okamžiku během školní docházky současně dva cizí jazyky (viz obrázek B1). Jak ukazuje obrázek B3, nejčastější situací je požadavek naučit se dva cizí jazyky po dobu 5–9 let. Studenti studují dva cizí jazyky po dobu kratší než 5 let v 11 vzdělávacích systémech. Patří sem Kypr, jakož i vzdělávací systémy, kde se povinné učení uskutečňuje pouze na nižší sekundární úrovni (Itálie a Portugalsko) nebo pouze na vyšší sekundární úrovni (Bulharsko, Maďarsko, Rakousko, Slovinsko, Slovensko, Lichtenštejnsko, Norsko a Turecko). Na druhém konci stupnice musí studenti v Lucembursku studovat dva cizí jazyky po dobu 13 let, a to po celou dobu svého základního a středního vzdělání.

Od roku 2002/2003 se ve většině vzdělávacích systémů doba, po kterou je studium druhého cizího jazyka povinné, nezvýšila. Během tohoto období zavedla přibližně třetina vzdělávacích systémů, pro které existují údaje, reformy zaměřené na posílení učení druhého cizího jazyka jako povinného předmětu. Tyto reformy lze zařadit do dvou kategorií. Za první, ve třech vzdělávacích systémech (Dánsko, Itálie a Turecko) se učení druhého cizího jazyka stalo povinným pro všechny. Za druhé, v devíti vzdělávacích systémech bylo prodlouženo období, během něhož je studium dvou cizích jazyků současně povinné. K největšímu nárůstu došlo ve Francii (o 5 let) a v Německu (o 4 roky). V závislosti na vzdělávacím systému byla doba trvání zvýšena snížením počátečního věku (Vlámské společenství Belgie, Česka, Lotyšsko, Lucembursko, Polsko a Finsko) a odložením doby dokončovacího věku (Lichtenštejnsko) nebo oběma (Německo a Francie).

Naproti tomu mezi lety 2002/2003 a 2021/2022 Bulharsko, Kypr, Litva a Island zavedly reformy, které snížily počet let, během nichž musí všichni studenti studovat dva cizí jazyky současně. Například na Kypru není druhý cizí jazyk od roku 2015/2016 povinný pro všechny studenty ve druhém a třetím roce všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Na Islandu není od roku 2015/2016 povinné, aby studenti studovali druhý cizí jazyk po dobu jednoho školního roku od 18 let věku. Kromě toho se v letech 2014/2015 změnil počáteční věk pro studium druhého jazyka z 10 let na věkovou třídu 10–12 let.

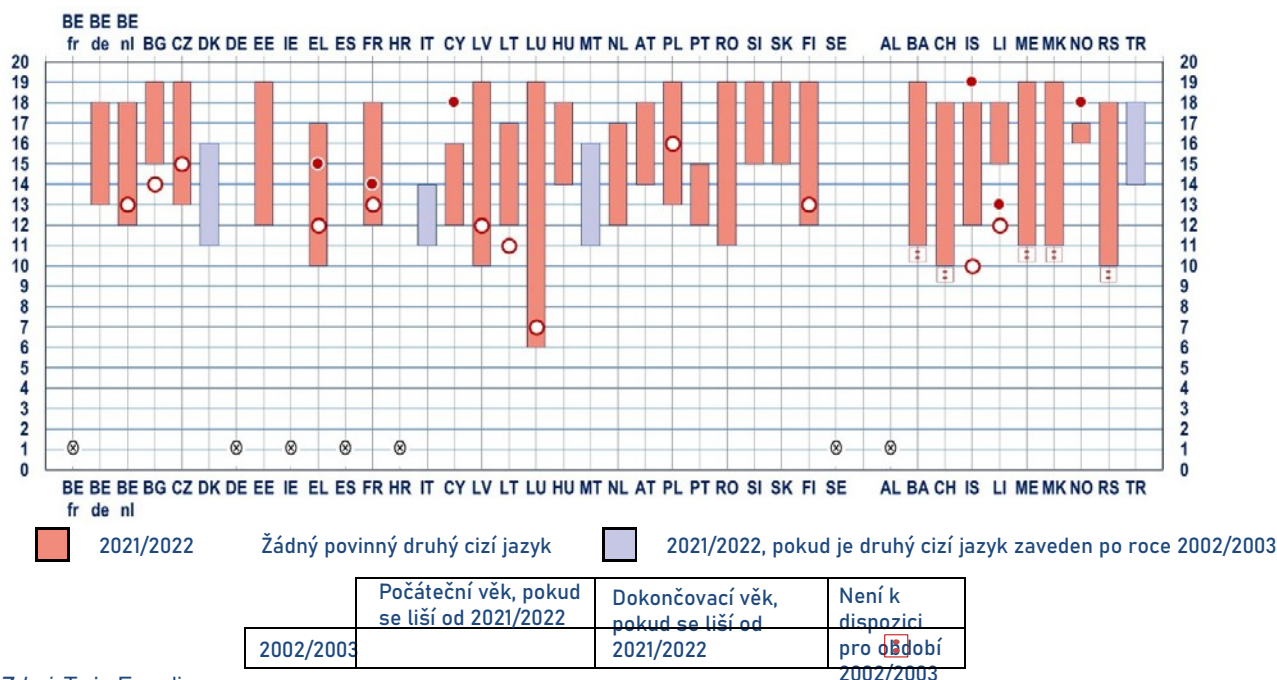
31 Závěry předsednictví – zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, C/02/930.

32 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019.

33 Pokud jde o informace pro jednotlivé země za období 2010/2011, viz Evropská komise/EACEA/Eurydice (2017), s. 32–33.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

V osmi vzdělávacích systémech (německy mluvící společenství Belgie, Estonska, Nizozemska, Rakouska, Portugalska, Rumunska, Slovinska a Slovenska) zůstal počet let, během nichž se studenti učí dva cizí jazyky současně, stejný mezi lety 2002/2003 a 2021/2022. Ve dvou z nich však stojí za zmínku zvláštní okolnosti změn týkajících se studia druhého cizího jazyka. Ve Slovinsku byla v roce 2011 zavedena reforma, která učinila druhý jazyk povinným od 12 let, ale byla pozastavena v listopadu téhož roku a od té doby nebyla dále prováděna. V roce 2021 se požadavek na výuku dvou cizích jazyků vztahoval pouze na studenty ve věku 15 let a více. Na Slovensku se v letech 2008/2009 stalo povinné studium dvou cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání. V září 2015 však orgány nejvyššího vzdělávání zrušily povinnost všech studentů nižšího sekundárního vzdělávání učit se dva cizí jazyky současně do věku 15 let. Zároveň udělili individuální autonomii školy k rozhodování o této záležitosti.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 7 Obrázek B3: Období, během něhož bylo studium dvou cizích jazyků povinné v primárním a/nebo všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3) v období 2021/2022 a rozdíl v období 2002/2003

Vysvětlivky

Toto číslo se zabývá především jazyky popisovanými jako „cizí“ (nebo „moderní“) v učebních osnovách. Regionální a/nebo menšinové jazyky (viz obrázek B9) a klasické jazyky (viz obrázek B10) jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je osnovy označují za alternativy k cizím jazykům.

„Druhým jazykem“ se rozumí jazyk, který se studenti učí vedle prvního jazyka, což vede k tomu, že se studenti učí dva různé jazyky současně.

Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných orgány nejvyšší úrovně.

Definice „cizího jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, řídicí dokumenty a „orgány nejvyšší úrovně vzdělávání“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): po probíhající kurikulární reformě se druhý cizí jazyk stane povinným pro všechny studenty ve věku 13 a 14 let od roku 2027/2028.

Španělsko: tento údaj představuje nejrozšířenější situaci ve Španělsku. Druhý cizí jazyk je povinný pro všechny studenty v některých autonomních komunitách (např. Andalusie a Canarias od 10 let a País Vasco a Galicie od 12 let).

Estonsko (v letech 2002/2003 a 2021/2022) a Island (v letech 2021/2022): nejvyšší vzdělávací orgány uvedly pouze, že žáci se musí začít učit druhý cizí jazyk jako povinný předmět ve věku od 10 do 12 let.

Maďarsko: došlo k přerušení časové řady v důsledku změny metodiky (změna kategorizace programů sekundárního vzdělávání ISCED).

Česká republika: doba studia dvou jazyků se liší podle toho, jakým způsobem studenti následují.

Norsko: dochází k přerušení časové řady v důsledku změny metodiky (změna způsobu, jakým se výuka druhého cizího jazyka jako povinného předmětu pro všechny uvádí).

VE TŘETINĚ EVROPSKÝCH ZEMÍ MAJÍ VŠICHNI STUDENTI PRÁVO VOLIT CIZÍ JAZYKY JAKO VOLITELNÉ PŘEDMĚTY.

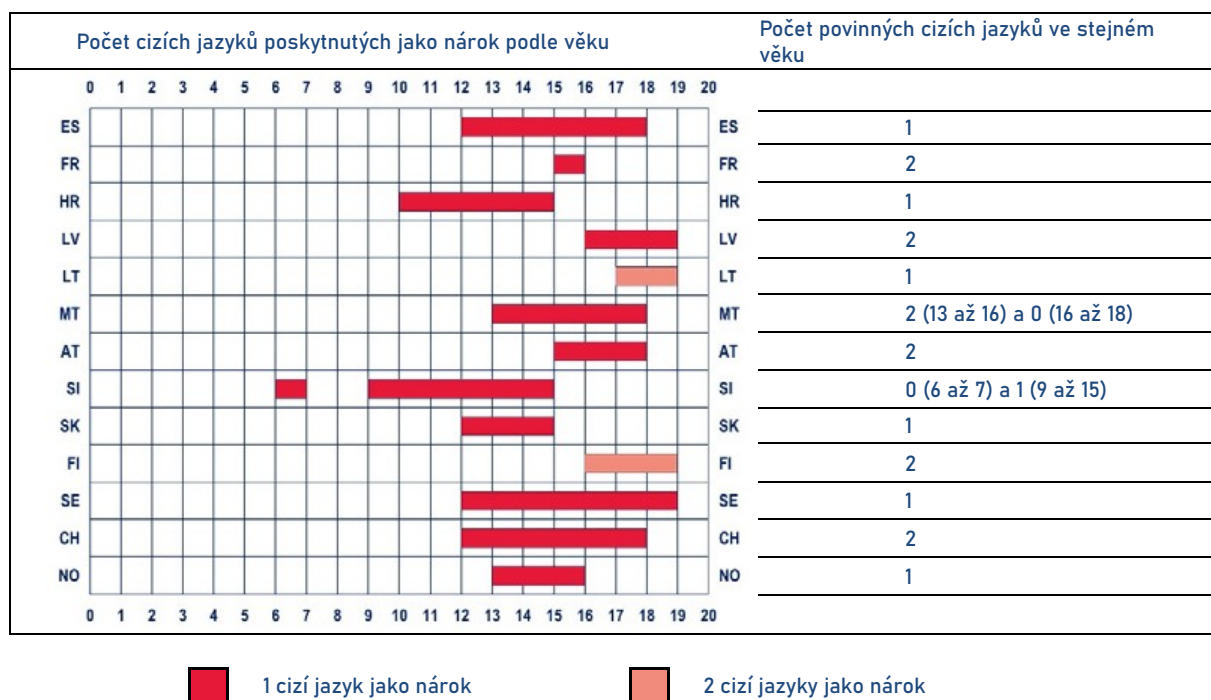
Kromě jazyků v učebních osnovách, které jsou povinné pro všechny, mohou být studenti oprávněni učit se cizí jazyky jako volitelné předměty. Tento nárok zvyšuje možnost studentů naučit se více jazyků, než je povinné ustanovení, a v některých případech ke studiu dvou cizích jazyků, pokud je povinný pouze jeden.

Obrázek B4 se zaměřuje na výuku cizích jazyků jako nárok pro všechny studenty základního a všeobecného sekundárního vzdělávání. Zobrazuje pouze země s tímto ustanovením. Obsahuje také informace o počtu cizích jazyků, které jsou povinnými předměty pro všechny (viz obrázek B1), které poskytují ucelenější obraz o poskytování cizích jazyků. Tento ukazatel přispívá k diskusi o doporučení Rady adresovaném členským státům EU o studiu dvou jazyků kromě jazyka školní docházky (viz úvod k tomuto oddílu).

Jak ukazuje obrázek, ve 13 zemích musí školy zahrnout cizí jazyky do souboru volitelných předmětů, které musí navrhnout všem studentům základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání.

Nárok všech studentů na výběr cizích jazyků v rámci volitelných předmětů platí pouze na sekundární úrovni, s výjimkou Chorvatska, Slovinska a Švédska, pokud jde o studenty v základním i všeobecném sekundárním vzdělávání. V primárním vzdělávání v Chorvatsku a ve Švédsku se všichni studenti ve věku 10 a 12 let mohou rozhodnout, zda se budou učit volitelný cizí jazyk. Ve Slovinsku se všichni 6 letí studenti mohou rozhodnout začít studovat cizí jazyk rok předtím, než se studium cizího jazyka stane povinným pro všechny. Tato příležitost je opět poskytnuta všem studentům od 9 let věku.

Doba, po kterou jsou cizí jazyky nabízeny jako volitelné předměty pro všechny studenty, se pohybuje od 7 let ve Švédsku po 1 rok ve Francii. Ve Francii se to týká všech studentů ve věku 15 let v obecném vyšším sekundárním vzdělávání (lycée général a technologicky) a pokračuje pro některé z nich od 16 let.

Obrázek 8 Obrázek B4: Cizí jazyky poskytované jako nárok a jako povinné předměty pro všechny studenty základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Žádné cizí jazyky nejsou poskytovány jako nárok pro všechny: BE, BG, CZ, DK, DE, EE, TJ, EL, IT, CY, LU, HU, NL, PL, PT, RO, AL, BA, IS, LI, ME, MK, RS, TR.

Vysvětlivky

Toto číslo se zabývá především jazyky popisovanými jako „cizí“ (nebo „moderní“) v učebních osnovách. Regionální a/nebo menšinové jazyky (viz obrázek B12) a klasické jazyky (viz obrázek B13) jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je osnovy označují za alternativy k cizím jazykům.

Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány.

Definice „zahraničního jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako nárok“, „dokumenty řízení“ a „orgány nejvyšší úrovně“ viz glosář.

V sedmi zemích, poskytování cizích jazyků jako nárok dává všem studentům základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání možnost studovat dva cizí jazyky současně, i když pouze jeden z nich je povinným předmětem (viz obrázek B1). Ve Španělsku, Chorvatsku a Švédsku, kde je pro všechny studenty během školní docházky povinný pouze jeden cizí jazyk, je jim v určitém okamžiku základního a/nebo všeobecného sekundárního vzdělávání nabízen další jazyk. Ve zbývajících čtyřech zemích se k poskytování cizích jazyků jako nároku dochází buď před školními roky, během nichž jsou pro všechny (Slovensko, Slovensko a Norsko) povinné dva cizí jazyky, nebo po něm (Litva).

V šesti zemích (Francie, Lotyšsko, Malta, Rakousko, Finsko a Švýcarsko) poskytování cizích jazyků jako nárok dává všem studentům možnost studovat v určitém okamžiku všeobecného vzdělávání více než dva cizí jazyky. V těchto zemích jsou studenti oprávněni zvolit si cizí jazyky jako volitelné předměty po dobu všeobecného středoškolského vzdělání (nižšího a/nebo vyššího sekundárního), pokud je pro ně již povinné studium dvou cizích jazyků. Ve většině případů mohou studenti vzít jeden cizí jazyk jako volitelný předmět. Ve Finsku však musí všechny školy poskytovat dva cizí jazyky jako volitelné předměty kromě těch, které se všichni studenti učí jako povinné předměty.

Dvě země nedávno zavedly reformy týkající se cizích jazyků, které jsou poskytovány jako nárok. V Řecku již od roku 2020/2021 není předmět „zahraniční jazyky“ nabízen jako nárok pro všechny studenty ve třetí třídě

všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání vedle povinného studia cizích jazyků. Tato reforma souvisí se zvýšením počtu let, během nichž musí všichni studenti studovat dva cizí jazyky (viz obrázek B3), zavedený v roce 2020/2021. V Lotyšsku musely všechny školy od zavedení nových učebních osnov pro vyšší sekundární vzdělávání v roce 2020 nabídnout třetí cizí jazyk jako nárok během tří let této úrovně vzdělání.

V mnoha zemích není poskytování cizích jazyků omezeno na cizí jazyky jako povinné předměty nebo volitelné předměty, které musí všechny školy nabízet. Ve velkém počtu zemí mají školy určitou autonomii, která jim umožňuje nabízet výuku dalších cizích jazyků. Tato výuka může být součástí specifických možností vybraných jednotlivými školami. Ustanovení učebních osnov navržených na úrovni školy a iniciativy zahájené na místní úrovni však nejsou uvedeny v této části, která se zaměřuje na předpisy na nejvyšší úrovni, které definují minimální poskytování cizích jazyků pro všechny studenty. Kapitola C obsahuje doplňující údaje, neboť poskytuje informace o míře účasti studentů na základním a středním vzdělávání ve výuce jazyků.

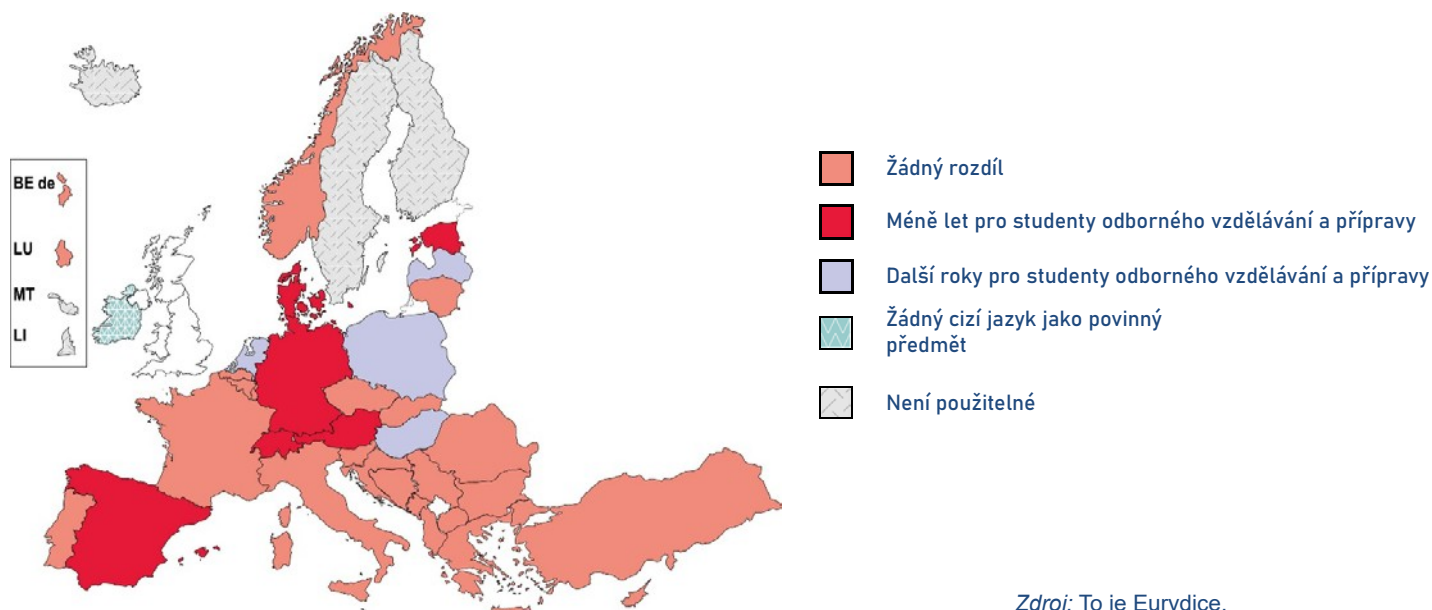
VE VĚTŠINĚ ZEMÍ SE STUDENTI VETERINÁŘŮ NAUČÍ JEDEN CIZÍ JAZYK PO STEJNÝ POČET LET JAKO JEJICH VRSTEVNÍCI V OBECNÉM VZDĚLÁVÁNÍ.

Předchozí čtyři ukazatele se zaměřují na poskytování cizích jazyků ve všeobecném vzdělávání. Obrázek B5 porovnává poskytování prvního cizího jazyka jako povinného předmětu všeobecného vzdělávání a odborného vzdělávání a přípravy. Konkrétněji se zabývá počtem let, kdy studenti v odborném a všeobecném sekundárním vzdělávání stráví studium jednoho cizího jazyka jako povinného předmětu³⁴). Pro účely srovnatelnosti se zde zvažují pouze způsoby odborného vzdělávání a přípravy, které umožňují přístup k terciárnímu vzdělávání.

V drtivé většině evropských zemí (21 z 31) jsou všichni studenti odborného a všeobecného středoškolského vzdělávání povinni naučit se do konce studia jeden cizí jazyk po stejný počet let. V několika případech (šest zemí) se však alespoň někteří studenti odborného vzdělávání a přípravy do konce středního vzdělávání naučí jeden cizí jazyk po dobu nižšího počtu let. V Dánsku, Německu, Španělsku a Švýcarsku není povinné, aby se všichni studenti odborného vzdělávání a přípravy učili cizí jazyk; to závisí na programu vzdělávání a odborné přípravy, který následují. V důsledku toho se požadavek, aby se každý student učil jeden cizí jazyk, vztahuje pouze na studenty před zahájením programu odborného vzdělávání a přípravy, tj. před dosažením věku 15 nebo 16 let v závislosti na zemi. V Estonsku je studium cizích jazyků povinné pro všechny studenty během prvního ročníku odborného vzdělávání a přípravy, zatímco u všeobecného vzdělávání je povinné až do konce vyššího sekundárního vzdělání. A konečně, kratší doba trvání programu odborného vzdělávání a přípravy (o 1 rok kratší) v rámci vyššího sekundárního vzdělávání představuje rozdíl.

Naopak v Lotyšsku, Maďarsku, Nizozemsku a Polsku jsou programy odborného vzdělávání a přípravy delší, takže studenti odborného vzdělávání a přípravy studují jazyk o rok déle než jejich protějšky v oblasti všeobecného vzdělávání.

34 Počet let uvažovaných pro studenty odborného vzdělávání a přípravy je celé období, během kterého musí všichni studenti odborného vzdělávání a přípravy studovat (alespoň) jeden cizí jazyk, a to i během jejich účasti na předškolním, základním a nižším sekundárním vzdělávání.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 9 **Obrázek B5: Rozdíl mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání a přípravy v počtu let strávených učením jednoho cizího jazyka jako povinného předmětu, 2021/2022**

Vysvětlivky

Vzhledem ke složitosti odborného vzdělávání a přípravy a vysokému počtu cest v některých zemích jsou v tomto ukazateli zohledněny pouze programy poskytující přímý přístup k terciárnímu vzdělávání (tj. ISCED-P 354). Kromě toho jsou informace v rámci tohoto vymezeného rozsahu založeny na nejreprezentativnějších programech, s výjimkou programů poskytovaných v institucích zabývajících se velmi specifickými oblastmi (např. výtvarné umění a divadelní umění). Vyloučeny jsou rovněž vzdělávací programy pro dospělé, vzdělávací programy pro zvláštní potřeby nebo cesty s velmi nízkým počtem studentů. V rámci této oblasti se má za to, že pokud mají programy odborné přípravy různou dobu trvání, nejkratší z nich označuje konečný věk. Další podrobnosti o klasifikaci ISCED viz ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012).

Toto číslo se zabývá především jazyky popisovanými jako „cizí“ (nebo „moderní“) v učebních osnovách. Regionální a/nebo menšinové jazyky (obrázek B9) a klasické jazyky (obrázek B10) jsou uvedeny pouze tehdy, pokud je učební plán označuje jako alternativu k cizím jazykům.

Další informace o studiu jednoho cizího jazyka jako povinného předmětu všeobecného vzdělávání naleznete v obrázcích B1 a B2.

Žádný cizí jazyk jako povinný předmět: není povinností všech studentů naučit se jeden cizí jazyk.

Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány.

Definice „kurriculum“, „cizí jazyk“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, „řídicí dokumenty“ a „orgány nejvyšší úrovně vzdělávání“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Chorvatsko a Nizozemsko: existují rozdíly v délce programů odborného vzdělávání a čísla představují nejkratší.

Malta, Švédsko a Island: v rámci ukazatele neexistují žádné cesty odborného vzdělávání a přípravy.

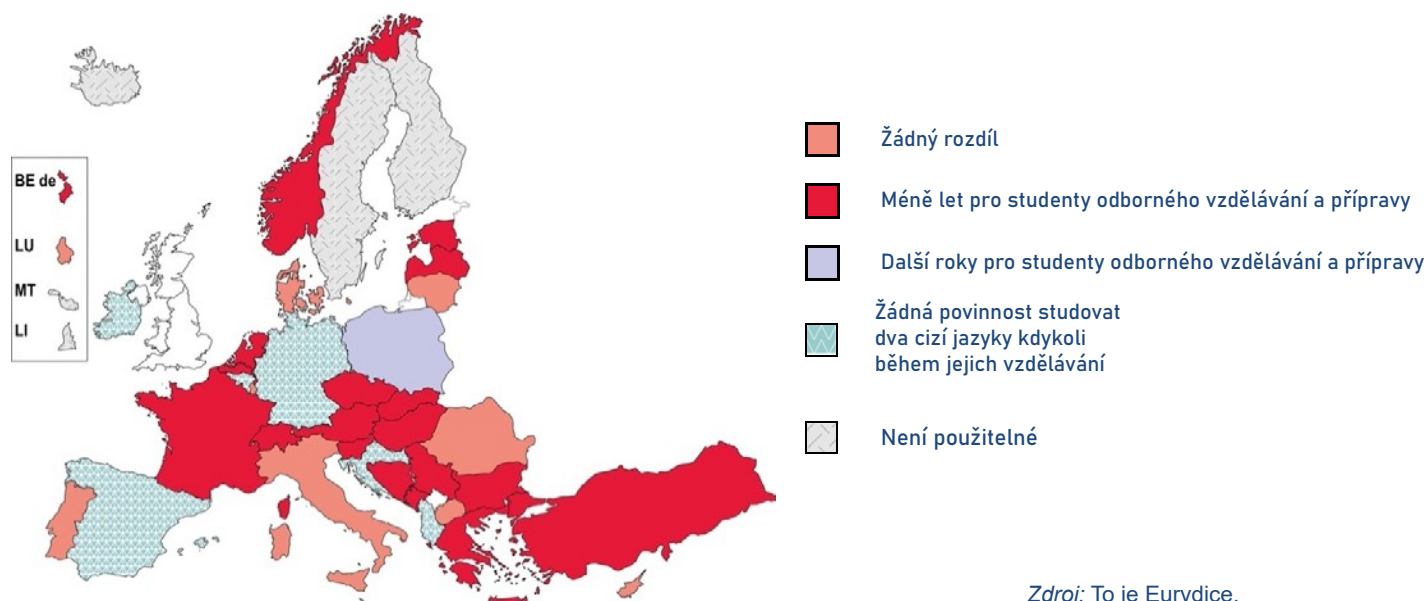
Finsko: v návaznosti na reformu zavedenou v roce 2018 není doba výuky cizích jazyků pro studenty odborného vzdělávání a přípravy centrálně regulována. Liší se podle požadavků na příslušnou kvalifikaci, předchozího učení studenta a plánu rozvoje osobních kompetencí studenta. Dva cizí jazyky patří mezi požadavky na odbornou způsobilost pro všechny kvalifikace.

Lichtenštejnsko: školní část programů odborného vzdělávání a přípravy je poskytována ve Švýcarsku.

VE VĚTŠINĚ ZEMÍ BUDOU STUDENTI VETERINÁŘŮ TRÁVIT MÉNĚ LET UČENÍM DVOU JAZYKŮ NEŽ JEJICH VRSTEVNÍCI VE VŠEOBECNÉM VZDĚLÁVÁNÍ.

Zatímco ve většině zemí se všichni studenti odborného vzdělávání a přípravy učí cizí jazyk po stejný počet let jako jejich vrstevníci ve všeobecném vzdělávání (viz obrázek B5), stejné srovnání u druhého jazyka ukazuje větší rozdíly mezi studenty odborného vzdělávání a přípravy a studenty všeobecného vzdělávání (obrázek B6). Obrázek B6 je založen na nejnižších požadavcích, pokud jde o povinnou výuku dvou cizích jazyků pro všechny studenty napříč četnými jednotlivými cestami odborného vzdělávání a přípravy a všeobecného vzdělávání³⁵). Míra účasti studentů na výuce cizích jazyků ve dvou vzdělávacích programech je k dispozici v kapitole C (viz obrázek C5).

V 19 vzdělávacích systémech existuje rozdíl v době strávené učením dvou cizích jazyků mezi oběma typy vzdělávacích programů na úkor studentů odborného vzdělávání a přípravy. Ve většině případů jsou to tři nebo čtyři roky. Rozdíl je však dva roky v Bulharsku a Řecku a jeden rok v Nizozemsku a Norsku.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 10 Obrázek B6: Rozdíl mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání a přípravy v počtu let strávených učením dvou cizích jazyků současně jako povinných předmětů, 2021/2022

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku B5.

Další informace o studiu dvou cizích jazyků jako povinných předmětů všeobecného vzdělávání naleznete v obrázcích B1 a B3.

Poznámky pro jednotlivé země

Malta, Švédsko a Island: v rámci tohoto ukazatele neexistuje žádný způsob odborného vzdělávání a přípravy.

Finsko: v návaznosti na reformu zavedenou v roce 2018 není doba výuky cizích jazyků pro studenty odborného vzdělávání a přípravy centrálně regulována. Liší se podle požadavků na příslušnou kvalifikaci, předchozího učení studenta a plánu rozvoje osobních kompetencí studenta. Dva cizí jazyky patří mezi požadavky na odbornou způsobilost pro všechny kvalifikace.

Lichtenštejnsko: školní část programů odborného vzdělávání a přípravy je poskytována ve Švýcarsku.

Ve většině vzdělávacích systémů s nižšími požadavky na odborné vzdělávání a přípravu (německy mluvící a vlámská společenství Belgie), Česka, Estonska, Řecka, Francie, Lotyšska, Nizozemska, Bosny a

35 Pro účely srovnatelnosti se zde zvažují pouze způsoby odborného vzdělávání a přípravy, které umožňují přístup k terciárnímu vzdělávání. Počet let poskytovaných studentům odborného vzdělávání a přípravy je celé období, během kterého musí všichni studenti odborného vzdělávání a přípravy studovat (alespoň) dva cizí jazyky, a to i během účasti na základním a nižším sekundárním vzdělávání.

Hercegoviny, Švýcarska, Černé Hory a Srbska se studenti odborného vzdělávání a přípravy začínají učit druhý cizí jazyk jako povinný předmět před vyšším středním vzděláním, kdy je základní vzdělání stále běžné pro všechny. V rámci vyššího sekundárního vzdělávání již toto učení není povinné pro všechny studenty v programech odborného vzdělávání a přípravy (i když někteří se mohou i nadále učit dva cizí jazyky), zatímco pro osoby ve všeobecném vzdělávání zůstává povinné. V Maďarsku, Rakousku, Slovinsku, Slovensku, Norsku a Turecku se druhý cizí jazyk jako povinný předmět týká výhradně všech studentů obecně vyšší sekundární úrovně. A konečně, v Bulharsku všichni studenti odborného vzdělávání a přípravy studují dva povinné cizí jazyky po dobu 2 let, zatímco pro jejich protějšky ve všeobecném vzdělávání jsou povinné po dobu 4 let, a to až do konce vyššího sekundárního vzdělávání.

V osmi zemích (Dánsko, Itálie, Kypr, Litva, Lucembursko, Portugalsko, Rumunsko a Severní Makedonie) neexistuje žádný rozdíl mezi těmito dvěma typy vzdělávacích programů. Jinými slovy, to znamená, že do konce středního vzdělávání odborného vzdělávání a přípravy a všeobecného vzdělávání se studenti naučí dva jazyky současně po stejný počet let.

A konečně, ve Francouzském společenství Belgie, Německa, Irska, Španělska, Chorvatska a Albánie není vyžadováno, aby všichni studenti studovali dva jazyky buď v základním vzdělávání, nebo v rámci vyššího sekundárního vzdělávání.

Delší doba trvání programů odborného vzdělávání a přípravy v Polsku vysvětluje dodatečný rok strávený studenty odborného vzdělávání a přípravy na výuku jazyků.

ODDÍL II – ROZMANITOST NABÍZENÝCH JAZYKŮ

Předchozí část se zaměřila na počet cizích jazyků, které jsou povinné pro všechny studenty, a na dobu, po kterou se studenti musí učit cizí jazyky. Tato část se zaměřuje na specifické jazyky vyučované ve školách v Evropě.

Sekce začíná zkoumáním jazyků, které jsou povinné pro všechny studenty nejméně během jednoho školního roku (viz obrázek B7). Pokračuje tím, že diskutuje o cizích jazycích, které musí všechny školy poskytovat, a o těch, ze kterých si školy mohou při vytváření učebních osnov cizích jazyků vybrat (viz obrázek B8). Sekce pak zkoumá jazyky, které osnovy někdy zvažují alternativy k cizím jazykům, jmenovitě regionálním a menšinovým jazykům a klasickým jazykům (viz obrázky B9 a B10). Další oblastí vyšetřování je poskytování výuky domácího jazyka (tj. jazyků, kterými se studenti hovoří doma) studentům z přistěhovaleckého prostředí (viz obrázek B11). A konečně, obraz konkrétních jazyků vyučovaných ve školách je doplněn přehledem jazyků používaných k poskytování obsahu a jazyka integrovaného učení (CLIL), tj. poskytování výuky, ve kterém se k výuce různých předmětů používá jazyk odlišný od jazyka školní docházky (viz obrázek B12).

Všechny ukazatele v tomto oddíle vycházejí z údajů shromážděných prostřednictvím sítě Eurydice. Proto se týkají 39 vzdělávacích systémů ve 37 zemích ⁽³⁶⁾.

POVINNÝ CIZÍ JAZYK PRO VŠECHNY JE SPECIFIKOVÁN VE VÍCE NEŽ POLOVINĚ VŠECH EVROPSKÝCH VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMŮ: NEJČASTĚJI SE JEDNÁ O ANGLIČTINU

Studium cizího jazyka je povinné téměř ve všech evropských zemích (viz kapitola B oddíl I). Obrázek B7 zkoumá, zda nejvyšší vzdělávací orgány definují konkrétní cizí jazyk (nebo konkrétní cizí jazyky), který musí všichni studenti studovat alespoň jeden školní rok. Důraz je kladen na studenty v primárním a nižším sekundárním vzdělávání.

Jak ukazuje obrázek, ve více než polovině zkoumaných vzdělávacích systémů (22 z 39 vzdělávacích systémů) musí všichni studenti studovat konkrétní cizí jazyk (nebo konkrétní cizí jazyky). V ostatních systémech si studenti nebo školy mohou zvolit, který jazyk nebo jazyky jsou studovány. Orgány nejvyšší úrovně vzdělávání tuto volbu často řídí tím, že definují několik jazyků, ze kterých si školy a/nebo studenti musí vybrat (viz obrázek B8).

Ve většině vzdělávacích systémů se specifickými povinnými jazyky úřední dokumenty definují pouze jeden jazyk, který je povinný pro všechny. Dva specifické cizí jazyky, které jsou povinné pro všechny, jsou definovány v německy mluvících a vlámských společenstvích Belgie, Kypru, Švýcarska a Islandu. V Lucembursku existují tři povinné cizí jazyky.

Angličtina je povinná téměř ve všech vzdělávacích systémech, které definují specifický povinný cizí jazyk: 21 z 22 vzdělávacích systémů (všechny kromě Finska). Ve většině těchto systémů (15 systémů) je angličtina jediným určeným povinným cizím jazykem.

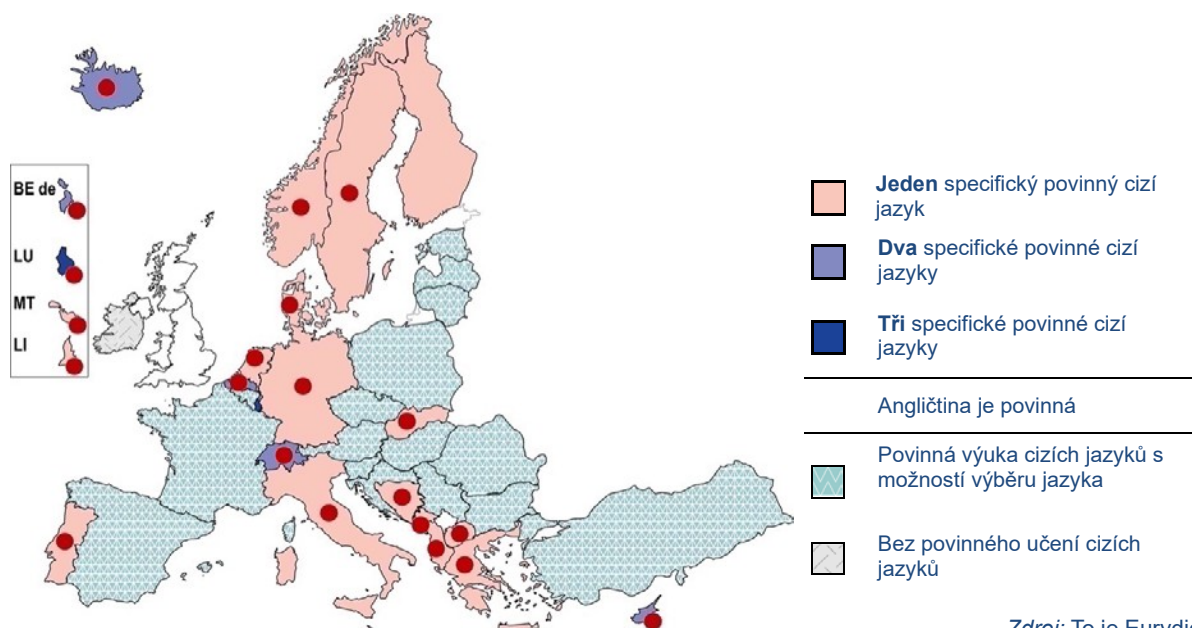
Jiné jazyky než angličtina jsou povinné pro všechny studenty pouze v několika zemích.

Francouzština je povinná pro všechny studenty v německy mluvících a vlámských společenstvích Belgie, Kypru, Lucemburska a některých kantonů ve Švýcarsku. Ve dvou belgických společenstvích a Lucembursku je francouzština prvním cizím jazykem, který musí všichni studenti studovat. Na Kypru je druhým povinným cizím jazykem po angličtině. Ve Švýcarsku se pořadí liší: v kantonech, které definují francouzštinu jako povinný cizí jazyk, je někdy prvním a někdy druhým povinným jazykem (podrobnosti viz poznámky pro jednotlivé země na obrázku B7). Je třeba poznamenat, že francouzština je povinná zejména v zemích, kde je jedním z úředních státních jazyků (všechny výše uvedené země s výjimkou Kypru; viz obrázek A1).

Podobně je němčina povinná v zemích, kde je jedním ze státních jazyků, a to v Lucembursku a ve všech neněmecky mluvících kantonech ve Švýcarsku.

36 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

Finsko a Island specifikují některé severské jazyky jako povinné pro všechny studenty. Ve Finsku je druhý státní jazyk (švédský nebo finský, v závislosti na hlavním jazyce školy) povinný. Na Islandu, spolu s angličtinou, je povinné (norština nebo švédština ji může za určitých okolností nahradit).

Obrázek 11 Obrázek B7: Specifické cizí jazyky povinné pro všechny studenty základního a nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 1–2), 2021/2022

Vysvětlivky

Na obrázku je uvedeno, zda učební osnovy nebo jiné řídicí dokumenty vydané nejvyššími (vzdělávacími) orgány uvádějí povinné cizí jazyky, které se musí všichni studenti základního a/nebo nižšího sekundárního vzdělávání naučit alespoň během jednoho školního roku. Je-li tomu tak, je uveden počet povinných jazyků. Pokud jde o podrobnosti o tom, které cizí jazyky jsou povinné pro všechny, je zobrazena pouze angličtina. Jiné jazyky než angličtina jsou specifikovány v přidruženém textu.

Definice „kurriculum“, „cizí jazyk“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, „řídicí dokumenty“ a „orgán nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): specifický povinný jazyk, který je nizozemštinou, mají pouze region Brusel-hlavní město a Valonské obce známé jako „jazyková hranice“ (Comines-Warneton, Mouscron, Flobecq a Enghien). V jiných částech Francouzského společenství Belgie neexistuje žádný specifický cizí jazyk, který by byl povinný pro všechny studenty.

Belgie (BE de): Francouzština je prvním cizím jazykem. Pouze ve školách, kde je vyučovacím jazykem francouzština, je němčina prvním cizím jazykem. Angličtina není definována v řídicích dokumentech nejvyšší úrovně jako povinný cizí jazyk. V praxi však všechny obecné střední školy vyžadují, aby se studenti učili anglicky. Tento údaj proto odkazuje na dva specifické povinné cizí jazyky a označuje angličtinu jako povinnou.

Německo: v devíti spolkových zemích je angličtina povinná jako první cizí jazyk. Francouzština je v Sársku povinná.

Irsko: všichni studenti musí studovat dva státní jazyky: Angličtinu a irštinu. Nicméně, ani jeden z nich není považován za cizí jazyk podle učebních osnov.

Španělsko: Angličtina je specifický povinný jazyk pouze v několika autonomních komunitách (např. Valencie, Rioja a Castilla-La Mancha).

Finsko: Švédština je povinná ve školách, kde je finština jazykem školní docházky, a finština je povinná ve školách, kde je švédština jazykem školní docházky.

Bosna a Hercegovina: přístup ke sběru údajů se liší od ostatních zemí. Informace 2021/2022 vycházejí z průzkumu kantonálních předpisů. Ve většině kantonů je angličtina povinná.

Švýcarsko: pro studenty jsou povinné dva cizí jazyky. Uvedené povinné jazyky zahrnují všechny státní jazyky (francouzština, němčina, italština a románština) a angličtina. Pořadí závisí na kantonu. Obvykle je buď národní jazyk specifikován jako první povinný cizí jazyk a angličtina jako druhý cizí jazyk nebo angličtina je specifikována jako první povinný cizí jazyk a jeden národní jazyk jako druhý. Konkrétně ve většině německy mluvících kantonů je prvním povinným cizím jazykem angličtina a druhým je francouzština (v některých kantonech je řád obrácen). Ve francouzsky mluvících kantonech je prvním cizím jazykem němčina a druhým je angličtina. V italsky mluvícím kantonu je prvním povinným cizím jazykem francouzština a druhá je němčina.

Analýza vývoje povinného vzdělávání cizích jazyků v průběhu času ukazuje, že politiky týkající se povinných jazyků jsou v Evropě poměrně stabilní. V posledních letech však došlo k určitým změnám. V EU přijalo Lucembursko v roce 2017 reformu, která zavádí francouzštinu do předškolního vzdělávání od tří let věku. To znamená, že děti se nyní učí francouzsky před tím, než se začnou učit německy, což začínají, když jim je šest let (před reformou byla němčina prvním povinným jazykem, následovaným francouzštinou). Stejně jako před reformou je angličtina třetím jazykem, který se musí všichni studenti v Lucembursku naučit. Mimo EU v Černé Hoře reforma z roku 2017 zavedla angličtinu jako povinný cizí jazyk pro všechny studenty z prvního stupně základního vzdělávání. Vzhledem k delšímu období, které bylo zmapováno v různých vydáních této zprávy (za poslední dvě desetiletí), některé další země (např. Itálie, Portugalsko a Slovensko) provedly reformy zavádějící angličtinu jako povinný předmět (podrobnosti viz Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2017, s. 44).

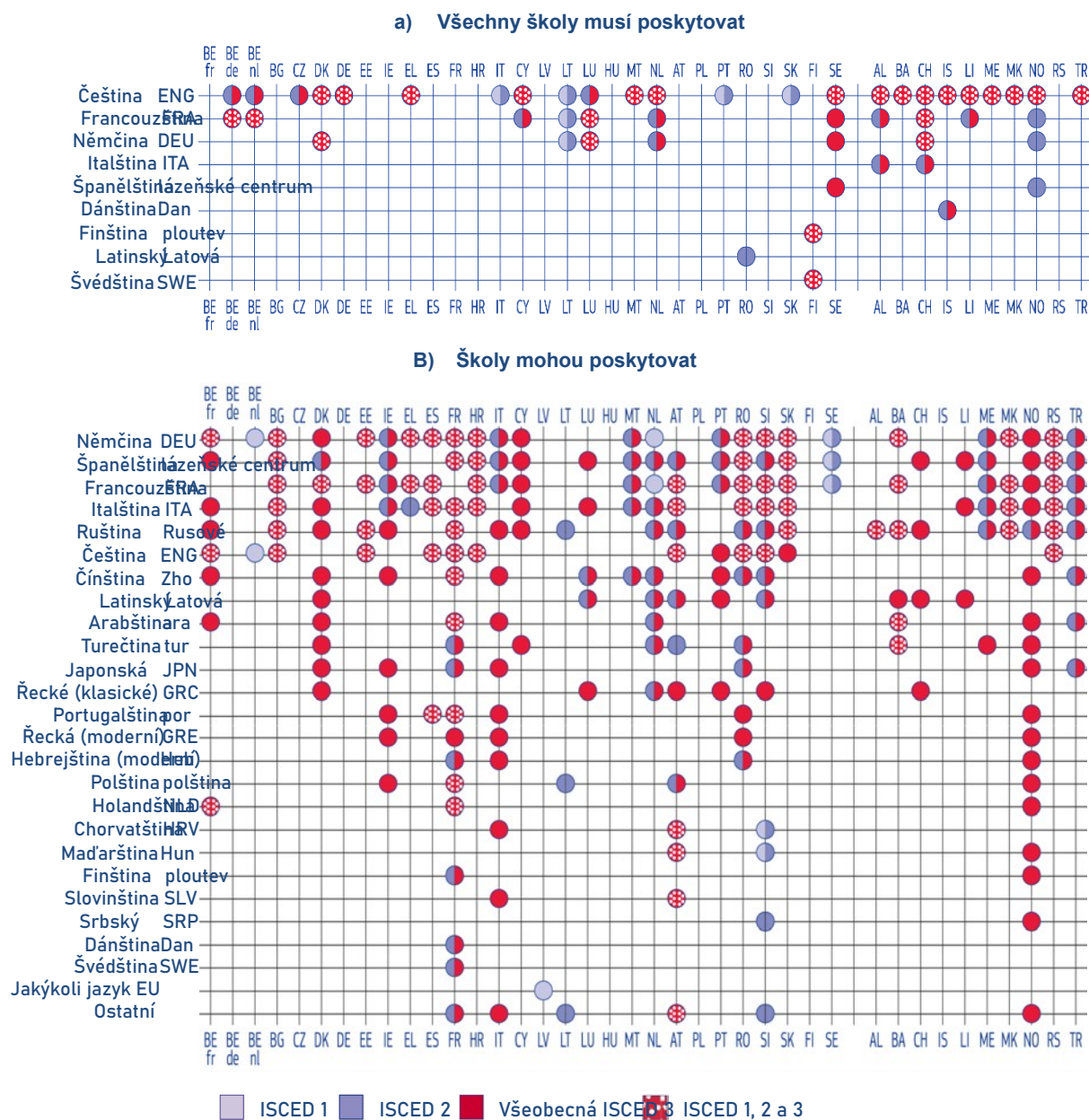
Informace o jazycích, které řídicí dokumenty definují jako povinné, mohou být doplněny údaji o skutečném podílu studentů studujících různé jazyky. Tyto údaje jsou uvedeny v kapitole C oddílu II.

VE VÍCE NEŽ JEDNÉ TŘETINĚ VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMŮ UVÁDĚJÍ ŘÍDÍCÍ DOKUMENTY NA NEJVYŠŠÍ ÚROVNI ALESPŇ DVA CIZÍ JAZYKY, KTERÉ MUSÍ VŠECHNY ŠKOLY POSKYTOVAT.

Cizí jazyky, které se studenti učí (viz kapitola C, oddíl II), závisí na jazykovém ustanovení stanoveném v učebních osnovách. Na obrázku B8 jsou uvedeny konkrétní cizí jazyky poskytované ve školách podle řídicích dokumentů nejvyšší úrovně. Obsahuje dvě části: v části a) jsou uvedeny konkrétní cizí jazyky, které musí všechny školy poskytovat; část b) ilustruje cizí jazyky, které školy mohou studentům poskytnout.

Téměř ve všech zemích stanoví řídicí dokumenty na nejvyšší úrovni cizí jazyky, které školy musí poskytovat nebo mohou poskytovat (nebo obojí) alespoň pro jednu úroveň vzdělání. Kromě toho mohou povolit nebo povzbuzovat školy k tomu, aby nabízely jiné jazyky než ty, které jsou uvedeny. V některých případech řídicí dokumenty výslovně odkazují na autonomii škol, pokud jde o jazyky, které mohou poskytovat, a zároveň upřesňují ty, které musí poskytovat (v německy mluvícím společenství Belgie a ve Finsku). V jiných případech dokumenty řízení neupřesňují ani jazyky, které školy mohou poskytovat, ani ty, které musí poskytovat, což školám dává plnou autonomii při rozhodování o tom (v Maďarsku a Polsku).

Ve většině zemí jsou řídicí dokumenty na nejvyšší úrovni specifikovány jedním nebo více cizími jazyky, které musí všechny školy poskytovat. Ve většině případů jsou tyto jazyky angličtina následovaná francouzštinou a/nebo němčinou. Pokud jsou specifikovány jiné jazyky, často se jedná o úřední jazyky (finština/švédština ve Finsku a italština ve Švýcarsku) nebo jazyk sousední země (italština v Albánii). V mnoha případech, zejména na úrovni základního vzdělávání, je povinné, aby se studenti učili specifikované cizí jazyky (viz obrázek B7). Obrázek B8 navíc ukazuje, že počet specifikovaných cizích jazyků se zvyšuje na sekundární úrovni. Ve Švédsku, Švýcarsku a Norsku by měly být ve všech školách s nižším a/nebo všeobecným vyšším sekundárním vzděláním poskytovány čtyři specifické cizí jazyky v závislosti na zemi.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 12 Obrázek B8: Cizí jazyky uvedené v řídicích dokumentech nejvyšší úrovně pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje konkrétní cizí jazyky poskytované ve školách podle učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány. V části a) jsou uvedeny cizí jazyky, které musí všechny školy poskytovat; v části b) jsou uvedeny cizí jazyky, které si školy mohou zvolit. V některých případech jsou školy oprávněny nebo povzbuzovány, aby nabízely další jazyky ke specifikovaným jazykům.

U jedné nebo více úrovní vzdělávání nesmějí učební osnovy nebo řídicí dokumenty na nejvyšší úrovni uvádět cizí jazyky, které školy musí nebo mohou poskytovat. V některých případech mohou výslovně odkazovat na autonomii škol v této oblasti politiky.

Tento údaj a poznámky pro jednotlivé země neupřesňují, zda by uvedené jazyky měly být uvedeny jako první, druhý nebo třetí jazyk.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Klasické jazyky (tj. klasická řečtina a latina) jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je učební osnovy nebo řídicí dokumenty nejvyšší úrovně označují za alternativy k cizím jazykům.

V každé části čísla jsou jazyky seřazeny v sestupném pořadí podle počtu vzdělávacích systémů, které je zahrnou do učebních osnov nebo řídicích dokumentů nejvyšší úrovně. Pořadí nezohledňuje úroveň (úrovně) vzdělání, pro kterou se doporučuje/požaduje poskytování cizích jazyků. Pokud je ve stejném počtu vzdělávacích systémů uvedeno několik jazyků, jsou seřazeny abecedně podle kódu ISO 639–3 (viz <http://www.sil.org/iso639-3/>, poslední přístup: Červenec 2022).

Úřední jazyky EU jsou zobrazeny, pokud jsou poskytovány alespoň ve dvou vzdělávacích systémech; všechny ostatní jazyky jsou uvedeny, pokud jsou poskytovány alespoň ve třech vzdělávacích systémech. Všechny jazyky, které se nezobrazují, jsou na obrázku označeny jako „jiné“ a specifikovány v poznámkách pro jednotlivé země.

Definice „kurriculum“, „cizí jazyk“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ a „řídicí dokumenty“, viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): v regionu Brusel-hlavní město a ve Valonských obcích se zvláštním lingvistickým statutem vedle Vlámského společenství Belgie musí všechny školy poskytovat nizozemštinu v rámci základního a všeobecného středoškolského vzdělávání. Ve Valonských obcích se zvláštním lingvistickým statutem vedle německy mluvícího společenství musí školy poskytovat němčinu v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání. Od září 2022 lze (francouzsky) znakový jazyk nabízet ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání.

Německo: v devíti spolkových zemích musí všechny školy poskytovat angličtinu. Všechny školy musí poskytovat francouzštinu v Sársku.

Francie: Mezi „jiné“ jazyky patří arménština, kambodžština a regionální jazyky Baskicko, bretonština, katalánština, korsika, kreolština, melanéština, okcitanština a tahitština ve všeobecném sekundárním vzdělávání. V nižším sekundárním vzdělávání, korejština, vietnamština, a regionální jazyk Gallo, regionální jazyky Alsaska a regionální jazyky Moselle mohou být také nabízeny. V obecném vyšším sekundárním vzdělávání může být také nabízena norština, perština, tamilština a regionální jazyky Wallisian a Futunian.

Itálie: Mezi „jiné“ jazyky patří albánština a srbština/chorvatština, považovaná za srbsko-chorvatskou.

V Litvě: „Jiné“ jazyky zahrnují lotyštinu.

Česká republika: všechny školy v provincii Friesland musí nabídnout Frisian.

Rakousko: Mezi „jiné“ jazyky patří čeština, slovenština a bosenština/chorvatština/srbština vyučovaná jako jeden jazyk.

Slovensko: Mezi „jiné“ jazyky patří makedonština a (slovinština) znakový jazyk v nižším sekundárním vzdělávání.

Finsko: Švédština musí být poskytována ve školách, ve kterých je jazyk výuky finština a finština musí být poskytována ve školách, ve kterých je jazyk výuky švédština.

Bosna a Hercegovina: školy v kantonu Sarajevo se mohou rozhodnout poskytovat arabštinu a turečtinu.

Švýcarsko: cizí jazyky, které mají být poskytovány, se liší podle jazykových oblastí a kantonů: Francouzsky mluvící kantony musí poskytovat němčinu a angličtinu, německy mluvící kantony musí poskytovat francouzsky a anglicky a italsky mluvící kantony musí poskytovat němčinu, francouzštinu a angličtinu v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání. Italština musí být poskytována ve všeobecném sekundárním vzdělávání ve všech francouzsky a německy mluvících kantonech. Romansh musí být k dispozici v německy mluvící části kantonu Graubünden.

Norsko: Mezi „jiné“ jazyky patří albánština, estonština, islandština, amharština, bosenština, dari, filipínština, kantonština, korejština, kurdština (Sorani), Oromo, Punjabi, perština, somálština, tamilština, (norština) znakový jazyk, thajština, Tigrinya, Urdu a vietnamština.

Kromě cizích jazyků, které musí školy poskytovat, dokumenty nejvyšší úrovně řízení často uvádějí cizí jazyky, které se školy mohou rozhodnout poskytovat. Kromě angličtiny, francouzštiny a němčiny jsou nejčastěji specifikované cizí jazyky španělština, italština a ruština. Pak přichází čínština, následuje latina, arabština, turecká, japonská, klasická řečtina a portugalština. V několika zemích mají klasické jazyky (tj. klasická řečtina a latina) dokumenty nejvyšší úrovně řízení jako cizí jazyky, které mohou školy poskytovat. Jinými slovy, jsou alternativou k moderním cizím jazykům a lze je studovat místo nich. A konečně, podle dokumentů nejvyšší úrovně řízení mohou školy v menšině zemí poskytovat několik dalších evropských jazyků.

Jak se očekávalo, počet specifikovaných cizích jazyků, které se školy mohou rozhodnout poskytnout zvýšení všeobecného sekundárního vzdělávání, zejména v oblasti všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Když studenti dosáhnou této úrovně vzdělání, musí často studovat více než jeden cizí jazyk nebo mají možnost studovat několik cizích jazyků jako volitelné předměty (viz obrázky B3 a B4). Proto poskytování cizího jazyka v učebních osnovách odráží požadavky na studenty uvedené v učebních osnovách.

Počet specifikovaných cizích jazyků, které školy mohou poskytovat, je ve Francii a Rakousku na všech třech úrovních vzdělávání velmi vysoký. Tento počet je rovněž obzvláště vysoký u nižšího a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání v Maďarsku, Rumunsku a Slovinsku. V některých zemích učební osnovy specifikují vysoký počet cizích jazyků, které školy mohou poskytovat v obecném vyšším sekundárním vzdělávání konkrétněji. Tak je tomu v Dánsku, Irsku, Itálii a Norsku.

PŘIBLIŽNĚ POLOVINA VŠECH EVROPSKÝCH ZEMÍ SPECIFIKUJE REGIONÁLNÍ NEBO MENŠINOVÉ JAZYKY V OFICIÁLNÍCH DOKUMENTECH TÝKAJÍCÍCH SE VZDĚLÁVÁNÍ.

V celé Evropě, spolu s oficiálními státními jazyky, regionálními nebo menšinovými jazyky jsou mluveny v částech území zemí. Zatímco právní postavení a počet lidí, kteří mluví těmito jazyky, se značně liší, mnozí mají společnou určitou míru nejistoty (Gerken, 2022). Ve většině evropských zemí legislativa oficiálně uznává alespoň jeden regionální nebo menšinový jazyk (viz obrázek A1) a podporuje jeho používání v různých oblastech veřejného života, včetně veřejné správy, právních služeb, vzdělávání, médií, kultury a hospodářského a sociálního života.

Obrázek B9 se zaměřuje na začlenění regionálních nebo menšinových jazyků do vzdělávání. Uvádí, zda úřední dokumenty vydané nejvyššími vzdělávacími orgány – jako jsou národní učební osnovy nebo vzdělávací programy, národní hodnotící nebo zkušební dokumenty nebo předpisy, které vyžadují, aby školy poskytovaly výuku v určitých jazycích – odkazují na poskytování regionálních nebo menšinových jazyků, a pokud tomu tak je, zobrazuje zahrnuté jazyky.

Jak ukazuje obrázek, přibližně v polovině zkoumaných vzdělávacích systémů se dokumenty vydávané nejvyššími vzdělávacími orgány konkrétně týkají poskytování určitých regionálních nebo menšinových jazyků. Počet zahrnutých jazyků se pohybuje od jednoho nebo dvou (Dánsko, Řecko, Nizozemsko, Slovinsko a Albánie) po 10 nebo více (Francie, Chorvatsko, Itálie, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Srbsko).

V některých zemích jsou všechny oficiálně uznané regionální nebo menšinové jazyky (viz obrázek A1) a pouze tyto regionální nebo menšinové jazyky výslovně uvedeny v řídicích dokumentech vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány. Tak je tomu v Itálii, Maďarsku, Nizozemsku, Polsku, Slovinsku, Finsku, Švédsku, Černé Hoře a Norsku. Například v Polsku mají všechny oficiálně uznané regionální nebo menšinové jazyky základní osnovy a školy jsou povinny poskytovat regionální nebo menšinovou výuku jazyků, jsou-li splněny určité podmínky (např. minimální počet studentů se žádá o studium daného jazyka). V Nizozemsku, kde je Frisian oficiálně uznávaným menšinovým jazykem, musí všichni studenti základního a nižšího sekundárního vzdělávání v oblasti Frisian tento jazyk studovat (v důsledku toho musí všechny školy v této oblasti poskytnout tento jazyk). Kromě poskytování pokynů mohou dokumenty řízení odkazovat na poskytování zkoušek v regionálních nebo menšinových jazycích. Například v Maďarsku mohou studenti absolvovat závěrečnou maturitní zkoušku (érettségi) v některém z oficiálně uznávaných regionálních nebo menšinových jazyků.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

		BEfr	BEde	BEnl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Bez odkazu		•	•	•		•			•	•						•	•		•	
Asturien	ast											•								
Bělorusko	bel																	•		
Bosenština	bos													•						
Bretonová	bre												•							
Bulharština	bul																			•
Katalánština	cat											•	•		•					
Valencie	cat											•								
Čeština	ces													•						
Corsican	cos												•							
Kashubian	csb																			
Dánština	dan							•												
Němčina	deu													•	•			•		•
Řecká	ell														•					•
Baskicko	eus											•	•							
Faerské ostrovy	fao						•													
Finština	fin																			
Meänkieli	fit																			
Kven	fkv																			
Francouzština	fra														•					
Francoprovençal	frp												•		•					
Frisian	fry							•												
Friulian	fur														•					
Galicijština	glg											•								
Hebrejština	heb				•									•						
Chorvatština	hrv													•						•
Maďarština	hun													•						•
Arménský	hye				•															•
Italština	ita													•						
Grónsko	kal						•													
Karaim	kdir																			
Litevština	lit																			
Ladinová	lld														•					
Makedonština	mkd													•						
Nížká němčina	nds							•												
Okcitánní	oci											•	•		•					
Picardová	pcd												•							
Polština	pol													•				•		•
Kreolská	rof												•							
Romský	rom				•															•
Rumunština	ron																			•
Rusyn	rus													•						•
Aromanian (Vlach)	rup																			
Ruština	rus													•				•		
Slovenština	slk													•						•
Slovinština	slv													•	•					•
Sami	sme																			
Albánština	sqi													•	•					
Sardinský	srd														•					
Srbský	srp													•						•
Tahitian	tah												•							
Tatar	tat																			
Turečtina	tur				•						•									
Ukrajinská	ukr													•						•
Srbský	wen							•												
Jidiš	yid																			
Ostatní													•							•

Obrázek 13 Obrázek B9: Regionální nebo menšinové jazyky výslovně uvedené v řídicích dokumentech na nejvyšší úrovni pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Bez odkazu	•				•							•	•	•	•					•
Asturien <i>ast</i>																				
Bělorusko <i>bel</i>				•																
Bosenština <i>bos</i>																•				•
Bretonová <i>bre</i>																				
Bulharština <i>bul</i>						•														•
Katalánština <i>cat</i>																				
Valencie <i>cat</i>																				
Čeština <i>ces</i>				•	•															•
Corsican <i>cos</i>																				
Kashubian <i>csb</i>				•																
Dánština <i>dan</i>																				
Němčina <i>deu</i>				•	•	•					•									
Řecká <i>ell</i>											•									
Baskicko <i>eus</i>																				
Faerské ostrovy <i>fae</i>																				
Finština <i>fin</i>									•										•	
Meänkieli <i>fiu</i>									•											
Kven <i>fiu</i>																			•	
Francouzština <i>fra</i>																				
Francoprovençal <i>frp</i>																				
Frisian <i>frs</i>	•																			
Friulian <i>fur</i>																				
Galicijština <i>glg</i>																				
Hebrejština <i>heb</i>				•	•															
Chorvatština <i>hrv</i>			•			•										•				•
Maďarština <i>hun</i>			•			•	•	•												•
Arménský <i>hye</i>				•																
Italština <i>ita</i>						•	•													
Grónsko <i>kat</i>																				
Karaim <i>kar</i>				•																
Litevština <i>lit</i>				•																
Ladinová <i>lad</i>																				
Makedonština <i>mkd</i>											•									•
Nížká němčina <i>nds</i>																				
Okcitánní <i>oci</i>																				
Picardová <i>pic</i>																				
Polština <i>pol</i>																				
Kreolská <i>cre</i>																				
Romský <i>rom</i>		•	•	•	•	•	•	•									•		•	
Rumunština <i>rum</i>																				•
Rusyn <i>rue</i>								•												•
Aromanian (Vlach) <i>rom</i>																	•		•	
Ruština <i>rus</i>				•				•												•
Slovenština <i>slv</i>				•	•															•
Slovinština <i>slv</i>			•																	•
Sami <i>sme</i>									•	•										•
Albánština <i>sqi</i>															•	•			•	
Sardinský <i>srd</i>																				
Srbský <i>srp</i>						•									•	•				
Tahitian <i>tah</i>																				
Tatar <i>tat</i>				•																
Turečtina <i>tur</i>						•										•				
Ukrajinská <i>ukr</i>				•	•	•														•
Srbský <i>srp</i>																				
Jidiš <i>yid</i>				•						•										
Ostatní <i>oth</i>				•																•

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 14 Obrázek B9: Regionální nebo menšinové jazyky výslovně uvedené v řídicích dokumentech na nejvyšší úrovni pro základní a všeobecné středoškolské vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Na obrázku jsou uvedeny regionální nebo menšinové jazyky uvedené v učebních osnovách nebo v jiných řídicích dokumentech vydaných nejvyššími (vzdělávacími) orgány. Nerozlišuje se mezi úrovní vzdělání, vzdělávacími cestami nebo typy škol. V některých zemích mohou být uvedené jazyky nabízeny pouze ve školách v některých regionech.

Pojem „regionální nebo menšinové jazyky“ použitý na obrázku zahrnuje pojem „neúzemní jazyky“.

Jazyky v tabulce jsou uvedeny v abecedním pořadí podle jejich ISO 639–3 kódu (viz <http://www.sil.org/iso639-3/>, poslední přístup: Ze dne 27. června 2022). Jazyky, které nemají kód ISO 639–3 a skupiny jazyků, jsou označeny jako „jiné“ a jsou specifikovány v poznámkách pro jednotlivé země.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „neúzemního jazyka“, „regionálního nebo menšinového jazyka“, „dokumentů pro řízení“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Francie: „Jinými“ se rozumí Gallo, Kibushi, Shimaore (Mayotte), melanézké jazyky, polynéské jazyky (ballisština a futunština), západní vlámsština a regionální jazyky Alsaska a Moselle (známé jako alsaské a Moselle Franconské dialekty).

Maďarsko: „Jiný“ znamená Boyash (nářečí romštiny).

Polsko: „Ostatní“ znamená Lemko.

Slovenská republika: vzdělávací standardy pro čtyři další jazyky (bulharština, čeština, chorvatština a polština) byly přijaty v září 2022, tj. na začátku školního roku 2022/2023.

Srbsko: „Ostatní“ znamená Bunjevac.

V některých jiných zemích právní rámce uznávají pouze jeden úřední (státní) jazyk (viz obrázek A1), ale řídicí dokumenty vydané nejvyššími vzdělávacími orgány podporují poskytování regionálních nebo menšinových jazyků. Je tomu tak v Bulharsku, Řecku, Francii, Litvě a Albánii. Například ve Francii je jediným úředním jazykem francouzština, ale v oblastech, kde se hovoří regionálními nebo menšinovými jazyky, by studenti měli mít možnost studovat je na všech úrovních vzdělávání, zejména jako volitelné předměty středního vzdělávání. Podobně v oblastech Albánie obývaných makedonskými a řeckými menšinami by studenti základního a středního vzdělávání měli mít možnost studovat spolu s albánštinou svůj rodný jazyk. V Řecku se řídicí dokumenty vztahují na výuku turečtiny, která se odehrává v některých menšinových školách. V Bulharsku v roce 2017 nejvyšší vzdělávací orgány schválily učební osnovy pro studium hebrejštiny, arménštiny, Romů a turečtiny, které, pokud chtějí, mohou studovat 2 hodiny týdně po dobu 7 let.

Kontrastní skupina se skládá ze zemí, které udělují úřední status regionálním nebo menšinovým jazykům (viz obrázek A1), ale v řídicích dokumentech vydaných nejvyššími vzdělávacími orgány na tyto jazyky výslovně neodkazují. To se týká Česka, Kypru, Lotyšska, Portugalska a Švýcarska. Může však existovat širší odkaz na tyto jazyky. Například v Česku mají příslušníci národnostních menšin právo na vzdělání ve svém vlastním jazyce.

A konečně, některé země oficiálně neuznávají regionální ani menšinové jazyky (viz obrázek A1), ani na tyto jazyky neodkazují v řídicích dokumentech vydaných orgány nejvyšší úrovně vzdělávání (Belgie, Estonsko, Irsko, Lucembursko, Malta, Bosna a Hercegovina, Island, Lichtenštejnsko a Turecko).

KLASICKÉ JAZYKY JSOU POVINNÉ ALESPŮŇ PRO NĚKTERÉ VYŠŠÍ SEKUNDÁRNÍ STUDENTY V TĚMĚŘ POLOVINĚ VŠECH EVROPSKÝCH ZEMÍ.

S cílem poskytnout úplný obraz o studiu jazyků v celé Evropě je důležité zvážit poskytování klasických jazyků. Národní osnovy ve skutečnosti často neberou v úvahu klasické řecké a latinské „zahraniční jazyky“, a proto příslušné jazyky nejsou zahrnuty do ostatních ukazatelů v tomto oddíle. Proto, aby doplnil dříve prezentované údaje, tento ukazatel zkoumá poskytování klasických jazyků bez ohledu na to, jak je učební plán kategorizuje. Ukazatel se zaměřuje na poskytování klasických jazyků v nižším a všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání.

Obrázek B10 se zaměřuje na dva typy předpisů týkajících se poskytování klasických jazyků. První typ regulace zavádí klasické jazyky jako povinné předměty, což znamená, že studenti jsou povinni studovat klasickou řečtinu a/nebo latinu. Tento požadavek se může vztahovat buď na všechny studenty během

alespoň jedné části jejich středoškolského vzdělání (např. jeden školní rok), nebo pouze na některé kategorie studentů. Druhý typ nařízení stanoví nárok (všechny nebo některé) studenty na studium klasické řečtiny a/nebo latiny, což znamená, že studenti mohou rozhodnout, zda budou tyto jazyky studovat, zatímco poskytovatelé vzdělávání musí zajistit, aby poskytování jazyka odpovídalo volbě studentů. V každém z výše uvedených případů lze klasickou řečtinu a/nebo latinu studovat jako předměty samostatně nebo v rámci předmětů pokrývajících širší oblasti (např. „klasické studium“).

V části a) obrázku B10 vyplývá, že v rámci nižšího sekundárního vzdělávání řídicí dokumenty zřídka stanoví požadavek, aby všichni studenti studovali klasické jazyky. Rumunsko je jedinou zemí, kde všichni studenti nižšího sekundárního vzdělávání musí studovat latinu, která je zahrnuta v sedmém ročníku „latinská a romská kultura“. Řecko a Kypr jsou jedinými zeměmi, kde všichni studenti nižšího sekundárního vzdělávání musí studovat klasickou řečtinu.

V několika dalších zemích (nebo vzdělávacích systémech) se požadavek na studium klasických jazyků v nižším sekundárním vzdělávání vztahuje pouze na studenty na konkrétních cestách (Vlámské společenství Belgie, Německo, Chorvatsko, Nizozemsko, Švýcarsko a Lichtenštejnsko). Například v Německu jsou klasická řečtina a latina povinné pro studenty, kteří chtějí získat kvalifikaci *Allgemeine Hochschulreife* v *gymnáziu* specializujícím se na klasické jazyky. V Lichtenštejnsku, během nižších let studia *gymnázia*, všichni studenti musí studovat latinu. Ve Vlámském společenství Belgie, Chorvatska a Švýcarska se studenti nižšího sekundárního vzdělávání mohou specializovat na klasické studium, a proto se klasická řečtina a/nebo latina stávají nedílnou součástí jejich učebních osnov.

Ve čtyřech zemích (Německo, Francie, Lucembursko a Rakousko) mají studenti nižšího sekundárního všeobecného vzdělávání právo zvolit si jako volitelné předměty klasické řečtiny a/nebo latiny. Ve Francii se tento nárok vztahuje na všechny studenty v nižším sekundárním vzdělávání a zahrnuje jak klasické řecké, tak latinské. V Německu, Lucembursku a Rakousku se nárok týká pouze studentů na konkrétních cestách. Například v Lucembursku studenti, kteří studují v „klasické dráze“, si mohou vybrat latinské, klasické jazyky (klasické řečtiny a latiny) nebo čínštinu. V Německu musí být prvním cizím jazykem pro studenty *gymnázia* buď moderní cizí jazyk nebo latina.

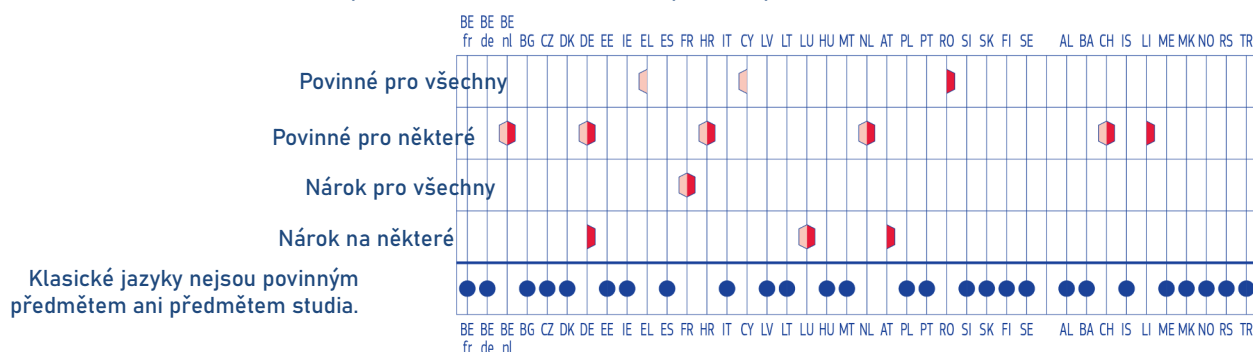
Počet zemí, které mají v platnosti požadavek nebo nárok studentů na studium klasických jazyků, je mnohem vyšší v obecném vyšším sekundárním vzdělávání než na nižší sekundární úrovni.

Všichni studenti všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání v Chorvatsku, Bosně a Hercegovině, Černé Hoře a Srbsku musí studovat latinu nejméně během jednoho školního roku. V Chorvatsku, nad rámec minimálního požadavku, aby všichni studenti studovali latinu po dobu jednoho roku, musí ti, kteří jsou zařazeni do „klasického programu“, studovat latinu (a klasickou řečtinu) po celou dobu (nižšího a vyššího) sekundárního vzdělávání. V dalších 13 vzdělávacích systémech je latina povinná pouze pro studenty na některých cestách. Jak ukazuje výše uvedený příklad Chorvatska, tyto cesty někdy začínají v nižším sekundárním vzdělávání.

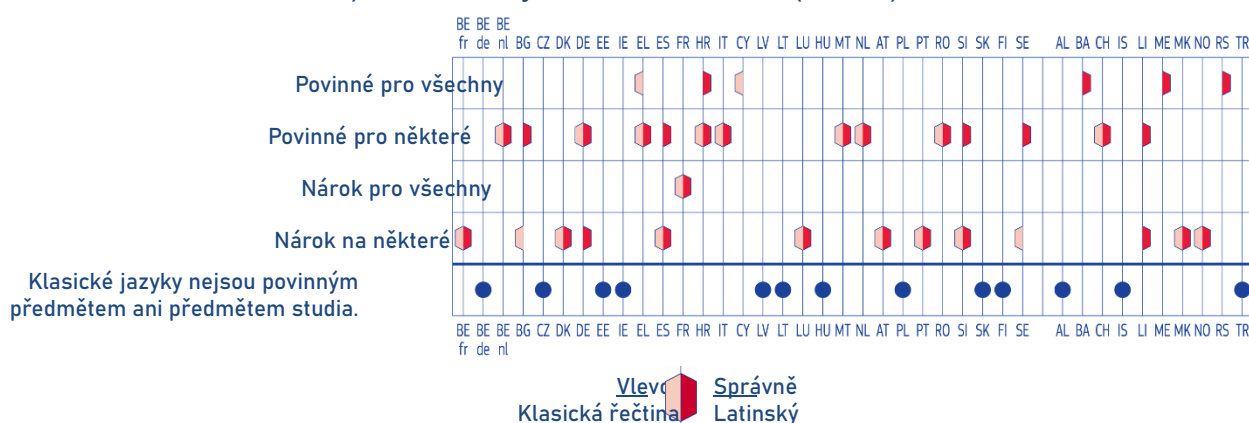
Klasická řečtina je povinná v obecném vyšším sekundárním vzdělávání v méně vzdělávacích systémech než v latině. Všichni studenti v Řecku a na Kypru musí studovat tento jazyk na začátku svého vyššího sekundárního studia. V Řecku se mohou vyšší sekundární studenti dále specializovat na klasické studium a pro studenty na této cestě je klasická řečtina (spolu s latinou) povinná i po dobu, kdy je povinná pro všechny studenty. V osmi dalších vzdělávacích systémech je klasická řečtina povinná pouze pro studenty na konkrétních cestách. Pro tyto studenty je klasická řečtina obvykle povinná spolu s latinou.

Ve Francii, v obecném vyšším sekundárním vzdělávání, stejně jako v nižším sekundárním vzdělávání, jsou všichni studenti oprávněni studovat klasické jazyky jako volitelné předměty. V několika dalších evropských zemích mají studenti všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání nárok na studium klasických jazyků, ale pouze na některých cestách. Konkrétně v 11 vzdělávacích systémech jsou studenti na některých cestách oprávněni studovat latinu a v 11 systémech se studenti na některých cestách mohou rozhodnout studovat klasickou řečtinu. Tyto dvě skupiny vzdělávacích systémů se do značné míry překrývají, protože jak klasická řečtina, tak latina jsou běžně mezi volitelnými předměty. Například v Portugalsku jsou klasická řečtina a latina volitelné předměty pro studenty, kteří jsou na cestě „jazyků a humanitních věd“.

a) Nižší sekundární vzdělání (ISCED 2)

B) Všeobecné vyšší sekundární vzdělání (ISCED 3)

Vlevo Klasická řečtina Správně Latinský

Zdroj: To jeEurydice.

Obrázek 15 Obrázek B10: Studium klasické řečtiny a latiny ve všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 2–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Obrázek ukazuje, zda jsou klasická řečtina a latina povinné pro (všechny nebo některé) studenty a zda (všechny nebo někteří) studenti mají nárok na studium těchto jazyků. Informace vycházejí z učebních osnov nebo jiných řídicích dokumentů vydaných nejvyššími (vzdělávacími) orgány.

Klasická řečtina a/nebo latina mohou být studovány jako předměty samostatně nebo v rámci předmětů pokrývajících širší oblasti (např. „klasická studia“). Číslo bere v úvahu obě situace.

Definice „klasického jazyka“, „zahraničního jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyk jako povinný předmět“, „jazyk jako nárok“, „řídicí dokumenty“ a „orgán nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámka pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): po probíhající kurikulární reformě se latina stane povinným předmětem během prvních 2 až 3 let nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 2) od roku 2028.

Celkově vzato, vzhledem k oběma sledovaným úrovním vzdělávání, jsou země, kde jsou studenti vyžadováni nebo oprávněni ke studiu klasických jazyků ve středním vzdělávání, často ty země, kde státní jazyk přímo pochází z klasické řečtiny nebo latiny a/nebo země, kde obecné střední vzdělávání sestává z různých studijních specializací, včetně velmi akademicky orientovaných cest.

Je také třeba poznamenat, že pokud předpisy jednotlivých zemí nestanoví požadavek nebo nárok studentů na studium klasických jazyků, mohou být školy stále schopny tyto jazyky poskytovat. Například v Polsku nařízení, které je v platnosti od roku 2021/2022, umožňuje vedoucím učitelům vyšších středních škol rozhodnout, které volitelné předměty – ze seznamu předmětů zahrnujících latinu – poskytnou. Stejně jako u jiných volitelných předmětů existuje státní učební plán pro latinu. Kromě toho v Polsku někdy vyšší střední školy poskytují téma „latinská a starověká kultura“, pro které existuje také učební plán. Podobně se na

Slovensku mohou vyšší střední školy rozhodnout poskytovat latinu, a pokud tak učiní, použijí pro tento předmět státní osnovy. Ve francouzském společenství Belgie a Slovinska může být latina zahrnuta do souboru volitelných předmětů poskytovaných v rámci nižšího sekundárního vzdělávání a ve Finsku může být latina zahrnuta jako volitelný předmět jak do nižšího sekundárního vzdělávání, tak do všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Ve Vlámském společenství Belgie a Maďarska se autonomie škol v poskytování klasických jazyků týká jak klasické řečtiny, tak latiny, a týká se jak nižšího sekundárního vzdělávání, tak vyššího sekundárního vzdělávání. Tento výběr příkladů ukazuje, že studenti všeobecného středoškolského vzdělávání mohou mít možnost studovat klasické jazyky, i když neexistují žádné předpisy na nejvyšší úrovni, které by je k tomu vyžadovaly a/nebo je k tomu opravňovaly.

STUDENTI Z PŘÍSTĚHOVALECKÉHO PROSTŘEDÍ MAJÍ NÁROK NA VÝUKU DOMÁCÍHO JAZYKA VE VELMI MALÉM POČTU ZEMÍ

V Evropě má poskytování jazyků v učebních osnovách různé formy. Kromě jazyka školní docházky mohou učební osnovy zahrnovat cizí a starověké jazyky (viz obrázky B8 a B10). Regionální a menšinové jazyky, kterými hovoří menší skupiny státních příslušníků, kteří se v tomto státě usadili po generace, jsou také přítomny ve školách v mnoha zemích (viz obrázek B9).

Obrázek B11 se zaměřuje na výuku domácího jazyka. Konkrétněji zkoumá, zda podle řídicích dokumentů nejvyšší úrovně mají studenti z přistěhovaleckého prostředí, kteří nemluví jazykem školní docházky doma, nárok (s podmínkami) na výuku domácího jazyka.

Domácí jazyky, kterými se mluví studenti z přistěhovaleckého prostředí, by neměly být zaměňovány s regionálními nebo menšinovými jazyky. Na rozdíl od mluvčích „regionálního nebo menšinového jazyka“ se řečníci z přistěhovaleckého prostředí v hostitelské zemi neusadili po generace. Kromě toho nemusí být státními příslušníky hostitelské země, zejména v případě nově přichozích migrujících studentů.

Jak ukazuje obrázek B11, studenti z přistěhovaleckého prostředí mají nárok na výuku domácího jazyka pouze v šesti zemích, které se většinou nacházejí v severní Evropě. Tento nárok existuje pouze za podmínek.

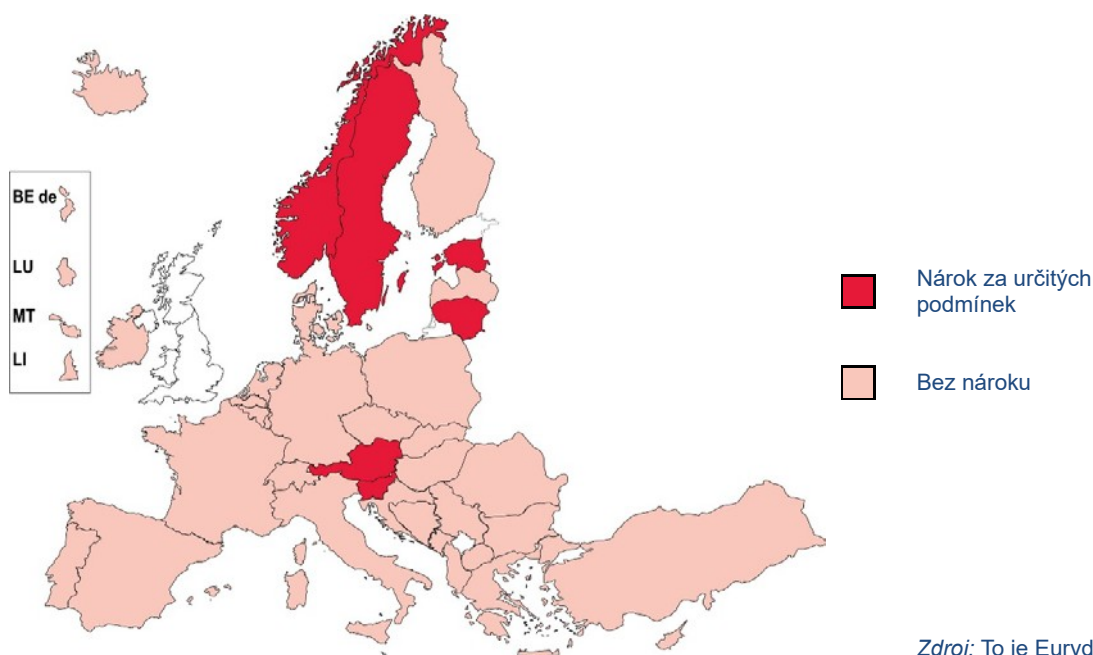
Minimální počet zájemců je často předpokladem pro uspořádání výuky domácího jazyka. Toto číslo je 5 ve Švédsku a Litvě, 10 v Estonsku a 12 v Rakousku. Zájemci mohou pocházet z různých tříd a/nebo škol.

Dostupnost učitelů určuje, zda lze výuku domácího jazyka poskytovat v Litvě, Rakousku, Švédsku a Norsku. Ve Švédsku, pokud žadatelé o učitele nemají požadovanou formální kvalifikaci k výuce, rozhodují vedoucí učitelé o tom, zda mají potřebné kompetence pro výuku domácích jazyků. V Norsku, pokud nejsou k dispozici vhodný personál, musí obec hledat alternativní možnosti, jako je distanční vzdělávání.

Další podmínky platí zejména pro studenty. Ve Švédsku by měl být dotyčným jazykem jazyk, který studenti používají ve své každodenní komunikaci doma, což znamená, že studenti by již měli mít určitou znalost tohoto jazyka.

A konečně, školy ve Slovinsku mohou požádat o zvláštní veřejné prostředky na podporu poskytování výuky domácího jazyka. Výuku domácího jazyka poskytují zúčastněné strany mimo školy za podmínky, že existuje dostatečný zájem a že jsou k dispozici učitelé.

Ve čtyřech zemích (Rakousko, Finsko, Švédsko a Norsko) je závazek nejvyšších vzdělávacích orgánů k výuce domácího jazyka rovněž prokázán poskytnutím specifických osnov nebo učebních osnov pro tuto výuku.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 16 Obrázek B11: Nárok na výuku domácího jazyka pro studenty z přistěhovaleckého prostředí v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje, zda podle řídicích dokumentů nejvyšší úrovně mají studenti z přistěhovaleckého prostředí, kteří nemluví jazykem školní docházky doma, nárok na výuku domácího jazyka.

Nárok, jak je znázorněno na obrázku, odkazuje na politické podmínky/rámce, které stanoví právo studentů z přistěhovaleckého prostředí na výuku domácího jazyka. Pojem „právo“ znamená, že dotyční studenti mají systematicky přístup k výuce domácího jazyka nebo se jí účastní. Pokud se na toto právo vztahují určité podmínky (minimální počet zájemců atd.), jsou tyto podmínky vyjádřeny v řídicích dokumentech (a specifikovaných v analýze týkající se obrázku B11). Poskytování výuky domácího jazyka může probíhat v rámci formálního školního prostředí nebo mimo ně a/nebo vyučovacích hodinách.

Poskytování výuky domácího jazyka organizované nebo finančně podporované zemí původu studentů a/nebo nevládních organizací je z oblasti působnosti tohoto čísla vyloučeno.

Vzhledem k tomu, že ve všech zemích, kde mají studenti nárok na výuku domácího jazyka, musí být splněny zvláštní podmínky, zobrazuje se na obrázku pouze dvě kategorie: „nárok za určitých podmínek“ a „žádný nárok“.

Definice „domácího jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „studenti z přistěhovaleckého prostředí“ a „řídicí dokumenty“ viz glosář.

Studenti z přistěhovaleckého prostředí mohou využít některých opatření jazykové politiky nebo právních předpisů zaměřených na konkrétní jazyky. Například ve francouzském společenství Belgie jsou dotčenými jazyky (čínština, španělština, řečtina, italština, marocká, turečtina, tunišťina, portugalská a rumunština) jazyky z devíti zemí, s nimiž Belgické společenství navázalo určité partnerství. Rodiče musí do školy podat žádost, aby jejich děti mohly využívat jazykových kurzů. Podle národní strategie pro cizí jazyky, která existuje od roku 2017, mohou být jazyky, kterými se nejčastěji mluví studenti z přistěhovaleckého prostředí (polština, litevština a portugalská), součástí učebních osnov a studovány pro státní zkoušky. V těchto dvou vzdělávacích systémech jsou výše uvedené jazykové kurzy k dispozici všem studentům, a to nejen studentům z přistěhovaleckého prostředí.

Konečně podle směrnice Rady z roku 1977 o vzdělávání dětí migrujících pracovníků by členské státy EU měly přijmout „vhodná opatření na podporu výuky mateřského jazyka a kultury země původu“ pro „dětí, u nichž je školní docházka povinná podle právních předpisů hostitelského státu“ a „které jsou závislé na

jakémkoli pracovníkovi, který je státním příslušníkem jiného členského státu“⁽³⁷⁾. Některé země, jako je Dánsko, zahrnují děti, které jsou občany zemí Evropského hospodářského prostoru, které nejsou součástí EU, tj. Island, Lichtenštejnsko a Norsko.

Několik zemí (Německo, Rakousko, Slovinsko, Finsko a Švédsko) sleduje výuku domácího jazyka, to znamená, že systematicky shromažďují údaje týkající se této oblasti a analyzují je s cílem informovat o tvorbě politik. V Německu průzkum provedený společností Mediendienst Integration, informační platformou o migraci a diskriminaci, kterou v roce 2012 zahájila Rada pro migraci, ukazuje, že v letech 2021/2022 studovalo své domovské jazyky 140 000 studentů z přistěhovaleckého prostředí³⁸. V Rakousku oficiální zpráva uvádí, že v letech 2018/2019 se jako domovský jazyk vyučovalo 26 jazyků pro 31 173 studentů z přistěhovaleckého prostředí⁽³⁹⁾. Ve Slovinsku se podle ministerstva školství, vědy a sportu v letech 2020/2021 zúčastnilo výuky domácího jazyka 511⁴⁰ studentů. Ve Finsku se v roce 2020 naučilo domácí jazyky 42 636 studentů v povinné školní docházce. Kurzy byly poskytovány v 57 jazycích⁽⁴¹⁾. A konečně, ve Švédsku oficiální statistiky ukazují, že 187 000 studentů obdrželo v letech 2020/2021 výuku domácího jazyka. Nejstudovanějšími jazyky byly arabština (58 700 studentů) a somálština (17 200 studentů).⁴²

KROMĚ CIZÍCH JAZYKŮ SE PRO DORUČOVÁNÍ CLIL ČASTO POUŽÍVAJÍ REGIONÁLNÍ NEBO MENŠINOVÉ JAZYKY.

CLIL označuje bilingvní nebo ponořovací vzdělávání, kde se alespoň některé předměty – například matematika, geografie a přírodní vědy – vyučují v jiném jazyce, než je jazyk školní docházky. Cílem tohoto typu ustanovení je zlepšit znalosti studentů v jiných jazycích, než je jazyk školní docházky.

Obrázek B12 zkoumá existenci programů CLIL v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání a stav jazyků používaných k poskytování CLIL. Tento údaj je doplněn přílohou (příloha 2), která obsahuje podrobnosti o poskytování CLIL v každé zkoumané zemi (jazyky používané k poskytování CLIL a zahrnuté úrovně vzdělání).

Jak ukazuje obrázek, programy CLIL jsou zavedeny prakticky ve všech evropských zemích. Programy CLIL neposkytují pouze Řecko, Bosna a Hercegovina, Island a Turecko.

Nejrozšířenější typ programu CLIL, který je zaveden v 29 vzdělávacích systémech (z 35 s programy CLIL), se skládá z výuky některých předmětů v jazyce školy (státní jazyk) a dalších předmětů v cizím jazyce. Většina vzdělávacích systémů s tímto typem programu CLIL má k dispozici až tři různé jazykové kombinace (např. státní jazyk a angličtina, státní jazyk a francouzština a státní jazyk a němčina). V některých vzdělávacích systémech však počet jazykových kombinací přesahuje 10 (viz informace o Německu a Francii v příloze 2). Vzhledem ke specifickým cizím jazykům, ve kterých je CLIL dodáván, jsou nejčastěji používanými jazyky angličtina, francouzština a němčina a v menší míře španělština a italština.

Druhý nejrozšířenější typ programu CLIL, který je zaveden v 18 vzdělávacích systémech, spočívá v výuce některých předmětů ve státním jazyce a dalších předmětech v regionálním nebo menšinovém jazyce. Stejně jako u předchozího typu, počet jazykových kombinací, ze kterých si studenti mohou vybrat, se liší v různých vzdělávacích systémech. Mohou si vybrat z jednoho jazyka (např. státní jazyk a polština v Česku) a více než 10 možností (ve Francii, Maďarsku a Rumunsku).

37 Směrnice Rady 77/486/EHS ze dne 25. července 1977 o vzdělávání dětí migrujících pracovníků.

38 https://mediendienst-integration.de/fileadmin/Dateien/Factsheet_Herkunftssprachlicher_Unterricht_2022.pdf

39 https://pubshop.bmbwf.gv.at/index.php?article_id=9&search%5Bcat%5D=4&pub=824

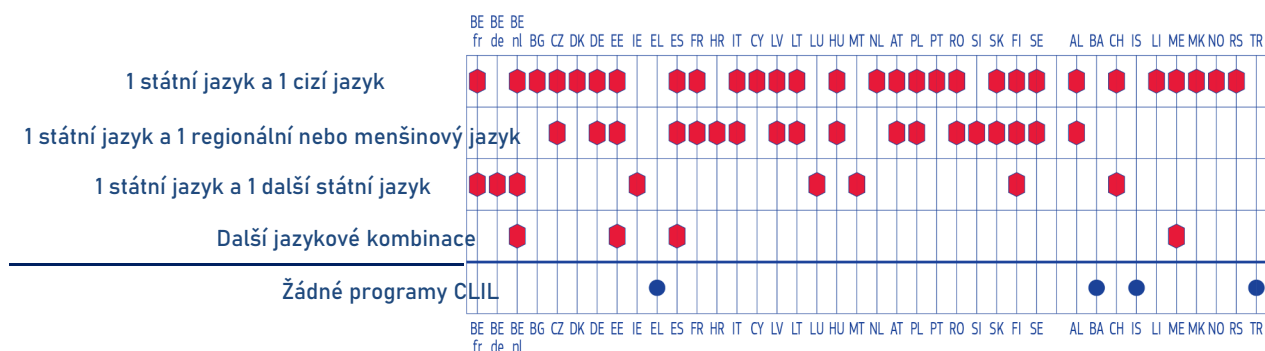
40 <https://www.gov.si/teme/jeziki-v-vzgoji-in-izobrazevanju/>

41 https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/Omana_aidinkielenä_opetetut_kielet_ja_opetukseen_osallistuneiden_määrätvuonna_2020.pdf

42 <https://www.skolverket.se/download/18.7f8c152b177d982455e15bc/1616397146883/pdf7920.pdf>

Další typ programu CLIL se nachází v zemích s několika státními jazyky (viz obrázek A1), které mají často zavedeny programy poskytující různé předměty ve dvou státních jazycích. Tento typ programu CLIL existuje v Belgii, Irsku, Lucembursku, na Maltě, ve Finsku a ve Švýcarsku.

Omezený počet zemí poskytuje programy CLIL, které nespadají do výše uvedených kategorií. Například ve Vlámském společenství Belgie některé programy CLIL zahrnují výuku souběžně ve více než dvou jazycích, konkrétně ve dvou nebo ve všech třech státních jazycích (viz obrázek A1) a v cizím jazyce. Podobně ve Španělsku existují programy CLIL zahrnující více než dva jazyky a kromě toho programy, kde se některé předměty vyučují v regionálním jazyce a některé jsou vyučovány v cizím jazyce (státní jazyk – španělština – se v těchto programech používá pouze v rámci předmětu Lengua Castellana y Literatura). Tento typ programu CLIL se nachází také v Estonsku a Černé Hoře, kde některé školy nabízejí programy poskytující některé předměty v menšinovém jazyce (ruština v Estonsku a albánštině v Černé Hoře) a jiné v cizím jazyce (angličtina v obou zemích).

Zdroj: To jeEurydice.

Obrázek 17 Obrázek B12: Existence programů CLIL a status jazyků používaných v CLIL v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Na obrázku jsou uvedeny jazykové kombinace, které se používají v systému CLIL, jak je uvedeno v osnovách nebo v jiných řídicích dokumentech vydaných orgány nejvyšší úrovně (vzdělávacími) orgány (výjimky, pokud tyto jazyky nejsou v těchto dokumentech uvedeny, jsou uvedeny v poznámkách pro jednotlivé země v příloze 2).

Uvedené ustanovení zahrnuje alespoň jednu úroveň vzdělání v rozsahu ISCED 1–3. Číslo neurčuje úroveň. Tyto informace jsou uvedeny v příloze 2.

Pojem „regionální nebo menšinový jazyk“ použitý na obrázku zahrnuje pojem „neúzemní jazyky“. Tento údaj bere v úvahu regionální nebo menšinové jazyky s oficiálním statutem i bez úředního statusu. Číslo nezahrnuje:

- vzdělávací programy poskytované v mateřském jazyce pro studenty, jejichž zvládnutí jazyka školní docházka není dostatečná (viz obrázek E9);
- programy na mezinárodních školách.

Definice „obsahového a jazykového integrovaného učení (CLIL)“, „zahraničního jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „jazyku školní docházky“, „neúzemního jazyka“, „regionálního nebo menšinového jazyka“, „státního jazyka“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělání)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země na konci přílohy 2.

Zatímco žádný ze zkoumaných vzdělávacích systémů neposkytuje všechny (čtyři) typy programů CLIL zobrazených na obrázku B12, čtyři z nich mají zavedeny tři typy programů (Vlámské společenství Belgie, Estonska, Španělska a Finska). V 16 vzdělávacích systémech existují dva typy programů CLIL. Většina vzdělávacích systémů se dvěma typy programu CLIL poskytuje programy dodávané ve státním jazyce a cizím jazyce a ve státním jazyce a regionálním nebo menšinovém jazyce (Česko, Německo, Francie, Itálie, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Rakousko, Polsko, Rumunsko, Slovensko, Švédsko a Albánie). V 15 vzdělávacích systémech je zaveden pouze jeden typ programu CLIL. Nejčastěji se jedná o státní jazyk a cizí jazyk (Bulharsko, Dánsko, Kypr, Nizozemsko, Portugalsko, Lichtenštejnsko, Severní Makedonie, Norsko a

Srbsko). Další opatření ve vzdělávacích systémech s jedním typem programu CLIL zahrnují programy se dvěma státními jazyky (německy mluvící společenství Belgie, Irska, Lucemburska a Malty) a programy kombinující státní jazyk s regionálním nebo menšinovým jazykem (Chorvatsko a Slovinsko).

Nic nenasvědčuje tomu, že by se programy CLIL soustředily na konkrétní úroveň vzdělávání. Ve většině evropských zemí existují programy CLIL ve všech zkoumaných úrovních vzdělávání, tj. v primárním, nižším sekundárním a vyšším sekundárním vzdělávání. Země však často nabízejí specifické jazykové možnosti pouze na konkrétní úrovni vzdělávání. To znamená, že ne všechny možnosti CLIL, které existují v zemi, jsou k dispozici na všech úrovních vzdělávání (podrobnosti viz příloha 2).

KAPITOLA C ÚČAST

ODDÍL I – POČET CIZÍCH JAZYKŮ, KTERÉ SE STUDENTI NAUČILI

Zajistit, aby všichni studenti měli možnost učit se cizí jazyky, je cílem evropské politiky. Na zasedání Evropské rady v Barceloně v roce 2002 se tvůrci politik shodli na tom, že je důležité „vyučovat alespoň dva cizí jazyky od raného věku“⁽⁴³⁾. Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků⁽⁴⁴⁾ tento cíl zopakovalo a vyzvalo členské státy, aby pomohly všem mladým lidem získat do konce vyššího sekundárního vzdělávání kompetence ve dvou jiných jazycích, než je jejich jazyk školní docházky. Mladí lidé by měli mít možnost účinně používat jeden z těchto dvou jazyků pro sociální, vzdělávací a profesní účely a druhý k interakci s ostatními s určitým stupněm plynulosti.

Vzhledem k výše uvedenému cíli, kterým je vybavit mladé lidi kompetencemi ve dvou cizích jazycích, je v této části uvedeny údaje o počtu cizích jazyků, které se studenti učí, a to v závislosti na úrovni vzdělání a způsobu studia. Konkrétně se zaměřuje na procento studentů, kteří se učí jeden cizí jazyk na primární úrovni (viz obrázek C1) a dva nebo více cizích jazyků na nižší sekundární úrovni (viz obrázek C3). Rovněž jsou diskutovány rozdíly v těchto procentech mezi⁽⁴⁵⁾lety 2013 a 2020 (viz obrázky C2 a C4). Tento oddíl dále zkoumá rozdíly ve výuce cizích jazyků mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání a přípravy na vyšší sekundární úrovni v roce 2020 (viz obrázek C5) a porovnává je s rokem 2013 (viz obrázek C6). A konečně, ukazuje průměrný počet cizích jazyků, které se studenti učí v základním a středním vzdělávání (viz obrázek C7).

Oddíl využívá údaje ze shromažďování údajů Eurostatu/UOE o počtu jazyků, které se studenti v daném referenčním roce naučili. Většina předložených údajů se týká studentské populace na specifické úrovni vzdělávání, konkrétně primárního, nižšího sekundárního nebo vyššího sekundárního vzdělávání⁽⁴⁶⁾. Údaje proto neodhalují, jaké jazyky a počet jazyků se studenti učí během každého roku školní docházky na každé úrovni vzdělávání, ale poskytují celkový obraz o jazycích, které se studenti učí (a kolik se učí) ve všech třídách na úrovni vzdělávání v daném referenčním roce. Jeden ukazatel v oddíle (uvedený na obrázku C1b) však poskytuje údaje související s věkem, a proto umožňuje lépe porozumět počtu jazyků, které se studenti v určitém věku učí.

Sběr údajů Eurostatu/UOE zahrnuje pouze jazyky považované za cizí jazyky v učebních osnovách vypracovaných nejvyššími vzdělávacími orgány. Regionální nebo menšinové jazyky jsou zahrnuty pouze tehdy, pokud je učební plán označuje jako alternativu k cizím jazykům. Studium jazyků nabízených vedle základního učebního plánu není zahrnuto. Vyloučeny jsou rovněž údaje o cizích státních příslušnících

43 Závěry předsednictví – zasedání Evropské rady v Barceloně ve dnech 15. a 16. března 2002, C/02/930.

44 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 17.

45 Referenčními roky jsou školní roky 2012/2013 a 2019/2020.

46 Údaje Eurostatu použité jako základ pro kapitulu C zahrnují studenty, kteří následují programy formálního vzdělávání na úrovni primárního, nižšího sekundárního a vyššího sekundárního. V závislosti na zemi a organizaci jeho vzdělávacího systému, data mohou (nebo nemusí) zahrnovat studenty mimo typické věkové rozmezí spojené s těmito úrovněmi. Může být například zahrnuto „druhá šance“ vzdělávání dospělých, pokud je součástí formálního vzdělávacího systému na těchto úrovních vzdělávání. Informace o tom, zda údaje o jednotlivých zemích zahrnují programy vzdělávání dospělých, lze nalézt v národních zprávách o kvalitě, oddíl 6.3.1. (viz internetové stránky Eurostatu (https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/en/educ_uae_enr_esms.htm)). Kromě toho, pokud jde o (horní sekundární) odborné vzdělávání a přípravu, údaje Eurostatu odkazují na všechny (horní sekundární) programy odborného vzdělávání a přípravy, které existují v určité zemi, zatímco údaje Eurydice berou v úvahu pouze programy s kódem ISCED 354 (viz obrázky B5 a B6). Údaje Eurostatu proto zahrnují širší škálu (horních sekundárních) programů odborného vzdělávání a přípravy než údaje Eurydice.

studujících svůj rodný jazyk ve zvláštních třídách nebo o těch, kteří studují jazyk školní docházky v hostitelské zemi.

Vzhledem k tomu, že sběr údajů Eurostat/UOE nezahrnuje všechny vzdělávací systémy, pro které jsou k dispozici informace z Eurydice, údaje v tomto oddíle systematicky chybí pro německy mluvící společenství Belgie, Albánie, Švýcarska, Černé Hory a Turek.

NA ÚROVNI EU SE 86 % PRIMÁRNÍCH STUDENTŮ UČÍ ALESPŮŇ JEDEN CIZÍ JAZYK.

Ve všech zemích s výjimkou Irska⁴⁷ se studenti učí cizí jazyk (jazyky) jako povinný předmět (předměty) v základním vzdělávání. Toto učení obvykle začíná ve věku od 6 do 8 let, nebo někdy dříve (viz obrázek B1). Jak je znázorněno na obrázku C1a, 86,1 % studentů základního vzdělávání na úrovni EU se učí alespoň jeden cizí jazyk. Na úrovni jednotlivých zemí se však míra účasti na výuce cizích jazyků mezi obyvatelstvem základních škol může podstatně lišit v závislosti na věku, kdy se výuka cizích jazyků stane povinnou.

V 15 zemích se alespoň 96 % studentů základního vzdělávání učí jeden nebo více cizích jazyků⁴⁸. Ve všech z nich je studium cizího jazyka povinné nejpozději v prvním roce základního vzdělávání, což odpovídá věku 5 let na Maltě; 7 let v Chorvatsku, Lotyšsku a Polsku; a šest let ve zbývajících 11 zemích.

Na úrovni EU se 13,9 % studentů základního vzdělávání ve škole neučí cizím jazykem. Ve třech vzdělávacích systémech tak alespoň polovina studentů nedělá. V některých částech Francouzského společenství Belgie a v belgickém Vlámském společenství je věk, ve kterém se studium cizího jazyka stává povinným, 10 let, tj. pokud jsou studenti v pátém (ze šesti stupňů) základního vzdělání (viz obrázek B1); v Nizozemsku mají školy flexibilitu při rozhodování, kdy se studenti základního vzdělávání musí začít učit cizí jazyk (viz obrázek B1).

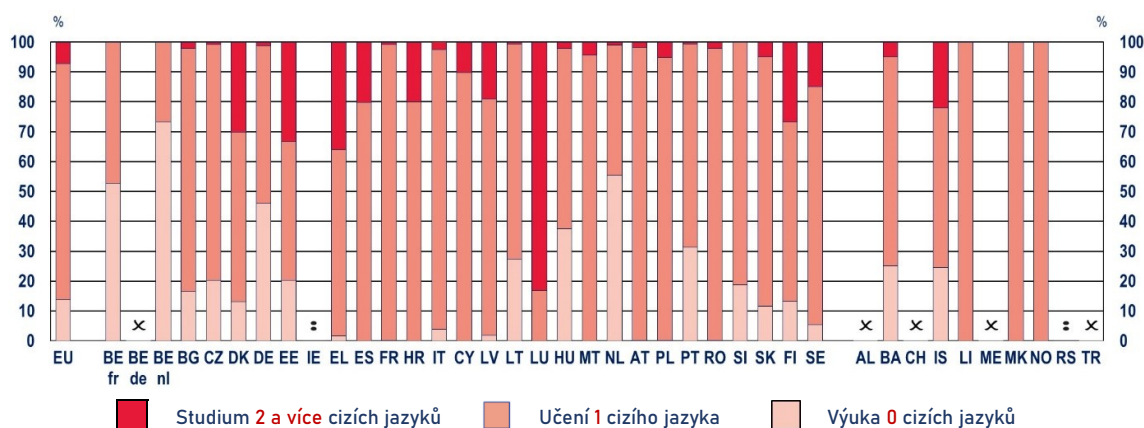
Výuka druhého cizího jazyka se často stává povinnou na začátku nižšího sekundárního vzdělávání nebo na konci základního vzdělávání (viz obrázek B1). Procento studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, je proto poměrně malé. Na úrovni EU je to 7,2 %. Přibližně 30 % studentů základního vzdělávání se však učí dva nebo více cizích jazyků v Dánsku, Estonsku a Řecku a toto procento je mnohem vyšší v Lucembursku (83,2 %), kde je studium druhého jazyka povinné ve věku 6 let.

Obrázek C1b uvádí podle věku procento studentů, kteří se učí cizí jazyk v primárním vzdělávání. Tyto informace však nejsou k dispozici pro všechny vzdělávací systémy uvedené na obrázku C1a.

47 V Irsku neexistuje výuka cizích jazyků v základním vzdělávání. Studenti musí studovat dva státní jazyky: Angličtinu a irštinu. Nicméně, ani jeden z nich není považován za cizí jazyk podle učebních osnov.

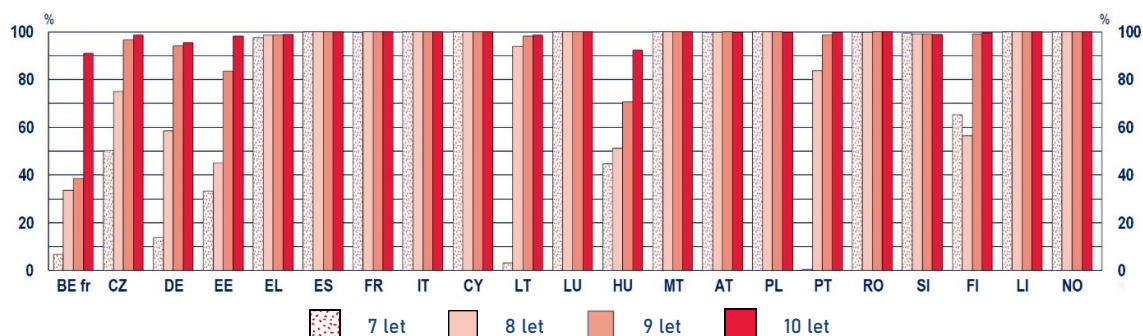
48 EI, ES, FR, HR, IT, CY, LV, LU, MT, AT, PL, RO, LI, MK a NO.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 18 Obrázek C1a: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v základním vzdělávání (ISCED 1), podle počtu jazyků, 2020

Zdroj: Výpočty Eurydice založené na nezveřejněných údajích Eurostatu/UOE (poslední aktualizace 29. září 2022).

Obrázek 19 Obrázek C1b: Procento studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), podle věku, 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech ISCED 1 (obrázek C1a) nebo určitého věku v ISCED 1 (obrázek C1b), a to i v případě, že studium cizích jazyků nezačíná v počátečních letech na této úrovni. Konkrétně počet studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vydělí součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech ISCED 1 (obrázek C1a) nebo určitého věku v ISCED 1 (obrázek C1b).

Účast na shromažďování údajů o věku je dobrovolná. Proto je zahrnuto méně vzdělávacích systémů.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang02].

Belgie (BE nl): referenčním rokem údajů na obrázku C1a je rok 2019 (údaje za rok 2020 nebyly k dispozici k datu extrakce údajů).

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Irsko: zdrojové údaje pro obrázek C1a byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Lucemburk: zdrojové údaje pro obrázek C1a pro „0 jazyky“ byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů UOE [educ_uae_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Na obrázku C1b odpovídá uvedený věk skutečnému věku studentů, a nikoli jejich pomyslnému věku (věk studenta má být v určité třídě). To může vést k určitým nesrovnalostem mezi předpisy týkajícími se počátečního věku pro studium cizích jazyků a skutečné účasti na studiu jazyků, protože někteří studenti nemusí být ve třídě, ve které mají být. Například ve francouzském společenství Belgie by se všichni studenti měli začít učit cizí jazyk ve věku 10 let (pomyslný věk) (viz obrázek B1), tj. v páté třídě základního vzdělání. 9,1 % studentů ve věku 10 let (skutečný věk) se však dosud neučí cizí jazyk. Skutečnost, že někteří desetiletí studenti ještě nemusí být v páté třídě základního vzdělání, to může částečně vysvětlit. Obrázek C1b však většinou ilustruje silné vztahy mezi oficiálním počátečním věkem pro studium cizích jazyků (viz obrázek B1) a skutečnou účastí na studiu jazyků.

Ve 13 z 21 vzdělávacích systémů se téměř všichni studenti (alespoň 97 %) učí cizí jazyk v každé věkové kategorii. Ve 12 z těchto vzdělávacích systémů je studium cizích jazyků povinné před dosažením věku 7 let, zatímco ve Slovinsku je povinné ve věku 7 let (viz obrázek B1).

Ve většině vzdělávacích systémů, kde je povinný věk pro studium cizího jazyka pozdější, existuje jasný start do věkové kategorie odpovídající povinnému počátečnímu věku. K tomuto vzletu dochází ve věku 8 let v Česku, Německu, Litvě a Portugalsku; ve věku 9 let v Maďarsku; a ve věku 10 let ve Francouzském společenství Belgie. To souvisí s věkem, kdy se výuka cizích jazyků stane povinnou pro všechny studenty v příslušných zemích v období 2021/2022 (viz obrázek B1).

V roce 2020 (referenční rok údajů) mohly školy v Estonsku a Finsku rozhodnout o počátečním věku ve věkovém rozmezí (od 7 do 9 let) v souladu s předpisy nejvyšší úrovně. Procento studentů, kteří se učí cizí jazyk, se jasně rozjelo ve věku 9 let v obou zemích. Zatímco v Estonsku se tato flexibilita nadále uplatňuje, ve Finsku byla od roku 2021/2022 stažena ve prospěch pevně stanoveného počátečního věku (7 let) (viz obrázek B2).

Obrázek C1b také ukazuje, že v několika zemích školy zavádějí cizí jazyky do učebních osnov před povinným věkem. Například v Maďarsku, kde se všichni studenti musí začít učit cizí jazyk ve věku 9 let, alespoň 40 % z nich tak činí ve věku 7 a 8 let. Stejně tak v Česku se 50 % studentů začne učit cizí jazyk o 1 rok dříve, než je věk, ve kterém se stává povinným. To znamená, že školy nabízejí jazykové vybavení dříve, než je požadováno.

Kromě toho se ve francouzském společenství Belgie více než 30 % studentů učí cizí jazyk dva roky před tím, než se stane povinným pro všechny studenty ve věku 10 let. Tento výsledek lze vysvětlit rozdíly v právních předpisech na celém území: v některých částech Francouzského společenství Belgie se studenti začínají učit první cizí jazyk jako povinný předmět od 8 let (viz obrázek B1).

MEZI LETY 2013 A 2020 SE V OSMI ZEMÍCH VÝRAZNĚ ZVÝŠIL PODÍL STUDENTŮ, KTEŘÍ SE UČÍ CIZÍ JAZYK.

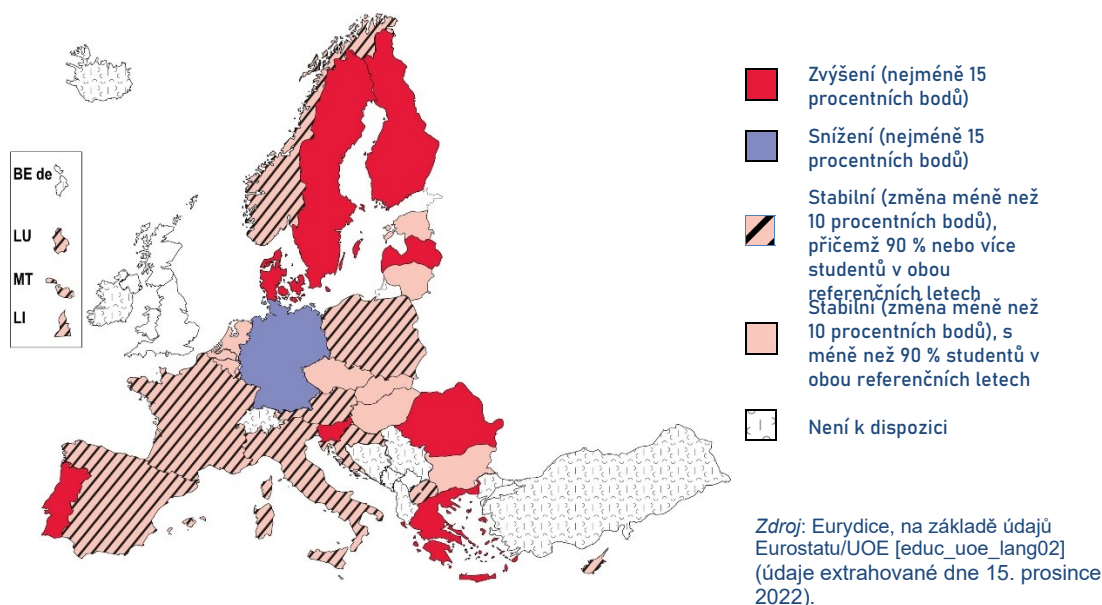
Na úrovni EU se 86,1 % studentů základního vzdělávání v roce 2020 učilo jeden nebo více cizích jazyků ve srovnání se 79,4 % v roce 2013. Obrázek C2 ukazuje tři různé trendy v tomto období.

V největší skupině vzdělávacích systémů (21 vzdělávacích systémů) zůstala situace relativně stabilní (rozdíl menší než 10 procentních bodů). Ve 12 z nich se více než 90 % primárních studentů v obou referenčních letech učilo alespoň jeden cizí jazyk (ve Španělsku, Francii, Chorvatsku, Itálii, na Kypru, v Lucembursku, na Maltě, v Rakousku, Polsku, Lichtenštejnsku, Severní Makedonii a Norsku). V ostatních devíti vzdělávacích systémech zůstala situace poměrně stabilní, i když s nižší mírou účasti (ve francouzských a vlámských společenstvích Belgie, Bulharska, Česka, Estonska, Litvy, Maďarska, Nizozemska a Slovenska).

Ve druhé skupině osmi zemí se podíl primárních studentů, kteří se učí cizí jazyky, mezi lety 2013 a 2020 zvýšil nejméně o 15 procentních bodů. Nárůst se pohybuje mezi 15 a 25 procentními body v Řecku, Lotyšsku, Finsku a Švédsku a nejméně 30 procentních bodů v Dánsku, Portugalsku, Rumunsku a Slovinsku. V mnoha případech lze tento nárůst vysvětlit změnami ve věku, kdy se studenti musí začít učit svůj první

povinný cizí jazyk (viz obrázek B2). Ve Finsku a Švédsku, kde školy měly flexibilitu při rozhodování o počátečním věku v letech 2013 a 2020 ⁽⁴⁹⁾, by nárůst mohl odrážet skutečnost, že základní školy zavedly cizí jazyky dříve v roce 2020 než v roce 2013.

A konečně, v Německu lze pozorovat opačný trend, neboť podíl studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk, se snížil o 13,5 procentního bodu, z 67,9 % v roce 2013 na 54,4 % v roce 2020 (jak však naznačuje poznámka pro jednotlivé země spojená s tímto údajem, mohlo by to částečně souviset s metodickými změnami).

Obrázek 20 Obrázek C2: Trendy v procentech studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech ISCED 1, a to i v případě, že studium cizích jazyků nezačne v počátečních letech této úrovně. Konkrétně počet studentů, kteří se učí 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vydělí součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech ISCED 1.

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Pro metodickou poznámku týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uoe_enr_esms_an4.xlsx.

Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Türikiye: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uoe_lang02].

Belgie (BE nl): referenčním rokem údajů je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje za rok 2020 nebyly k dispozici k datu extrakce údajů).

Německo: zdrojová data za rok 2013 byla označena jako „definice se liší, viz metadata“. Proto viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

49 Tak tomu je stále ve Švédsku, zatímco ve Finsku je od roku 2020 zastaveno (viz obrázek B2).

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Irsko: zdrojové údaje za roky 2013 a 2020 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

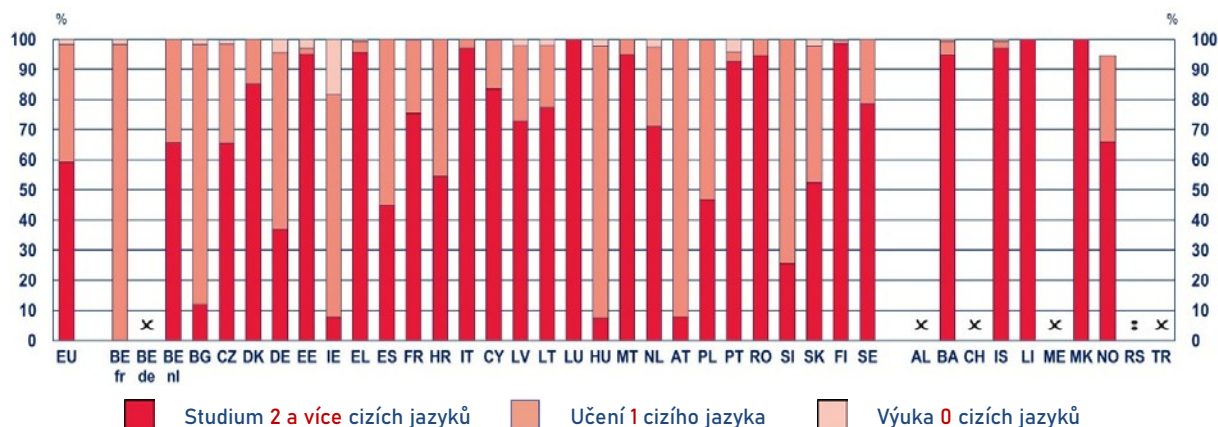
Srbsko: země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

60 % STUDENTŮ SE UČÍ ALESPŮŇ DVA CIZÍ JAZYKY V NIŽŠÍM SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Ve většině zemí se výuka druhého jazyka stává povinnou nejpozději na začátku nižšího sekundárního vzdělávání (viz obrázek B1).

Na úrovni EU se 59,2 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání učí dva nebo více cizích jazyků. Ve 12 vzdělávacích systémech se navíc více než 90 % studentů učí dva nebo více cizích jazyků (Estonsko, Řecko, Itálie, Lucembursko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Finsko, Bosna a Hercegovina, Island, Lichtenštejnsko a Severní Makedonie). Naopak, v pěti vzdělávacích systémech se méně než 15 % studentů učí dva cizí jazyky nebo více. Tak je tomu ve Francouzském společenství Belgie, kde na této úrovni vzdělávání neexistuje žádné ustanovení pro studium druhého cizího jazyka; v Irsku, kde není studium druhého cizího jazyka povinné; a v Bulharsku, Maďarsku a Rakousku, kde se výuka druhého jazyka stává povinnou pouze v rámci vyššího sekundárního vzdělávání. Šest dalších vzdělávacích systémů, v nichž je během nižšího sekundárního vzdělávání povinný pouze jeden cizí jazyk, nabízí všem studentům možnost přijmout další cizí jazyk na této úrovni vzdělávání (viz obrázek B4). V těchto vzdělávacích systémech (Španělsko, Chorvatsko, Slovinsko, Slovensko, Švédsko a Norsko) se alespoň čtvrtina studentů rozhodla naučit se dva cizí jazyky na nižší sekundární úrovni, přičemž míra účasti se pohybuje od 25,6 % ve Slovinsku do 78,6 % ve Švédsku.

Obrázek C3 rovněž ukazuje, že 98,4 % nižších sekundárních studentů v EU se učí alespoň jeden cizí jazyk. Pouze v Irsku je podíl studentů, kteří se nenaučili žádný cizí jazyk v nižším sekundárním vzdělávání, vyšší než 5 %. V této zemi lze poměrně vysoký podíl (18,1 %) částečně vysvětlit tím, že studium cizího jazyka není povinné ve školním vzdělávání, ale všichni studenti se učí angličtinu a irštinu, oba úřední jazyky.

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 21 Obrázek C3: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle počtu jazyků, 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech ISCED 2. Konkrétně počet studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vydělí součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech ISCED 2.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Tůrkiye: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang02].

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Lucemburk: zdrojové údaje pro obrázek C3 pro „0 jazyky“ a „1 jazyk“ byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

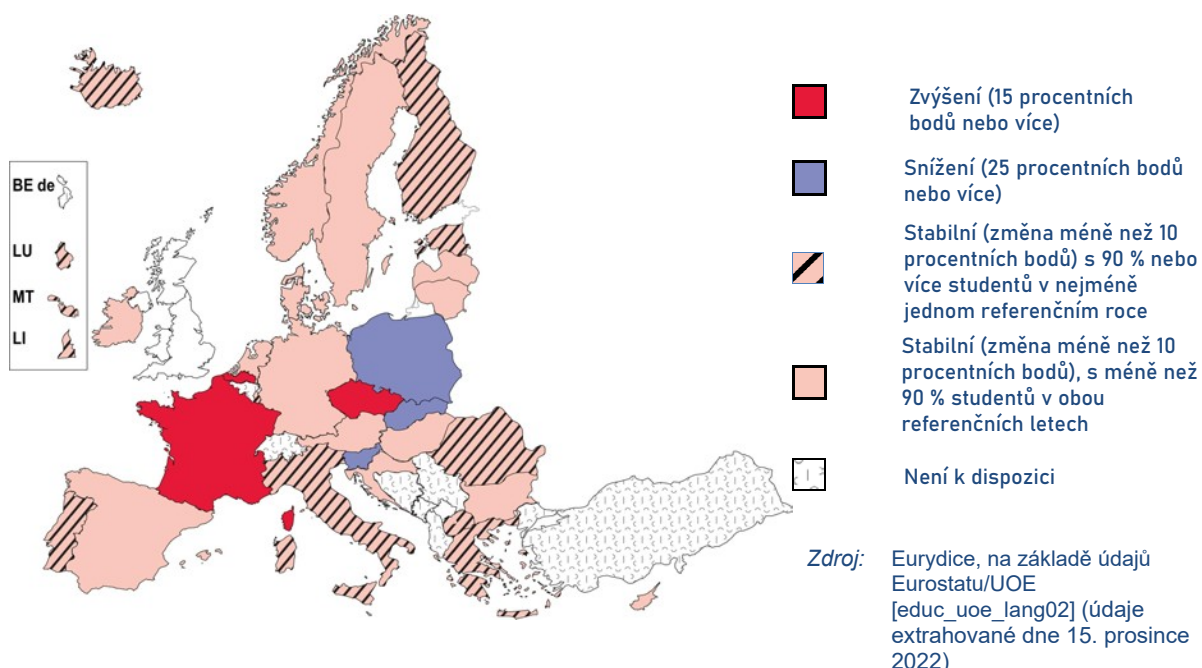
V LETECH 2013 AŽ 2020 ZŮSTAL PODÍL NIŽŠÍCH SEKUNDÁRNÍCH STUDENTŮ, KTEŘÍ SE UČÍ DVA NEBO VÍCE CIZÍCH JAZYKŮ, VE VĚTŠINĚ ZEMÍ STABILNÍ.

Na úrovni EU se téměř dvě třetiny nižších sekundárních studentů učily dva nebo více cizích jazyků v letech 2013 i 2020 (58,4 % v roce 2013 oproti 59,2 % v roce 2020). Obrázek C4 ukazuje změny na úrovni jednotlivých zemí mezi dvěma referenčními roky.

V naprosté většině vzdělávacích systémů, kde jsou k dispozici údaje (25 z 31), je rozdíl mezi roky 2020 a 2013 malý (rozdíl menší než 10 procentních bodů). V 11 z těchto vzdělávacích systémů byl podíl nižších středoškolských studentů, kteří se učí minimálně dva cizí jazyky, v nejméně jednom referenčním roce vyšší než 90 % (Estonsko, Řecko, Itálie, Lucembursko, Malta, Portugalsko, Rumunsko, Finsko, Island, Lichtenštejnsko a Severní Makedonie). Ve 14 dalších vzdělávacích systémech studovalo v obou referenčních letech méně než 90 % studentů dva jazyky (Bulharsko, Dánsko, Německo, Irsko, Španělsko, Chorvatsko, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Nizozemsko, Rakousko, Švédsko a Norsko).

Rozdíl mezi lety 2013 a 2020 v procentech studentů, kteří se učí dva jazyky, je podstatnější v šesti vzdělávacích systémech. Ve třech z nich se podíl studentů v nižším sekundárním vzdělávání, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, zvýšil nejméně o 15 procentních bodů. Nárůst byl ve Vlamském společenství Belgie těsně nad 15 procentních bodů, zatímco v Česku a Francii mírně překročil 20 procentních bodů. V ostatních třech vzdělávacích systémech s podstatným rozdílem mezi lety 2013 a 2020 (Polsko, Slovinsko a Slovensko) se podíl nižších středoškolských studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, snížil o více než 25 procentních bodů. Mohou být identifikovány různé důvody těchto změn. Například na Slovensku může pokles souviset s odstraněním požadavku, aby se každý student během nižšího sekundárního vzdělávání učil dva cizí jazyky (viz obrázek B3). V Polsku je tento pokles způsoben reorganizací školních tříd napříč úrovněmi vzdělávání, avšak výchozí stupeň a počet let povinného druhého studia cizích jazyků zůstávají nezměněny⁽⁵⁰⁾.

50 Od roku 2016 byly třídy 5 a 6, kde studium druhého cizího jazyka není povinné, převedeny ze základního vzdělávání do nižšího sekundárního vzdělávání. Mezitím povinnost učit se druhý cizí jazyk stále začíná v platové třídě 7 a trvá stejný počet let. Další informace o změnách struktury polského vzdělávacího systému viz Evropská komise/EACEA/Eurydice (2017).

Obrázek 22 Obrázek C4: Trendy v procentech studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí dva (nebo více) cizích jazyků, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech ISCED 2. Konkrétně počet studentů, kteří se učí dva (nebo více) cizích jazyků, je rozdělen součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech ISCED 2.

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Pro metodickou poznámku týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UEO naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr) a Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UEO [educ_uae_lang02].

Německo: zdrojová data za rok 2013 byla označena jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

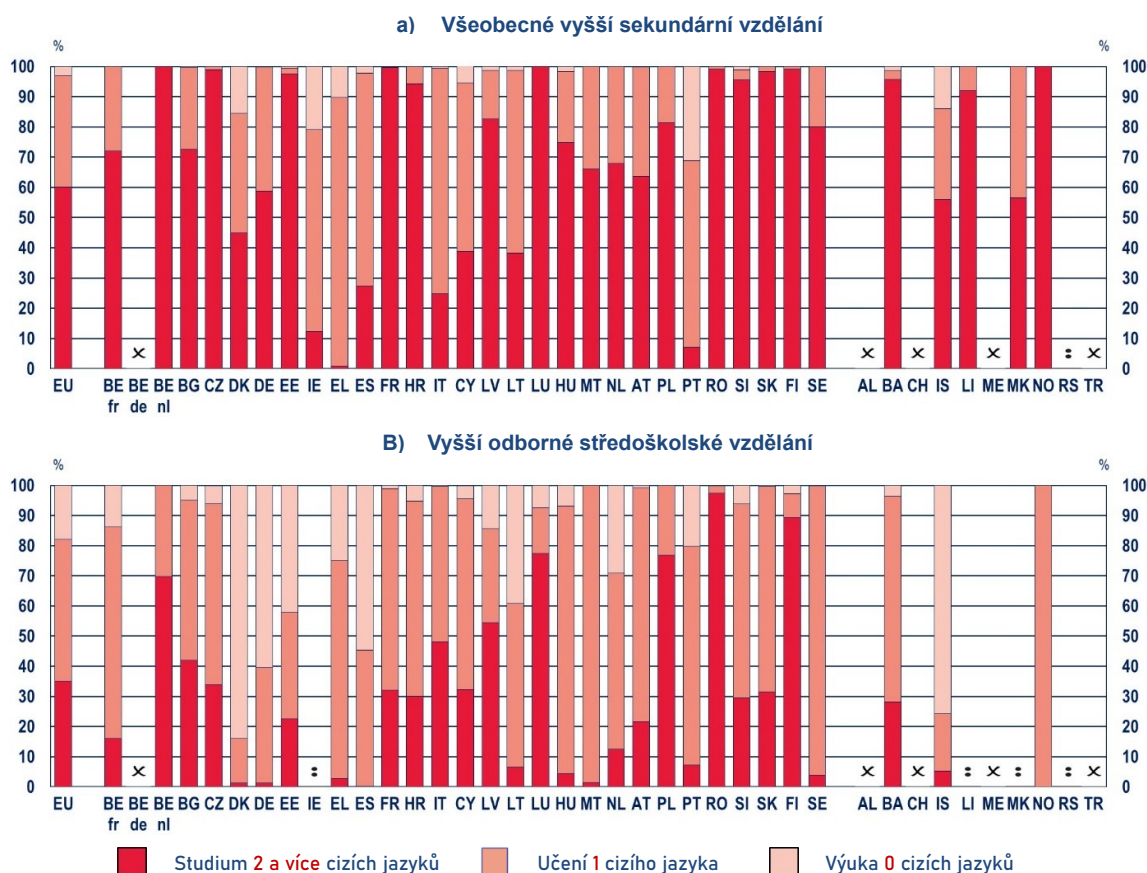
Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UEO [educ_uae_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

U STUDENTŮ OBECNÉHO VYŠŠÍHO SEKUNDÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ JE PRAVDĚPODOBNEJŠÍ, ŽE SE BUDOU UČIT JAZYKY NEŽ TI, KTEŘÍ SE NACHÁZEJÍ NA PROFESNÍCH CESTÁCH.

V rámci vyššího sekundárního vzdělávání mohou studenti studovat buď ve všeobecném vzdělávání, obvykle vedoucí k vysokoškolskému vzdělávání, nebo v odborném vzdělávání, což vede ke studiu více zaměřenému na práci nebo přímo na trh práce. Vzdělávací programy spojené s těmito cestami jsou proto na vyšší

sekundární úrovni často poměrně odlišné. Proto jsou situace v obecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání prezentovány samostatně pro tento ukazatel a další. Na úrovni EU se téměř polovina všech středoškolských studentů (48,7 %) účastní programů odborného vzdělávání ⁽⁵¹⁾. Nejvyšší podíl vyšších sekundárních studentů zapsaných do odborného programu (65 % nebo více) je v Česku, Chorvatsku, Nizozemsku, Rakousku, Slovinsku, Slovensku, Finsku, Lichtenštejnsku, Černé Hoře a Srbsku. Naopak v Irsku, Řecku, na Kypru, v Litvě, na Maltě a na Islandu je do programu odborného vzdělávání zapsána méně než třetina středoškolských studentů.

51 https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/EDUC_UOE_ENRS05/default/table?lang=en&category=educ.educ_part.educ_uae_enr.educ_uae_enrs (údaje ze dne 14. září 2022). Údaje jsou za rok 2020.

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 23 Obrázek C5: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky v rámci vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), podle počtu jazyků, 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech všeobecného ISCED 3 (obrázek C5a) nebo odborného ISCED 3 (obrázek C5b), a to i v případě, že studium jazyků pokračuje až do konce úrovně (viz obrázky B2, B3, B5 a B6). Konkrétně počet studentů, kteří se učí 0, 1 nebo 2 (nebo více) cizích jazyků, se vydělí součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech všeobecného ISCED 3 (obrázek C5a) nebo odborného ISCED 3 (obrázek C5b).

Souhrn EU pro odborné vzdělávání ISCED 3 je označen jako „definice se liší, viz metadata“.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se souhrnných údajů EU a údajů o jednotlivých zemích viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang02].

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Maďarsko: zdrojové údaje pro všeobecné a odborné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Lucemburk: zdrojové údaje pro 0 jazyků a 1 jazyk byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Island: referenčním rokem pro obecné a odborné údaje ISCED 3 je rok 2019 (údaje za rok 2020 nebyly k dispozici k datu extrakce údajů).

Lichtenštejnsko: zdrojové údaje pro odborné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Čísla C5a a C5b ukazují, že možnost studentů učit se cizí jazyky závisí v mnoha vzdělávacích systémech na cestě, kterou následují. To odráží rozdíly v požadavcích na povinnou výuku cizích jazyků mezi studenty všeobecného vzdělávání a studenty odborného vzdělávání; požadavky na studenty odborného vzdělávání a přípravy jsou často nižší (viz obrázky B5 a B6). Zejména ve většině vzdělávacích systémů je počet let strávených učením dvou cizích jazyků nižší u studentů odborného vzdělávání a přípravy než u jejich vrstevníků ve všeobecném vzdělávání.

Na úrovni EU je podíl studentů, kteří se cizí jazyky neučí, šestkrát vyšší v odborném vzdělávání než ve všeobecném vzdělávání (18,0 %, resp. 2,9 %). Jak již bylo zmíněno, procento středoškolských studentů, kteří se neučí cizí jazyk, se vypočítá na základě celkové populace studentů na této úrovni. Ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání má pouze Portugalsko více než 30 % studentů, kteří se v referenčním roce neučí cizí jazyk. Naproti tomu v rámci vyššího odborného vzdělávání se přibližně 30 % studentů nebo více nenaučí cizí jazyk v sedmi zemích (Dánsko, Německo, Estonsko, Španělsko, Litva, Nizozemsko a Island). Z nich je nejvyšší procento v Dánsku (84,0 %) a na Islandu (75,8 %). Skutečnost, že v Dánsku, Německu, Estonsku a Španělsku nejsou všichni studenti poskytující přístup k terciárnímu vzdělávání povinni se učit alespoň jeden cizí jazyk, může tuto míru částečně vysvětlit (viz obrázek B5).

Při zkoumání údajů o studiu dvou nebo více cizích jazyků existují také významné rozdíly mezi všeobecným vzděláváním a odborným vzděláváním na vyšší sekundární úrovni. Na úrovni EU se 60,0 % studentů učí alespoň dva cizí jazyky v obecném vyšším sekundárním vzdělávání oproti 35,1 % v rámci vyššího odborného sekundárního vzdělávání. Ve 13 vzdělávacích systémech se alespoň 90 % studentů učí dva nebo více cizích jazyků ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání. Pouze Rumunsko má tak vysoké procento studentů, kteří se učí dva jazyky v odborném vyšším sekundárním vzdělávání. Naopak dva vzdělávací systémy všeobecného vzdělávání (Řecko a Portugalsko) ve srovnání s 11 v odborném vzdělávání mají méně než 10 % studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků na vyšší sekundární úrovni.

V LETECH 2013 AŽ 2020 VZROSTL PODÍL STŘEDOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ, KTEŘÍ SE UČÍ DVA NEBO VÍCE JAZYKŮ, VE VELMI MALÉM POČTU ZEMÍ.

Údaje C6a a C6b ukazují změny, k nimž došlo mezi lety 2013 a 2020 v procentech studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků v obecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání.

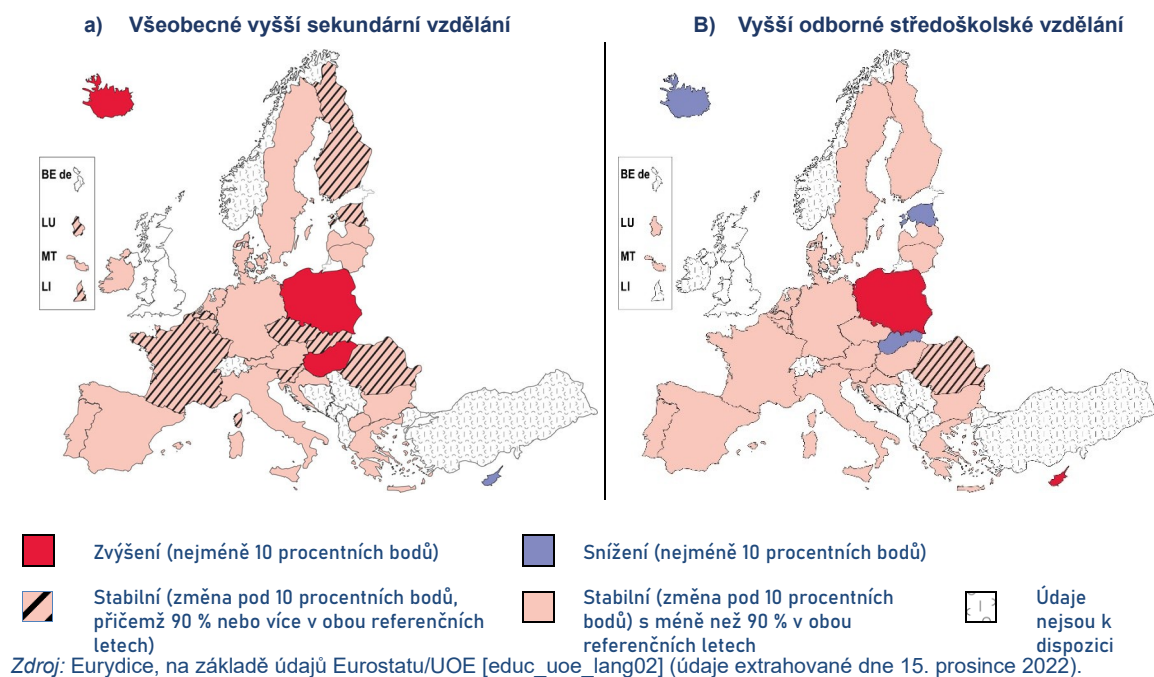
V obecném vyšším sekundárním vzdělávání se v roce 2020 na úrovni EU 60,0 % studentů učilo dva nebo více cizích jazyků, což je velmi podobné procentuálnímu podílu v roce 2013 (58,4 %). Jak již bylo zmíněno, procento studentů podle počtu vyučovaných jazyků se vypočítá na základě všech studentů ve všech stupních této úrovně vzdělávání.

Téměř ve všech vzdělávacích systémech, kde jsou k dispozici údaje (27 z 31 vzdělávacích systémů), zůstal podíl studentů všeobecného vzdělávání, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky, mezi lety 2013 a 2020 stabilní (tj. rozdíl menší než 10 procentních bodů). V deseti z těchto vzdělávacích systémů je podíl studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, vyšší než 90 % v obou referenčních letech. V dalších 17 vzdělávacích systémech je podíl studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, v obou referenčních letech méně než 90 %.

Na rozdíl od převažujícího obrazu stability zaznamenaly tři země v letech 2013 až 2020 rozdíl nejméně o 10 procentních bodů v podílu studentů, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání. Tento podíl se snížil na Kypru (o 45 procentních bodů), zatímco v Polsku (o 12,2 procentního bodu) a na Islandu (o 37,6 procentního bodu) vzrostl. Změnu míry účasti na Kypru lze vysvětlit reformou, která snížila věk, kdy studium druhého cizího jazyka již není povinné (viz obrázek B3).

V rámci vyššího odborného sekundárního vzdělávání se mírně více než třetina studentů v letech 2013 a 2020 učila dva nebo více cizích jazyků (v roce 2013 i v roce 2020 34,1 % oproti 35,1 % v roce 2020). Stejně jako u všeobecného vzdělávání byl v převážné většině vzdělávacích systémů, kde jsou k dispozici údaje (23 z 28), menší rozdíl v podílu studentů, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky v odborném vzdělávání, zaznamenaných v letech 2013 a 2020 (tj. méně než 10 procentních bodů). S výjimkou Rumunska byly tyto podíly v obou referenčních letech nižší než 90 %.

Mezi lety 2013 a 2020 však v pěti zemích existoval podstatný rozdíl (nejméně 10 procentních bodů) v podílu studentů odborného vzdělávání, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky. Na Kypru a v Polsku se tento podíl zvýšil; v Estonsku, na Slovensku a na Islandu se snížila (o 39,7, 35,0 a 10,6 procentního bodu).

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 24 Obrázek C6: Trendy v procentech studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků v rámci vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Procento studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech všeobecného ISCED 3 (obrázek C6a) nebo odborného ISCED 3 (obrázek C6b), a to i v případě, že učení pokračuje až do konce této úrovně. Konkrétně počet studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, se vydělí součtem studentů, kteří se učí 0, 1 a 2 (nebo více) cizích jazyků ve všech letech obecného ISCED 3 (obrázek C6a) nebo odborného ISCED 3 (obrázek C6b).

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) a https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educuae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang02].

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Irsko: zdrojové údaje z roku 2013 pro odborné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Maďarsko: zdrojové údaje z roku 2020 pro všeobecné a odborné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Island: referenčním rokem pro obecné údaje ISCED 3 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje za rok 2020 nejsou k dispozici).

Lichtenštejnsko: zdrojové údaje z let 2013 a 2020 pro odborné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota“; data nemohou existovat).

Severní Makedonie: pro všeobecné a odborné ISCED 3 není k dispozici žádné členění. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Norsko: zdrojové údaje z roku 2013 pro všeobecné a odborné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící údaje o hodnotě nemohou existovat“).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů UOE [educ_uoe_lang02], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Ve většině vzdělávacích systémů je tento trend u všeobecného a odborného vyššího sekundárního vzdělávání stejný. Podíl studentů vyššího sekundárního vzdělávání, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků, zůstal mezi lety 2013 a 2020 ve 21 vzdělávacích systémech stabilní (tj. rozdíl menší než 10 procentních bodů⁵²). Zvýšila se nejméně o 10 procentních bodů v obou typech vzdělávacích programů v Polsku.

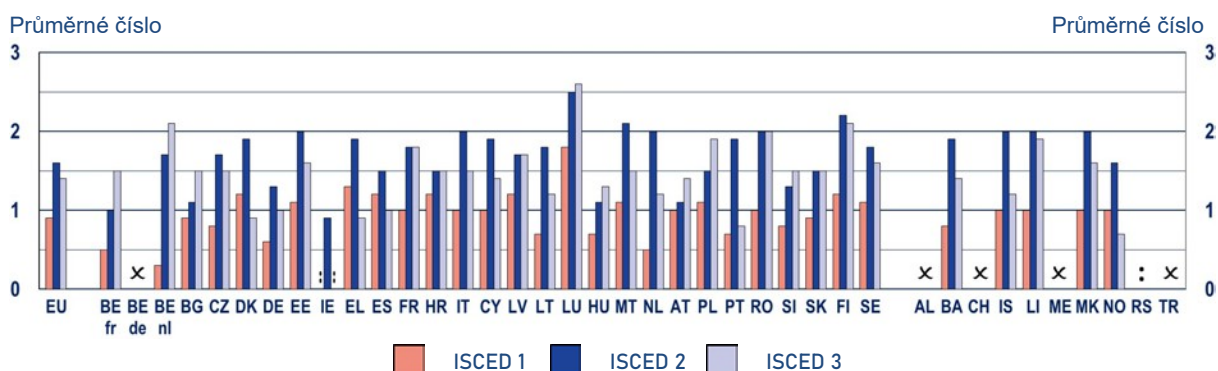
Jen v několika málo případech se rozdíl mezi časem v míře účasti studentů, kteří se učí alespoň dva cizí jazyky, liší podle jejich vzdělávacího programu (tj. všeobecného nebo odborného vyššího sekundárního vzdělávání). Ve dvou zemích (Estonsko a Slovensko) se podíl studentů odborného vzdělávání ve dvou nebo více cizích jazycích snížil o více než 10 procentních bodů, zatímco situace zůstala v obecném vzdělávání stabilní. Na Islandu se tento podíl zvýšil ve všeobecném vzdělávání, ale snížil se v rámci programů odborného vzdělávání; opak platí na Kypru, kde se snížilo všeobecné vzdělávání a zvýšilo se odborné programy.

PRŮMĚRNÝ POČET CIZÍCH JAZYKŮ, KTERÉ SE STUDENTI UČÍ, DOSAHUJE DVOU ČASTĚJI V NIŽŠÍM SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NEŽ U VYŠŠÍHO SEKUNDÁRNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ.

Výpočet průměrného počtu cizích jazyků, které se naučila celá školní populace na dané úrovni vzdělávání, umožňuje jasné srovnání mezi jednotlivými zeměmi. Tyto informace jsou uvedeny podle úrovně vzdělání na obrázku C7, přičemž vyšší sekundární vzdělávání zahrnuje studenty v obecném i odborném vzdělávání.

52 BE fr, BE nl, BG, CZ, DK, DE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LT, LU, MT, NL, AT, PT, SI, FI a SE.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang03] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 25 Obrázek C7: Průměrný počet vyučovaných cizích jazyků na jednoho studenta v základním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020

Vysvětlivky

Průměrný počet vyučovaných cizích jazyků se vypočítá s ohledem na všechny studenty ve všech letech příslušné úrovně vzdělání bez ohledu na to, zda se učí jeden nebo více cizích jazyků ve všech stupních.

Souhrnný ukazatel EU pro rok 2020 pro ISCED 3 je označen jako „definice se liší, viz metadata“.

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu k této kapitole.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang03].

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro ISCED 1 je rok 2019 (údaje o ISCED 1 za rok 2020 nejsou k dispozici).

Německo: zdrojová data pro ISCED 2 byla označena jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Řecko: zdrojová data pro ISCED 3 byla označena jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Irsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Maďarsko: zdrojová data pro ISCED 3 byla označena jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Island: referenčním rokem pro ISCED 3 je rok 2019 (údaje o ISCED 3 za rok 2020 nejsou k dispozici).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang03], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Výuka druhého jazyka často začíná na konci základního vzdělání nebo na začátku nižšího sekundárního vzdělávání (viz obrázek B1). To vysvětluje, proč je průměrný počet cizích jazyků vyučovaných v evropských vzdělávacích systémech systematicky nižší než 2,0 v základním vzdělávání, ačkoli se obvykle pohybuje od 0,5 do 1,2. Průměr je nejvyšší v Lucembursku (1,8), kde je věk, kdy se děti začnou učit svůj druhý cizí jazyk, nejmladší (ve věku 6 let). Naopak nejnižší počet cizích jazyků vyučovaných v základním vzdělávání je ve Vlámském společenství Belgie (0,3), kde se výuka prvního cizího jazyka stává povinnou ve věku 10 let.

U nižšího sekundárního i vyššího sekundárního vzdělávání je průměrný počet vyučovaných cizích jazyků ve většině vzdělávacích systémů mezi 1,0 a 1,9. Kromě toho je tento počet alespoň 2,0 u nižšího sekundárního i vyššího sekundárního vzdělávání pouze ve třech vzdělávacích systémech (Lucembursko, Rumunsko a

Finsko). V osmi dalších vzdělávacích systémech dosahuje u jedné ze dvou úrovní vzdělávání 2,0 nebo více. V sedmi z těchto vzdělávacích systémů dosahuje tento počet v průměru 2,0 pouze u nižšího sekundárního vzdělávání (Estonsko, Itálie, Malta, Nizozemsko, Island, Lichtenštejnsko a Severní Makedonie). Naopak ve Vlámském společenství v Belgii dosahuje průměr pouze 2,0 u vyššího sekundárního vzdělávání. Nejnižší průměry nižší než 1,0 jsou pozorovány u vyššího sekundárního vzdělávání v Dánsku, Řecku, Portugalsku a Norsku a u nižšího sekundárního vzdělávání v Irsku.

ODDÍL II – CIZÍ JAZYKY, KTERÉ SE STUDENTI UČÍ

Oceňování jazykové rozmanitosti je jednou ze základních zásad EU. EU se svými 27 členskými státy má 24 úředních jazyků. Při zvážení všech zemí, na něž se tato zpráva vztahuje, tj. 37 evropských zemí () přicházejí do hry další⁵³ jazyky. Kromě toho většina evropských zemí oficiálně uznává regionální nebo menšinové jazyky v rámci svých hranic pro právní nebo správní účely (viz obrázek A1).

S ohledem na rozmanitost jazyků v Evropě se tato část zabývá tím, které cizí jazyky se studenti v primárním a (nižším a vyšším) sekundárním vzdělávání učí (viz obrázky C8–C11). Oddíl se dále zabývá změnami v procentech studentů studujících angličtinu, francouzštinu, němčinu a španělštinu mezi lety 2013 a 2020 (viz obrázky C12–C15) a rozdíly ve vzdělávání cizích jazyků mezi studenty ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání a studenty vyššího odborného sekundárního vzdělávání (viz obrázek C16).

Zdrojem údajů je sběr údajů Eurostat/UOE, což znamená, že úvod do tohoto sběru údajů uvedený v prvním oddíle této kapitoly platí i pro tento oddíl.

ANGLIČTINA JE NEJUČENĚJŠÍ CIZÍ JAZYK V CELÉ EVROPĚ

Obrázek C8 ukazuje, že angličtina je nepochybně nejučeným cizím jazykem v Evropě. Ve skutečnosti téměř ve všech evropských zemích je angličtina jazykem, který se většina studentů učí během primárního a (nižšího a vyššího) sekundárního vzdělávání. To odráží regulační rámce analyzované v kapitole B, která v mnoha zemích specifikuje angličtinu jako povinný předmět (viz obrázek B7) a/nebo téma, které musí všechny školy zahrnout do svého vzdělávání (viz obrázek B8a).

Existuje jen velmi málo zemí, kde se cizí jazyk jiný než angličtina učí většina studentů. Irsko, jako anglicky mluvící země, je jedním z nich, s francouzštinou jako nejučenější cizí jazyk. V Lucembursku je němčina nejučeným cizím jazykem v primárním a vyšším sekundárním vzdělávání (úzce následované francouzštinou), zatímco v nižším sekundárním vzdělávání se všichni studenti učí německy i francouzsky. V Lichtenštejnsku se všichni studenti nižšího sekundárního vzdělávání učí francouzsky a anglicky (v primárním a vyšším sekundárním vzdělávání je převládajícím jazykem angličtina). V Belgii se studenti běžně učí jazyky ostatních společenství. Konkrétně ve Vlámském společenství Belgie je francouzština nejučeným jazykem na všech úrovních vzdělávání. Ve francouzském společenství Belgie převládá nizozemština v primárním vzdělávání (v sekundárním vzdělávání převažuje angličtina)⁵⁴.

Podíl studentů, kteří se učí nejběžnějšímu cizímu jazyku, se liší v jednotlivých zemích a úrovních vzdělávání (viz údaje v příloze 1). Tyto rozdíly lze částečně vysvětlit rozdíly v délce povinného studia cizích jazyků (viz kapitola B oddíl I).

Ve Španělsku, na Kypru, v Lucembursku, na Maltě, v Rakousku, Lichtenštejnsku, Severní Makedonii a Norsku se všichni nebo téměř všichni studenti (99–100 %) učí převládajícímu cizímu jazyku. Naproti tomu ve Vlámském společenství v Belgii, kde je francouzština nejučeným jazykem, jej považuje za předmět pouze 26,1 % studentů základního vzdělávání. Toto procento je podobné ve Francouzském společenství v Belgii, kde se 33,1 % studentů v základním vzdělávání učí nejběžnější jazyk, tj. holandština. Procento je také relativně nízké v Nizozemsku a Maďarsku, kde se méně než polovina všech studentů primárního vzdělávání (44,6 %, resp. 45,9 %) učí nejběžnějšímu cizímu jazyku (angličtině). Ve všech vzdělávacích systémech s nižším podílem studentů primárního vzdělávání, kteří se učí převládajícímu cizímu jazyku, je studium cizích jazyků povinné relativně pozdě (podrobnosti o počátečním věku viz obrázky B1 a B2).

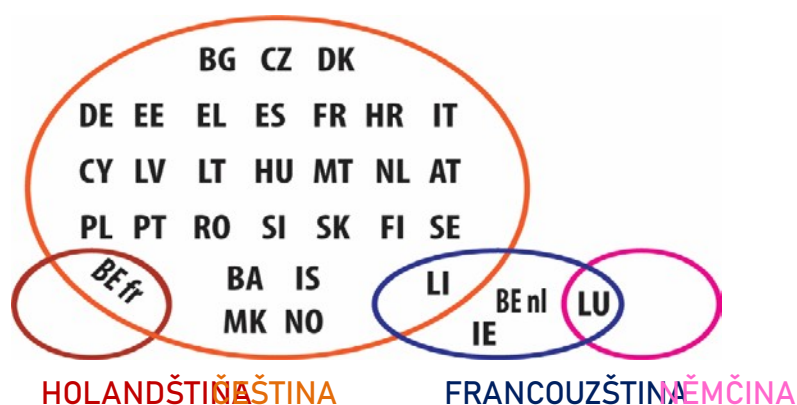
V nižším sekundárním vzdělávání se drtivá většina studentů – více než 90 % – učí převládajícímu cizímu jazyku téměř ve všech evropských vzdělávacích systémech. Existuje jen několik vzdělávacích systémů s nižším procentem studentů, kteří se učí převládajícímu jazyku. Jedním z nich je Irsko, země bez povinného studia cizích jazyků (viz obrázky B1 a B2), kde se 49,2 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání učí francouzsky. Ve francouzském společenství Belgie se 49,7 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání učí

53 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

54 Databáze Eurostatu/UOE neposkytuje údaje pro německy mluvící společenství Belgie. Podrobnosti o předpisech viz kapitola B, obrázek B7 a související poznámky pro jednotlivé země.

angličtinu, což převládá v této úrovni vzdělávání (angličtina je úzce následována nizozemštinou, kterou se učí 47,3 % studentů). Procento studentů s nižším sekundárním vzděláním, kteří se učí nejběžnější cizí jazyk, je také nižší (méně než 90 %) v Maďarsku, kde se angličtinu učí 74,6 % studentů.

Procento studentů, kteří se učí převládajícímu jazyku, je u vyššího sekundárního vzdělávání nižší než u nižšího sekundárního vzdělávání (viz průměr EU v příloze 1). Je tomu tak částečně proto, že někteří studenti, zejména studenti na profesních cestách, se neučí cizí jazyky (viz obrázek C5) a částečně proto, že ke studiu je k dispozici větší rozmanitost cizích jazyků (viz obrázek B8). Nicméně v přibližně polovině všech evropských zemí se převládající cizí jazyk učí více než 90 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání. Nejnižší podíly jsou ve třech severských zemích, konkrétně v Dánsku, na Islandu a v Norsku, kde se převládající cizí jazyk (angličtinu) učí pouze 40 % až 60 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání; a v Irsku, kde se 50,8 % studentů všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání učí převládajícímu cizímu jazyku (francouzsky).

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 26 Obrázek C8: Nejvíce se učí cizí jazyk v primárním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020

Vysvětlivky

Země, kde se učí stejný jazyk většina studentů na všech úrovních vzdělávání, jsou uvedeny v hlavní oblasti příslušného jazykového oválu. Země, kde se cizí jazyk, který se učí většina studentů, liší podle úrovně vzdělání, jsou uvedeny v průsečíku příslušných jazykových oválů. Druhý přístup se používá také tehdy, když se stejné procento studentů na stejné úrovni vzdělávání naučí dva různé jazyky.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie: úředními jazyky jsou nizozemština, francouzština a němčina (viz obrázek A1). Tyto jazyky se však používají ve vymezených jazykových oblastech a nejsou uznávány jako správní jazyky na celém území země. Francouzština je považována za cizí jazyk ve Vlámském společenství Belgie a vlámsština (holandština) je ve francouzském společenství Belgie považována za cizí jazyk.

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01] (a nejsou proto na obrázku zobrazeny).

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 1 nejsou k dispozici).

Irsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 (všechny zkoumané jazyky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemožnou existovat). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1. Navíc u ISCED 3 se tento údaj týká pouze všeobecného vzdělávání. Je tomu tak proto, že nejsou k dispozici žádné souhrnné údaje o (obecné a odborné) ISCED 3.

Lucemburk: ačkoli oficiální státní jazyky jsou francouzština, němčina a lucemburština (viz obrázek A1), pro účely vzdělávacích statistik se francouzština a němčina započítávají jako cizí jazyky.

Malta: Angličtina je úředním jazykem vedle maltštiny (viz obrázek A1), ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 3 nejsou k dispozici).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje (a proto nejsou na obrázku zobrazeny).

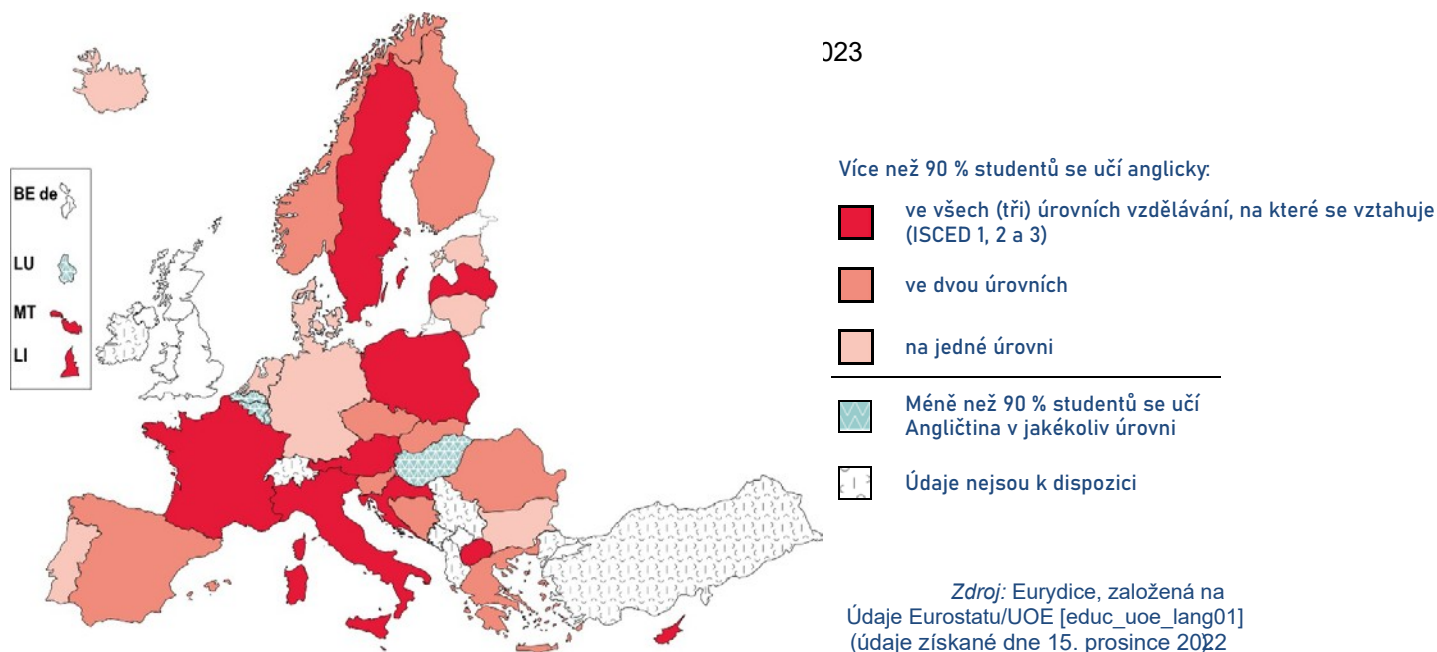
VÍCE NEŽ 90 % STUDENTŮ SE UČÍ ANGLIČTINU ALESPŮŇ V JEDNÉ ÚROVNI VZDĚLÁNÍ TĚMĚŘ VE VŠECH EVROPSKÝCH ZEMÍCH.

Jak ukazuje předchozí obrázek, angličtinu se v Evropě hodně učí. Na úrovni EU se 84,1 % studentů základního vzdělávání učí anglicky. Toto procento je ještě vyšší v nižším sekundárním vzdělávání, kde se prakticky všichni studenti (98,3 %) učí anglicky. U vyššího sekundárního vzdělávání se podíl na úrovni EU snižuje přibližně o 10 procentních bodů na 88,1 %. To lze vysvětlit nižším podílem studentů odborného vzdělávání, kteří se učí cizí jazyky (viz obrázek C5), a větší škálou cizích jazyků, které poskytují vyšší střední školy (viz obrázek B8).

Obrázek C9 ukazuje země, kde se vysoký podíl studentů (více než 90 %) učí anglicky, a ukazuje počet úrovní vzdělání s tak vysokým podílem. Tento údaj také ukazuje země, v nichž podíl studentů, kteří se učí anglicky, nedosahuje 90 % v žádné uvažované úrovni vzdělání.

V 11 zemích (Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Malta, Rakousko, Polsko, Švédsko, Lichtenštejnsko a Severní Makedonie) se více než 90 % studentů učí angličtinu na všech považovaných úrovních vzdělávání, tj. od začátku školní docházky až do ukončení střední školy. Ve dvou z těchto zemí (Malta a Lichtenštejnsko) se všichni studenti (100 %) učí anglicky po celou dobu školní docházky. V dalších devíti zemích (Česko, Řecko, Španělsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Bosna a Hercegovina a Norsko) se více než 90 % studentů učí anglicky ve dvou úrovních vzdělávání a v osmi zemích (Bulharsko, Dánsko, Německo, Estonsko, Litva, Nizozemsko, Portugalsko a Island) na jedné úrovni. Pokud se více než 90 % studentů učí angličtinu pouze v jedné úrovni vzdělávání, je vždy v nižším sekundárním vzdělávání (podrobnosti viz příloha 1).

Naproti tomu ve třech evropských zemích, konkrétně v Belgii, Lucembursku a Maďarsku, podíl studentů, kteří se učí angličtinu, nedosahuje 90 % uvažované úrovně vzdělání. Jak již bylo uvedeno výše, v Belgii a Lucembursku se studenti běžně učí různé státní jazyky (viz obrázky A1 a C8), což vysvětluje nižší procento studentů, kteří se učí anglicky. Nicméně i ve třech výše uvedených zemích se angličtinu učí více než 70 % studentů alespoň na jedné úrovni (konkrétně vyšší sekundární vzdělání v Belgii a Lucembursku a nižší a vyšší sekundární vzdělávání v Maďarsku).

Obrázek 27 Obrázek C9: Země s vysokým podílem studentů (více než 90 %) studujících angličtinu v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020

Vysvětlivky

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01].

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 1 nejsou k dispozici). Kromě toho byly zdrojové údaje pro ISCED 2 označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Německo: zdrojová data pro ISCED 2 byla označena jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Irsko: zdrojové údaje byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Řecko: zdrojové údaje pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Maďarsko: zdrojová data pro ISCED 3 byla označena jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Malta: Angličtina je úředním jazykem vedle maltštiny (viz obrázek A1), ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 3 nejsou k dispozici).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

NA ÚROVNI EU JSOU NEJPOPULÁRNĚJŠÍMI CIZÍMI JAZYKY PO ANGLIČTINĚ FRANCOUZŠTINA A NĚMČINA.

Obrázek C8 ukázal, že téměř ve všech evropských zemích je angličtina nejučeným cizím jazykem v primárním a sekundárním vzdělávání. Obrázek C9 ukázal, že téměř ve všech zemích, jichž se tato zpráva týká, alespoň v jedné úrovni vzdělávání, se více než 90 % studentů učí anglicky. Na základě dvou

předchozích čísel ukazuje obrázek C10, který jazyk je druhým nejučeným cizím jazykem v evropských zemích.

Na úrovni EU je francouzština druhým nejučeným cizím jazykem v primárním a nižším sekundárním vzdělávání. Na těchto dvou úrovních se učí o 5,5 % a 30,6 % studentů. Je také oblíbeným tématem vyššího sekundárního vzdělávání (18,9 % studentů se ho učí na úrovni EU), těsně po němčině. Francouzština je obzvláště populární v mnoha zemích střední a jižní Evropy. Jedná se o druhý nejučený cizí jazyk v alespoň jedné úrovni vzdělání (s alespoň 10 % studentů, kteří se jej učí) v Německu, Řecku, Španělsku, Itálii, na Kypru, v Lucembursku, Nizozemsku, Rakousku, Portugalsku, Rumunsku a Lichtenštejnsku. Výuka francouzštiny je méně častá ve východoevropských zemích (s výjimkou Rumunska) a v severských zemích (viz příloha 1).

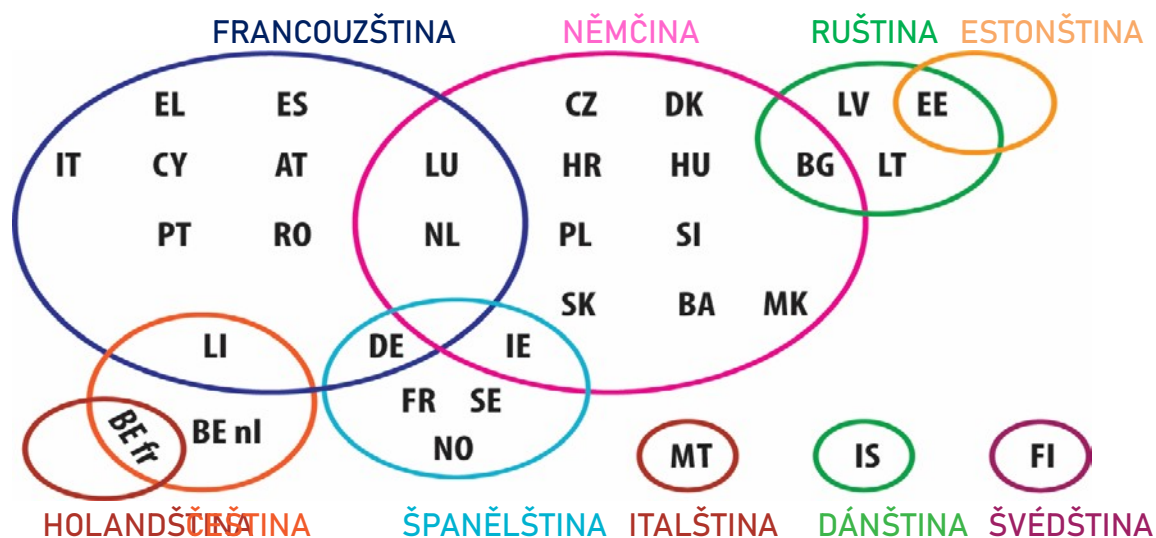
Němčina je druhým nejučeným cizím jazykem v EU v rámci vyššího sekundárního vzdělávání, přičemž 20,0 % studentů ji bere jako předmět. Tento jazyk se široce učí v zemích střední a jihovýchodní Evropy (Bulharsko, Česko, Chorvatsko, Maďarsko, Polsko, Slovinsko, Slovensko, Bosna a Hercegovina a Severní Makedonie) a v Dánsku, Irsku, Lucembursku a Nizozemsku. Němčina je méně populární v zemích jižní Evropy (Španělsko, Itálie, Kypr a Portugalsko) a ve Francouzském společenství Belgie a Finska, kde se ji učí méně než 10 % studentů v jakékoli zvažované úrovni vzdělání.

Na úrovni EU se učí španělsky 17,7 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání a 18,0 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání. Jedná se o druhý nejučený cizí jazyk (s alespoň 10 % studentů, kteří se jej učí) v nižším sekundárním vzdělávání v Irsku, ve vyšším sekundárním vzdělávání v Německu a v nižším sekundárním a vyšším sekundárním vzdělávání ve Francii, Švédsku a Norsku.

Ve srovnání s výše uvedenými jazyky se při posuzování EU jako celku méně často učí ruština: pouze 2,2 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání a 2,7 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání se učí. Ruština je však stále druhým nejučeným cizím jazykem alespoň v jedné úrovni vzdělání v Bulharsku, Estonsku, Lotyšsku a Litvě. Například v Estonsku, Lotyšsku a Litvě se přibližně 60 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání učí rusky.

Angličtina je obecně druhým nejučeným jazykem ve vzdělávacích systémech, kde se nejedná o první cizí jazyk (viz obrázek C8), konkrétně ve francouzském společenství Belgie (v základním vzdělávání) a ve Vlamském společenství Belgie (ve středním vzdělávání). V Lichtenštejnsku se všichni studenti nižšího sekundárního vzdělávání učí anglicky i francouzsky (a proto jsou tyto jazyky zobrazeny jak na obrázku C8, tak na obrázku C10). V Lucembursku je angličtina třetím cizím jazykem po němčině a francouzštině (a proto není uvedena na obrázku C10).

Několik méně rozšířených jazyků se v některých zemích učí buď z historických důvodů, nebo z důvodu zeměpisné blízkosti. Například ve Finsku, kde je druhý státní jazyk (švédský nebo finský, v závislosti na hlavním jazyce školní docházky) povinný (viz obrázek B7), je švédština druhým nejučeným cizím jazykem na všech úrovních vzdělávání. Na Islandu je dánština druhým nejučeným cizím jazykem, což lze vysvětlit tím, že vedle angličtiny je na Islandu povinná dánština (viz obrázek B7). Ve francouzském společenství Belgie je nizozemština, která je jedním ze tří státních jazyků Belgie, druhým nejučeným jazykem středního vzdělávání. Na Maltě je italština populárním cizím jazykem, který přichází po angličtině: 55,1 % nižšího sekundárního a 25,4 % studentů vyššího sekundárního vzdělávání se učí. A konečně, v Estonsku, vzhledem k velké ruské mluvčí populaci, 20,7 % studentů učí estonštinu jako cizí jazyk v primárním vzdělávání, což z něj činí druhý nejučený cizí jazyk na této úrovni vzdělávání.

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Obrázek 28 Obrázek C10: Druhý nejučený cizí jazyk v primárním a středním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020

Vysvětlivky

Tento údaj zohledňuje pouze jazyky, které se naučilo více než 10 % studentů (a související úrovně vzdělání).

Země, kde je druhý nejučený cizí jazyk (s více než 10 % studentů, kteří se jej učí) ve všech úrovních vzdělávání stejný, jsou uvedeny v hlavní oblasti příslušného jazykového oválu. Země, kde se druhý nejučený cizí jazyk liší podle úrovně vzdělání, jsou uvedeny v průsečíku příslušných jazykových oválů.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie: úředními jazyky jsou nizozemština, francouzština a němčina (viz obrázek A1). Tyto jazyky se však používají ve vymezených jazykových oblastech a nejsou uznávány jako správní jazyky na celém území země. Francouzština je považována za cizí jazyk ve Vlámském společenství Belgie a vlámsština (holandština) je ve francouzském společenství Belgie považována za cizí jazyk.

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Türkiye: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01] (na obrázku se tedy nezobrazuje).

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 1 nejsou k dispozici).

Dánsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 (všechny zkoumané jazyky kromě angličtiny, které jsou zobrazeny na obrázku C8 a „neznámé“) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1.

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Irsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 (všechny zkoumané jazyky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1. Navíc u ISCED 3 se tento údaj týká pouze všeobecného vzdělávání. Je tomu tak proto, že nejsou k dispozici žádné souhrnné údaje o (obecné a odborné) ISCED 3.

Lucemburk: ačkoli oficiální státní jazyky jsou francouzština, němčina a lucemburština (viz obrázek A1), pro účely vzdělávacích statistik se francouzština a němčina započítávají jako cizí jazyky.

Finsko: Švédština je úředním jazykem vedle finštiny (viz obrázek A1), ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 3 nejsou k dispozici).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje (a proto nejsou na obrázku zobrazeny).

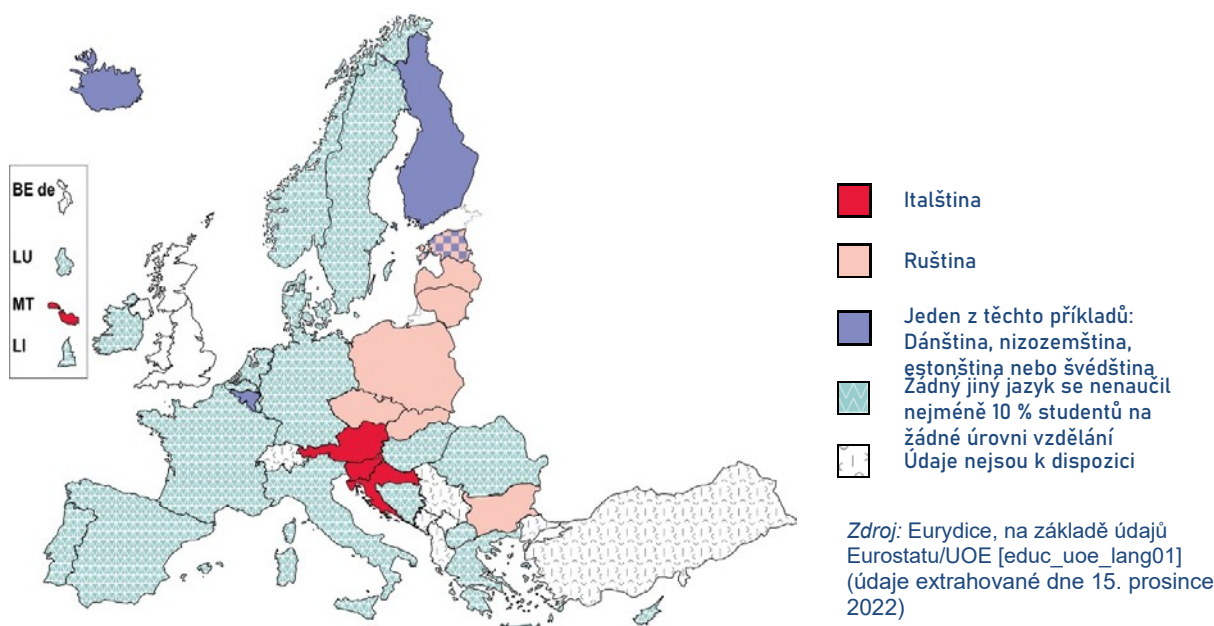
CIZÍ JAZYKY KROMĚ ANGLIČTINY, FRANCOUZŠTINY, NĚMČINY A ŠPANĚLŠTINY SE ZŘÍDKA UČÍ

Obrázek C11 poukazuje na země, kde se cizí jazyky kromě angličtiny, francouzštiny, němčiny a španělštiny učí nejméně 10 % studentů základního nebo středního vzdělávání. V případě vyššího sekundárního vzdělávání se číslo zaměřuje na všeobecné vzdělávání s cílem prezentovat co největší rozmanitost. Je tomu tak proto, že studenti odborného vzdělávání mají tendenci učit se méně cizích jazyků (viz obrázek C5).

Pouze šest jiných jazyků než angličtina, francouzština, němčina a španělština se učí jako cizí jazyky o 10 % nebo více studentů alespoň v jednom vzdělávacím systému a jedné úrovni vzdělávání. Jedná se o dánské, nizozemské, estonské, italské, ruské a švédské.

Na úrovni EU se 3,4 % studentů všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání učí italsky (v základním a nižším sekundárním vzdělávání je toto procento nižší). Více než 10 % studentů se učí italsky v nižším sekundárním a/nebo všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání v Chorvatsku, na Maltě, v Rakousku a ve Slovinsku. Italština je obzvláště populární na Maltě, kde se učí 55,1 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání a 34,6 % studentů s obecným vyšším sekundárním vzděláním.

Ruština se učí na úrovni EU o 3,0 % studentů všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (procento je nižší v primárním a nižším sekundárním vzdělávání). Tento jazyk se učí více než 10 % studentů alespoň na jedné úrovni vzdělání v Bulharsku, Česku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě, Polsku a na Slovensku. Ruština je poměrně běžnou volbou v pobaltských zemích, kde se ji učí asi 60 % studentů nižšího sekundárního vzdělávání.

Obrázek 29 Obrázek C11: Cizí jazyky jiné než angličtina, francouzština, němčina a španělština, které se naučilo nejméně 10 % studentů základního a všeobecného sekundárního vzdělávání (ISCED 1–3), 2020

Vysvětlivky

Tento údaj zohledňuje pouze jiné jazyky než angličtinu, francouzštinu, němčinu a španělštinu, které se učí nejméně 10 % studentů.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie: úředními jazyky jsou nizozemština, francouzština a němčina (viz obrázek A1). Tyto jazyky se však používají ve vymezených jazykových oblastech a nejsou uznávány jako správní jazyky na celém území země. Proto je vlámsština (holandština) považována za cizí jazyk ve francouzském společenství Belgie.

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01].

Estonsko: v případech, kdy se estonština vyučuje jako druhý jazyk, estonština se pro statistické účely počítá jako cizí jazyk.

Finsko: Švédština je úředním jazykem vedle finštiny (viz obrázek A1), ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 (údaje z roku 2020 týkající se ISCED 3 nejsou k dispozici).

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Některé jazyky se často učí pouze v jednom vzdělávacím systému. Konkrétně, holandská se široce učí ve Francouzském společenství Belgie, švédština se učí mnoho studentů ve Finsku a dánská se široce učí na Islandu (viz také obrázek C8 a C10). V Estonsku, kvůli velké ruské mluvčí populaci, asi jedna pětina studentů v každé úrovni vzdělávání studuje estonštinu jako cizí jazyk.

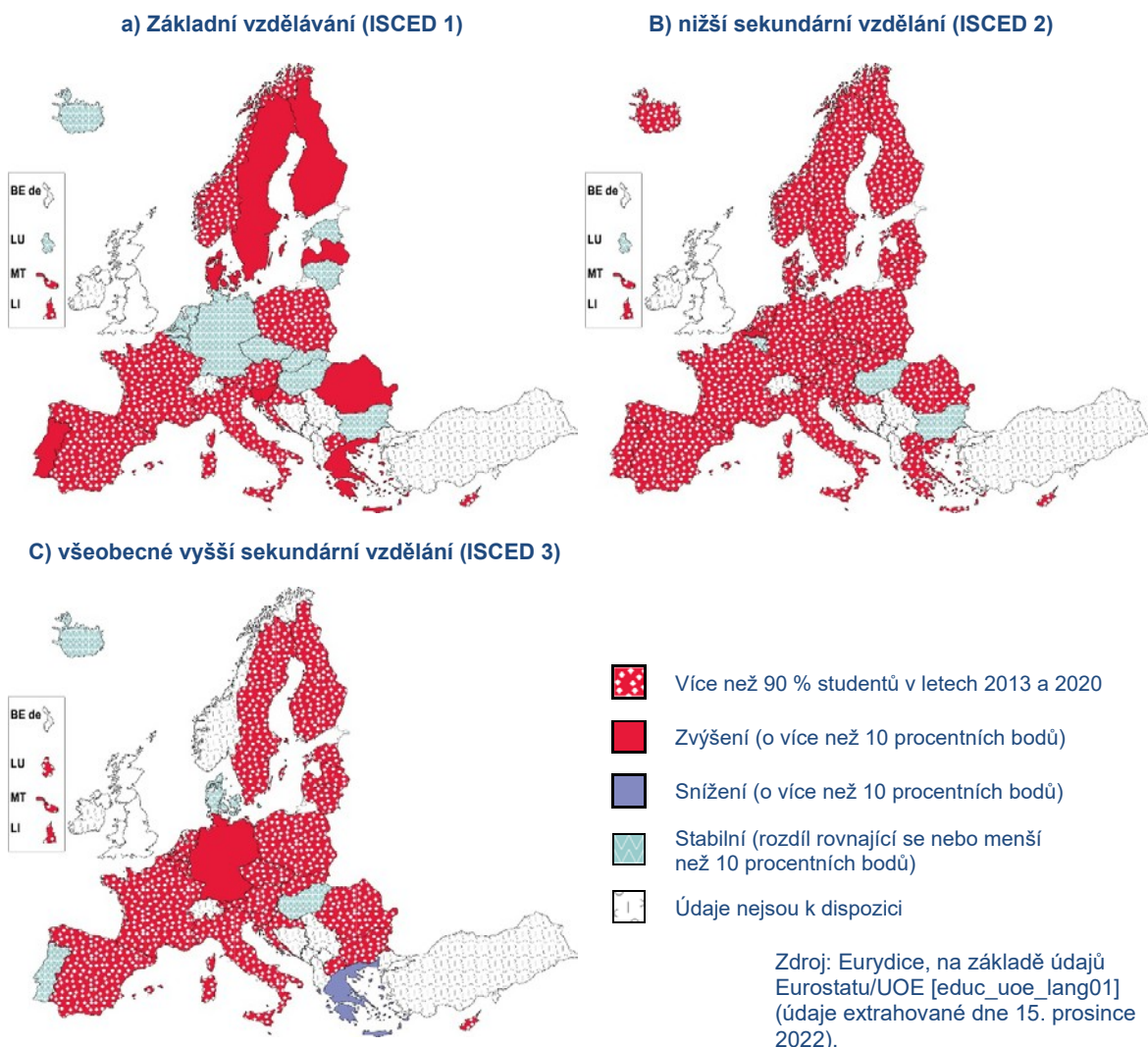
STÁLE VÍCE A VÍCE STUDENTŮ SE UČÍ ANGLICKY, ZEJMÉNA V PRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Téměř ve všech evropských zemích je angličtina převládajícím cizím jazykem v primárním a sekundárním vzdělávání (viz obrázek C8). To odráží regulační rámce analyzované v kapitole B, která v mnoha zemích specifikuje angličtinu jako povinný předmět (viz obrázek B7) a/nebo téma, které musí všechny školy zahrnout do svého vzdělávání (viz obrázek B8a).

Na úrovni EU se mezi lety 2013 a 2020 zvýšil podíl studentů v primárním vzdělávání angličtiny o 6,9 procentního bodu, a to ze 77,2 % na 84,1 %. Nárůst byl méně významný u nižšího sekundárního vzdělávání a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání: 1,6 procentního bodu a 1,9 procentního bodu (podrobnosti viz příloha 1).

Obrázek C12a ukazuje změny na úrovni jednotlivých zemí v poměru studentů, kteří se učí angličtinu v základním vzdělávání. Změna byla obzvláště významná v Rumunsku, kde v roce 2013 méně než polovina všech studentů základního vzdělávání (45,3 %) studovala angličtinu, zatímco v roce 2020 činila 88,2 % (zvýšení o 42,9 procentního bodu). Zvýšení procentního podílu studentů základního vzdělávání, kteří se učí anglicky, bylo rovněž významné v Dánsku, Řecku, Lotyšsku, Portugalsku a Slovinsku, což se zvýšilo o 23 až 34 procentních bodů, a ve Finsku a Švédsku, kde se procentní podíl zvýšil o 16,7 procentního bodu. Nárůst ve výše uvedených zemích lze vysvětlit zvýšeným podílem studentů základního vzdělávání, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk (viz obrázek C2), a skutečností, že prvním cizojazyčným jazykem je často angličtina (viz obrázek C8).

Obrázek C12a rovněž ukazuje, že 11 evropských zemí – konkrétně Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Malta, Rakousko, Polsko, Lichtenštejnsko, Severní Makedonie a Norsko – již v roce 2013 mělo velmi vysoké procento studentů v oblasti základního vzdělávání (více než 90 %). Naproti tomu ve Vlámském společenství Belgie a Lucemburska studenti obvykle neučí angličtinu v základním vzdělávání (učí se jiné jazyky, které jsou znázorněny na obrázku C8) a tento vzorec zůstává v průběhu času stabilní (viz příloha 1).

Obrázek 30 Obrázek C12: Trendy v procentech studentů, kteří se učí anglicky v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) a https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Tůrkiye: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01].

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 1 nejsou k dispozici). Kromě toho byly zdrojové údaje z roku 2020 pro ISCED 2 označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Německo: zdrojové údaje z roku 2013 (všechny úrovně zahrnuté v obrázku) a zdrojové údaje z roku 2020 (ISCED 2) byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Proto se prosím podívejte na odkazy uvedené ve vysvětlivkách.

Irsko: zdrojové údaje (všechny zahrnuté úrovně a oba referenční roky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Řecko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Maďarsko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Malta: Angličtina je úředním jazykem vedle maltštiny (viz obrázek A1), ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 3 nejsou k dispozici).

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Norsko: zdrojové údaje pro obecné ISCED 3 (2013 a 2020) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota“; data nemohou existovat).

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

Údaje C12b a C12c nastiňují trendy ve vzdělávání angličtiny v nižším sekundárním vzdělávání a obecném vyšším sekundárním vzdělávání.

U nižšího sekundárního vzdělávání nedošlo mezi lety 2013 a 2020 k téměř žádné změně. Důvodem je především to, že téměř ve všech evropských zemích se více než 90 % studentů učilo angličtinu již v roce 2013. Vlámské společenství Belgie je jediným vzdělávacím systémem, který mezi oběma referenčními roky zaznamenal významnou změnu – zvýšení o 16,4 procentního bodu. Toto zvýšení lze částečně vysvětlit změnou právních předpisů, která posílila učení druhého cizího jazyka (podrobnosti o vývoji předpisů viz obrázek B3 a podrobnosti o druhém nejučeném cizím jazyce viz obrázek C10).

Stejně jako u nižšího sekundárního vzdělávání se ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání v drtivé většině zemí s daty více než 90 % studentů učilo angličtinu již v roce 2013. Německo je jedinou zemí, která zaznamenala významný nárůst – 10,2 procentního bodu – v poměru mezi dvěma referenčními roky mezi studenty všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání, kteří se učí anglicky. Řecko naopak zaznamenalo mezi lety 2013 a 2020 významný pokles o 12,9 procentního bodu (jak však vyplývá z poznámky pro jednotlivé země spojené s tímto údajem, mohlo by to částečně souviset s metodickými změnami).

V LETECH 2013 AŽ 2020 SE PODÍL STUDENTŮ, KTERÍ SE UČÍ FRANCOUZSKY, V NĚKOLIKA ZEMÍCH MÍRNĚ SNÍŽIL.

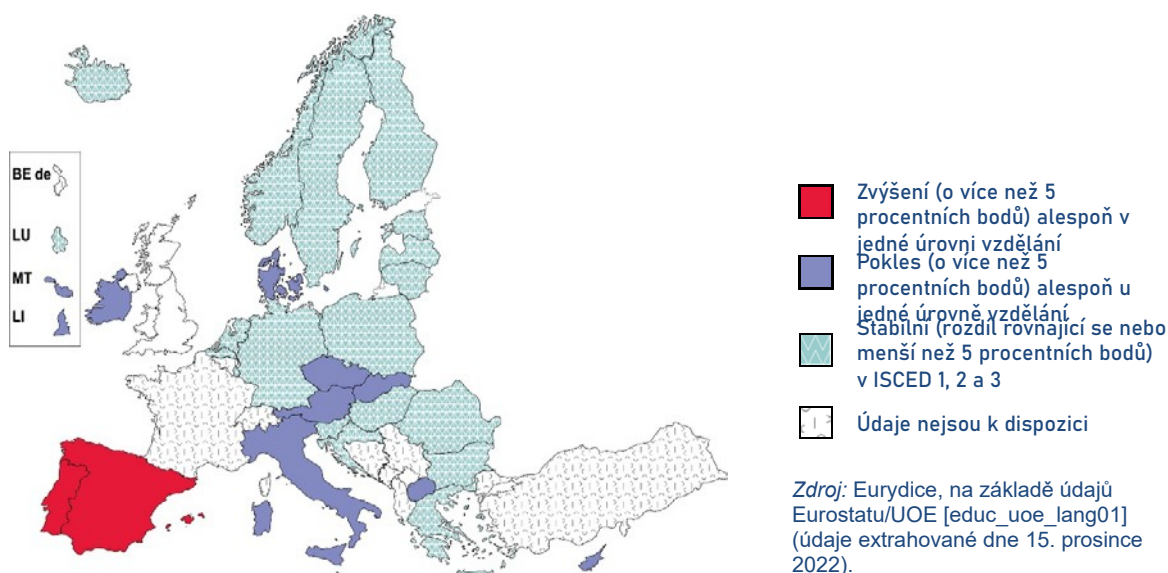
Na úrovni EU je francouzština druhým nejučeným cizím jazykem v primárním a nižším sekundárním vzdělávání (viz údaje pro obrázek C10 v příloze 1). V přibližně jedné třetině evropských zemí nařízení stanoví, že všechny školy musí poskytovat francouzštinu alespoň v jedné úrovni vzdělání (viz obrázek B8a) a v několika zemích se všichni studenti musí učit francouzsky během nejméně jednoho roku povinné školní docházky (viz obrázek B7).

Obrázek C13 ukazuje změny na úrovni jednotlivých zemí (přesahující 5 procentních bodů) v poměru studentů, kteří se v letech 2013 až 2020 učí francouzsky v primárním, nižším sekundárním a všeobecném

vyšším sekundárním vzdělávání. Změny se zobrazí, pokud k nim došlo alespoň na jedné z uvažovaných úrovní vzdělávání.

Během posuzovaného období zaznamenalo 10 evropských zemí (Česko, Dánsko, Irsko, Itálie, Kypr, Malta, Rakousko, Slovensko, Lichtenštejnsko a Severní Makedonie) pokles podílu studentů, kteří se učí francouzsky, o více než 5 procentních bodů. V Irsku a na Kypru došlo k poklesu ve dvou úrovních vzdělávání: nižší a všeobecné vyšší sekundární vzdělání. V ostatních zemích s poklesem přesahujícím 5 procentních bodů byla ovlivněna pouze jedna úroveň: nižší sekundární vzdělání v Itálii, na Maltě a v Severní Makedonii a všeobecné vyšší sekundární vzdělání v Česku, Dánsku, Rakousku, na Slovensku a v Lichtenštejnsku. Ve většině výše uvedených zemí byl pokles poměrně mírný, a to mezi 5 a 10 procentními body. Výraznější pokles zaznamenaly pouze Irsko a Severní Makedonie: 12,4 procentního bodu a 11,7 procentního bodu (obě v nižším sekundárním vzdělávání).

V letech 2013 až 2020 zaznamenaly dvě evropské země (Španělsko a Portugalsko) nárůst podílu studentů, kteří se učí francouzsky, o více než 5 procentních bodů. Ve Španělsku došlo k nárůstu (o 13,7 procentního bodu) u základního vzdělávání a v Portugalsku k němu došlo v nižším sekundárním vzdělávání (7,9 procentního bodu).

Obrázek 31 Obrázek C13: Trendy v procentech studentů, kteří se učí francouzsky v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje změnu v jakékoli úrovni vzdělání (ISCED 1, ISCED 2 a/nebo obecná ISCED 3).

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) a https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (odíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie: úředními jazyky jsou nizozemština, francouzština a němčina (viz obrázek A1). Tyto jazyky se však používají ve vymezených jazykových oblastech a nejsou uznávány jako správní jazyky na celém území země. Francouzština je proto považována za cizí jazyk ve Vlámském společenství Belgie.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Belgie (BE fr) a Francie: zdrojové údaje (všechny zahrnuté úrovně a oba referenční roky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UE [educ_uae_lang01].

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 1 nejsou k dispozici).

Dánsko a Irsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 (2013 a 2020) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1.

Německo: zdrojové údaje z roku 2013 (všechny úrovně zahrnuté v obrázku) a zdrojové údaje z roku 2020 (ISCED 2) byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Proto se prosím podívejte na odkazy uvedené ve vysvětlivkách.

Řecko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Lucemburk: ačkoli oficiální státní jazyky jsou francouzština, němčina a lucemburština (viz obrázek A1), pro účely vzdělávacích statistik se francouzština a němčina započítávají jako cizí jazyky.

Maďarsko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Česká republika: zdrojové údaje z roku 2013 pro ISCED 1 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1.

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 3 nejsou k dispozici).

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3 uvedené údaje se týkají jak všeobecného vzdělávání, tak odborného vzdělávání.

Norsko: zdrojové údaje z roku 2013 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu obecnou ISCED 3.

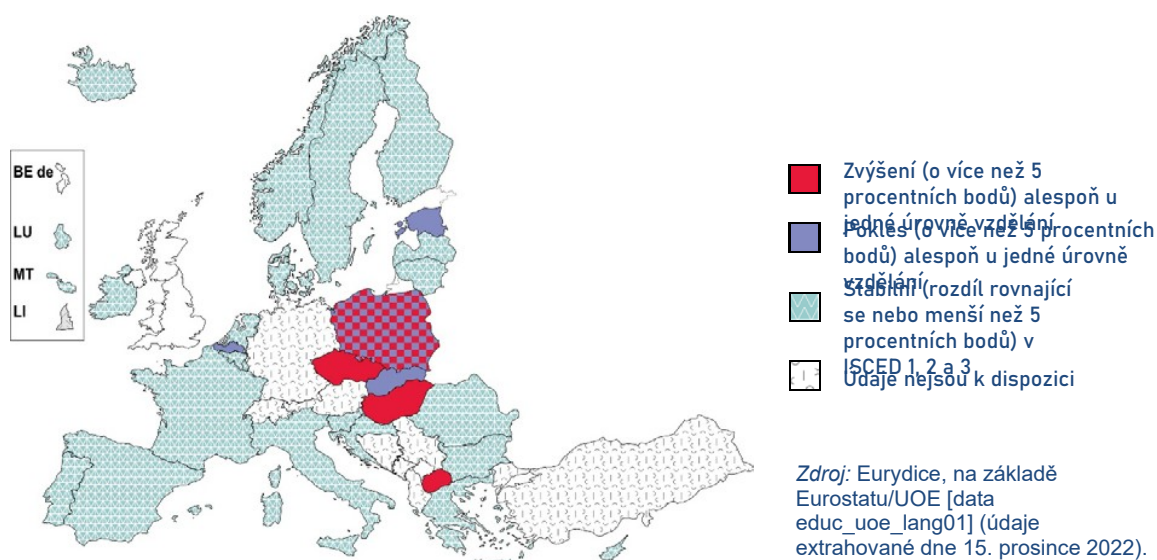
Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

V PRŮBĚHU ČASU ZŮSTÁVÁ PROCENTO STUDENTŮ, KTEŘÍ SE UČÍ NĚMECKY, V DRtivÉ VĚTŠINĚ ZEMÍ PODOBNÉ.

Němčina je další populární cizí jazyk v evropských zemích. Na úrovni EU se jedná o druhý nejučený cizí jazyk v rámci vyššího sekundárního vzdělávání (viz údaje pro obrázek C10 v příloze 1). V několika zemích, alespoň v jedné úrovni vzdělávání, musí všechny školy poskytnout studentům příležitost učit se německy (viz obrázek B8a).

Obrázek C14 ukazuje změny na úrovni jednotlivých zemí (přesahující 5 procentních bodů) v poměru studentů, kteří se v letech 2013 až 2020 učí německy v primárním, nižším sekundárním a všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání. Změny jsou zobrazeny, pokud k nim došlo alespoň v jedné ze zahrnutých úrovní vzdělávání.

Během posuzovaného období žádná evropská země nezaznamenala významnou změnu v procentech studentů, kteří se učí německy v základním vzdělávání. Sedm vzdělávacích systémů zaznamenalo změny přesahující 5 procentních bodů u nižšího a/nebo všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Obrázek 32 Obrázek C14: Trendy v procentech studentů, kteří se učí německy v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje změnu v jakékoli úrovni vzdělání (ISCED 1, ISCED 2 a/nebo obecná ISCED 3).

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje podle úrovně ISCED jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) a https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UEOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UEOE [educ_uae_lang01].

Belgie (BE nl): referenčním rokem pro údaje ISCED 1 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 1 nejsou k dispozici).

Dánsko a Irsko: zdrojové údaje pro ISCED 1 (2013 a 2020) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1.

Německo a Rakousko: zdrojové údaje (všechny zahrnuté úrovně a oba referenční roky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Řecko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Lucemburk: ačkoli oficiální státní jazyky jsou francouzština, němčina a lucemburština (viz obrázek A1), pro účely vzdělávacích statistik se francouzština a němčina započítávají jako cizí jazyky.

Maďarsko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Česká republika: zdrojové údaje z roku 2013 pro ISCED 1 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 1.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 3 nejsou k dispozici).

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Norsko: zdrojové údaje z roku 2013 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat). Tento údaj proto nebere v úvahu obecnou ISCED 3.

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

V Česku a Severní Makedonii došlo ke zvýšení podílu studentů, kteří se učí německy jak v nižším sekundárním vzdělávání, tak v obecném vyšším sekundárním vzdělávání. Nárůst v těchto zemích byl významnější u nižšího sekundárního vzdělávání, kde se podíl zvýšil přibližně o 15 procentních bodů (podrobnosti viz příloha 1). V Maďarsku a Polsku došlo k nárůstu (10 a 6,9 procentního bodu) u všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Nejvýraznější pokles podílu studentů, kteří se učí německy, byl zaznamenán v nižším sekundárním vzdělávání v Polsku a na Slovensku: 28,4 procentního bodu a 25,4 procentního bodu. V Polsku lze tento pokles vysvětlit reorganizací školních stupňů napříč úrovněmi vzdělávání, přičemž nižší sekundární vzdělání se nyní skládá ze čtyř stupňů, z nichž dvě nezahrnují povinné studium cizích jazyků (podrobnosti viz analýza týkající se obrázku C4). Navzdory tomuto poklesu však v Polsku i na Slovensku zůstává němčina druhým nejučeným cizím jazykem v této úrovni vzdělávání (viz údaje pro obrázek C10 v příloze 1). Vlámské společenství Belgie a Estonska rovněž zaznamenalo pokles podílu studentů, kteří se učí německy, k čemuž došlo v rámci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (8,9 procentního bodu a 10,2 procentního bodu).

MEZI LETY 2013 A 2020 VZROSTL PODÍL STUDENTŮ, KTEŘÍ SE UČÍ ŠPANĚLSKY, V ŠESTI ZEMÍCH A SNÍŽIL SE POUZE VE DVOU ZEMÍCH.

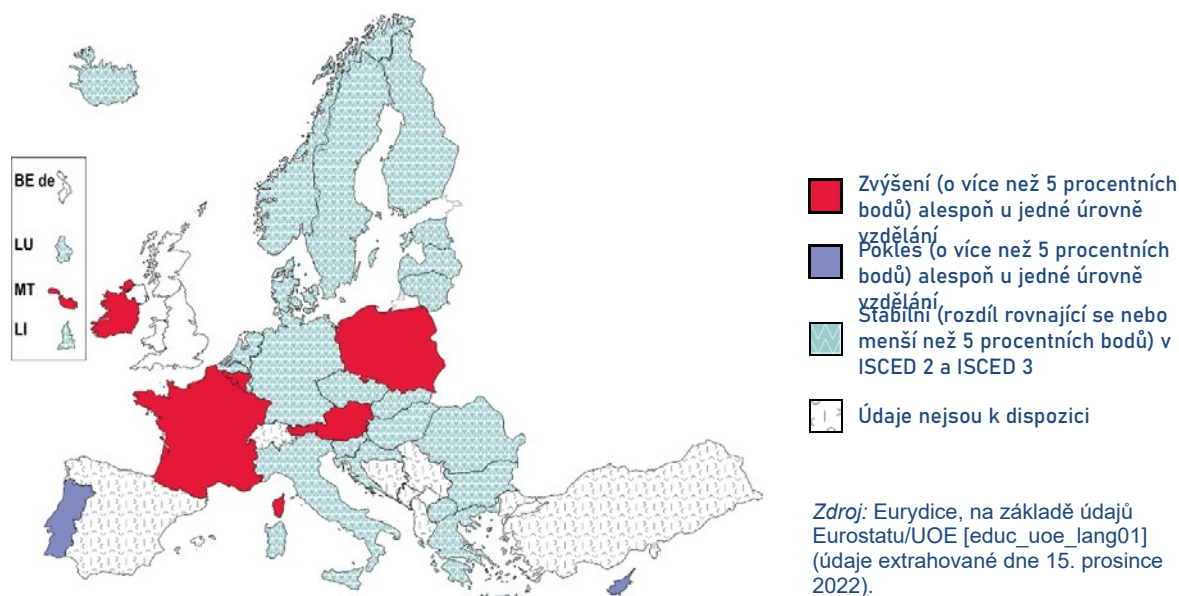
Vzdělávací úřady ve většině evropských zemí kladou menší důraz na španělštinu než angličtinu, francouzštinu nebo němčinu. Ve skutečnosti žádná evropská země neurčuje španělštinu jako povinný cizí jazyk pro všechny studenty během nejméně jednoho školního roku (viz obrázek B7) a pouze dvě země (Švédsko a Norsko) vyžadují, aby všechny školy na konkrétních úrovních vzdělávání poskytovaly studentům možnost učit se španělsky (viz obrázek B8a).

Jak již bylo uvedeno v této části, španělština není v žádné evropské zemi nejučeným cizím jazykem (viz obrázek C8) a je druhým nejučeným cizím jazykem alespoň v jedné úrovni vzdělávání (s alespoň 10 % studentů, kteří se jej učí) v pouhých pěti zemích (Německo, Irsko, Francie, Švédsko a Norsko) (viz obrázek C10).

Obrázek C15 zkoumá změny (překračující 5 procentních bodů) v poměru studentů studujících španělštinu v nižším a všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání v letech 2013 až 2020. Změny se zobrazí, pokud k nim došlo alespoň v jedné ze dvou zkoumaných úrovní vzdělávání.

Jak ukazuje číselný údaj, během posuzovaného období zaznamenalo šest evropských vzdělávacích systémů nárůst o více než 5 procentních bodů v podílu středoškolských studentů, kteří se učí španělsky. Nárůst byl nejvíce patrný u nižšího sekundárního vzdělávání ve Francii: 17,6 procentních bodů. Polsko zaznamenalo druhý největší nárůst o 11,9 procentního bodu u všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. Nárůst ve zbývajících čtyřech vzdělávacích systémech (Francouzské společenství Belgie, Irsko, Malta a Rakousko) se pohyboval mezi 5 a 7 procentními body.

Ve dvou zemích (Kypr a Portugalsko) se podíl studentů středního vzdělávání, kteří se učí španělsky, mezi lety 2013 a 2020 snížil o více než 5 procentních bodů. Na Kypru došlo k poklesu u všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (14,7 procentního bodu) a v Portugalsku k němu došlo v nižším sekundárním vzdělávání (5,3 procentního bodu).

Obrázek 33 **Obrázek C15: Trendy v procentech studentů, kteří se učí španělsky ve všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 2–3), 2013 a 2020**

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje změnu v jakékoli úrovni vzdělání (ISCED 2 nebo obecná ISCED 3). Základní vzdělání (ISCED 1) se nebere v úvahu, protože na této úrovni se španělština zřídka učí.

Poznámky pro jednotlivé země odkazují na přestávky v časových řadách pouze v případě, že k nim došlo v roce 2013 nebo 2020. Přestávky v časových řadách mezi těmito dvěma referenčními roky, ke kterým mohlo dojít v některých zemích, nejsou uvedeny.

Údaje podle úrovně ISCED (ISCED 2 a ISCED 3) jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx (2020) a https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx (2013). Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr) a Dánsko: zdrojové údaje pro ISCED 2 (2013 a 2020) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu ISCED 2.

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01].

Německo: zdrojová data z roku 2013 (obě úrovně zahrnuté do čísla) a údaje z roku 2020 (ISCED 2) byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Proto se prosím podívejte na odkazy uvedené ve vysvětlivkách.

Španělsko: zdrojové údaje (jak zahrnuté úrovně, tak oba referenční roky) byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Řecko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Maďarsko: zdrojové údaje z roku 2020 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Island: referenčním rokem pro údaje ISCED 3 je rok 2019 namísto roku 2020 (údaje z roku 2020 o ISCED 3 nejsou k dispozici).

Bosna a Hercegovina: údaje za rok 2013 nejsou k dispozici.

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3. Údaje ISCED 3, které jsou součástí číselného údaje, zahrnují jak všeobecné vzdělávání, tak odborné vzdělávání.

Norsko: zdrojové údaje z roku 2013 pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“). Tento údaj proto nebere v úvahu obecnou ISCED 3.

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

PROCENTO STUDENTŮ, KTERÍ SE UČÍ ANGLIČTINU, JE OBVYKLE VYŠŠÍ V OBECNÉM SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NEŽ V RÁMCI PROFESNÍ DRÁHY.

V rámci vyššího sekundárního vzdělávání se rozlišují dva hlavní typy programů: všeobecná a odborná. Jak bylo uvedeno výše (viz obrázek C5 a související analýza), téměř polovina všech studentů vyššího sekundárního vzdělávání je na odborném programu. Studenti obecně a odborné programy obvykle sledují poměrně odlišné osnovy. Proto stojí za to analyzovat, zda existují rozdíly v cizích jazycích.

Téměř ve všech zemích, na něž se tato zpráva vztahuje, je nejučeným cizím jazykem ve vyšším sekundárním vzdělávání angličtina (viz údaje týkající se obrázku C8 v příloze 1). To platí jak pro všeobecné vyšší sekundární programy, tak pro programy vyššího odborného vzdělávání⁽⁵⁵⁾.

Vzhledem k tomu, že angličtina je nejučeným cizím jazykem téměř ve všech evropských zemích, obrázek C16 se zaměřuje na rozdíl v procentech studentů, kteří se učí angličtinu ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání a odborném vyšším sekundárním vzdělávání.

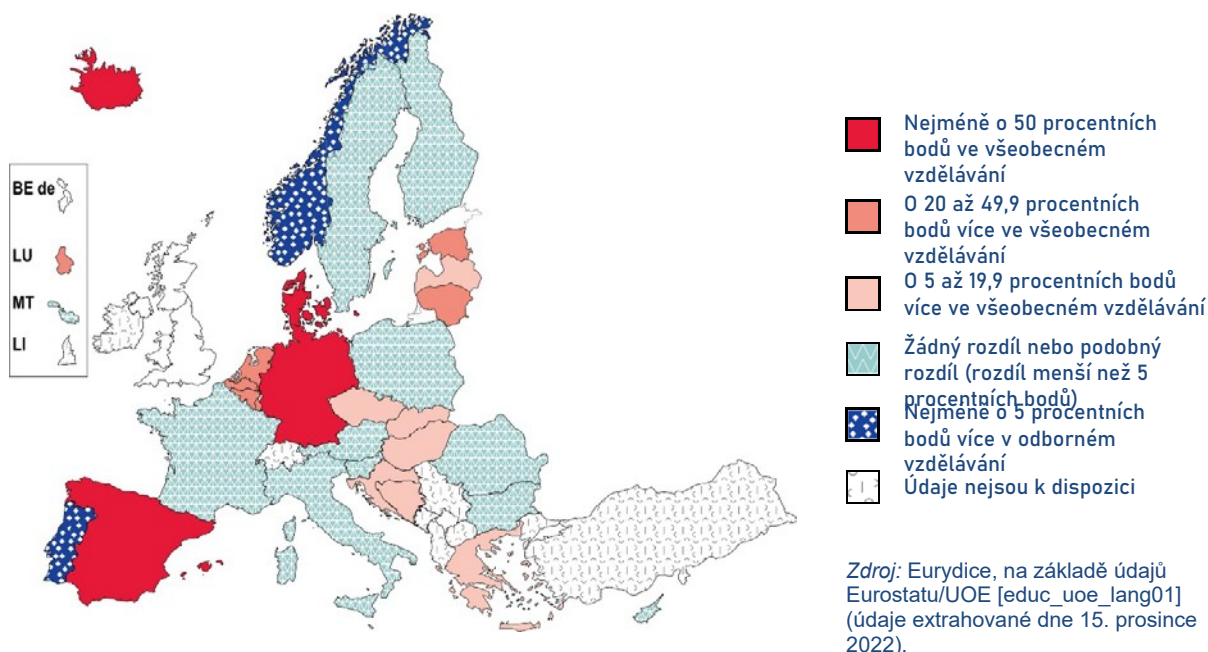
Na úrovni EU se 95,7 % studentů všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání a 79,2 % studentů na odborných cestách učí anglicky (viz příloha 1).

Některé evropské země registrují podstatně vyšší procento studentů, kteří se učí angličtinu v obecném vyšším sekundárním vzdělávání než na odborných cestách. Rozdíl je obzvláště významný – alespoň o 50 procentních bodů ve všeobecném vzdělávání – v Dánsku, Německu, Španělsku a na Islandu. Mezi těmito zeměmi Dánsko zaznamenává největší rozdíl mezi studenty na různých cestách: 78,0 % studentů všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání se učí anglicky, ale pouze 15,4 % studentů na odborných cestách tak činí (rozdíl 62,6 procentních bodů). Dalšími vzdělávacími systémy, které zaznamenávají podstatné rozdíly mezi všeobecným vzděláváním a odborným vzděláváním (20 až 43 procentních bodů), jsou francouzská a vlámská společenství Belgie, Estonska, Litvy, Lucemburska a Nizozemska. Ve většině těchto vzdělávacích systémů se studenti odborného vzdělávání a přípravy musí učit cizí jazyky po dobu kratšího počtu let než studenti všeobecného vzdělávání (viz obrázek B5).

Naproti tomu stejný nebo podobný podíl studentů (tj. žádný rozdíl nebo rozdíl menší než 5 procentních bodů) se učí angličtinu ve všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání a odborném vyšším sekundárním vzdělávání v Bulharsku, Francii, Itálii, na Kypru, na Maltě, v Rakousku, Polsku, Rumunsku, Slovinsku, Finsku a Švédsku.

Podíl odborných studentů studujících angličtinu je nejméně o 5 procentních bodů vyšší než u všeobecného vzdělávání pouze ve dvou zemích: Portugalsko a Norsko (11,3 procentního bodu a 7,3 procentního bodu).

55 Obrázek C8, který zobrazuje cizí jazyky, které se studenti nejvíce naučili, se vztahuje k primárnímu, nižšímu sekundárnímu a všeobecnému a odbornému vyššímu sekundárnímu vzdělávání (souhrnné údaje). Samostatné údaje o všeobecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání jsou zveřejněny na internetových stránkách Eurostatu (datový kód: [educ_uae_lang01]).

Obrázek 34 *Obrázek C16: Rozdíly v procentech studentů studujících angličtinu v obecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání (ISCED 3), 2020*

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje rozdíl mezi procentním podílem studentů studujících angličtinu v obecném vyšším sekundárním vzdělávání a odborného vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3).

Údaje jsou k dispozici v příloze 1. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Informace o rozsahu sběru údajů Eurostatu/UOE naleznete v úvodu kapitoly C (oddíl I).

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de), Albánie, Švýcarsko, Černá Hora a Turecko: na tyto země se nevztahuje sběr údajů Eurostat/UOE [educ_uae_lang01].

Irsko: zdrojové údaje byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Řecko: zdrojové údaje pro obecné ISCED 3 byly označeny jako „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Maďarsko: zdrojové údaje pro všeobecné a odborné ISCED 3 byly označeny jako „přestávka v časových řadách“ a „definice se liší, viz metadata“. Viz odkaz uvedený ve vysvětlivkách.

Malta: Angličtina je oficiálním jazykem vedle maltštiny, ale pro účely vzdělávacích statistik se počítá jako cizí jazyk.

Island: referenčním rokem pro údaje je rok 2019 (údaje za rok 2020 nejsou k dispozici).

Lichtenštejnsko: zdrojové údaje pro odborné ISCED 3 byly označeny jako „nepoužije se“ (tj. „chybějící hodnota; data nemohou existovat“).

Severní Makedonie: není k dispozici žádné členění mezi obecnými ISCED 3 a odbornými ISCED 3.

Srbsko: tato země je zahrnuta do sběru údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01], ale nejsou k dispozici žádné údaje.

KAPITOLA D UČITELÉ

ODDÍL I – KVALIFIKACE A ODBORNÁ PŘÍPRAVA

Učitelé hrají klíčovou roli při rozvoji dovedností studentů v cizích jazycích. Proto je důležité zkoumat jejich kvalifikaci, stupeň oborové specializace a možnosti odborné přípravy, které mají.

První ukazatel v této části zkoumá stupeň specializace předmětů u těch, kteří vyučují cizí jazyky v běžných školách (viz obrázek D1). Druhý ukazatel se konkrétněji zaměřuje na učitele, kteří dodávají CLIL a prověřují jejich kvalifikaci (viz obrázek D2). Třetí ukazatel nastiňuje odbornou přípravu, kterou učitelé absolvují pro výuku ve vícejazyčném prostředí (viz obrázek D3). Čtvrtý a konečný ukazatel zkoumá přítomnost činností pokračujícího profesního rozvoje spojených s koncepcí „jazykové povědomí ve školách“ (viz obrázek D4).

Většina ukazatelů v tomto oddíle vychází z údajů shromážděných prostřednictvím sítě Eurydice, které se týkají 39 vzdělávacích systémů ve 37 zemích⁽⁵⁶⁾. Třetí ukazatel používá jiný zdroj údajů, konkrétně údaje z mezinárodního průzkumu výuky a učení (TALIS) 2018. Tento ukazatel zahrnuje méně zemí než ukazatele založené na údajích Eurydice⁽⁵⁷⁾.

VŠEOBECNÍ A SPECIALIZOVANÍ UČITELÉ V CELÉ EVROPĚ SDÍLEJÍ ODPOVĚDNOST ZA VÝUKU CIZÍCH JAZYKŮ V ZÁKLADNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Učitelé poskytující výuku cizího jazyka mohou mít různé profily, pokud jde o jejich oborovou specializaci. Mohou být kvalifikováni k výuce všech (nebo téměř všech) předmětů v učebních osnovách, nebo se mohou specializovat na výuku omezeného počtu předmětů (obvykle až tří předmětů). Učitelé první kategorie jsou v této zprávě označeni jako „univerzitní učitelé“, zatímco ti, kteří jsou ve druhé kategorii, jsou považováni za „specializované učitele“. Generalisté mohou být také označováni jako „třídní učitelé“, protože jsou odpovědní za určitou skupinu studentů ve škole.

Na základě obsahu doporučení vydaných nejvyššími (vzdělávacími) orgány se obrázek D1 zabývá stupněm oborové specializace učitelů cizích jazyků v základním vzdělávání.

Tento údaj poukazuje na tři přístupy, z nichž každý se nachází v přibližně jedné třetině vzdělávacích systémů s doporučeními na nejvyšší úrovni ohledně stupně specializace učitelů cizích jazyků. Ve 14 vzdělávacích systémech je odpovědnost za výuku cizích jazyků v základním vzdělávání svěřena odborným učitelům (pouze). Protichůdný přístup, který je zaveden v 11 vzdělávacích systémech, zahrnuje přidělení této odpovědnosti všeobecným učitelům. Ve zbývajících vzdělávacích systémech s příslušnými doporučeními na nejvyšší úrovni (10 vzdělávacích systémů) mohou specializovaní učitelé i všeobecné učitelé vyučovat cizí jazyky v základním vzdělávání.

Pokud se doporučení na nejvyšší úrovni týkají jak všeobecných učitelů, tak odborných učitelů, někdy neposkytují další specifikace. To znamená, že všeobecní (třídní) učitelé a odborníci na předměty mohou vyučovat cizí jazyky zaměnitelně, například v závislosti na znalostech cizích jazyků jednotlivých všeobecných učitelů. V některých zemích však oficiální dokumenty obsahují další pokyny nebo požadavky. Například v Polsku mohou učitelé a specializovaní učitelé vyučovat cizí jazyky během prvních tří let základního vzdělávání, ale od čtvrtého roku je odpovědnost svěřena odborníkům. Ve Švédsku se očekává, že všeobecní učitelé vyučují předmět „angličtina“, zatímco specializovaní učitelé by měli vyučovat předmět „Moderní jazyk“, který zahrnuje i jiné cizí jazyky než angličtinu. Další specifikace odkazují na odbornou přípravu, kterou by měli všeobecné učitelé absolvovat, aby mohli vyučovat cizí jazyky. Například v Bulharsku a Slovinsku mohou všeobecné učitelé vyučovat cizí jazyky v primárním vzdělávání spolu s oborovými specialisty, ale musí absolvovat doplňkový jazykový studijní program.

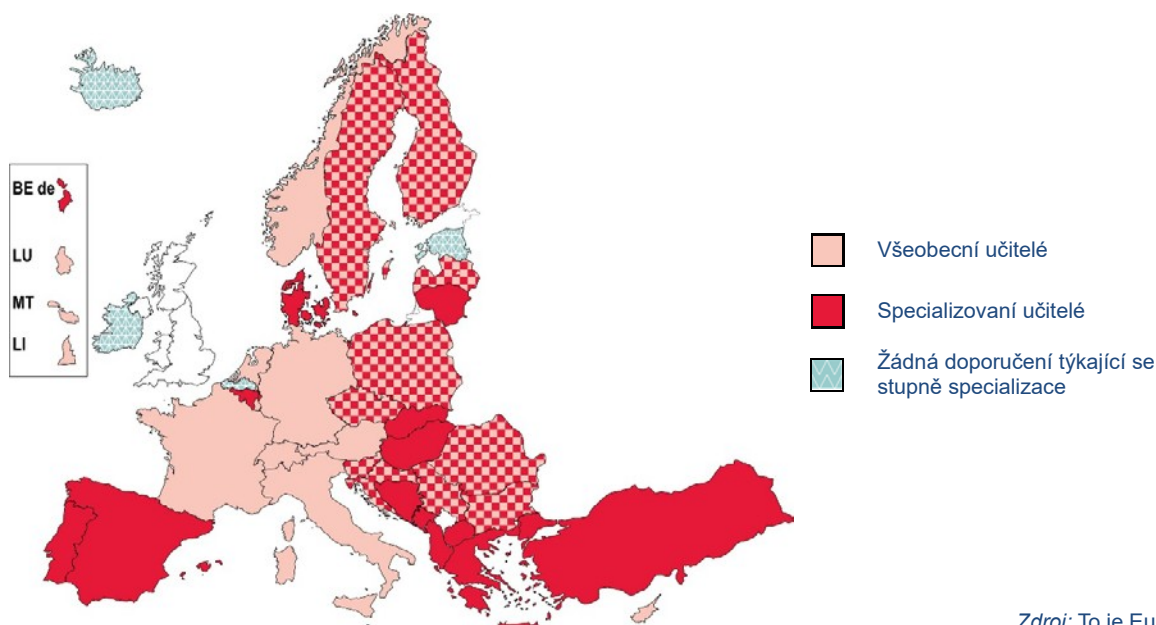
V zemích, kde specializovaní učitelé vyučují cizí jazyky v primárním vzdělávání, jsou běžně jiné kurikulární oblasti vyučovány odborníky na předměty. Nejtypičtějšími oblastmi – kromě cizích jazyků – jsou tělesná

56 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

57 Podrobnosti o systému TALIS a jeho oblasti působnosti viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

výchova, hudba a umění (a náboženství, etika a informační a komunikační technologie, kdy základní vzdělávací osnovy zahrnují tyto předměty). Výjimkami v tomto ohledu jsou Portugalsko, Bosna a Hercegovina a Srbsko, kde jsou cizí jazyky jedinou oblastí primárního vzdělávání vyučovaného odbornými učiteli.

Neexistují žádná doporučení na nejvyšší úrovni týkající se stupně specializace učitelů cizích jazyků v základním vzdělávání pouze ve čtyřech vzdělávacích systémech: vlámské společenství Belgie, Estonska, Irsko a Islandu. Ve vlámském společenství Belgie a Islandu obecně vyučují učitelé cizí jazyky na této úrovni vzdělávání.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 35 Obrázek D1: Stupeň oborové specializace učitelů cizích jazyků v základním vzdělávání (ISCED 1), 2021/2022

Vysvětlivky

Obrázek ukazuje stupeň specializace učitelů cizích jazyků v primárním vzdělávání, jak je uvedeno v doporučeních vydaných nejvyššími (vzdělávacími) orgány.

Toto číslo zahrnuje pouze všeobecné vzdělávání (tj. zvláštní třídy s rozšířenou výukou cizích jazyků se neberou v úvahu).

Definice „zahraničního jazyka“, „všeobecného učitele“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „specialistického učitele“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámka pro jednotlivé země

Dánsko: učitelé kvalifikovaní k výuce na základních školách s jednou strukturou (Folkeskolen; ISCED 1 a 2) by měly být schopny předložit jakýkoli předmět. Nicméně, vedle svého všeobecného profilu, potenciální Folkeskolen učitelé se musí specializovat na omezený počet předmětů (obvykle dva nebo tři předměty). Folkeskoleův zákon stanoví, že učitelé by měli v zásadě vyučovat předměty, na které se specializují. Jedná se tedy o „specializované učitele“.

Vzhledem k tomu, že žáci postupují směrem k vyšším platovým třídám, obraz zobrazený na obrázku D1 se mění. V nižším sekundárním vzdělávání, téměř ve všech zemích s doporučeními na nejvyšší úrovni ohledně stupně specializace učitelů cizích jazyků, by měli cizí jazyky vyučovat pouze odborníci na předměty. Výjimkou jsou Chorvatsko a Lotyšsko, kde mohou být zapojeni jak všeobecné učitelé, tak i specializovaní učitelé; a Norsko, kde je odpovědnost svěřena všeobecným učitelům. V rámci vyššího sekundárního vzdělávání v celé Evropě vyučují cizí jazyky pouze specializovaní učitelé.

UČITELÉ DODÁVAJÍCÍ CLIL OBVYKLE POTŘEBUJÍ PROKÁZAT SVÉ SCHOPNOSTI CIZÍHO JAZYKA

Většina zemí má zaveden bilingvní nebo ponoření vzdělání, kde alespoň některé předměty – například matematika, geografie a přírodní vědy – jsou vyučovány v cizím jazyce (viz obrázek B12). V této zprávě se tento typ ustanovení označuje jako „CLIL typ A“ (viz glosář).

V ideálním případě, aby učitelé učili předmět v cizím jazyce, musí mít velmi dobrou znalost jak předmětu, tak jazyka, ve kterém se vyučuje. Kromě toho by měli být obeznámeni s požadavky metodiky CLIL.

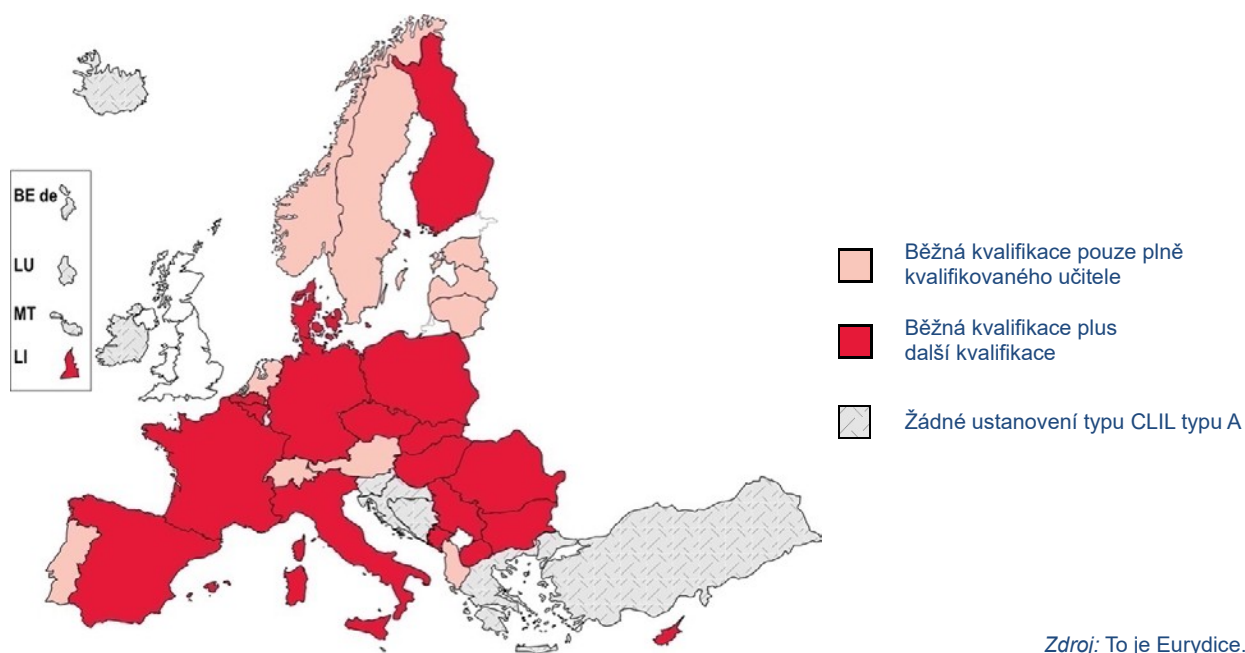
Obrázek D2 shrnuje požadavky stanovené nejvyššími (vzdělávacími) orgány pro učitele, kteří provádějí programy CLIL typu A. Ukazuje se, že přibližně dvě třetiny vzdělávacích systémů s programy CLIL typu A (19 z 29 systémů) odkazují na specifické (doplňkové) kvalifikace. V přibližně jedné třetině systémů s programy CLIL typu A (10 vzdělávacích systémů) neexistují žádné zvláštní požadavky na nejvyšší úroveň pro učitele nad rámec běžné pedagogické kvalifikace.

Ve většině vzdělávacích systémů s předpisy odkazujícími na specifické kvalifikace pro poskytování CLIL se stanovené požadavky vztahují na učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém cizím jazyce. Tito učitelé obvykle musí prokázat, že mají dostatečnou znalost daného jazyka. Minimální požadovaná znalost cizího jazyka obvykle odpovídá úrovni B2 nebo úrovni C1 Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (CEFR) Rady Evropy (CEFR) ⁽⁵⁸⁾. V závislosti na zemi jsou jako doklad o znalosti cizího jazyka přijímány různé typy osvědčení nebo diplomů (např. certifikát Cambridge English v Dánsku nebo státní jazyková zkouška na Slovensku).

V omezeném počtu zemí jdou požadavky nad rámec znalosti cílového cizího jazyka. Například ve Francii potenciální CLIL učitelé potřebují kvalifikaci, která dokazuje jak jejich schopnost používat cílový cizí jazyk, tak jejich porozumění specifikům výuky CLIL. Ve Španělsku se v některých autonomních komunitách musí učitelé účastnit školení o metodice CLIL. Srovnatelný požadavek je zaveden v Itálii, kde lze školení metodiky CLIL absolvovat buď v rámci počátečního vzdělávání učitelů (ITE) (60 kreditů v rámci evropského systému přenosu a akumulace kreditů (ECTS)) nebo jako součást CPD (20 kreditů ECTS).

Je také třeba poznamenat, že pokud předpisy na nejvyšší úrovni nestanoví dodatečné požadavky na poskytování CLIL, mohou učitelé stále potřebovat prokázat své dovednosti a kompetence v této oblasti. V závislosti na rozdělení odpovědnosti za přijímání učitelů mohou být konkrétní požadavky definovány na úrovních nižších, než je nejvyšší rozhodovací úroveň, například regionálními orgány nebo školami.

58 Podrobnosti o CEFR naleznete na internetových stránkách Rady Evropy (<https://www.coe.int/en/web/common-european-framework-reference-languages>).

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 36 Obrázek D2: Kvalifikace požadovaná pro práci ve školách poskytujících výuku typu A v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Druh požadované další kvalifikace

Být fr	Kvalifikace získané v cílovém jazyce; nebo — Osvědčení (uděleno na základě zkoušky) prokazující důkladnou znalost cílového jazyka.
Bud nl	Certifikát prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na minimální úrovni CEFR C1.
BG	Certifikát prokazující znalost cílového jazyka na minimální úrovni CEFR B2 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).
CZ	Znalost cílového jazyka na minimální úrovni CEFR C1 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce). Bakalářský titul v cílovém jazyce; nebo
ČESKÁ REPUBLIKA	Certifikát Cambridge English; nebo Doklad o písemné a ústní znalosti v cílovém jazyce (např. ukončení neязыkového studia na britské nebo americké univerzitě).
DE	Doklad o odborné způsobilosti v cílovém jazyce obvykle na minimální úrovni CEFR C1 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).
ES	Osvědčení a/nebo zkouška prokazující důkladnou znalost cílového jazyka (vyžadováno ve většině autonomních komunit). Minimální požadovaná úroveň je obvykle CEFR úroveň B2, ale existují určité rozdíly mezi autonomními společenstvími (např. Aragón, Navarra, Madrid a Valencie vyžadují CEFR úroveň C1). Kromě toho některé autonomní komunity (např. Navarra a Madrid) vyžadují certifikaci jazykových schopností (acreditación/habilitación en lenguas extranjeras) vydanou úředními jazykovými školami (Escuelas Oficiales de Idiomas) nebo jinými úředními institucemi. Některé další autonomní komunity (např. Cataluña a Extremadura) vyžadují zvláštní odbornou přípravu v oblasti metodiky CLIL.

Níže jsou uvedeny příklady požadavků ve dvou autonomních společenstvích.

— Katalánsko: učitelé musí mít znalosti cílového jazyka na minimální úrovni CEFR B2 a absolvovat 90

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	hodin odborné přípravy v metodice CLIL.
	— Extremadura: učitelé musí získat zvláštní akreditaci v oblasti vzdělávání CLIL, která zahrnuje znalost cílového jazyka na minimální úrovni CEFR B2, a musí mít buď alespoň jeden rok předchozí praxe v CLIL, nebo alespoň 50 hodin specifické odborné přípravy v metodice CLIL v oficiálním školicím středisku učitelů.
ČESKÁ REPUBLIKA	Kvalifikace prokazující schopnost učitelů používat cílový cizí jazyk v kontextu předmětu, který má být vyučován (dovednost na minimální úrovni CEFR B2) a jejich porozumění specifikům výuky CLIL. — U mezinárodních sekcí musí učitelé rovněž hovořit dvěma jazyky této sekce jako rodilí mluvčí.
	Osvědčení prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na minimální úrovni CEFR C1; a
O TOM, ŽE	Dokončení jednoročního vysokoškolského studia v metodice CLIL (60 kreditů ECTS), které lze absolvovat jako součást ITE; nebo
	Dokončení kurzu v metodice CLIL (20 kreditů ECTS), které lze absolvovat v rámci odborné přípravy učitelů ve službě.
CY	Dokončení intenzivního in-service školení zaměřeného na metodiku CLIL.
ČESKÁ REPUBLIKA	Certifikát prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na minimální úrovni CEFR C1 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).
	Vysokoškolské vzdělání udělené v zemi, kde je cílovým jazykem úřední jazyk; nebo
PL	Osvědčení prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na minimální úrovni CEFR B2; nebo — Osvědčení prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na úrovni uznané za rovnocennou úrovni CEFR B2 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).
/R	Certifikát prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na minimální úrovni CEFR B2.
ČESKÁ REPUBLIKA	Absolvování státní jazykové zkoušky v cílovém jazyce (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce). — Úřední jazyková kvalifikace; nebo
FI	Dokončení vysokoškolského studia v cílovém jazyce; nebo Dokončení ITE v zemi, kde je cílovým jazykem úřední jazyk.
LI.	Certifikát prokazující odbornou způsobilost na minimální úrovni CEFR C1 (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).
JÁ JSEM	Znalost angličtiny na minimální úrovni CEFR B2; a Školení v CLIL (původně 20 modulů; sníženo na 10 modulů).
MK	Osvědčení o odborné způsobilosti v cílovém jazyce (platí pouze pro CLIL zahrnující francouzštinu).
RS	Certifikát prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce na úrovni CEFR B2 s požadavkem na dosažení úrovně C1 CEFR do pěti let prostřednictvím CPD; nebo

Ostatní průkazy nebo diplomy prokazující odbornou způsobilost v cílovém jazyce (se středoškolským diplomem nejnižší možnou úroveň dokladu o jazykové způsobilosti); nebo

— Osvědčení prokazující odbornou způsobilost na minimální úrovni CEFR B1 pro ty, kteří vyučují vedle kvalifikovaného učitele cizího jazyka (platí pouze pro učitele, kteří nemají akademický titul v cílovém jazyce).

Vysvětlivky

Na obrázku jsou uvedeny kvalifikace požadované nejvyššími (vzdělávacími) orgány pro práci ve školách, které poskytují výuku typu A CLIL. Zobrazené požadavky zahrnují alespoň jednu úroveň vzdělání v rozsahu ISCED 1–3.

V tomto čísle se „dodatečnými kvalifikacemi“ rozumí kvalifikace/osvědčení, které by učitelé měli získat kromě plně pedagogické kvalifikace získané ve své domovské zemi. Vysokoškolské vzdělání získané v cílové zemi jazyka je uvedeno, pokud je oficiální dokumenty uvádějí mezi možné doklady o kvalifikaci.

Definice „CLIL typu A“, „CLIL typu B“, „Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (CEFR)“, „zahraničního jazyka“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Švýcarsko: centrální předpisy stanoví, že kantony musí zajistit odpovídající kvalifikaci, pokud jde o cizí jazyky a metodiku CLIL.

Černá Hora: data se týkají pilotního projektu CLIL zahrnujícího angličtinu.

ODBORNÁ PŘÍPRAVA NA VÝUKU VE VÍCEJAZYČNÝCH TŘÍDÁCH NENÍ U UČITELŮ V EVROPĚ BĚŽNÁ

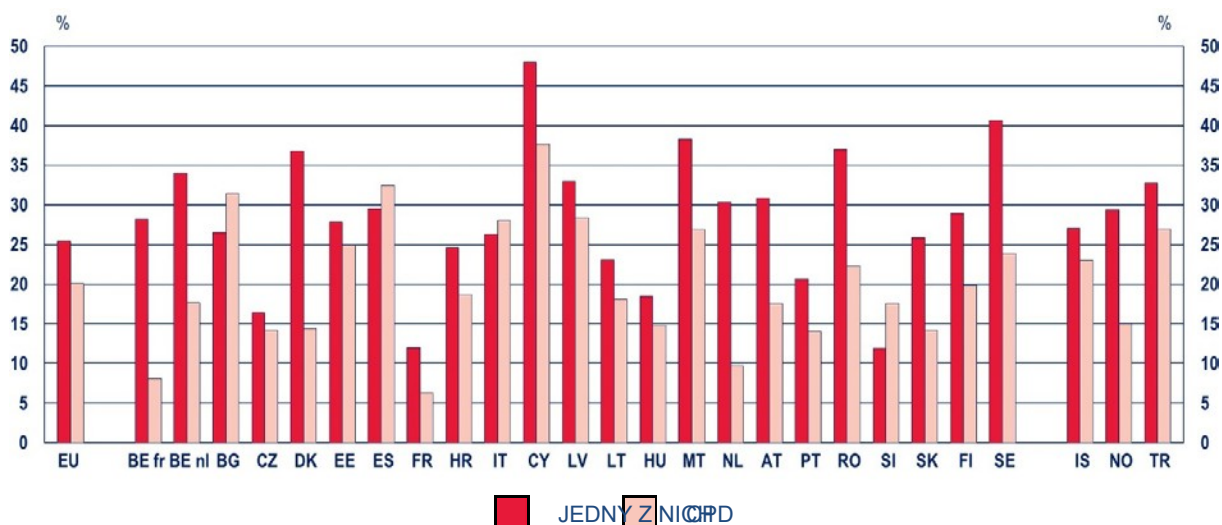
V Evropě mnoho učitelů pracuje v různorodých jazykových a kulturních prostředích formovaných jazykovým a kulturním kontextem jednotlivých zemí a/nebo přítomností migrantů (viz kapitola A). Koexistence různých jazyků ve školách je jistě přínosem⁽⁵⁹⁾. Vyžaduje však také, aby učitelé byli schopni ocenit bohatý jazykový repertoár svých studentů. Odborná příprava učitelů v oblasti ITE a CPD hraje významnou úlohu při vybavování všech učitelů kompetencemi, které potřebují k tomu, aby ve svých třídách přijali jazykovou a kulturní rozmanitost.

Obrázek D3 uvádí procento učitelů nižších sekundárních škol, kteří absolvovali odbornou přípravu v oblasti řízení vícejazyčných a multikulturních tříd, jak je uvedeno v dokumentu OECD TALIS 2018. Tento údaj se týká učitelů všech subjektů a ukazuje údaje pro odbornou přípravu v oblasti ITE i CPD.

Údaje uvedené na obrázku D3 jsou založeny pouze na dvou různých tématech obsažených v ITE a CPD, jimiž se zabývala OECD TALIS 2018⁽⁶⁰⁾. Z odpovědí učitelů vyplývá, že „výuka v multikulturních a vícejazyčných učebnách“ patřila k nejméně často řešeným tématům v rámci jejich ITE a v činnostech CPD, které provádějí. Naproti tomu činnosti ITE a CPD související s obory učitelů byly nejčastější. Například, pokud jde o ITE, „obsah některých nebo všech předmětů, které učím“, „pedagogie některých nebo všech předmětů, které učím“ a „školní praxe v některých nebo všech předmětech, které učím“, patřily k nejčastěji opakujícím se odpovědím (OECD, 2019a, s. 129).

59 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019.

60 Pokud jde například o obsah ITE, další prvky, jimiž se TALIS 2018 zabývaly, byly: „Obsah některých nebo všech předmětů, které učím“; „Pedagogie některých nebo všech předmětů, které učím“; „Obecná pedagogika“; „Školní praxe v některém nebo ve všech předmětech, které učím“; „Výuka ve smíšeném nastavení schopností“; „Vyučování meziškolních dovedností (např. tvořivost, kritické myšlení, řešení problémů)“; „Využívání informačních a komunikačních technologií (informačních a komunikačních technologií) pro výuku“; „Studentské chování a vedení učebny“; „Monitorování vývoje a učení studentů“; „Usnadnění přechodu studentů z úrovně ISCED 2011 na úroveň 1 ISCED 2011“; a „úspěšná hra“.

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Obrázek 37 Obrázek D3: Procento učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří absolvovali odbornou přípravu ve výuce ve vícejazyčném nebo multikulturním prostředí, 2018

Vysvětlivky

Tento údaj je založen na odpovědích učitelů na otázky 6 a 23 TALIS 2018: „Byly ve vašem formálním [vzdělávání nebo odborné přípravě] zahrnuty následující prvky?“ a „Byly některé z níže uvedených témat zahrnutých do vašich činností profesního rozvoje během posledních 12 měsíců?“ Délka sloupců ukazuje procento učitelů, kteří odpověděli „ano“ na „Učení v multikulturním nebo mnohojazyčném prostředí“, možnost f) v otázce 6 (kategorie „ITE“ v čísle a) j) v otázce 23 (kategorie „CPD“ v obrázku).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří se v roce 2018 zúčastnili programu TALIS.

Další informace o TALIS viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Definice „pokračujícího profesního rozvoje“, „počátečního vzdělávání učitelů (ITE) a Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Jak ukazuje tento údaj, přibližně čtvrtina učitelů (25,4 %) v zemích EU absolvovala během své ITE školení o tom, jak vyučovat ve vícejazyčném prostředí. Ve většině zemí je však tento podíl výrazně vyšší než úroveň EU. Je nejvyšší na Kypru (48,0 %), kde téměř jeden ze dvou učitelů byl vyškolen pro řízení jazykové rozmanitosti ve svých třídách. Naproti tomu v Česku, Francii, Litvě, Maďarsku, Portugalsku a Slovinsku je procento budoucích učitelů, kteří byli v této oblasti vyškoleni, nižší než procento pro EU. Dvě nejnižší procenta (přibližně 10 %) hlásili učitelé ve Francii a Slovinsku.

Ve všech vzdělávacích systémech s relativně vysokým podílem patnáctiletých studentů, kteří doma mluví převážně jiným jazykem než jazyk školní docházky (nejméně 15 %; viz obrázek A2), účast učitelů na ITE pro výuku ve vícejazyčném prostředí je obvykle nad úrovní EU. To se týká francouzských a vlámských společenství Belgie, Kypru, Španělska, Malty, Rakouska a Švédska.

V drtivé většině zemí je pravděpodobnější, že mladí učitelé absolvovali kurz ITE, který se zabýval otázkou výuky v multikulturním nebo mnohojazyčném prostředí. Tento pozitivní trend vyplývá ze srovnání procentního podílu mladých učitelů (mladších 35 let) s procentním podílem starších učitelů (ve věku 35 let nebo více), kteří tento kurz dokončili: 35,3 % na úrovni EU ve srovnání s 23,4 % v případě EU (viz příloha 1). Rozdíl je tedy 11,9 procentního bodu ve prospěch mladší generace. Rozdíl je nejvyšší v Norsku, a to 32,6 procentního bodu ve prospěch mladší generace.

Obrázek D3 ukazuje, že v EU se jedna pětina učitelů (20,1 %) účastnila činností CPD zaměřených na výuku v multikulturním nebo vícejazyčném prostředí v období 12 měsíců před průzkumem. Nejvyšší procento učitelů, kteří dokončili činnost CPD na toto téma, bylo, stejně jako v případě ITE, na Kypru, přičemž 37,7 % učitelů ohlásilo toto téma. Naproti tomu ve francouzském společenství Belgie, Francie a Nizozemska se na toto téma podílelo 10 % nebo méně učitelů nižších sekundárních škol.

V NĚKTERÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH MOHOU UČITELÉ PROVÁDĚT ODBORNOU PŘÍPRAVU V OBLASTI JAZYKOVÉHO POVĚDOMÍ VE ŠKOLÁCH.

Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků je zaměřeno i na zlepšení výuky moderních jazyků ve školách. Tato celková jazyková způsobilost zahrnuje dovednosti v různých typech jazyků, včetně jazyka školní docházky a jazyků, kterými se doma hovoří děti s vícejazyčným zázemím. Aby toho bylo dosaženo, doporučení Rady vyzývá členské státy EU, aby zaujaly komplexnější přístup k výuce a studiu jazyků, zejména podporou rozvoje jazykového povědomí ve školách ⁽⁶¹⁾.

Znalost jazyků ve školách je pojem, který odkazuje na mnohojazyčný a celoškolský přístup, který zahrnuje komplexní jazykovou strategii zahrnující nepřetržitou reflexi o jazykovém rozměru ve všech aspektech školního života; zahrnuje také zastřešující přístup k výuce všech jazyků ve školách (jazyk školní docházky, domácí jazyky, cizí jazyky, mrtvé jazyky atd.). Konkrétněji, jazykové školy si cení jazykové rozmanitosti svých studentů, uznávají jejich počáteční jazykové dovednosti a využívají je jako zdroj učení. Jazykové školy podporují všechny učitele při řešení problematiky používání jazyka specifického pro obsah ve svých oborových oblastech, mimo jiné zvyšováním povědomí o různých jazykových registrech a slovní zásobě (Evropská komise, 2018).

Dotazník použitý ke shromáždění informací Eurydice pro tuto zprávu zahrnoval řadu otázek týkajících se činností CPD týkajících se jazykového povědomí ve školách pro učitele nebo vedoucí učitele v primárním a všeobecném sekundárním vzdělávání. CPD se odkazuje na formální školení při výkonu služby, které umožňuje zaměstnancům rozšiřovat, rozvíjet a aktualizovat své znalosti, dovednosti a postoje po celou dobu své kariéry. Činnosti CPD mohou být poskytovány v různých formátech, jako jsou kurzy, semináře, vzájemné pozorování a podpora ze strany sítí odborníků z praxe. CPD je profesionální povinností téměř ve všech zemích (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2021c). Činnosti CPD jsou proto dobrým způsobem, jak oslovit všechny zaměstnance ve službě, aby se seznámili s novými výukovými postupy.

Účelem vyšetřování bylo shromáždit informace o tom, do jaké míry se prostřednictvím činností CPD šíří relativně nový přístup k výuce spočívající v podpoře jazykového povědomí ve školách. Poskytovatelé údajů z 39 vyšetřovaných vzdělávacích systémů měli možnost poskytnout až tři příklady činností CPD týkajících se jazykového povědomí ve školách. Shromážděné údaje zahrnují pouze činnosti CPD akreditované, finančně podporované nebo organizované nejvyššími vzdělávacími orgány (samostatně nebo ve spolupráci s mezinárodními organizacemi) ⁽⁶²⁾.

61 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019.

62 Dotazník obsahoval výše citovanou definici „jazykové informovanosti ve školách“ a použil polostrukturované otázky s otevřenými boxy, což poskytovatelům údajů umožnilo popsat činnosti CPD. Kromě toho poskytla tyto příklady konkrétních vzdělávacích cílů činností CPD týkajících se jazykového povědomí ve školách:

jak provádět komplexní jazykovou strategii ve školách (tj. zastřešující přístup k výuce všech jazyků ve školách a dále jazykový rozměr, který se odráží ve všech aspektech školního života);

jak ocenit jazykovou rozmanitost ve školách;

jak hodnotit jazykový repertoár studentů;

jak ocenit dovednosti studentů v různých jazycích;

jak využít dovednosti studentů jako zdroj učení;

jak vyučovat ve vícejazyčných učebnách;

Obsahová analýza příkladů činností CPD (jejich stručné popisy) vyzdvihuje některé klíčové tematické oblasti související s koncepcí jazykového povědomí ve školách. Tyto tematické oblasti lze rozdělit do tří kategorií, které se částečně překrývají: 1) podporovat jazykově citlivou výuku⁶³), 2) osvojit si jazykovou a kulturní rozmanitost ve vícejazyčných třídách a 3) vyučovat jazyk školní docházky ve vícejazyčných učebnách.

První tematickou oblast – podporu lingválně citlivé výuky – lze ilustrovat činnostmi CPD v Německu, Francii, Rakousku a Finsku. V Německu byla jedna činnost v oblasti vzdělávání učitelů zaměřená na učitele matematiky zaměřena na pomoc učitelům při navrhování lekcí, během nichž byly spolukonstruovány matematické a jazykové znalosti. Toho by mohlo být dosaženo například prostřednictvím obsahově specifických diskusí, během nichž se studenti naučili formulovat jasně matematické problémy a myšlenky, za použití správných technických pojmů, ve strukturovaném a srozumitelném projevu⁶⁴). Ve Francii ministerstvo národního školství, mládeže a tělovýchovy nabízí vzdělávací příležitosti školitelům učitelů, vedoucím učitelům a inspektorům, které jim umožňují porozumět jazykovému rozměru ve výuce a učení a obecněji ve školním životě⁶⁵). V Rakousku byla výuka citlivých jazyků jedním z témat, která byla řešena v rámci vzdělávacího modulu, který je k dispozici v rámci činností ITE a CPD⁶⁶). Dalšími tématy byly osvojení jazyka, diagnostické hodnocení jazyka, jazyk (jazyky) a identita. Další inspirativní příklady aktivit CPD souvisejících s jazykově citlivou výukou lze nalézt ve Finsku. Například kurz odborné přípravy učitelů ve službě zaměřený především na učitele vyššího sekundárního vzdělávání je zaměřen na to, aby účastníci mohli rozvíjet a realizovat komplexní projekt týkající se lingvisticky citlivé výuky ve školách⁶⁷).

Druhá tematická oblast – zahrnující jazykovou a kulturní rozmanitost ve vícejazyčných třídách – se týká skutečnosti, že mnohojazyčné učebny jsou realitou pro značný počet studentů (viz obrázek A4). Důležitým cílem je proto pomoci učitelům osvojit si mnohojazyčnost a podporovat vícejazyčné studenty, zejména tím, že jim pomůže dosáhnout vysoké úrovně znalostí v jazyce vzdělávání. Lucembursko má například tři úřední jazyky a podstatnou část studentů, kteří nemluví jazykem školní docházky (viz obrázky A1 a A2). V této souvislosti má jedna činnost CPD zaměřená na učitele na všech úrovních vzdělávání poskytnout účastníkům lepší pochopení toho, co znamená být vícejazyčný a jak vyučovat mnohojazyčné studenty⁶⁸). Švýcarsko má také velmi různorodou jazykovou oblast (viz obrázek A1). Cílem jedné činnosti CPD je zejména pomoci účastníkům vyučovat ve vícejazyčných učebnách a řešit specifické otázky týkající se jazyka vzdělávání. Kromě toho tato činnost specificky školí učitele, aby podporovali alofonní studenty tím, že čerpají z vlastních (učení nebo lingvistických) zdrojů studentů⁶⁹).

— jak pomoci studentům rozvíjet akademické jazykové dovednosti (tj. pokročilé dovednosti v jazyce školní docházky na rozdíl od běžných jazykových dovedností používaných v základní mezilidské komunikaci).

Obrázek D4 a související text jsou v podstatě založeny na popisech činností CPD uvedených v otevřených otázkách.

63 Jazykově citlivá výuka je zastřešující termín, který odkazuje jak na koncept, tak na výukové postupy. Uznává jazykový rozměr ve vzdělávání a „úlohu jazyků při učení, růstu identity a blahobytu na individuální i kolektivní úrovni“ (Bergroth et al., 2022, s. 13). Vzhledem k tomu, že jazykově citlivá výuka se týká všech jazyků vyučovaných ve škole a mluvených studenty, vede k zhodnocení mnohojazyčnosti. Jazykově citlivá výuka je proto konceptem, který se velmi blíží konceptu jazykového povědomí ve školách, prosazovanému v doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků.

64 <https://www.akademie.rub.de/zertifikatskurse/mathematikunterricht-sprachsensibel-gestalten/#tab-19c35bca6dd135c9ea5>

65 https://magistere.education.fr/local/magistere_offers/index.php?v=formation

66 http://oesz.at/OESZNEU/UPLOAD/016/Basiskompetenzen_sprachliche_Bildung_FINAL.pdf

67 <https://www.laurea.fi/koulutus/taydennyskoulutus/kielitietoinen-opetus-toisella-asteella/>

68 <https://ssl.education.lu/ifen/liste-formationen?dispDomaine=101&idSsDomaine=1622>

69 <https://www.hep-bejune.ch/fr/Formations-continues/Formations-postgrades/CAS/education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit/CAS-education-Plurilinguisme-Bildung-Mehrsprachigkeit.html>

Obrázek 38 Obrázek D4: Příklady klíčových pojmů popisujících činnosti CPD související s „jazykovou informovaností ve školách“, 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj zahrnuje příklady klíčových pojmů používaných k popisu činností CPD týkajících se povědomí o jazycích ve školách, akreditovaných, finančně podporovaných nebo organizovaných nejvyššími vzdělávacími orgány (samostatně nebo ve spolupráci s mezinárodními organizacemi) a zaměřených na učitele nebo vedoucí učitele v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání. Tyto příklady jsou převzaty z činností CPD uvedených v textu souvisejícím s číselným údajem.

Definice „pokračujícího profesního rozvoje“ a „jazykového povědomí ve školách“ viz glosář.

Třetí a poslední tematická oblast – výuka jazyka školní docházky ve vícejazyčných učebnách – a zároveň zahrnuje mnohojazyčnost, se zaměřuje konkrétněji na jazyk školní docházky a jeho klíčovou úlohu při učení. Například v Irsku je učitelům poskytujícím podporu studentům, kteří nemají znalosti jazyka školní docházky, nabízeno školení o tom, jak hodnotit úroveň angličtiny studentů a jak používat domácí jazyky studentů na podporu rozvoje jejich angličtiny.

ODDÍL II – NADNÁRODNÍ MOBILITA

Rozvoj nadnárodní mobility učitelů během studia nebo kariéry je dlouhodobou prioritou EU. Závěry Rady EU o profesním rozvoji učitelů a vedoucích pracovníků škol v roce 2009 zdůraznily, že je třeba postupně rozšiřovat nadnárodní mobilitu, zejména pro učitele, s „názorem na to, aby období studia v zahraničí – jak v Evropě, tak v širším světě – byla spíše pravidlem než výjimkou“⁽⁷⁰⁾. V nedávné době Rada v závěrech z května 2022 o posílení mobility učitelů a školitelů vyzývá k přijetí řady opatření na podporu evropské mobility učitelů v rámci jejich počáteční a profesní přípravy⁽⁷¹⁾.

S ohledem na výše uvedenou prioritu se tato část zaměřuje na nadnárodní mobilitu učitelů cizích jazyků, jako studentských učitelů nebo odborníků z praxe. Zaprvé zkoumá, zda nejvyšší vzdělávací orgány doporučují, aby budoucí učitelé cizích jazyků strávili určitou dobu v cílové zemi během svého počátečního vzdělávání (viz obrázek D5). Dále uvádí procento učitelů nižších sekundárních cizích jazyků, kteří cestují do zahraničí pro profesionální účely, a porovnává tyto údaje v průběhu času (viz obrázek D6). Tento oddíl rovněž představuje režimy financování nejvyšší úrovně, které jsou k dispozici na podporu nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků (viz obrázek D7). Kromě toho porovnává procentní podíl učitelů cizích jazyků přijíždějících do zahraničí s podporou programů EU a národních/regionálních programů (viz obrázek D8). Konečně tato část objasňuje hlavní důvody, proč učitelé cizích jazyků odjíždějí do zahraničí, a čas, který tráví na profesních cestách v jiných zemích (viz obrázky D9 a D10).

Vzhledem k tomu, že trendy uvedené v tomto oddíle se týkají období 2013–2018, je třeba mít na paměti, že pandemie COVID-19 mohla být dočasně zasažena.

Čtyři ukazatele v tomto oddíle jsou založeny na údajích z TALIS⁽⁷²⁾. Zahrnují 22 evropských zemí (členské státy EU a země mimo EU). Zbývající dva ukazatele představují informace založené na údajích poskytnutých sítí Eurydice, která zahrnuje 37 zemí.

DOPORUČENÍ NA NEJVYŠŠÍ ÚROVNI SE ZŘÍDKA TÝKAJÍ KONKRÉTNĚ PŘESHraniční mobility budoucích učitelů cizích jazyků

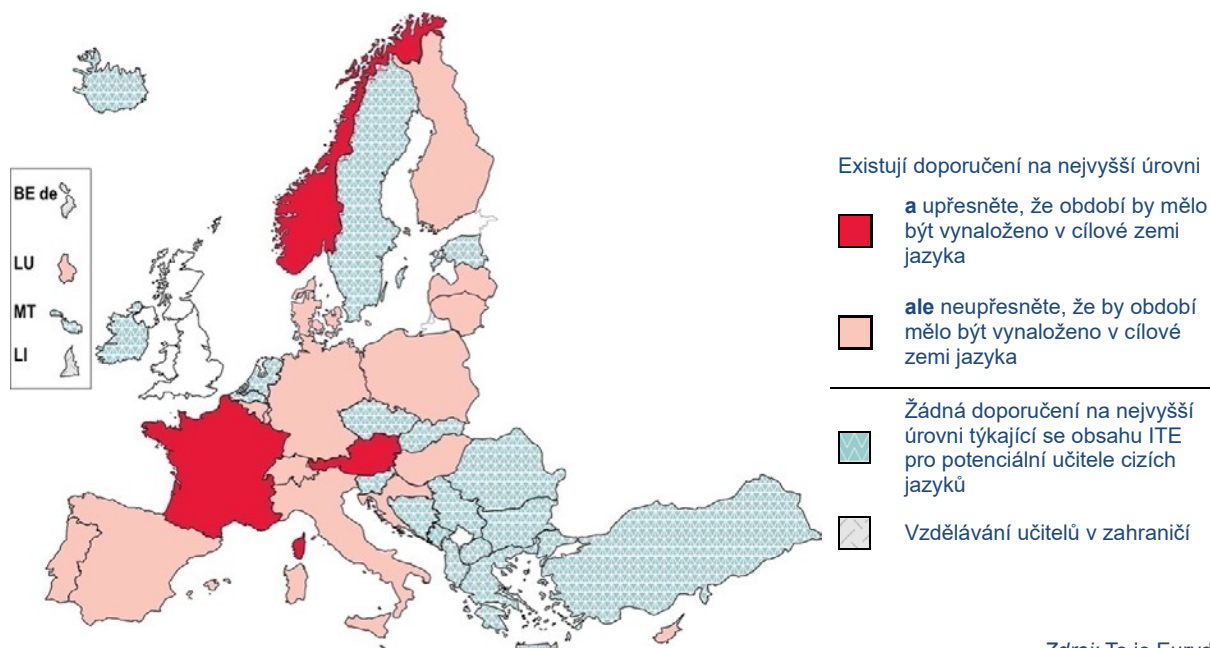
Pobyt v cílové zemi během ITE je obzvláště důležitý pro budoucí učitele cizích jazyků. To může výrazně zlepšit jejich znalosti v jazyce, který budou učit. Může jim také poskytnout zkušenosti z první ruky s kulturou cílové země.

Obrázek D5 znázorňuje přítomnost doporučení vydaných nejvyššími (vzdělávacími) orgány ohledně obsahu ITE pro učitele cizích jazyků, a pokud taková doporučení existují, poskytuje informace o pokynech týkajících se pobytů v cílové zemi jazyka.

70 Závěry Rady ze dne 12. května 2009 o strategickém rámci evropské spolupráce v oblasti vzdělávání a odborné přípravy (ET2020), Úř. věst. C 119, 28.5.2009, s. 3.

71 Závěry Rady ze dne 21. dubna 2022 o posílení mobility učitelů a školitelů, zejména evropské mobility, během jejich počáteční odborné přípravy a odborné přípravy při práci, Úř. věst. C 167, 21.4.2022.

72 Podrobnosti o systému TALIS viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 39 Obrázek D5: Existence doporučení nejvyšší úrovně týkajících se obsahu ITE pro potenciální učitele cizích jazyků a období, které má být vynaloženo v cílové zemi, 2021/2022

Vysvětlivky

Pokud existují doporučení na nejvyšší úrovni týkající se obsahu ITE pro alespoň jeden typ učitelů cizích jazyků (tj. všeobecného nebo odborného učitele; podrobnosti viz obrázek D1 nebo jedna úroveň vzdělání (ISCED 1–3), země je v závislosti na své situaci zařazena do jedné ze dvou hlavních kategorií (tmavě červená nebo světle červená).

Pokud učitelé cizích jazyků stráví období v zemi nebo regionu, ve kterém se mluví jazykem, který má být vyučován (cílovým jazykem), může to zahrnovat čas strávený ve škole (jako asistent), na univerzitě (ukončuje kurzy) nebo na pracovní stáž. Cílem je poskytnout potenciálním učitelům přímý kontakt s jazykem, který budou vyučovat, a kulturou dotčené země.

Definice „zahraničního jazyka“, „počátečního vzdělávání učitelů (ITE)“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělání)“ viz glosář.

Jak vyplývá z údajů, přibližně v polovině dotázaných zemí neposkytují nejvyšší vzdělávací orgány doporučení týkající se ITE pro potenciální učitele cizích jazyků. Jsou-li taková doporučení zavedena, zabývají se různými aspekty ITE, včetně například organizace teoretických kurzů, stáží v oblasti výuky cizích jazyků ve škole a/nebo pobytů v cílové zemi.

Mezi zeměmi, které poskytují některá doporučení týkající se obsahu ITE, pouze tři doporučují, aby budoucí učitelé cizích jazyků strávili určitou dobu v cílové zemi před dokončením své učitelské kvalifikace. V Rakousku se doporučuje období jednoho semestru v zahraničí. Ve Francii se doporučuje, aby specializovaní učitelé cizích jazyků strávili určitou dobu v cílové zemi, ale doba trvání není stanovena. Podobně obecné doporučení existuje i v Norsku, kde vnitrostátní pokyny pro základní a nižší sekundární vzdělávání učitelů naznačují, že vzhledem k tomu, že budou vyučovat cizí jazyky, měli by učitelé generalistů během studia absolvovat pobyt v zahraničí. Země pobytu není specifikována, ale angličtina je povinným předmětem pro žáky základního a nižšího sekundárního vzdělávání (viz obrázek B7) a očekává se, že ji vyučují všeobecné učitelé (viz obrázek D1).

Pokud jde o zkoumaná doporučení, Irsko představuje konkrétní případ. V této zemi mohou vzdělávací instituce svobodně rozhodovat o obsahu ITE, které nabízejí učitelům cizích jazyků (tj. na obrázku nejsou uvedena žádná doporučení na nejvyšší úrovni). Aby však mohli být zaměstnáni, musí být učitelé registrováni u učitelské rady (která umožňuje jednotlivcům vyučovat ve státem financovaných školách). Chcete-li být zaregistrováni, musí potenciální učitelé cizích jazyků v nižším a všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání strávit alespoň 6 měsíců v cílové zemi jazyka (od roku 2023 byla doba zkrácena na 3 měsíce).

I když počet zemí s příslušnými doporučeními zůstává omezený, je třeba zvážit další dva aspekty týkající se přeshraniční mobility učitelů. Zaprvé, v zemích, které nemají žádná konkrétní doporučení na nejvyšší úrovni, mohou jednotlivé vysokoškolské instituce stále specifikovat, že potenciální učitelé cizích jazyků musí absolvovat část svého studia v cílové zemi. Za druhé, doporučení zemí na nejvyšší úrovni v současné době běžně stanoví, že všichni studenti – tj. nejen budoucí učitelé cizích jazyků – by měli mít možnost dokončit část svého studia v zahraničí. Proto může být přeshraniční mobilita budoucích učitelů cizích jazyků stimulována prostřednictvím doporučení, která jdou nad rámec těch, která jsou uvedena na obrázku D5.

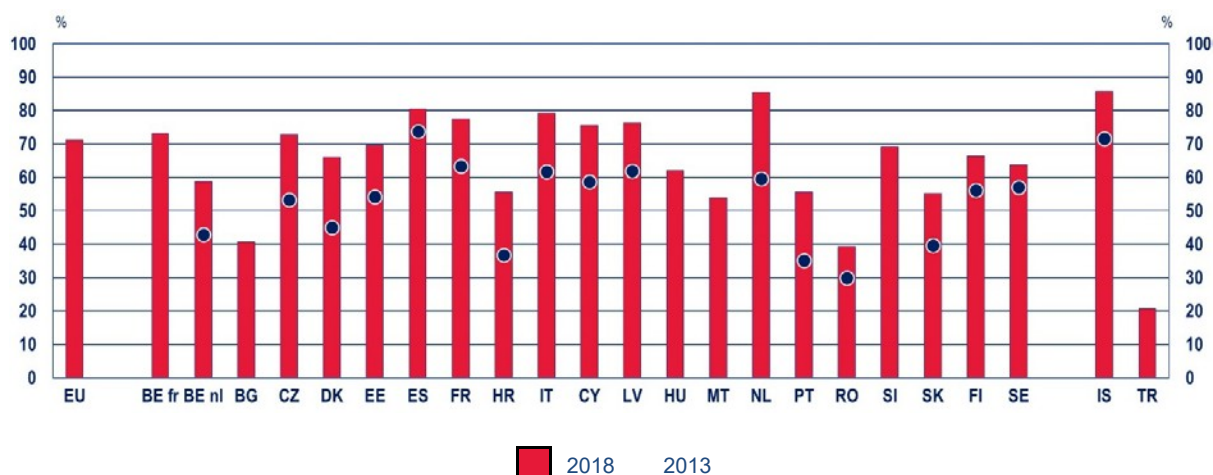
NADNÁRODNÍ MOBILITA UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ SE POSTUPEM ČASU ZVÝŠILA

Obrázek D5 zkoumal doporučení na nejvyšší úrovni týkající se ITE ve vztahu k nadnárodní mobilitě budoucích učitelů cizích jazyků. Ukazuje se, že jen málo zemí v této oblasti předložilo doporučení. Obrázek D6 také ukazuje nadnárodní mobilitu učitelů cizích jazyků, ale z jiné perspektivy. Považuje za skutečnou praxi nadnárodní mobility, jak uvedli učitelé v TALIS 2018. Konkrétněji uvádí údaje o procentním podílu učitelů cizích jazyků na nižším sekundárním vzdělávání, kteří uvedli, že během svého studia nebo profesní dráhy odcestovali do zahraničí. Srovnává rovněž postupy nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků v letech 2018 a 2013.

Jak ukazuje obrázek D6, v roce 2018 přibližně 70 % učitelů cizích jazyků v EU vycestovalo do zahraničí alespoň jednou, jako student, jako učitel nebo jako oba. Španělsko, Nizozemsko a Island mají nejvyšší podíl mobilních učitelů cizích jazyků, z nichž více než 80 % uvádí nadnárodní mobilitu.

Pro srovnání, učitelé jiných předmětů jsou mnohem méně mobilní: na úrovni EU pouze 36,0 % z nich odjelo do zahraničí během svého vzdělávání nebo odborné přípravy nebo během své kariéry učitele (viz příloha 1). Kypr a Island opět mají největší podíl učitelů jiných subjektů, kteří jsou mobilní (63,5 %, resp. 80,1 %).

Učitelé cizích jazyků samozřejmě potřebují trénovat a procvičovat jazyk, který vyučují. Musí také zažít úzký kontakt s jednou ze zemí, kde se mluví jazykem, kterým vyučují, aby získali hlubší kulturní vhled a podělili se o ně se svými studenty. Proto se zdá, že pro učitele cizích jazyků více než pro učitele jiných předmětů je nadnárodní mobilita profesní potřebou. Téměř 30 % moderních učitelů cizích jazyků dotazovaných v EU však nikdy nebylo v zahraničí pro profesní účely, což může mít vliv na kvalitu výuky cizích jazyků. V Bulharsku, Rumunsku a Turecku byla mobilní pouze menšina učitelů cizích jazyků. Toto procento je nejnižší v Turecku, kde pouze 20,7 % učitelů cizích jazyků bylo v zahraničí jako praktikující učitel nebo během ITE.

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018 a 2013.

Obrázek 40 Obrázek D6: Procento učitelů moderních cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří byli v zahraničí pro profesní účely, 2013 a 2018

Vysvětlivky

Tento údaj je založen na odpovědích učitelů na otázky 15 a 56 TALIS 2018 a na otázky 15 a 48 TALIS 2013: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Byl jste někdy v zahraničí za profesními účely během své učitelské kariéry nebo během svého vzdělávání/odborné přípravy učitelů?“

Délka pruhů a poloha modrých kruhů ukazují procento učitelů, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15 a odpověděli „ano“ alespoň na jednu ze situací mobility (varianty a) až e) v roce 2018 a možnosti b) až f) v roce 2013).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří v roce 2018 odpověděli na otázky týkající se mobility systému TALIS.

Další informace o TALIS viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Vývoj v průběhu času lze pozorovat na základě 17 evropských vzdělávacích systémů⁽⁷³⁾, které reagovaly na otázky týkající se nadnárodní mobility v obou kolech TALIS. Srovnání údajů z TALIS 2013 a 2018 ukazuje, že v těchto vzdělávacích systémech bylo v roce 2018 více učitelů cizích jazyků v zahraničí pro profesní účely⁽⁷⁴⁾. Podíl učitelů cizích jazyků, kteří byli v zahraničí, byl v roce 2018 o 14,6 procentního bodu vyšší než v roce 2013, přičemž se zvýšil z 57,6 % na 72,2 % (viz příloha 1). Mobilita učitelů cizích jazyků vzrostla ve všech 17 vzdělávacích systémech, které reagovaly na otázky související s mobilitou jak v roce 2013, tak v roce 2018. Největší nárůst byl v Nizozemsku s nárůstem o 26,0 procentního bodu. Nejmenší nárůst byl ve Švédsku, pouze o 6,7 procentního bodu více v roce 2018 než v roce 2013.

Nárůst nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků není ojedinělým jevem. Podíl učitelů jiných předmětů, kteří strávili čas pro profesní účely v jiné zemi, mezi lety 2013 a 2018 rovněž vzrostl z 20,0 % na 36,3 % v EU (viz příloha 1).

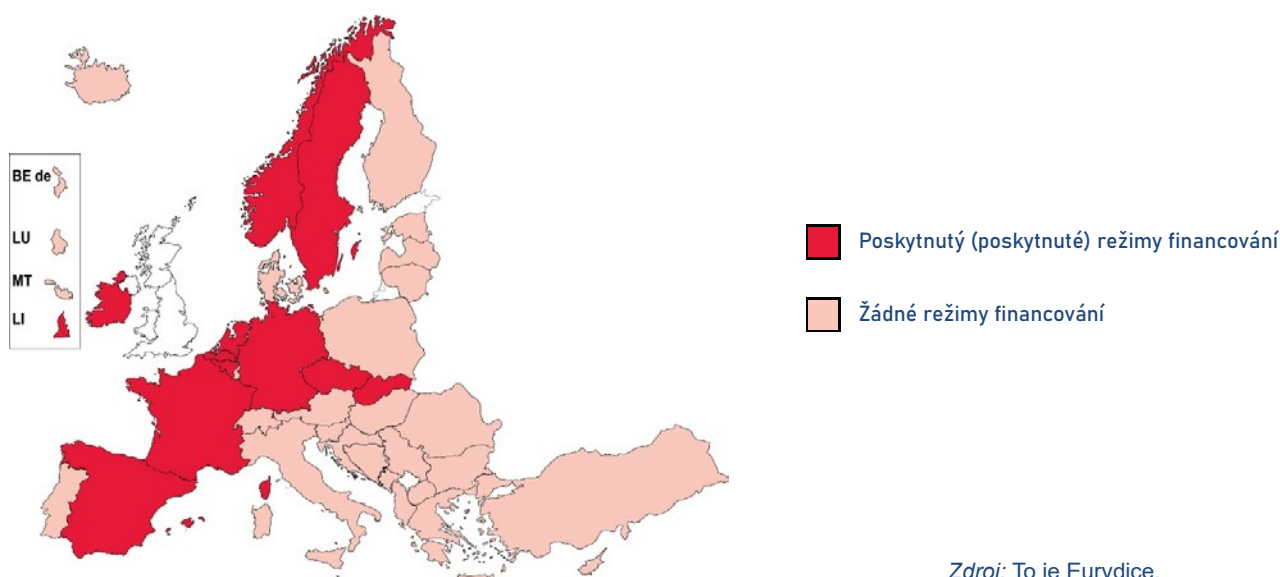
73 BE nl, CZ, DK, EE, ES, FR, HR, IT, CY, LV, NL, PT, RO, SK, FI, SE a IS.

74 Pokud jde o platnost srovnání, čtenáři by měli vědět, že otázky týkající se mobility se mezi průzkumem z roku 2013 a průzkumem z roku 2018 mírně liší. V roce 2013 byly otázky týkající se mobility položeny pomocí filtrační otázky („Byli jste někdy v zahraničí pro profesní účely ve své kariéře učitele nebo během svého vzdělávání/odborné přípravy učitelů: ano/ne?“), zatímco v roce 2018 nebyl žádný filtrační dotaz. Navzdory tomuto rozdílu v otázkách souvisejících s mobilitou mezi lety 2013 a 2018 a přestože dopad tohoto rozdílu není znám, lze nicméně předpokládat, že zvýšení není způsobeno pouze změnami v dotazníku.

VNITROSTÁTNÍ PROGRAMY FINANCOVÁNÍ NADNÁRODNÍ MOBILITY UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ EXISTUJÍ PŘEDEVŠÍM V ZEMÍCH ZÁPADNÍ EVROPY

Některé země mají režimy financování na nejvyšší úrovni na podporu nadnárodní mobility svých učitelů cizích jazyků. Cílem těchto režimů financování je podpořit učitele, kteří chtějí strávit nějaký čas v zahraničí pro profesní účely. Obrázek D7 se zaměřuje na programy na podporu nadnárodní mobility učitelů v období 2021/2022, ačkoli v praxi z nich v důsledku pandemie COVID-19 těžilo méně učitelů než před pandemií. Ačkoli žádná země nenahlásila, že od roku 2020 byly zrušeny zvláštní režimy financování na nejvyšší úrovni na podporu mobility, některé režimy nebyly poskytnuty v roce 2020, 2021 a/nebo 2022, zatímco jiné byly přesunuty do on-line formátů.

Jak ukazuje obrázek D7, režimy financování podporující profesní nadnárodní mobilitu učitelů základních a všeobecných středních škol existují v tuctu zemí, zejména v západní Evropě. Režimy financování se mohou vztahovat na všechny učitele bez ohledu na předmět, který vyučují, nebo se mohou zaměřit konkrétně na učitele cizích jazyků. Tyto programy podporují jak primární učitele, tak všeobecné sekundární učitele, s výjimkou francouzských a vlámských společenství v Belgii, Irsku a Norsku, kde z nich mohou mít prospěch pouze sekundární učitelé.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 41 Obrázek D7: Režimy financování poskytované orgány nejvyšší úrovně na podporu nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Mapa ukazuje, zda programy financování, které podporují nadnárodní mobilitu učitelů cizích jazyků v rámci základního a všeobecného středoškolského vzdělávání, poskytují nejvyšší vzdělávací orgány.

Programy financování mohou využívat učitelé všech předmětů nebo konkrétně ti, kteří vyučují cizí jazyky. Zvažují se pouze režimy financování, které fungují v celé zemi/vzdělávacím systému nebo významné zeměpisné oblasti (jsou proto vyloučeny režimy financování omezené na určitou zeměpisnou polohu). Režimy financování by se měly vztahovat na nadnárodní překračování zeměpisných hranic a měly by být určeny jako dlouhodobé prvky vzdělávacího systému pokrývající několik po sobě jdoucích let (vyloučeny jsou iniciativy s krátkodobým projektovým financováním pokrývajícím pouze jeden nebo dva roky).

Programy financování na podporu učitelů přestěhovat se do zahraničí za účelem účasti na konferenci nebo workshopu, absolvování doktorského studia nebo vyučování ve škole v zemi původu (pokud se liší od země, kde pracují), se zde neberou v úvahu. Z oblasti působnosti tohoto čísla jsou rovněž vyloučeny dvounárodní vzdělávací programy a mezinárodní programy financování, jako je program EU Erasmus+ a program Nordplus, a programy jazykových asistentů pro začínající učitele nebo učitele postgraduálních studentů.

Poskytovatelé údajů Eurydice byli vyzváni, aby podali zprávu až o třech režimech financování.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ a „orgány nejvyšší úrovně“ viz glosář.

Bližší pohled na režimy financování vykázané poskytovateli údajů Eurydice ukazuje, že tyto programy mají různé cíle, například zlepšení jazykových a výukových dovedností učitelů nebo rozvoj kulturního povědomí o výuce cizích jazyků. Mohou také dosáhnout těchto cílů různými způsoby, mimo jiné prostřednictvím studijních návštěv, kurzů odborné přípravy, stínování zaměstnání, stáží nebo období výuky. Délka období mobility podporovaných vnitrostátními systémy se rovněž liší. Nejčastěji se učitelé vydávají do zahraničí na krátkou dobu, obvykle na 1 nebo 2 týdny.

Počet cílových zemí se rovněž v jednotlivých režimech financování liší. Některé režimy financování jsou zaměřeny na učitele, kteří vyučují konkrétní cizí jazyk: poskytují těmto učitelům příležitost trávit čas v zemi, kde se mluví jazykem, který vyučují. Tak tomu je například v Norsku, kde mají učitelé francouzského jazyka možnost navštěvovat další vzdělávací kurzy nebo individuální programy (stínění pracovních míst) ve Francii po dobu 2 až 21 dnů.

Ve Španělsku, Francii, Švédsku a Lichtenštejnsku jsou oznámené režimy financování zaměřeny na mnoho různých zemí. Ve Španělsku poskytuje program Profesionální návštěvy (*Estancias Profesionales*) učitelům základních a všeobecných středních škol bez ohledu na předmět, který vyučují, možnost strávit dva týdny v zahraničí na studijní a pozorovací návštěvy ve školách ve 14 různých zemích. Ve Francii se učitelé cizích jazyků na všeobecných středních školách (včetně těch, kteří jsou zapojeni do škol poskytujících CLIL) mohou účastnit činností v oblasti jazyka, pedagogiky a kulturního rozvoje (*fáze de perfectionnement linguistique, pédagogique et culturel*) v zahraničí po dobu 2 týdnů v šesti až osmi cílových zemích. Ve Švédsku poskytuje program partnerství Atlas, jehož cílem je podporovat mezinárodní spolupráci mezi učiteli a školami, všem učitelům možnost účastnit se výměn učitelů ve všech zemích mimo EU. V Lichtenštejnsku, jak je uvedeno v dekretu z roku 2004 o pedagogických službách ⁽⁷⁵⁾, státní financuje profesní cesty učitelů cizích jazyků do zemí, kde se mluví jazyky, které vyučují.

Tři belgická společenství se třemi různými jazyky školní docházky (francouzština, nizozemština a němčina) podepsala v dubnu 2015 dohodu, jejímž cílem je podpořit možnosti učitelů cizích jazyků každého Společenství vyučovat v jednom z dalších dvou společenství po dobu nejméně jednoho roku. I když není sama o sobě nadnárodní, stojí za zmínku i tato transkomunitní iniciativa. Cílem této iniciativy je umožnit školám poskytovat jazykové kurzy s rodilými mluvčími jako učiteli. Podobně jsou ve Švýcarsku organizovány výměny učitelů francouzského, německého a italského jazyka mezi různými jazykovými regiony. Tito učitelé jazyků mají možnost strávit krátký (až 5 týdnů) nebo dlouhý (až 12 měsíců) pobyt v jiném jazykovém regionu jako třídní asistent. Cílem je pomoci učitelům rozvíjet jejich jazykové a výukové kompetence a navázat spolupráci mezi školami napříč jazykovými regiony.

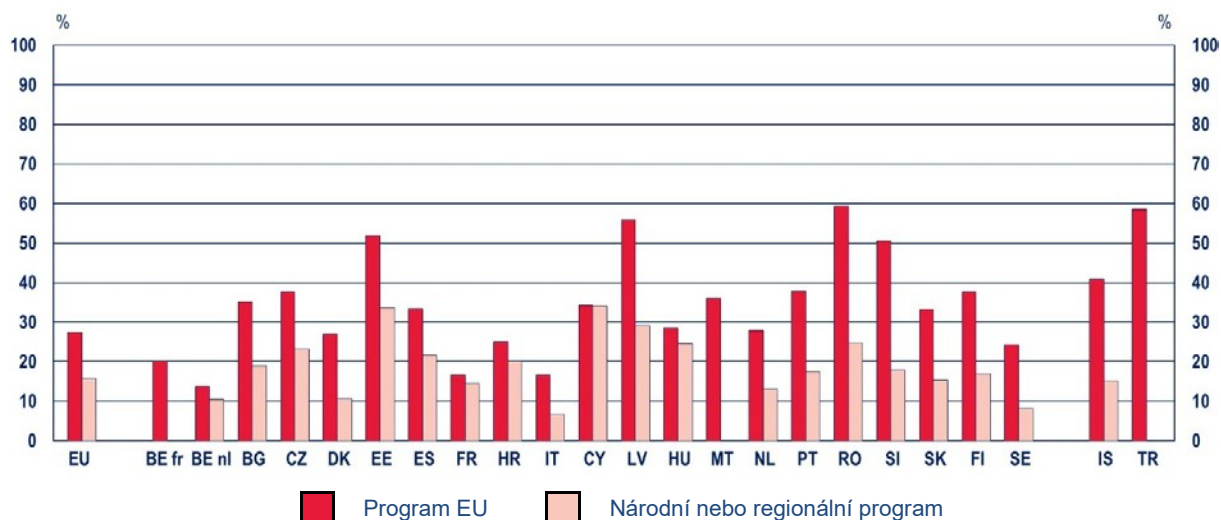
PROGRAMY EU HRAJÍ VÝZNAMNOU ÚLOHU V NADNÁRODNÍ MOBILITĚ UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ

Obrázek D8 ukazuje procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání, kteří uvedli, že byli v zahraničí pro profesní účely s podporou nadnárodních programů mobility. Specifikuje typ programu mobility (program EU, jako je Erasmus+ nebo národní/regionální program), s nímž cestovali do zahraničí. Tento údaj se týká pouze nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků během jejich kariéry.

V EU je procento mobilních učitelů moderních cizích jazyků, kteří čerpali finanční prostředky z prostředků EU, v průměru téměř dvojnásobek procenta těch, kteří využívali financování z vnitrostátního nebo regionálního programu. Podíl mobilních učitelů cizích jazyků, kteří byli v zahraničí pro profesionální účely prostřednictvím programu EU, činí 27,4 % ve srovnání s 15,7 % v případě vnitrostátních nebo regionálních programů. V deseti vzdělávacích systémech (Dánsko, Itálie, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko a Island) byl tento trend ještě výraznější, přičemž nejméně dvakrát tolik učitelů odjelo do zahraničí s financováním z prostředků EU než z vnitrostátních nebo regionálních

75 <https://www.gesetze.li/konso/2004092000>

finančních prostředků. Naproti tomu ve Vlámském společenství Belgie, Francie, Chorvatska, Kypru a Maďarska byl dopad obou zdrojů financování zhruba stejný.

Zdroj: Eurydice, na základě TALIS 2018

Obrázek 42 Obrázek D8: Procento mobilních učitelů moderního cizího jazyka v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří odjeli do zahraničí pro profesionální účely s podporou programu mobility, 2018

Vysvětlivky

Tento údaj je založen na odpovědích učitelů na otázky 15 a 56 TALIS 2018: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Byl jste někdy v zahraničí za účelem výkonu povolání učitele nebo během svého vzdělávání/odborné přípravy učitelů?“ Délka barů ukazuje procento učitelů, kteří odpověděli „ano“ na možnost b) „jako učitel v programu EU“ a/nebo c) „jako učitel v regionálním nebo celostátním programu“. Učitelé mohli využít oba typy programů.

Učitelé cizích jazyků jsou ti, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15. Mobilními učiteli jsou ti, kteří odpověděli „ano“ alespoň na jednu z možností uvedených v bodě 56 písm. a) až e).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří v roce 2018 odpověděli na otázky týkající se mobility systému TALIS.

Další informace o TALIS viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámka pro jednotlivé země

Belgie (BE fr), Malta a Turecko: vzorek byl nedostatečný (méně než 5 různých škol nebo 30 učitelů) pro kategorii „národní nebo regionální programy“.

Ve srovnání s rokem 2013 se podíl mobilních učitelů cizích jazyků, kteří byli součástí programů EU, významně nezměnil, zatímco podíl, který byl součástí vnitrostátních nebo regionálních programů, se zvýšil o 4,3 procentního bodu (S.E. 0,86) (viz příloha 1). V důsledku toho byl v evropských zemích relativní příspěvek programů EU k mobilitě učitelů cizích jazyků ve srovnání s relativním příspěvkem vnitrostátních nebo regionálních programů v roce 2013 v průměru mírně vyšší (25,1 % (S.E. 0,89) oproti 11,1 % (S.E. 0,53)) než v roce 2018 (27,2 % (S.E. 0,71) oproti 15,4 % (S.E. 0,67)).

VÍCE NEŽ DVĚ TŘETINY UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ VYCESTUJÍ DO ZAHRANIČÍ ZA ÚČELEM STUDIA JAZYKŮ A V RÁMCI SVÉHO POČÁTEČNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

Obrázek D9 popisuje účely, pro které učitelé cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání tráví období v jiné zemi během studia nebo kariéry. Přesněji řečeno, ukazuje procento nadnárodních mobilních učitelů, jako průměr EU, podle profesního cíle vycestovat do zahraničí. Toto procento je zobrazeno pro učitele cizích jazyků a učitele jiných předmětů.

Jak ukazuje obrázek D9, profesní účely pro vycestování do zahraničí se mezi oběma kategoriemi učitelů do určité míry liší.

V EU je hlavním důvodem, proč učitelé cizích jazyků vycestují do zahraničí, studium jazyků (76,4 %). Ve Španělsku, Itálii a Maďarsku uvedlo jako důvod cesty více než 80 % mobilních učitelů cizích jazyků (viz příloha 1). Jedním z neúčinnějších způsobů, jak učitelé zlepšit své znalosti jazyka nebo jazyků, které vyučují, je navštívit jednu ze zemí, ve kterých se mluví. Tento konkrétní důvod nadnárodní mobility proto velmi úzce souvisí s prací. Pro srovnání, na úrovni EU pouze 39,3 % mobilních učitelů vyučujících jiné předměty uvedlo, že studium jazyků je profesním účelem pro odchod do zahraničí.

Na úrovni EU téměř 70 % mobilních učitelů cizích jazyků studovalo v zahraničí jako součást svého vzdělávání učitelů, ačkoli pouze několik zemí má v této oblasti doporučení (viz obrázek D5). Rozdíly mezi jednotlivými zeměmi jsou značné: přibližně 80 % mobilních učitelů cizích jazyků ve Španělsku a Itálii studovalo v zahraničí jako součást svého vzdělávání učitelů, zatímco méně než 50 % tak učinilo v Chorvatsku, Lotyšsku, Portugalsku, Slovinsku, Islandu a Turecku. Pro srovnání, na úrovni EU pouze 39,3 % učitelů, kteří vyučují jiné předměty, uvedlo, že studuje v zahraničí jako součást svého vzdělávání.

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Obrázek 43 Obrázek D9: Procento mobilních učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle profesních důvodů pro odchod do zahraničí, na úrovni EU, 2018

Vysvětlivky

Tento údaj je založen na odpovědích učitelů na otázky 15 a 57 TALIS 2018: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Byly následující činnosti profesními účely vašich návštěv v zahraničí?“ byli učitelé požádáni, aby poskytli co nejvíce odpovědí.

Učitelé cizích jazyků jsou ti, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15. Učitelé jiných předmětů jsou ti, kteří si nevybrali možnost e) pro otázku 15, ale zvolili jinou možnost od písmen a) až i). Mobilními učiteli jsou ti, kteří odpověděli „ano“ alespoň na jednu z možností uvedených v bodě 56 písm. a) až e).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří odpověděli na otázku 57 TALIS v roce 2018: Česko, Dánsko, Estonsko, Španělsko, Francie, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Maďarsko, Malta, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Švédsko, Island a Turecko.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Důvody pobytu v zahraničí jsou uvedeny v sestupném pořadí podle procentního podílu učitelů cizích jazyků, kteří je oznamují.

Další informace o TALIS naleznete v příloze 1, pokud jde o údaje pro jednotlivé země a S.E.s., viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Učitelé mohou také hrát roli při podpoře skutečné mobility studentů i virtuální mobility studentů. Pedagogičtí pracovníci mohou doprovázet studenty, kteří cestují do zahraničí, a mohou rovněž vytvořit základ pro budoucí spolupráci mezi školami, například přípravou nadnárodních programů mobility nebo vypracováním společných projektů, v nichž budou nové technologie podporovat výměny mezi studenty. Podíl mobilních učitelů cizích jazyků, kteří již navštěvovali studenty, činí 57,4 % v EU, což je o něco více než u učitelů jiných předmětů (49,9 %). Mobilní učitelé cizích jazyků byli také v zahraničí, aby navázali kontakt se školami častěji než učitelé jiných předmětů (40,8 %, resp. 34,9 %).

Na úrovni EU není výuka v zahraničí tak běžná jako výuka jazyků mezi mobilními učiteli cizích jazyků (33,5 %), ale je stále o něco častější než u učitelů jiných předmětů (23,3 %). „Výuka“ byla nejčastěji uváděna jako důvod mobility učitelů cizích jazyků v Rumunsku (uvedlo 68,3 % učitelů cizích jazyků). Více než 40 % mobilních učitelů cizích jazyků ve Španělsku a Francii uvádí, že učili v zahraničí. Naopak méně než 15 % z nich v Chorvatsku a Portugalsku tak učinilo.

A konečně, cestování do zahraničí, aby se dozvěděli o jiných předmětech, není běžným důvodem mobility, přičemž podobné a nízké procento mobilních učitelů cizích jazyků (21,9 %) a učitelů jiných předmětů (22,3 %) uvádí, že za tímto účelem odešli do zahraničí.

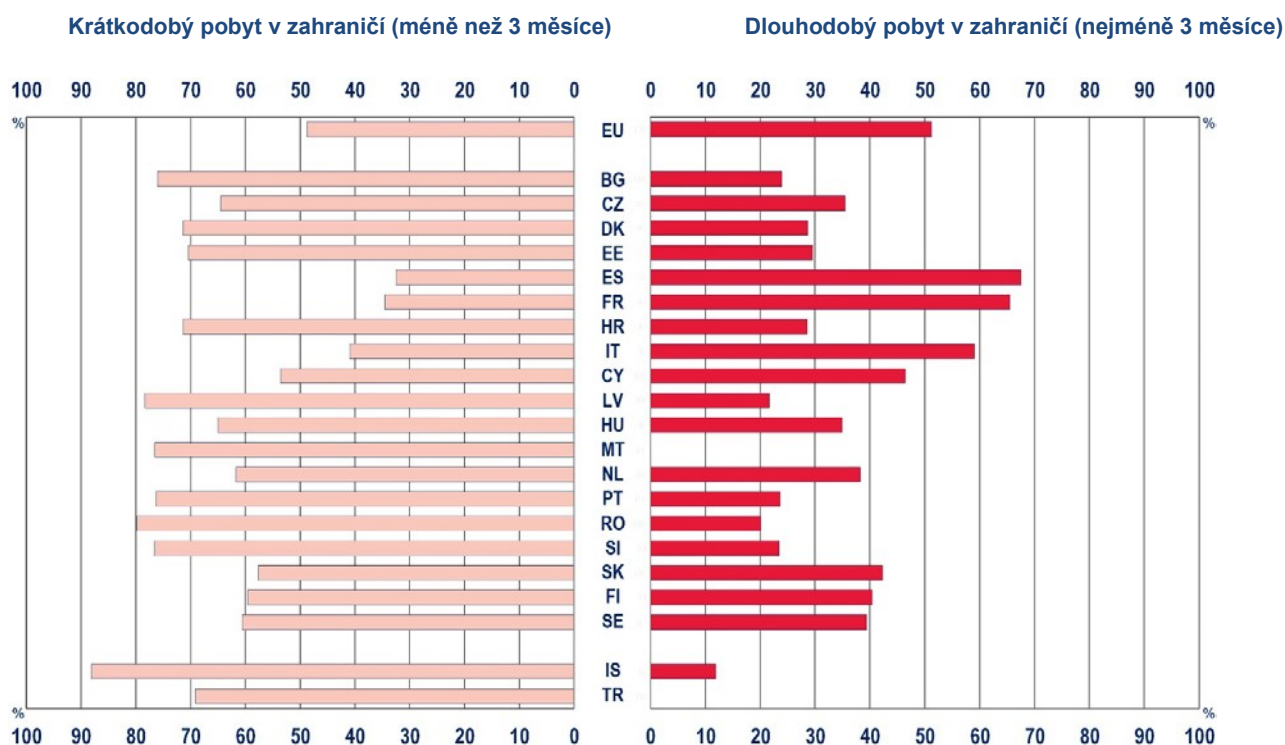
Údaje z TALIS 2013 (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2017) ukazují, že tendence k nadnárodní mobilitě učitelů cizích jazyků se v průběhu času nezměnila. Pořadí od nejvíce po nejméně časté důvody, proč učitelé cizích jazyků vyjíždějí z profesních důvodů do zahraničí, je stejné pro roky 2013 a 2018, a to navzdory nárůstu mobility učitelů cizích jazyků ve všech zemích (viz obrázek D6).

DÉLKA POBYTU UČITELŮ CIZÍCH JAZYKŮ V ZAHRANIČÍ SE V JEDNOTLIVÝCH ZEMÍCH ZNAČNĚ LIŠÍ

Obrázek D10 ukazuje délku pobytu mobilních učitelů cizích jazyků v zahraničí během jejich ITE a kariéry. Tato doba odpovídá všem dobám stráveným v zahraničí dohromady. Přesněji řečeno, obrázek D10 rozlišuje mezi pobyty v zahraničí kratšími než 3 měsíce (krátkodobé pobyty) a pobyty v zahraničí v délce nejméně 3 měsíců (dlouhodobé pobyty).

Jak ukazuje obrázek D10, na úrovni EU je podíl mobilních učitelů cizích jazyků, kteří vykazují krátkodobé a dlouhodobé pobyty v zahraničí, zhruba podobný (48,8 % a 51,2 %).

Nicméně, když jsou zvažovány jednotlivé země, v téměř všech z nich většina mobilních učitelů cizích jazyků strávila celkem méně než 3 měsíce v zahraničí (krátký pobyt) během studia a kariéry. To je patrné zejména v Bulharsku, Lotyšsku, Maltě, Portugalsku, Rumunsku, Slovinsku a na Islandu. Ve Španělsku, Francii a Itálii je však situace opačná: v těchto zemích uvedla více než polovina mobilních učitelů cizích jazyků dlouhé pobyty v zahraničí (67,5 %, 65,5 % a 59,1 %).

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Obrázek 44 Obrázek D10: Procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2) při dlouhých a krátkodobých pobytech v zahraničí, 2018

Vysvětlivky

Tento údaj je založen na odpovědích učitelů na otázky 15 a 58 TALIS 2018: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Souhrnně, jak dlouho jste pobývali v zahraničí pro profesní účely?“ Odpovědi „po dobu tří až dvanácti měsíců“ (varianta 2) a „více než jeden rok“ (možnost 3) byly sloučeny, aby se stala kategorie „dlouhodobý pobyt“.

Učitelé cizích jazyků jsou ti, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15. Mobilními učiteli jsou ti, kteří odpověděli „ano“ alespoň na jednu z možností uvedených v bodě 56 písm. a) až e).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří odpověděli na otázku 58 TALIS v roce 2018.

Další informace o TALIS viz příloha 1 pro údaje a S.E.s. viz oddíl „Statistické databáze a terminologie“.

Definice „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr, BE nl): tato otázka nebyla v zemi řešena.

Malta a Türkiye: vzorek je nedostatečný (méně než 5 různých škol nebo 30 učitelů) pro kategorii „dlouhodobé pobyty v zahraničí“.

KAPITOLA E VÝUKOVÉ PROCESY

ODDÍL I – DOBA VÝUKY A VÝSLEDKY UČENÍ

Tato část, která obsahuje šest ukazatelů, se zabývá především výukovým časem přiděleným na výuku cizích jazyků jako povinných předmětů v rámci povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek⁽⁷⁶⁾. Přesněji řečeno, zkoumá, kolik času jsou školy povinny věnovat výuce cizích jazyků, jak je stanoveno nejvyššími vzdělávacími orgány⁽⁷⁷⁾. Doba výuky mimo tento rámec není hlášena (např. cizí jazyky přijaté jako volitelné předměty nebo vyučované v rámci učebních osnov, o nichž bylo rozhodnuto na úrovni školy).

Otázka doby výuky se posuzuje z různých úhlů, včetně rozdílu mezi dobou strávenou v prvním a druhém cizím jazyce (viz obrázek E2), vztahem mezi výukovým časem věnovaným prvnímu cizímu jazyku a počtem let strávených jeho výukou (viz obrázek E3), relativní hmotností výuky cizích jazyků v rámci učebních osnov (viz obrázek E4) a konečně změnami v čase v počtu hodin věnovaných výuce cizích jazyků (viz obrázek E5). Kromě toho tento oddíl obsahuje informace o očekávané minimální úrovni dosažené úrovně pro první a druhý cizí jazyk ve dvou referenčních bodech: ukončení nižšího sekundárního vzdělávání a ukončení všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (viz obrázek E6).

Všechny ukazatele v tomto oddíle se opírají o údaje shromážděné prostřednictvím sítě Eurydice, které se týkají 39 vzdělávacích systémů ve 37 zemích⁽⁷⁸⁾. Ukazatele doby výuky ukazují údaje o jednotlivých vzdělávacích cestách v Lucembursku⁽⁷⁹⁾ a Lichtenštejnsku⁽⁸⁰⁾, což umožňuje srovnání 42 vzdělávacích systémů/vzdělávacích cest.

DOBA VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ JE PODSTATNĚ VYŠŠÍ V SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NEŽ V PRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.

Na obrázku E1 je uveden minimální počet hodin věnovaných výuce všech cizích jazyků vyučovaných jako povinných předmětů během pomyslného roku (tj. celková výuková zátěž pro danou úroveň vzdělání dělená počtem stupňů této úrovně vzdělání)⁽⁸¹⁾. Tento údaj zahrnuje dva sloupcové grafy, které poskytují údaje pro základní vzdělávání a povinné všeobecné středoškolské vzdělávání na plný úvazek zvlášť.

76 Dotčenými cizími jazyky jsou ty, které jsou povinné pro všechny studenty v dané třídě nebo na úrovni vzdělání. Kromě toho oblast působnosti vylučuje předškolní vzdělávání, i když v některých vzdělávacích systémech jsou některé stupně této úrovně vzdělání povinné pro děti.

77 Údaje shromažďují společně Eurydice a síť OECD pro shromažďování a rozhodování o popisných informacích na úrovni systému o vzdělávacích strukturách, politikách a postupech (NESLI) každé dva roky. Údaje uvedené v této zprávě pocházejí ze sběru údajů za období 2020/2021. Další informace o době výuky ve školách v Evropě naleznete v dvouleté zprávě Eurydice na toto téma (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2021a).

78 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

79 *Enseignement secondaire classique* (klasické středoškolské vzdělání) a *enseignement secondaire général* (obecné středoškolské vzdělání).

80 *Gymnasium* (školní typ s pokročilými požadavky), *Oberschule* (školní typ se základními požadavky) a *Realschule* (školní typ se středními požadavky).

81 Počet stupňů zahrnutých do povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek se v jednotlivých vzdělávacích systémech značně liší. V některých případech končí povinné všeobecné vzdělávání na plný úvazek na konci nižšího sekundárního vzdělávání; v ostatních případech zahrnuje částečně nebo zcela vyšší sekundární vzdělávání (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2020). Aby se odstranily rozdíly vyplývající z rozdílů v počtu stupňů v povinném všeobecném vzdělávání na plný úvazek, většina ukazatelů doby výuky představuje minimální počet vyučovaných hodin za pomyslný rok.

Na úrovni základního vzdělávání se počet hodin za pomyslný rok věnovaný výuce cizích jazyků jako povinných předmětů pohybuje mezi 13 hodinami (v Maďarsku) a 407 hodinami (v Lucembursku). Navzdory této široké škále, počet vyučovaných hodin je mezi 30 a 69 hodin ve většině vzdělávacích systémů (27 vzdělávacích systémů). V povinných třídách všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek se počet vyučovaných hodin za pomyslný rok ve všech zvažovaných vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách pohybuje od 74 hodin (v Norsku) do 373 hodin (v Lucembursku (v Lucembursku (*enseignement secondaire classique*)).

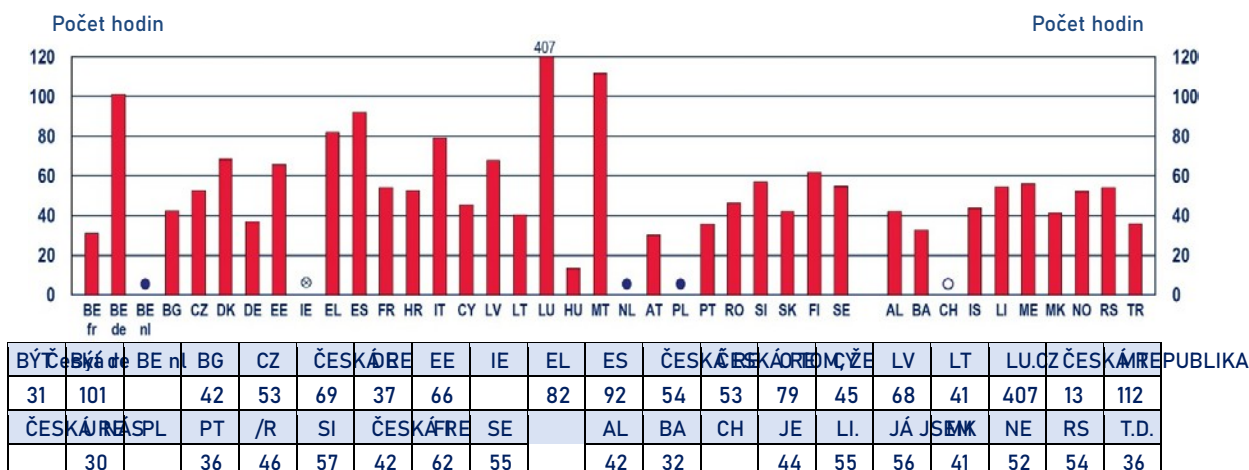
Dva klíčové faktory mohou vysvětlit nižší počet vyučovaných hodin v základním vzdělávání. První se týká věku, kdy se studium cizího jazyka stává povinným. Doba výuky je poměrně nízká ve Francouzském společenství Belgie (31 hodin), Německu (37 hodin), Portugalsku (36 hodin) a Bosně a Hercegovině (32 hodin), kde se studium cizích jazyků stává povinným po druhé třídě základního vzdělání, na rozdíl od většiny ostatních vzdělávacích systémů (viz obrázek B1).

Druhý faktor se týká struktury vzdělávacích systémů. Počet hodin přidělených na výuku cizích jazyků se obvykle zvyšuje, když studenti postupují prostřednictvím školních tříd (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2021a). Je-li tedy délka základního vzdělání poměrně krátká (například 4 roky), jako například v Německu (37 hodin) a Rakousku (30 hodin), děti opouštějí tuto fázi vzdělávání v mladším věku, což znamená, že v této fázi vzdělávání dostávají méně hodin výuky cizího jazyka než děti ve vzdělávacích systémech, kde základní vzdělávání trvá déle.

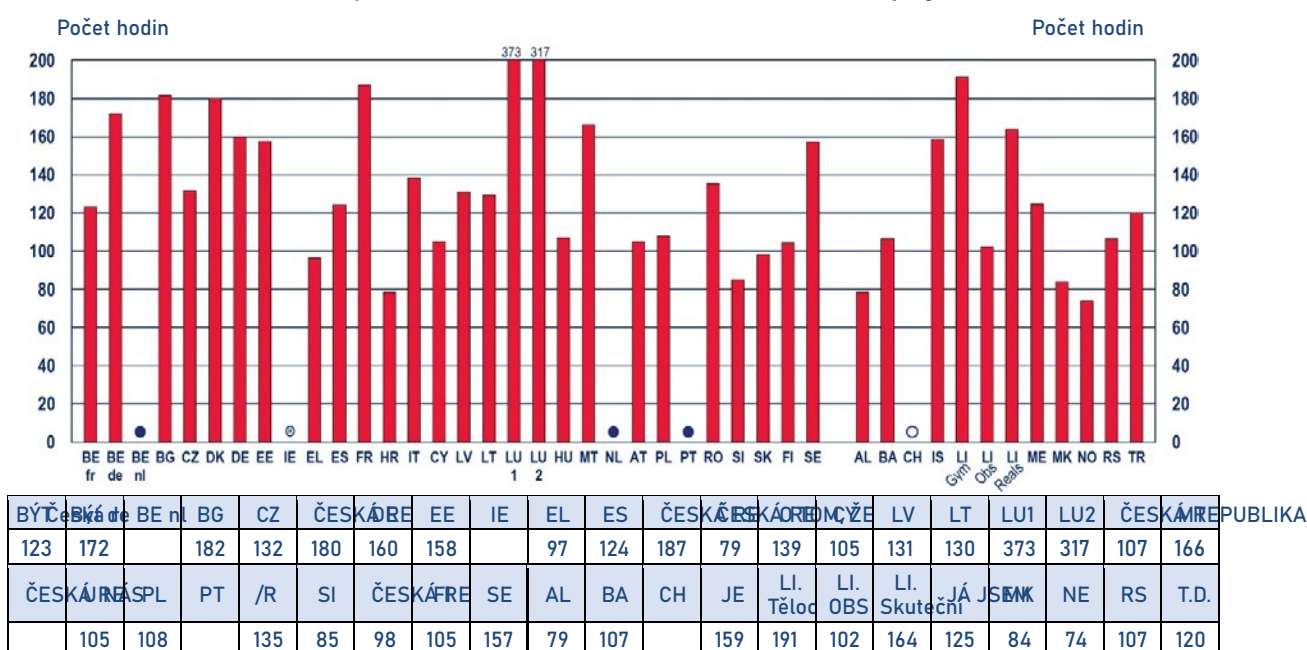
Oba výše uvedené faktory se vztahují i na Maďarsko, ve kterém je na výuku cizích jazyků přidělen obzvláště nízký počet hodin (13 hodin). V Maďarsku existují čtyři stupně základního vzdělávání a studium cizích jazyků se stává povinným v posledním. Nicméně, v závislosti na škole, studenti mohou začít učit cizí jazyk dříve, a proto získat další dobu výuky.

Počet hodin věnovaných výuce cizích jazyků v základním vzdělávání je více než 69 hodin v šesti vzdělávacích systémech (německy mluvící společenství Belgie, Řecka, Španělska, Itálie, Lucemburska a Malty). Vzdělávací systémy německy mluvícího společenství Belgie, Itálie, Lucemburska a Malty mají následující společný rys: CLIL se používá jako výukový přístup v některých platových třídách (nebo téměř ve všech třídách v případě Lucemburska) povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek. Tento specifický výukový přístup, podle něhož se předměty učebních osnov vyučují (alespoň) ve dvou jazycích (viz obrázek B12), může částečně vysvětlit poměrně vysoký počet hodin věnovaných výuce cizích jazyků v těchto vzdělávacích systémech. Počet hodin je nejvyšší v německy mluvícím společenství Belgie (101 hodin), Lucemburku (407 hodin) a na Maltě (112 hodin).

a) Základní vzdělání

B) Povinné všeobecné středoškolské vzdělání na plný úvazek

Horizontální flexibilita

Doba výuky definovaná na úrovni kantonu

Bez povinného cizího jazyka

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 45 Obrázek E1: Počet hodin povinné výuky cizích jazyků během pomyslného roku v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, 2020/2021

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje minimální doporučenou dobu výuky cizích jazyků vyučovaných jako povinných předmětů pro všechny studenty, jak je stanoveno nejvyššími vzdělávacími úřady.

Doba výuky za pomyslný rok v základním vzdělávání (nebo povinném všeobecném sekundárním vzdělávání na plný úvazek) odpovídá celkovému množství vyučovaného času v základním vzdělávání (nebo povinném všeobecném sekundárním vzdělávání na plný úvazek) vyděleným počtem stupňů základního vzdělávání (nebo povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek).

Horizontální flexibilita: nejvyšší vzdělávací úřady určují celkovou dobu výuky pro skupinu (nebo všechny) předměty v rámci určitého stupně. Školy/místní orgány se pak mohou svobodně rozhodnout, kolik času je třeba přidělit jednotlivým předmětům. Pokud se to týká poloviny nebo více než poloviny platových tříd v základním a/nebo na plný úvazek

povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, použije se specifický symbol ●. Pokud se horizontální flexibilita vztahuje na méně než polovinu tříd základního vzdělávání nebo povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek, jsou tyto stupně vyloučeny z výpočtu pomyslných let. To platí pro francouzské společenství Belgie a Portugalska v oblasti základního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): horizontální flexibilita v platových třídách 3 a 4.

Bulharsko: v posledních dvou stupních povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek, které odpovídají prvním 2 letům vyššího sekundárního vzdělávání, ukazuje obrázek údaje o cestě, která poskytuje intenzivní výuku cizích jazyků.

Německo: údaje představují vážené průměrné doby výuky pro výuku cizích jazyků vypočtené sekretariátem Stálé konference ministrů školství a kultury spolkových zemí na základě počtu studentů zapsaných do různých typů škol.

Irsko: výuka cizích jazyků není povinná. Úřední jazyky, angličtinu a irštinu, jsou vyučovány všem studentům.

Španělsko: údaje představují vážené průměry vnitrostátních a regionálních předpisů o učebních osnovách a školních kalendářích (referenční rok 2020/2021). Pro výpočet vážených průměrů byly použity statistiky o počtu studentů v jednotlivých třídách a autonomní oblasti vykázané statistickým úřadem ministerstva školství a odborného vzdělávání (referenční rok 2018/2019).

Itálie: údaje za poslední dva stupně povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek se týkají vši scienceo.

Lucemburk: LU1 odpovídá zapalování *secondaire classique* (klasické středoškolské vzdělání); LU2 odpovídá *enseignement secondaire général* (obecné středoškolské vzdělání).

Maďarsko: v 9. a 10. třídě, v posledních dvou stupních povinné školní docházky, odpovídají údaje Gimnáziumu.

Rakousko: pro poslední stupeň povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek nejsou k dispozici žádné údaje.

Rakousko a Lichtenštejnsko: údaje nezahrnují dobu výuky pro stupeň 1 a 2 pro Rakousko a stupeň 1 pro Lichtenštejnsko, protože cizí jazyky jsou vyučovány prostřednictvím jiných předmětů, a nikoli jako samostatné předměty. Předložené údaje proto podceňují dobu výuky přidělenou cizím jazykům.

Polsko: v prvních třech (ze čtyř) tříd základního vzdělávání existuje horizontální flexibilita.

Portugalsko: v posledních dvou ze šesti stupňů základního vzdělávání existuje horizontální flexibilita. V prvních třech stupních povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek existuje horizontální flexibilita pro první a druhý cizí jazyk jako povinné předměty, zatímco v posledních třech třídách není studium cizích jazyků povinné.

Švédsko: u povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek zahrnují údaje dobu výuky druhého jazyka, která není povinným předmětem pro všechny studenty (viz obrázek B1).

Lichtenštejnsko: Li Gym odpovídá gymnáziumu (typ školy s pokročilými požadavky); Li Obs odpovídá Oberschule (typ školy se základními požadavky) a Li Reals odpovídá Realschule (typ školy s přechodnými požadavky).

Švýcarsko: na vnitrostátní úrovni nejsou definovány žádné standardní učební osnovy ani standardní doba výuky. Osnovy a zamýšlený čas výuky jsou stanoveny 26 kantony na regionální úrovni.

Jak již bylo uvedeno výše, v povinných stupních všeobecného sekundárního vzdělávání na plný úvazek je rozsah vyučovaných hodin za pomyslný rok ve všech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách poměrně široký (od 74 do 373 hodin). V rámci této široké škály lze identifikovat čtyři skupiny vzdělávacích systémů/vzdělávacích drah s relativně srovnatelným počtem vyučovaných hodin.

První skupina zahrnuje 15 vzdělávacích systémů/vzdělávacích cest, kde se 74 hodin (Norsko) a 108 hodin (Polsko) za pomyslný rok věnuje výuce cizích jazyků jako povinných předmětů; druhý obsahuje devět vzdělávacích systémů/vzdělávacích cest, které se přidělují mezi 120 hodinami (Türkiye) a 139 hodinami (Itálie) za pomyslný rok na povinnou výuku cizích jazyků. Do těchto dvou skupin spadá většina vzdělávacích systémů/vzdělávacích cest.

Jedenáct vzdělávacích systémů/vzdělávacích dráh tvoří třetí skupinu, kde doba výuky přidělená cizím jazykům jako povinným předmětům se pohybuje od 157 hodin (ve Švédsku) do 191 hodin (v Lichtenštejnsku (*Gymnasium*)). A konečně, dvě cesty všeobecného vzdělávání v Lucembursku (*enseignement secondaire général* a *enseignement secondaire classique*) poskytují zdaleka nejvyšší počet vyučovaných hodin (317 hodin a 373 hodin za pomyslný rok).

Podrobnější srovnání mezi výukovým časem přiděleným cizím jazykům v základním vzdělávání a dobou výuky věnovanou těmto předmětům v rámci povinných tříd všeobecného středního vzdělávání ukazuje, že počet vyučovaných hodin za pomyslný rok je vyšší v povinných třídách všeobecného sekundárního vzdělávání téměř ve všech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách (Lucembursko je výjimkou). Ve většině z nich je počet alespoň dvojnásobný a je třikrát (nebo více) vyšší ve více než jedné třetině. Všechny vzdělávací systémy s výrazně nižším počtem vyučovaných hodin v základním vzdělávání velmi podstatně zvyšují možnosti studentů učit se cizí jazyky tím, že poskytují mnohem více času výuky v povinných třídách sekundárního vzdělávání. To platí zejména v Maďarsku, kde je počet hodin za pomyslný rok osmkrát vyšší.

PRVNÍ CIZÍ JAZYK OVLÁDÁ NEJVĚTŠÍ PODÍL ČASU VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ VE VŠECH ZEMÍCH

Obrázek E1 uvádí minimální dobu výuky pro všechny cizí jazyky vyučované jako povinné předměty v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání. Obrázek E2 porovnává minimální počet hodin přidělených na výuku prvního a druhého cizího jazyka jako povinných předmětů. Týká se celého povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek. Aby se odstranila odchylka vyplývající z rozdílů v počtu stupňů povinné všeobecné školní docházky na plný úvazek, poskytuje výuku za pomyslný rok, tj. odpovídá celkovému počtu vyučovaných hodin v rámci povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek děleno počtem let v tomto období vzdělávání.

Na rozdíl od jiných učebních osnov, jako je matematika, cizí jazyky nejsou vyučovány jako povinné předměty ve všech stupních povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek (viz obrázek B2). Kromě toho není studium druhého cizího jazyka v některých vzdělávacích systémech povinné (viz obrázek B3). Tyto specifické rysy cizích jazyků jako předmětů učebních osnov je třeba vzít v úvahu při porovnávání doby výuky mezi vzdělávacími systémy.

Doba výuky prvního cizího jazyka jako povinného předmětu se pohybuje od 39 do 114 hodin za pomyslný rok téměř ve všech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách. Ty, ve kterých je doba výuky na dně tohoto rozsahu, tj. ty s šesti nejnižšími hodnotami (od 39 do 54 hodin za pomyslný rok), zahrnují Kypr, Maďarsko, Švédsko, Bosnu a Hercegovinu, Island, Severní Makedonii a Srbsko. Vzdělávací systémy s dobou výuky v nejvyšším rozmezí, tj. se čtyřmi nejvyššími hodnotami (od 105 do 114 hodin za pomyslný rok), jsou německy mluvící společenství Belgie, Bulharska, Španělska a Malty. V Lucembursku je výuková doba věnovaná výuce prvního cizího jazyka značně mimo tento rozsah (199 hodin v zapalování *secondaire général* a 223 inenseignement *secondaire classique*).

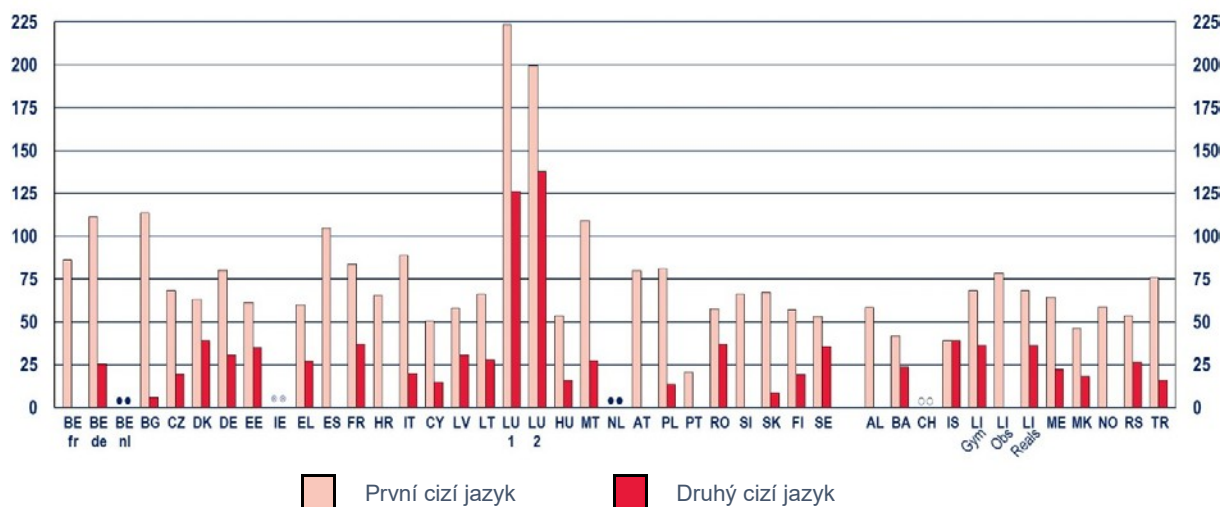
Ve vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách, ve kterých je studium druhého cizího jazyka povinné, je počet hodin za pomyslný rok strávený studiem poměrně omezený v téměř všech vzdělávacích systémech, v rozmezí od 6 do 39 hodin. Vzdělávací systémy s dobou výuky v dolní části rozsahu, tj. s hodnotami nižšími než 10 hodin za pomyslný rok, jsou Bulharsko a Slovensko (6 a 8 hodin). Vzdělávací systémy s výukovými dobami v nejvyšším rozmezí, tj. s hodnotami rovnajícimi se nebo většími než 35 hodin za pomyslný rok, jsou Dánsko, Estonsko, Francie, Rumunsko, Švédsko, Island a Lichtenštejnsko (*Gymnasium* a *Realschule*).

Doba výuky druhého cizího jazyka je opět poměrně pozoruhodně vysoká v Lucembursku (126 hodin v zapalování *secondaire classique* a 138 hodin v zapalování *secondaire general*) a daleko přesahuje všechny ostatní země. V Lucembursku se francouzština a němčina, které se vyučují jako cizí jazyky, používají alternativně jako vyučovací jazyky ve vzdělávání.

Rozdíly ve stupni, ve kterém se učení druhého cizího jazyka stává povinným, často vysvětlují rozdíly v době výuky mezi vzdělávacími systémy/vzdělávacími cestami. V Evropě se studenti obvykle začínají učit druhý cizí jazyk jako povinný předmět v nižším sekundárním vzdělávání; menšina z nich začíná dříve, v základním vzdělávání nebo později, v platové třídě, která přesahuje povinnou školní docházku (viz obrázek B1).

Téměř ve všech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách zvažovaných v tomto oddíle (Island je výjimkou; viz poznámka pro jednotlivé země), počet vyučovaných hodin za pomyslný rok je u prvního povinného cizího jazyka systematicky vyšší než u druhého. Rozdíl se pohybuje od 17 hodin (ve Švédsku) do 108 hodin (v Bulharsku). Ve vzdělávacích systémech, kde je rozdíl největší, tj. nad 81 hodin (německy mluvící společenství Belgie, Bulharska (cesta poskytující intenzivní výuku cizích jazyků), Lucemburk (senseignement *secondaire classique*) a Malta), se první studenti cizího jazyka učí jako vyučovací jazyk v určité fázi vzdělávání (poskytování CIL).

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Horizontální flexibilita

Doba výuky definovaná na úrovni kantonu

Bez povinného cizího jazyka

	(Hodin)	BÝT Čes	BÝT de	BÝT Česka	BG Tr	CZ	ČESKÁ 1	ČESKÁ 2	EE	IE	EL	ES	ČESKÁ 1	ČESKÁ 2	ČESKÁ 3	ČESKÁ 4	ČESKÁ 5	ČESKÁ 6	ČESKÁ 7	ČESKÁ 8	ČESKÁ 9	ČESKÁ 10	ČESKÁ 11	ČESKÁ 12	ČESKÁ 13	ČESKÁ 14	ČESKÁ 15	ČESKÁ 16	ČESKÁ 17	ČESKÁ 18	ČESKÁ 19	ČESKÁ 20	
První cizí jazyk		86	111		114	68	63	80	61		60	105	84	66	89	50	58	66	223	199	54	109											
Druhý cizí jazyk		0	25		6	20	39	31	35		27	0	37	0	20	15	31	28	126	138	16	27											
První cizí jazyk			80	81	20	58	66	67	57	53	58	42		39	68	78	68	64	46	59	54	76											
Druhý cizí jazyk			0	14	0	37	0	8	19	36	0	24		39	36	0	36	22	18	0	27	16											

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 46 Obrázek E2: Počet hodin za pomyslný rok přidělených na výuku prvního a druhého cizího jazyka jako povinných předmětů v povinném všeobecném vzdělávání na plný úvazek, 2020/2021

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje minimální doporučenou dobu výuky pro první a druhý cizí jazyk vyučovaný jako povinné předměty pro všechny studenty, jak je stanoveno nejvyššími vzdělávacími úřady.

Doba výuky za pomyslný rok v povinném všeobecném vzdělávání na plný úvazek odpovídá celkovému množství vyučovaného času za dané období vzdělávání děleno počtem stupňů v povinném všeobecném vzdělávání na plný úvazek.

Horizontální flexibilita: nejvyšší vzdělávací úřady určují celkovou dobu výuky pro skupinu (nebo všechny) předměty v rámci určitého stupně. Školy/místní orgány se pak mohou svobodně rozhodnout, kolik času je třeba přidělit jednotlivým předmětům. Pokud se to týká poloviny nebo více než poloviny platových tříd v rámci povinné všeobecné školní docházky na plný úvazek, použije se specifický symbol •. Pokud se horizontální flexibilita vztahuje na méně než polovinu platových tříd v rámci povinné všeobecné školní docházky na plný úvazek, jsou tyto platové třídy při výpočtu pomyslných let vyloučeny. To platí pro francouzské společenství Belgie, Polska a Portugalska (další informace viz poznámky pro jednotlivé země uvedené níže na obrázku E1).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země pod obrázkem E1.

Francie: nejvyšší vzdělávací orgány definují dobu výuky prvního a druhého cizího jazyka společně v poslední třídě povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek. V tomto případě byla tato doba rozdělena dvěma a výsledek rozdělení přiděleného prvnímu a druhému cizímu jazyku rovným dílem.

Island: nejvyšší vzdělávací orgány definují čas výuky pro první a druhý cizí jazyk společně pro všechny stupně. V tomto případě byla tato doba rozdělena dvěma a výsledek rozdělení přiděleného prvnímu a druhému cizímu jazyku rovným dílem.

ZEMĚ, KDE VÝUKA CIZÍCH JAZYKŮ TRVÁ NEJDÉLE, NEMUSÍ MÍT NUTNĚ NEJVYŠŠÍ DOBU VÝUKY.

Obrázek E3 ukazuje vztah mezi dvěma faktory, které výrazně ovlivňují výuku cizích jazyků ve škole: minimální dobu výuky přidělenou cizím jazykům a délku školních let, které výuka trvá. Přesněji řečeno, obrázek E3 ukazuje vztah mezi výukovým časem pro učení se prvního cizího jazyka jako povinným předmětem a dobou trvání tohoto učení. Vykazují se pouze doby výuky pro stupně, pro které jsou údaje k dispozici ⁽⁸²⁾.

Celkově tento údaj naznačuje, že mezi těmito dvěma faktory existuje pozitivní vztah, i když relativně slabý. Podrobnější analýza však ukazuje, že ačkoli některé země vyučují první cizí jazyk jako povinný předmět pro stejný počet stupňů, výrazně se liší, pokud jde o celkovou dobu výuky, kterou přidělují k jeho výuce. Rozdíl je patrný zejména v případě zemí s desetiletým poskytováním: v Norsku je doba výuky přidělená prvnímu cizímu jazyku 588 hodin, zatímco ve Španělsku toto číslo dosahuje 1 050 hodin.

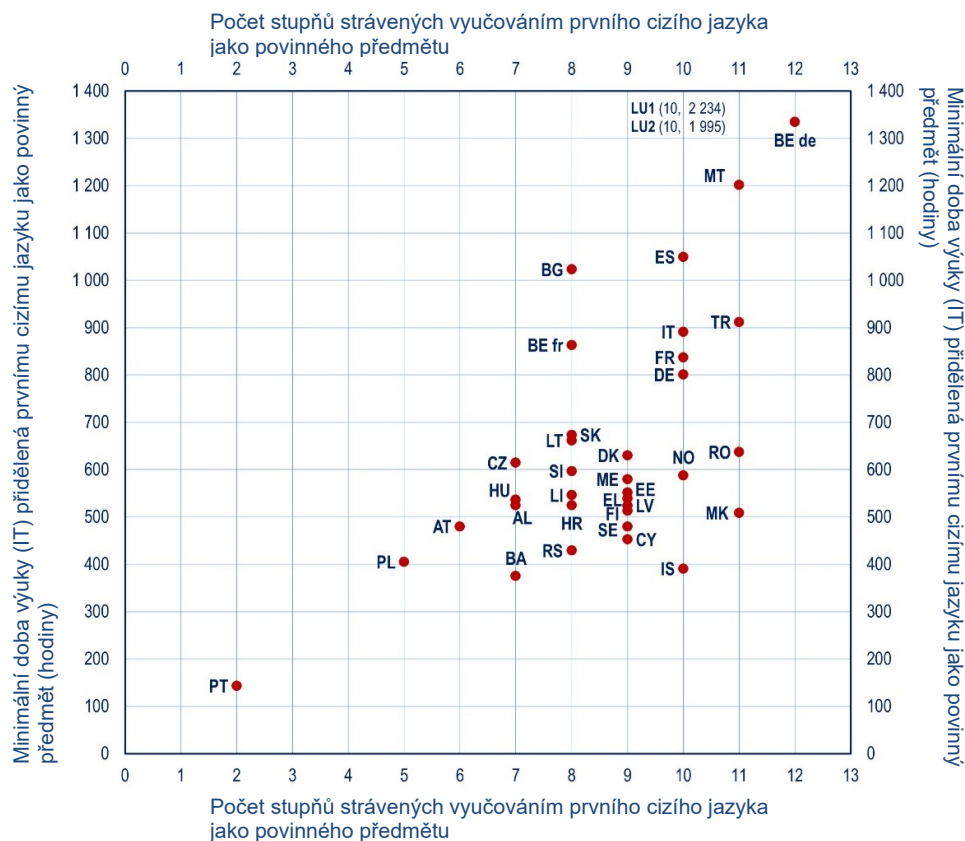
Naopak země, které přidělují podobnou dobu výuky, tak mohou činit v rámci povinné školní docházky v průběhu poměrně jiného počtu let. Například v Maďarsku a Severní Makedonii se doporučuje doba výuky 536 hodin a 509 hodin pro první cizí jazyk jako povinný předmět. Toto ustanovení trvá 7 let v Maďarsku a 11 let v Severní Makedonii.

Obrázek E3 rovněž ukazuje seskupení 11 zemí (Dánsko, Estonsko, Řecko, Chorvatsko, Lotyšsko, Litva, Slovinsko, Slovensko, Finsko, Lichtenštejnsko a Černá Hora) s podobným profilem; věnuje 700 až 500 hodin výuky prvního povinného cizího jazyka v průběhu 8–9 školních let.

V německy mluvícím společenství Belgie, Lucemburska a Malty, kde je prvním vyučovaným cizím jazykem také vyučovací jazyk, je doba výuky přidělená tomuto jazyku nejvyšší v celé Evropě. Oficiální osnovy v těchto třech vzdělávacích systémech předepisují 1 335 hodin v období 12 let v německy mluvícím společenství Belgie, 2 234 a 1 995 hodin (*proenseignement secondaire classique a enseignement secondaire général, r espectively*) více než 10 let v Lucemburku a 1 201 hodin nad 11 let na Maltě.

82 Další informace naleznete ve vysvětlující poznámce. Konkrétní informace o délce výuky prvního cizího jazyka jsou k dispozici na obrázku B2

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Hodiny	Být fr	Být de	BG	CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	DK	EE	EL	ES	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA		
0	1335	1023	614	630	801	551	539	1050	837	525	891	452	524	662	2234	1995	536				
	MT	U	N	S	P	T	/R	SI	ČESKÁ REPUBLIKA	RE	SE	AL	BA	JE	Li. Tělocv.	JÁ	J	SK	NE	RS	T.D.
0	480	405	143	637	597	673	513	480	525	375	391	546	580	509	588	429	912				

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 47 **Obrázek E3:** Vztah mezi dobou výuky prvního cizího jazyka a počtem stupňů, během nichž se tento jazyk vyučuje v rámci povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek, 2020/2021

Vysvětlivky

Údaje představují minimální dobu výuky (v hodinách) doporučenou pro první cizí jazyk jako povinný předmět pro všechny studenty ve vztahu k počtu stupňů strávených výukou tohoto povinného cizího jazyka během povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek.

Počet let strávených výukou prvního cizího jazyka jako povinného předmětu závisí na dvou faktorech: počet stupňů, během nichž se vyučuje první cizí jazyk jako povinný předmět, a délka povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek, která se liší mezi vzdělávacími systémy.

U některých vzdělávacích systémů (Francouzské společenství Belgie, Rakouska, Polska, Portugalska a Lichtenštejnska) se uvedený počet hodin vztahuje k počtu platových tříd, u nichž je možné zobrazit údaje. Například známky (a jejich vyučované hodiny), v nichž se uplatňuje horizontální flexibilita, nebyly vzaty v úvahu. Další vysvětlení jsou uvedena v poznámkách pro jednotlivé země. Další informace o délce výuky prvního cizího jazyka jako povinného předmětu naleznete na obrázku B2.

Horizontální flexibilita: nejvyšší vzdělávací úřady určují celkovou dobu výuky pro skupinu (nebo všechny) předměty v rámci určitého stupně. Školy/místní orgány se pak mohou svobodně rozhodnout, kolik času je třeba přidělit jednotlivým předmětům.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): horizontální flexibilita v platových třídách 3 a 4.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Belgie (BE nl): tento údaj nezahrnuje údaje pro tento vzdělávací systém, neboť horizontální flexibilita se vztahuje na všechny stupně povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek.

Bulharsko: v posledních dvou stupních povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek, které odpovídají prvním dvěma roků všeobecného vyššího sekundárního vzdělání, je na obrázku uveden údaj o cestě k intenzivnímu studiu cizích jazyků.

Německo: údaje představují vážené průměrné doby výuky pro výuku cizích jazyků vypočtené sekretariátem Stálé konference ministrů školství a kultury spolkových zemí na základě počtu studentů zapsaných do různých typů škol.

Irsko: výuka cizích jazyků není povinná. Úřední jazyky, angličtinu a irštinu, jsou vyučovány všem studentům.

Španělsko: údaje představují vážené průměry vnitrostátních a regionálních předpisů o učebních osnovách a školních kalendářích (referenční rok 2020/2021). Pro výpočet vážených průměrů byly použity statistiky o počtu studentů v jednotlivých třídách a autonomní oblasti vykázané statistickým úřadem ministerstva školství a odborného vzdělávání (referenční rok 2018/2019).

Itálie: údaje za poslední dva stupně povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek se týkají vši scienceo.

Francie: nejvyšší vzdělávací orgány definují dobu výuky prvního a druhého cizího jazyka společně v poslední třídě povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek. V tomto případě byla doba rozdělena dvěma a výsledek rozdělení přidělený prvnímu a druhému cizímu jazyku rovným dílem.

Lucemburk: LU1 odpovídá zapalování *secondaire classique* (klasické středoškolské vzdělání); LU2 odpovídá *enseignement secondaire général* (obecné středoškolské vzdělání).

Maďarsko: v 9. a 10. třídě, v posledních dvou stupních povinné školní docházky, odpovídají údaje Gimnázium.

Česká republika: tento údaj nezahrnuje údaje za tuto zemi, neboť nejvyšší vzdělávací orgány neurčují minimální dobu výuky pro každý předmět osnov, ale pro všechny předměty osnov dohromady podle úrovně vzdělání.

Rakousko: pro střední vzdělávání odpovídají údaje *Allgemeinbildende höhere Schule* (akademická střední škola). Studenti se učí první cizí jazyk jako povinný předmět po dobu 9 let, tj. celou dobu povinné školní docházky. Toto číslo ukazuje instruktážní dobu pouze 6 let. Za první dva roky (první cizí jazyk se vyučuje prostřednictvím jiných předmětů, nikoli jako samostatný subjekt) a za poslední rok (chybějící údaje).

Polsko: první cizí jazyk je vyučován jako povinný předmět po celou dobu povinné školní docházky (osm stupňů). Údaje však mohou být poskytovány pouze od stupně 4, neboť dříve platila tato horizontální flexibilita.

Portugalsko: první cizí jazyk je povinný předmět v 7 z 12 let na plný úvazek povinné všeobecné vzdělání (od stupně 3 do platové třídy 9). Údaje by však mohly být poskytnuty pouze pro stupně 3 a 4, stejně jako ostatní horizontální flexibilita.

Island: nejvyšší vzdělávací orgány definují čas výuky pro první a druhý cizí jazyk společně pro všechny stupně. V tomto případě byla doba rozdělena dvěma a výsledek rozdělení přidělený prvnímu a druhému cizímu jazyku rovným dílem.

Lichtenštejnsko: v sekundárním vzdělávání odpovídají data gymnázium (nejvyšší úrovni sekundárního vzdělávání). Studenti se učí první cizí jazyk jako povinný předmět po dobu 9 let, tj. celou dobu povinného všeobecného vzdělávání na plný úvazek. Toto číslo ukazuje dobu výuky pouze po dobu 8 let. Pro první třídu nebylo možné poskytnout žádné údaje (první cizí jazyk se vyučuje prostřednictvím jiných předmětů, nikoli jako samostatný předmět).

Severní Makedonie: věk odchodu pro povinnou školní docházku na plný úvazek se liší, což znamená, že doba, po kterou se studenti učí první cizí jazyk, se také liší (od 11 do 13 let).

Švýcarsko: údaj nezahrnuje údaje z této země, protože na vnitrostátní úrovni nejsou definovány žádné standardní učební osnovy ani standardní doba výuky. Osnovy a zamýšlený čas výuky jsou stanoveny 26 kantony na regionální úrovni.

PODÍL VYUČOVACÍHO ČASU PŘIDĚLENÉHO NA VÝUKU CIZÍCH JAZYKŮ JE VÝRAZNĚ VYŠŠÍ V SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ NEŽ V PRIMÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.

Obrázek E4 zachycuje váhu výuky cizích jazyků v učebních osnovách pro základní a na plný úvazek povinné všeobecné středoškolské vzdělání. Za tímto účelem zkoumá minimální počet vyučovaných hodin věnovaných cizím jazykům povinným pro všechny studenty v poměru k celkovému vyučovacímu času přidělenému na výuku celého povinného učebního plánu.

V téměř všech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách je podíl času přiděleného cizím jazykům jako povinným předmětům ve vztahu k celkové době výuky věnované výuce povinného učebního plánu (mnohem) vyšší v povinných platových třídách všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek než v základním vzdělávání. V 10 vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách je rozdíl roven nebo vyšší než

10 procentních bodů (Francouzské společenství Belgie, Bulharska, Německa, Francie, Litvy, Maďarska, Švédska, Islandu a Lichtenštejnska (*realschule* a *gymnázium*)).

Proti tomuto trendu je *jediným vzdělávacím prostředkem* v Lucembursku, kde je podíl vyučovacího času věnovaného cizím jazykům vyšší v primárním vzdělávání, druhý druh vzdělávání (obecné středoškolské vzdělávání) v Lucembursku. Zvláštní kontext jazykového vzdělávání v Lucembursku, v němž se jako vyučovací jazyky používají první a druhý cizí jazyk, to může vysvětlit (viz obrázky E1 a E2). Kromě toho ve třech vzdělávacích systémech/vzdělávacích cestách (Španělsko, Chorvatsko a Lucembursko (*enseignement secondaireclassique*)) je rozdíl mezi základním a plným povinným všeobecným středoškolským vzděláním omezen na méně než 1 procentní bod.

Konkrétněji v době věnované výuce cizích jazyků jako podílu času stráveného poskytováním celých učebních osnov v základním vzdělávání představuje výuka cizích jazyků jako povinných předmětů 5 % až 10 % celkové doby výuky ve většině vzdělávacích systémů. V několika vzdělávacích systémech, konkrétně ve Francouzském společenství Belgie, Maďarska, Rakouska a Portugalska, je podíl celkové doby výuky věnované výuce cizích jazyků jako povinných předmětů nižší než 5 %. V Rakousku se v prvních dvou letech primárního vzdělávání vyučují cizí jazyky prostřednictvím poskytování CLIL, což zde není hlášeno. V ostatních třech vzdělávacích systémech je studium cizích jazyků povinné relativně pozdě v základním vzdělávání (viz obrázek B1).

Na druhém konci spektra představuje výuka cizích jazyků přibližně 11 % celkové doby výuky v německy mluvícím společenství Belgie, Řecka, Španělska, Chorvatska, Lotyšska a Černé Hory a 14,9 % na Maltě. Lucembursko vyniká, přičemž 44,0 % celkové doby výuky je věnováno cizím jazykům.

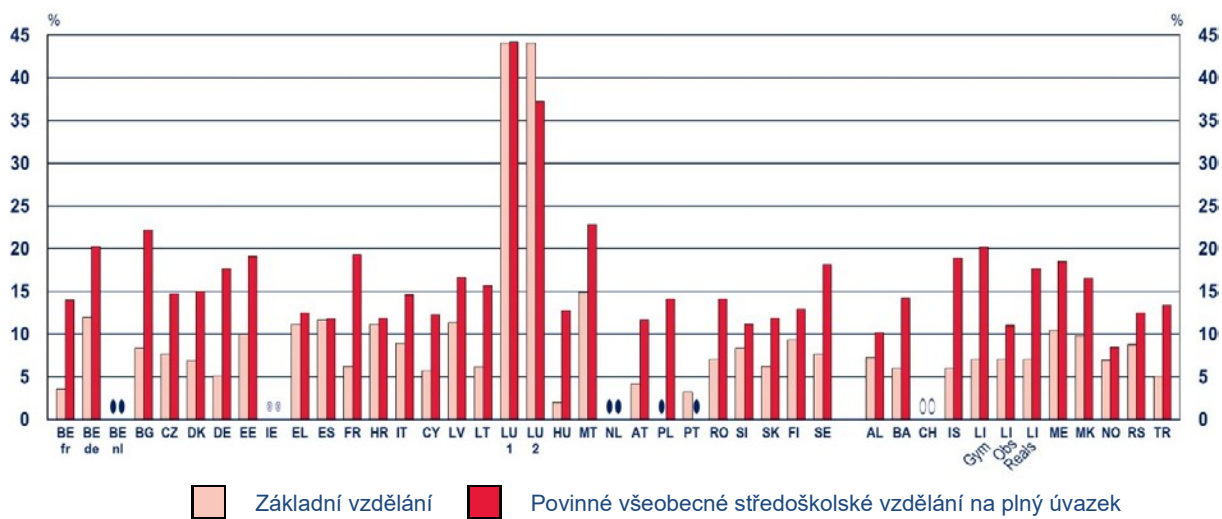
Rozdíly mezi vzdělávacími systémy lze vysvětlit strukturálními faktory, které již byly zdůrazněny (viz obrázky E1 a E2), jako je počet stupňů v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, nebo faktory specificky související s cizími jazyky (tj. počet povinných cizích jazyků a počáteční věk pro jejich studium a jejich váha v učebních osnovách).

Pokud jde o povinné všeobecné středoškolské vzdělávání na plný úvazek, ve většině vzdělávacích systémů se procento vyučovacího času věnovaného cizím jazykům pohybuje od 10 % do 19 %. Existuje tedy větší rozdíl oproti základnímu vzdělání. Procento Albánie je na dně rozmezí (10,2 %), zatímco v Estonsku (19,1 %) a Francii (19,3 %) jsou na vrcholu.

Jen několik vzdělávacích systémů je mimo tuto oblast. Norsko má nejnižší podíl času přiděleného cizím jazykům (8,5 %). V této zemi je povinný pouze jeden cizí jazyk v rámci povinné všeobecné školní docházky na plný úvazek, což může alespoň částečně vysvětlit nízkou hodnotu. Vzdělávací systémy s nejvyšším podílem, tj. 20 % a více, přijímají CLIL jako výukový přístup ve všech školách nebo v některých třídách povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek (německy mluvící společenství Belgie, Bulharska⁸³), Lucemburska a Malty). Výjimkou je Lichtenštejnsko (Gymnasium) (20,1 %), kde CLIL není v těchto třídách uveden. Stejně jako v případě primárního vzdělávání Lucembursko vyniká: 37,2 % (*senseignement secondaire général*) a 44,2% (*senseignement secondaire classique*) je věnováno výuce cizích jazyků.

83 V posledních dvou stupních povinné školní docházky na plný úvazek, které odpovídají prvním 2 letům vyššího sekundárního vzdělávání, se údaje týkají cesty, která poskytuje intenzivní výuku cizích jazyků.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Horizontální flexibilita Doba výuky definovaná na úrovni kantonu Bez povinného cizího jazyka

V %	BÝT Čes	BÝT de	BÝT Česka	BG	CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	EE	IE	EL	ES	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA	ČESKÁ REPUBLIKA				
Primární	3.6	11.9		8.3	7.6	6.9	5.1	9.9		11.1	11.6	6.3	11.1	8.9	5.7	11.3	6.1	44.0	44.0	2.0	14.9																		
Sekundární	14.0	20.2		22.2	14.8	15.0	17.7	19.1		12.5	11.8	19.3	11.9	14.6	12.3	16.7	15.7	44.2	37.2	12.8	22.8																		
Primární		4.2		3.2	7.0	8.3	6.3	9.4	7.7	7.2	6.0		6.0	7.0	7.0	7.0	10.5	9.8	6.9	8.8	5.0																		
Sekundární		11.7	14.1		14.1	11.1	11.9	12.9	18.1	10.2	14.2		18.9	20.1	11.0	17.6	18.5	16.5	8.5	12.5	13.3																		

Zdroj: Eurydice

Obrázek 48 Obrázek E4: Doba výuky přidělená cizím jazykům jako povinný předmět, jako podíl celkové doby výuky v základním a na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, 2020/2021

Vysvětlivky

Data odpovídají době výuky (stanovené nejvyššími vzdělávacími úřady) přidělené všem cizím jazykům jako povinným předmětům vyučovaným všem studentům, děleno celkovým výukovým časem pro všechny předměty povinného učebního plánu vynásobeným 100.

Horizontální flexibilita: nejvyšší vzdělávací úřady určují celkovou dobu výuky pro skupinu (nebo všechny) předměty v rámci určitého stupně. Školy/místní orgány se pak mohou svobodně rozhodnout, kolik času je třeba přidělit jednotlivým předmětům. Pokud se to týká poloviny nebo více než poloviny platových tříd v základním a/nebo na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, použije se specifický symbol ●. Pokud se horizontální flexibilita vztahuje na méně než polovinu tříd základního vzdělávání nebo povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek, jsou tyto stupně vyloučeny z výpočtu pomyslných let. To platí pro francouzské společenství Belgie a Portugalska v oblasti základního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

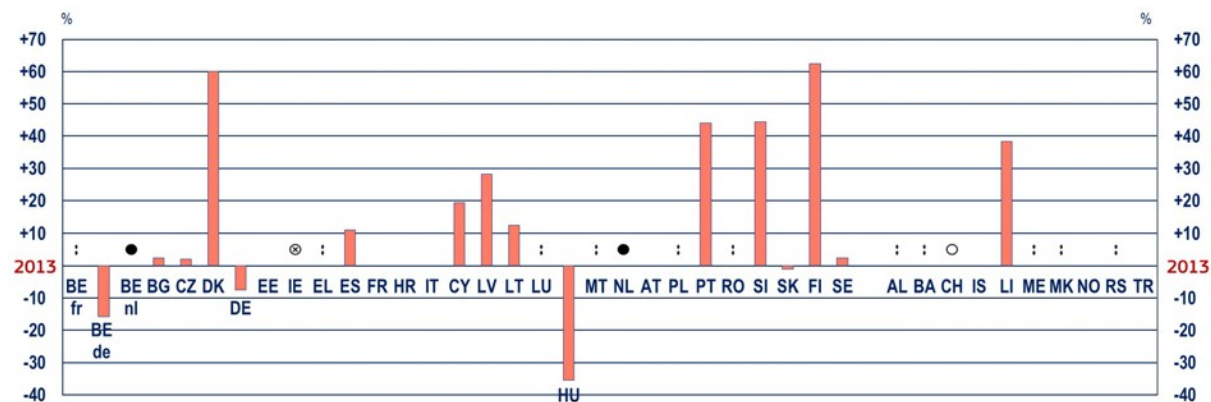
Viz poznámky pro jednotlivé země pod obrázkem E1.

V CELÉ EVROPĚ ZŮSTÁVÁ DOBA VÝUKY CIZÍCH JAZYKŮ RELATIVNĚ STABILNÍ PŘESČASY

Obrázek E5 ukazuje změny (v procentech) doporučené minimální doby výuky za pomyslný rok ⁽⁸⁴⁾ přidělené cizím jazykům vyučovaným jako povinný předmět pro všechny studenty v roce 2020/2021 ve srovnání s obdobím 2013/2014, které byly použity jako výchozí hodnota. Tento údaj se zaměřuje na základní vzdělávání a povinné všeobecné středoškolské vzdělávání na plný úvazek. Srovnání mezi těmito dvěma referenčními roky lze provést pouze u méně než dvou třetin vzdělávacích systémů; vysvětlení pro jednotlivé země týkající se otázek srovnatelnosti jsou uvedena v poznámkách níže.

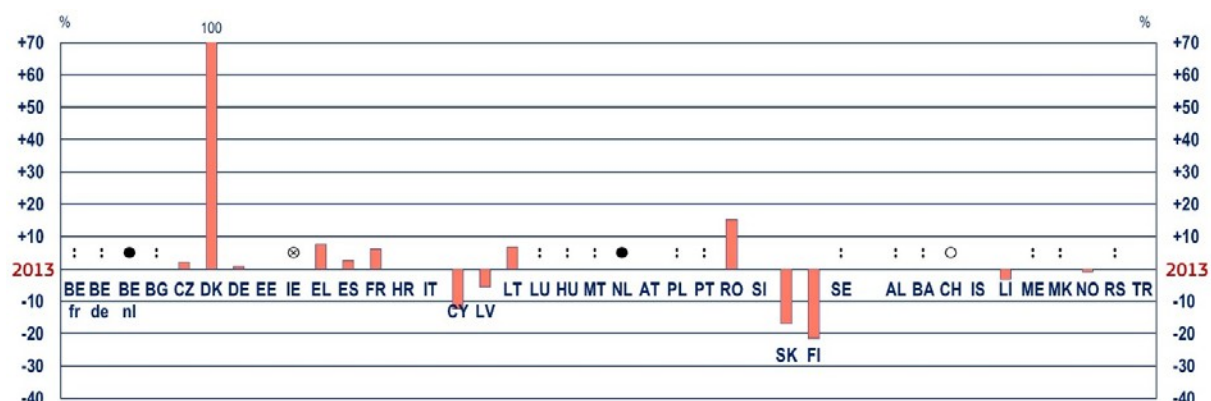
84 Celková výše vyučovaného času za pomyslný rok odpovídá celkovému množství vyučovaného času pro základní vzdělávání/povinné všeobecné středoškolské vzdělání na plný úvazek děleno počtem stupňů základního vzdělávání/povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek.

a) Základní vzdělání

Hodiny	Být fr	BE de	BE nl	BG	CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	DK	EE	IE	EL	ES	ČESKÁ REPUBLIKA	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	MEM	MK	NO	RS	TR		
2020/2021	31	101		42	53	69	37	66		82	92	54	53	79	45	68	41	407	13	112																					
2013/2014	:	120		41	52	43	40	66		:	83	54	53	79	38	53	36	:	21	:																					
		ČESKÁ REPUBLIKA	NL	PL	PT	/R	SI	ČESKÁ REPUBLIKA	IR	SE	LIKA	AL	BA	CH	JE	LI	JÁ	SEM	NE	RS	T.D.																				
2020/2021		30	81	36	46	57	42	62	55		42	32		44	55	56	41	52	54	36																					
2013/2014		30	:	25	:	39	43	38	53		:	:		44	39	:	:	52	:	36																					

B) Povinné všeobecné středoškolské vzdělání na plný úvazek

Hodiny	Být fr	BE de	BE nl	BG	CZ	ČESKÁ REPUBLIKA	DK	EE	IE	EL	ES	ČESKÁ REPUBLIKA	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	MEM	MK	NO	RS	TR			
2020/2021	123	172		182	132	180	160	158		97	124	187	79	139	105	131	130	373	107	166																						
2013/2014	:	:		:	129	90	159	158		90	121	176	79	139	120	139	122	:	:	:																						
		ČESKÁ REPUBLIKA	NL	PL	PT	/R	SI	ČESKÁ REPUBLIKA	IR	SE	LIKA	AL	BA	CH	JE	LI	JÁ	SEM	NE	RS	T.D.																					
2020/2021		105	108		135	85	98	105	157		79	107		159	191	125	84	74	107	120																						
2013/2014		105	:	:	117	85	118	133	:		:	:		159	197	:	:	75	:	120																						

Horizontální flexibilita

Doba výuky definovaná na úrovni kantonu

Bez povinného cizího jazyka

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 49 Obrázek E5: Změny (v procentech) doporučené minimální doby výuky za pomyslný rok přidělené cizím jazykům jako povinným předmětům v období 2013/2014 a 2020/2021

Vysvětlivky

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Tento údaj ukazuje rozdíl, vyjádřený v procentech, mezi dobou výuky věnovanou cizím jazykům jako povinným předmětům v roce 2020/2021 a dobou výuky cizích jazyků jako povinných předmětů v letech 2013/2014, která byla použita jako výchozí hodnota.

V tabulkách údajů uvedených v číslech je uveden počet hodin věnovaných výuce cizích jazyků jako povinných předmětů za pomyslný rok v letech 2020/2021 a 2013/2014. Doba výuky za pomyslný rok v základním vzdělávání/povinné všeobecné středoškolské vzdělání na plný úvazek odpovídá celkovému množství vyučovaného času v daném období vzdělávání děleno počtem let základního vzdělávání/povinného povinného všeobecného středoškolského vzdělání na plný úvazek.

Nelze provést srovnání mezi všemi vzdělávacími systémy z důvodu chybějících údajů v letech 2013/2014 nebo z důvodu rozdílů v metodice používané ke shromažďování údajů mezi těmito dvěma referenčními roky. V obou případech je v tabulkách a obrázku uveden symbol „:“ pro období 2013/2014 a podrobné informace jsou uvedeny v poznámkách pro jednotlivé země ⁽⁸⁵⁾.

Horizontální flexibilita: nejvyšší vzdělávací úřady určují celkovou dobu výuky pro skupinu (nebo všechny) předměty v rámci určitého stupně. Školy/místní orgány se pak mohou svobodně rozhodnout, kolik času je třeba přidělit jednotlivým předmětům. Pokud se to týká poloviny nebo více než poloviny platových tříd v základním a/nebo na plný úvazek povinném všeobecném sekundárním vzdělávání, použije se specifický symbol ●. Pokud se horizontální flexibilita vztahuje na méně než polovinu tříd základního vzdělávání nebo povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek, jsou tyto stupně vyloučeny z výpočtu pomyslných let. To platí pro francouzské společenství Belgie a Portugalska v oblasti základního vzdělávání v letech 2020/2021.

Poznámky pro jednotlivé země

Níže uvedené poznámky týkající se jednotlivých zemí se většinou týkají otázek srovnatelnosti mezi dvěma referenčními roky. Další poznámky pro jednotlivé země k obecnějším otázkám jsou k dispozici níže na obrázku E1.

Belgie (BE fr): existuje rozdíl v metodice (různé kódování).

Belgie (BE de) a Švédsko: existuje rozdíl v metodice (různé kódování pro podávání zpráv o povinném všeobecném středoškolském vzdělávání na plný úvazek).

Belgie (BE nl) a Nizozemsko: platí horizontální flexibilita.

Bulharsko: existuje rozdíl v metodice (různé kódování pro subjekty podávající zprávy v rámci povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek).

Řecko: od roku 2016/2017 existuje pouze jeden typ celodenní základní školy. Bylo odstraněno rozlišení mezi školami provádějícími pravidelné učební osnovy a školami provádějícími jednotné revidované učební osnovy. Změnil se také denní rozvrh a počet hodin výuky. Srovnání proto není možné na úrovni základního vzdělávání.

Lucemburk: existuje rozdíl v metodice (různé kódování národních jazyků).

Malta: existuje rozdíl v metodice (různé přístupy používané k vykazování zimních a letních jízdních řádů).

Maďarsko: existuje rozdíl v metodice (různý rozsah).

Polsko: existuje rozdíl v metodice (podstatné změny ve struktuře vzdělávání). Horizontální flexibilita se uplatňuje (v několika platových třídách) v letech 2013/2014 a 2020/2021.

Portugalsko: v letech 2020/2021 byla v rámci povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek v prvních třech stupních horizontální flexibilita a v posledních třech třídách nebyly vyučovány žádné cizí jazyky jako povinné předměty. Proto nelze provést srovnání s údaji za období 2013/2014.

Rumunsko: existuje rozdíl v metodice (změna vykazování období školní docházky v základním vzdělávání).

Albánie, Bosna a Hercegovina, Černá Hora, Severní Makedonie a Srbsko: za rok 2013/2014 nejsou k dispozici žádné údaje.

Lichtenštejnsko: údaje odpovídají gymnáziu v rámci povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek.

V základním vzdělávání nedochází k žádné nebo téměř žádné změně v přibližně polovině vzdělávacích systémů, u nichž je srovnání proveditelné. Velmi malé rozdíly mohou jednoduše vyplývat z výkyvů v počtu

85 Úplné údaje o době výuky ve školách za období 2013/2014 naleznete ve zprávě Eurydice na toto téma za rok 2015 (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2015).

dnů výuky, například v závislosti na tom, kdy prázdniny klesaly v průběhu roku a konkrétní uspořádání školního roku.

Mezi zeměmi s rozdíly mezi oběma referenčními roky se ve většině z nich zvýšila doba výuky cizích jazyků. Nárůst se pohyboval v rozmezí od 10 % do 20 % ve Španělsku, na Kypru a v Litvě; v Lotyšsku, Portugalsku, Slovinsku a Lichtenštejnsku se nárůst pohyboval od přibližně 30 % do 45 %; v roce 2020/2021 se v Dánsku a Finsku zvýšila doba výuky cizích jazyků ve srovnání s obdobím 2013/2014 o více než 50 %.

Doba výuky se snížila pouze ve třech vzdělávacích systémech (německy mluvící společenství Belgie, Německa a Maďarska). V Maďarsku prošly národní učební osnovy podstatnými změnami, což vedlo zejména k tomu, že bylo více času výuky přiděleno pružným předmětům vybraným jednotlivými školami, které jsou z oblasti působnosti této analýzy vyloučeny. Německy mluvící společenství Belgie však zůstává mezi těmi, které poskytují nejvíce času na výuku cizích jazyků v primárním vzdělávání (viz obrázek E1).

V případě povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek, podobně jako v případě základního vzdělávání, je počet zemí se znatelnou změnou (tj. rovnající se nebo větší než 3 %) poměrně podobný počtu zemí, které se nezměnily nebo se téměř nezměnily. Pokud však existují výrazné rozdíly, jsou obecně menší než v primárním vzdělávání. Počet zemí, které zvyšují nebo snižují dobu výuky cizích jazyků v rámci povinného všeobecného středoškolského vzdělávání na plný úvazek, jsou zhruba podobné.

Na Kypru, na Slovensku a ve Finsku se zkrácení doby výuky věnované cizím jazykům jako povinným předmětům pohybuje od přibližně 10 % do 20 %. Doba výuky přidělená na výuku cizích jazyků se výrazně zvýšila v pěti zemích (Dánsko, Řecko, Francie, Litva a Rumunsko). V Dánsku došlo k výraznému nárůstu (100 %). V této zemi se stal povinným, aby se všichni studenti učili druhý cizí jazyk, zatímco před tím, než se učil druhý jazyk, byl učební plán označen za nepovinné (viz obrázek B3).

Jen málo zemí vykazuje stejný trend na obou úrovních vzdělávání. K nejzávažnější změně došlo v Dánsku, kde se zvýšila doba výuky. Naopak na Kypru, v Lotyšsku a zejména ve Finsku se počet vyučovaných hodin věnovaných výuce cizích jazyků zvýšil v základním vzdělávání a zároveň se snížil v povinných třídách všeobecného sekundárního vzdělávání.

NA KONCI STŘEDNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ SE OČEKÁVÁ, ŽE STUDENTI DOSÁHNOU ÚROVNĚ B2 V PRVNÍM CIZÍM JAZYCE A ÚROVNĚ B1 VE DRUHÉM

CEFR je rámec pro výuku, výuku a hodnocení jazyků, který vypracovala Rada Evropy. CEFR popisuje znalost cizího jazyka na šestibodové stupnici: A1 a A2 (základní uživatelé), B1 a B2 (nezávislí uživatelé) a C1 a C2 (zkušení uživatelé). Podrobné popisy komunikačních kompetencí (čtení, psaní, poslech a mluvení) jsou doprovázeny podrobnou analýzou komunikačních kontextů, témat, úkolů a účelů. Tento rámec umožňuje porovnat testy a zkoušky napříč jazyky a hranicemi jednotlivých států. Poskytuje rovněž základ pro uznávání jazykových kompetencí a kvalifikací, čímž usnadňuje vzdělávací a profesní mobilitu (Rada Evropy, 2020). Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků doporučuje, aby bylo využívání CEFR posíleno „zejména s cílem podnitit vývoj jazykových osnov, testování a hodnocení“⁽⁸⁶⁾.

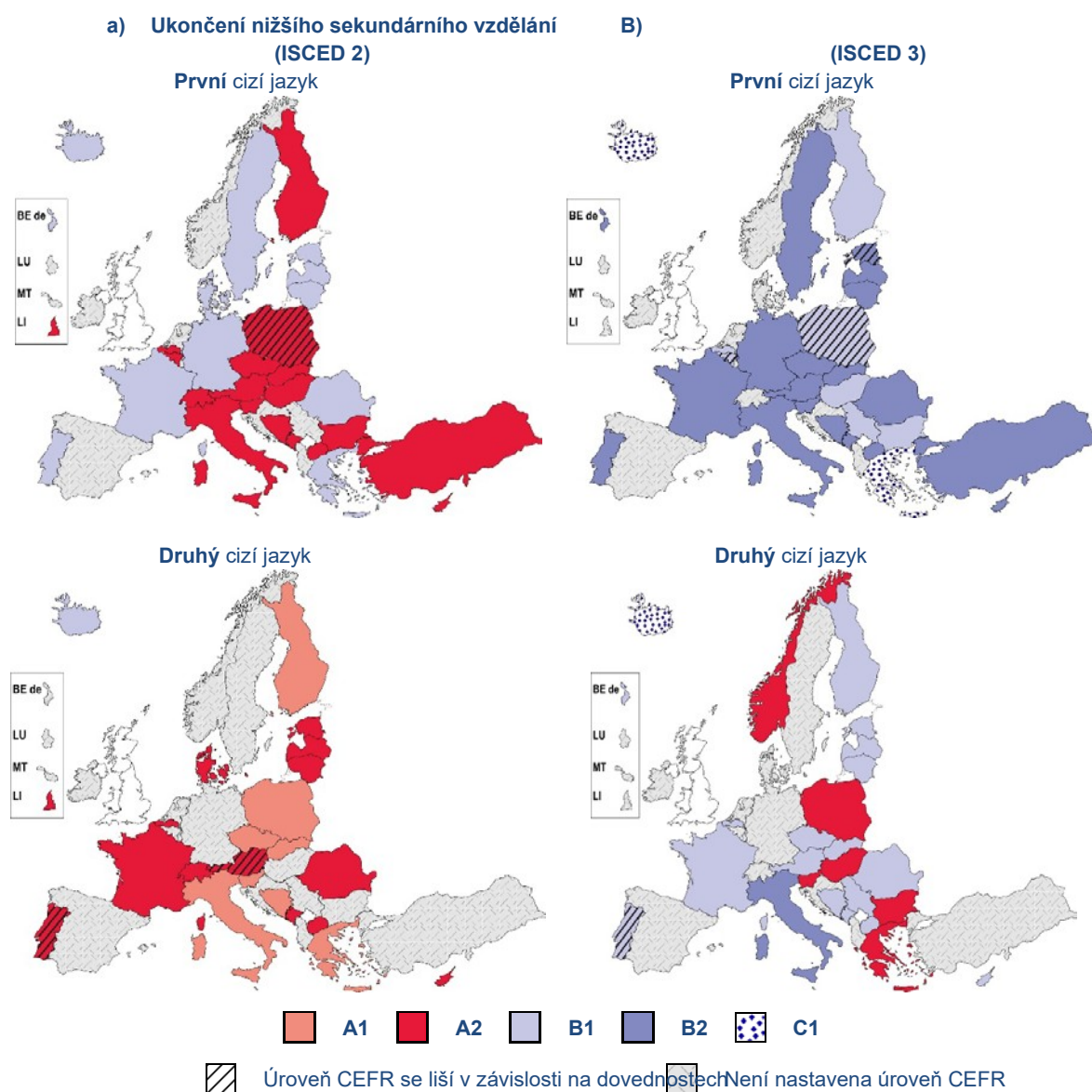
Obrázek E6 ukazuje očekávané minimální úrovně dosažené úrovně pro první a druhý cizí jazyk jako povinné předměty (pro všechny studenty) ve dvou referenčních bodech: ukončení nižšího sekundárního vzdělávání a ukončení všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání. V současné době asi dvě třetiny evropských vzdělávacích systémů, kde je studium cizích jazyků povinné, používají CEFR ke stanovení minimální úrovně dosažené úrovně znalostí cizích jazyků v těchto dvou referenčních bodech. To se běžně týká jak prvního povinného cizího jazyka, tak druhého povinného cizího jazyka.

Při porovnávání úrovní dosažení prvního a druhého cizího jazyka na stejném referenčním bodě se obecně očekává, že dosažení studenta bude u prvního cizího jazyka vyšší než u druhého. Na konci nižšího sekundárního vzdělávání se minimální úroveň obecně pohybuje mezi A2 a B1 pro první jazyk a mezi A1 a A2 u druhého v téměř všech vzdělávacích systémech. Na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání většina evropských zemí definuje B2 jako minimální úroveň dosaženého vzdělání pro první cizí jazyk a B1 jako minimální úroveň dosažení druhého cizího jazyka. U druhého jazyka (na konci všeobecného vyššího

86 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 18.

sekundárního vzdělávání) se úroveň dosaženého jazyka v celé Evropě šířeji pohybuje: od A2 v Bulharsku, Řecku, Maďarsku, Polsku, Slovinsku a Norsku po C1 Island. Pouze dvě země stanoví minimální úroveň dosaženého vzdělání na úrovni pokročilých nebo zkušených jazykových uživatelů (C1 nebo C2): Řecko pro první cizí jazyk (C1) a Island, a to jak pro první cizí jazyk, tak pro druhý cizí jazyk (C1).

V některých vzdělávacích systémech jsou očekávané výsledky pro první a druhý jazyk ve stejném referenčním bodě totožné. Je tomu tak v osmi vzdělávacích systémech (Vlámské společenství Belgie, Kypru, Rakouska, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska, Černé Hory a Severní Makedonie) na konci nižšího sekundárního vzdělávání. Podobný trend lze pozorovat v šesti vzdělávacích systémech (Vlámské společenství Belgie, Itálie, Rumunska, Finska, Islandu a Srbska) na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 50 Obrázek E6: Očekávaná minimální úroveň dosaženého vzdělání pro první a druhý cizí jazyk na konci nižšího a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 2–3), 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje očekávanou minimální úroveň dosaženého vzdělání v prvním a druhém cizím jazyce jako povinných předmětů. Přesněji řečeno, pokrývá minimální úroveň dosaženého vzdělání stanovenou jako výsledek učení nejvyššími vzdělávacími orgány. CEFR se používá k vyjádření dosažené úrovně. Pokrývá pouze šest hlavních úrovní (tj. A1, A2, B1, B2, C1 a C2); podúrovně se neberou v úvahu.

Pokud se úroveň CEFR liší v závislosti na čtyřech hlavních dovednostech (čtení, poslech, psaní a mluvení), je na obrázku uvedena úroveň dosažení stanovená pro většinu ze čtyř dovedností; pokud se úroveň dosažení pro dvě hlavní dovednosti (např. čtení a poslech) liší od jedné nastavené pro dvě zbývající hlavní dovednosti (např. psaní a mluvení), je na obrázku uvedena minimální úroveň dosažení. Ve všech těchto případech jsou doplňkové informace uvedeny v poznámkách pro jednotlivé země.

Žádná úroveň CEFR není stanovena: tato kategorie zahrnuje tři různé situace: (1) Vzdělávání cizích jazyků (první a/nebo druhý cizí jazyk) není povinné v nižším a/nebo obecném vyšším sekundárním vzdělávání; (2) CEFR se nepoužívá k

definování úrovně dosažení; a 3) v učebních osnovách není stanovena žádná minimální úroveň dosaženého vzdělání. Informace o jednotlivých zemích jsou uvedeny v textu.

Definice „Společného evropského referenčního rámce pro jazyky (CEFR)“, „cizího jazyka“ a „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr): na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání se u prvního cizího jazyka úrovně CEFR liší podle čtyř hlavních dovedností: B1 pro poslech, psaní a mluvení; B2 pro čtenářské dovednosti.

Estonsko: na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání se u prvního cizího jazyka úrovně CEFR liší podle čtyř hlavních dovedností: B2 pro čtení, poslech a mluvení; B1 pro psaní.

Francie: na konci nižšího sekundárního vzdělání je u druhého cizího jazyka A2 očekávanou úrovní dosažení alespoň dvou jazykových znalostí.

Rakousko: na konci nižšího sekundárního vzdělávání jsou pro druhý cizí jazyk stanoveny různé úrovně pro dva typy mluvení: A2 je nastaven pro mluvení produkce, zatímco A1 je vyžadován pro mluvení interakce. Na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání se úroveň CEFR liší v závislosti na tom, kolik let se studenti naučili svůj druhý povinný cizí jazyk (4 nebo 6 let) a/nebo hlavní dotčené dovednosti (po 6 letech B2 pro čtení a B1 pro poslech, mluvení a psaní; a po čtyřech letech B1).

Portugalsko: na konci nižšího sekundárního vzdělání se očekává, že studenti druhého cizího jazyka dosáhnou A2 ve francouzštině a němčině; ve španělštině závisí úroveň na dovednostech (B1 pro čtení a poslech; A2 pro mluvení a psaní).

Polsko: úrovně CEFR se liší podle čtyř hlavních dovedností pro první cizí jazyk: A2 pro mluvení a psaní a B1 pro čtení a poslech na konci nižšího sekundárního vzdělání; a B1 pro mluvení a psaní a B2 pro čtení a poslech na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Ze srovnání minimálních úrovní dosaženého vzdělání stanovených pro studenty cizích jazyků na konci nižšího sekundárního vzdělávání a všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání vyplývá, že existuje společná tendence k tomu, aby úroveň dosaženého vzdělání byla na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání vyšší než na konci nižšího sekundárního vzdělávání. Existuje obecné očekávání, že studenti budou dělat další pokrok s dalším studiem. To platí jak pro první cizí jazyk, tak pro druhý cizí jazyk.

Většina zemí stanoví stejné minimální standardy pro čtyři hlavní komunikační dovednosti (poslouchání, mluvení, čtení a psaní). Ve francouzském společenství Belgie, Estonska, Rakouska, Polska a Portugalska jsou však pro specifické dovednosti přirazeny různé minimální úrovně dosaženého vzdělání (viz poznámky pro jednotlivé země). Z této rozmanitosti nevyplývá žádný jasný trend. Například na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání stanoví francouzské společenství Belgie úroveň dosažené na úrovni B1 pro poslech, psaní a mluvení a B2 pro čtení prvního cizího jazyka, zatímco v Estonsku je stanovena na B2 pro čtení, poslech a mluvení a B1 pro psaní.

Rozdíly v minimální úrovni dosažené úrovně mohou také záviset na studovaných jazycích. Tak je tomu v Portugalsku a Finsku. V Portugalsku mohou studenti studovat francouzštinu, němčinu nebo španělštinu jako druhý jazyk. Na konci nižšího sekundárního vzdělání se očekává, že studenti dosáhnou A2 ve francouzštině a němčině, zatímco ve španělštině se očekává, že studenti dosáhnou, závisí na dovednostech (B1 pro čtení a poslech a A2 pro mluvení a psaní). Ve Finsku je minimální úroveň dosaženého vzdělání pro angličtinu vyučovanou jako první cizí jazyk vyšší než u jiných jazyků (tj. B1 na konci nižšího sekundárního vzdělání a B2 na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání).

Tři hlavní důvody mohou vysvětlit, proč není v některých vzdělávacích systémech stanovena žádná úroveň dosaženého CEFR.

Za prvé, studium cizích jazyků (pro první a/nebo druhý cizí jazyk) nemusí být povinné v nižším a/nebo obecném vyšším sekundárním vzdělávání. Tak je tomu v Irsku, kde žádné cizí jazyky nejsou povinnými předměty. Vztahuje se rovněž na francouzské společenství Belgie, Německa, Španělska, Chorvatska, Švédska a Albánie, kde v žádném okamžiku středoškolského vzdělání není druhý cizí jazyk povinný pro všechny studenty. V Bulharsku, Maďarsku a Norsku je druhý cizí jazyk povinný pro všechny pouze ve

všeobecném vyšším sekundárním vzdělávání, zatímco v Dánsku je povinný pouze v nižším sekundárním vzdělávání. Na Maltě nejsou v posledních dvou letech všeobecného vyššího sekundárního vzdělání povinné předměty cizích jazyků.

Za druhé, CEFR nesmí být použit k definování úrovně dosaženého výsledku. To platí pro Španělsko a Chorvatsko, kde je povinný pouze jeden cizí jazyk, a pro Lucembursko, Maltu a Nizozemsko, kde jsou povinné dva cizí jazyky. V Norsku a v Türkiye závisí použití CEFR k definování úrovně dosaženého vzdělání na dotčeném cizím jazyce (druhý pro Norsko a první pro Türkiye). Podobný smíšený přístup lze nalézt v Dánsku, Švýcarsku, Lichtenštejnsku a Srbsku, kde využití CEFR závisí na úrovni vzdělání (používá se na konci nižšího sekundárního vzdělávání v prvních třech zemích a na konci všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání v posledním).

V Albánii není u prvního povinného cizího jazyka v učebních osnovách stanovena žádná minimální úroveň dosaženého vzdělání (neexistuje druhý povinný cizí jazyk).

ODDÍL II – OPATŘENÍ NA PODPORU TESTOVÁNÍ A JAZYKOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Doba výuky přidělená cizím jazykům, téma, které je diskutováno v oddíle I této kapitoly, je čas věnovaný poskytování formálních vzdělávacích příležitostí pro studenty ve školním kontextu. Dalším důležitým rozměrem procesu učení a výuky jsou testování a přijetí podpůrných opatření pro výuku jazyků, na něž se tato druhá část zaměřuje.

Testování může mít mnoho forem, které jsou do značné míry formovány jejich účely: může být diagnostická, formativní nebo sumativní⁽⁸⁷⁾. Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků podporuje „použití kombinace“ těchto tří forem hodnocení⁽⁸⁸⁾.

Tento oddíl se zabývá souhrnnými testy cizích jazyků, které vedou k osvědčení na konci všeobecného středoškolského vzdělávání (viz obrázek E7). Diskuse se zaměřuje na rozmanitost cizích jazyků, pro které jsou tyto testy k dispozici. To úzce souvisí s obrázky B7 a B8 v kapitole B a oddíle II kapitoly C. Tento oddíl se rovněž týká diagnostického hodnocení jazyků na konci předškolního vzdělávání nebo na začátku základního vzdělávání. Zaměřuje se na hodnocení jazyka školní docházky, který může být pro některé studenty cizím jazykem (např. nově příchozí migrující studenti) (viz obrázek E8).

Opatření na podporu jazykového vzdělávání, o nichž se hovoří v tomto oddíle (viz obrázek E9), jsou omezena na opatření zaměřená na nově příchozí studenty migrantů v základním a nižším sekundárním vzdělávání, což ve většině zemí odpovídá povinnému vzdělávání. Doporučení Rady z roku 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků uznává specifické potřeby této specifické skupiny studentů, zejména pokud jde o jazyk školní docházky⁽⁸⁹⁾.

Všechny ukazatele v tomto oddíle se opírají o údaje shromážděné prostřednictvím sítě Eurydice, které se týkají 39 vzdělávacích systémů ve 37 zemích⁽⁹⁰⁾.

VE VĚTŠINĚ ZEMÍ EXISTUJÍ NÁRODNÍ TESTY PRO 6 AŽ 12 CIZÍCH JAZYKŮ.

Obrázek E7 zobrazuje cizí jazyky, které jsou testovány prostřednictvím národních testů, které vedou k osvědčení na konci všeobecného středoškolského vzdělání. Vnitrostátní testy jsou standardizované testy/zkoušky stanovené nejvyššími vzdělávacími orgány a prováděné na jejich odpovědnost. Jak ukazuje obrázek, většina zemí používá národní testy. Testované cizí jazyky mohou být seskupeny do tří hlavních kategorií.

První kategorie zahrnuje angličtinu, francouzštinu a němčinu, které jsou testovány národními testy (pokud existují) v drtivé většině vzdělávacích systémů, těsně následované rusky, španělsky a italsky, které jsou také testovány ve většině z nich. Druhá kategorie zahrnuje čínštinu, latinu, klasickou řečtinu (91), japonskou, portugalskou, arabskou, moderní řečtinu, maďarštinu, polštinu a turečtinu. Tyto jazyky jsou testovány prostřednictvím národních testů v 5 až 10 vzdělávacích systémech. Poslední kategorie obsahuje jazyky,

87 Diagnostická hodnocení jsou předběžná hodnocení, která poskytují instruktorům informace o předchozích znalostech, porozumění a mylných představách studentů před zavedením nového konceptu nebo činnosti. Diagnostické hodnocení může být také použito ke stanovení výchozí hodnoty pro to, kolik akademického růstu došlo v době, kdy je lekce dokončena. „Sumativní hodnocení jsou hodnocení studentů..., která se často (ale ne vždy) vyskytují na konci kurzu, modulu nebo jednotky k měření, jak dobře studenti splnili cíle výuky.“ „Formativní hodnocení neodkazuje na typ hodnocení studentů, ale na načasování tohoto hodnocení“ (McComas, 2014). Dějí se během instruktáže. Poskytují studentům a učitelům zpětnou vazbu o procesu výuky/učení s cílem zlepšit jej a pomoci studentům zlepšit jejich akademický výkon.

88 Doporučení Rady ze dne 22. května 2019 o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, Úř. věst. C 189, 5.6.2019, s. 21.

89 Tamtéž.

90 Podrobnosti o rozsahu této zprávy pro jednotlivé země viz úvod ke zprávě.

kteří jsou testováni v méně než pěti vzdělávacích systémech. To je například případ moderní hebrejštiny (čtyři vzdělávací systémy), perštiny, finštiny, litevštiny, holandštiny a švédštiny (tři vzdělávací systémy).

		BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR						
Čeština	ENC				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Francouzština	FR	•	•	•	•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Němčina	DEL				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Ruština	Rus				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Španělština	ES				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Italština	ITA				•	•	•	•	•				•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																	
Čínština	Zho						•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																		
Latinský	Lat						•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																		
Řecká (klasická)	GRC						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Japonská	JPN						•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																		
Portugalština	por						•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Arabština	ara						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Řecká (moderní)	GRE				•		•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Maďarština	Hun						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Polština	pol						•	•					•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Turečtina	tur						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Hebrejštin (moderní)	Heb						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Peršan	FAS						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Finština	pli												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Litevština	svi						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Holandština	NLI						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Švédština	SWI						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Čeština	CES						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Dánština	Dan						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Estonština	est												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Chorvatština	HRV												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Lotyšština	LAV						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Rumunština	RON						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Slovenština	SLK						•						•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Slovinština	SLV												•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Ostatní													•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•																			
Žádné vnitrostátní testy testující cizí jazyky vedoucí k certifikátu Eurydice.		•	•	•								•	•																																	

Obrázek 51 Obrázek E7: Cizí jazyky testované prostřednictvím národních testů v oblasti všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání (ISCED 3), 2021/2022

Vysvětlivky

Rozsah tohoto čísla se týká pouze vnitrostátních testů, které vedou k osvědčení na konci všeobecného středoškolského vzdělání. Uvedené cizí jazyky se nemusí týkat celé školní populace na této úrovni vzdělávání, protože cizí jazyky testované prostřednictvím národních testů se mohou lišit v závislosti na způsobech vzdělávání.

Cizí jazyky jsou uvedeny v sestupném pořadí podle počtu vzdělávacích systémů, které je testují prostřednictvím národních testů. Pokud je počet uvedených jazyků stejný, jsou jazyky seřazeny podle jejich ISO kódu (ISO 639-3) (viz <https://iso639-3.sil.org/>, poslední přístup: Července 2022).

Úřední jazyky EU jsou zobrazeny při testování alespoň ve dvou vzdělávacích systémech; všechny ostatní jazyky jsou zobrazeny, když jsou testovány alespoň ve třech vzdělávacích systémech. Všechny jazyky, které se nezobrazují, jsou na obrázku označeny jako „jiné“ a specifikovány v poznámkách pro jednotlivé země.

Definice „cizího jazyka“, „International Standard Classification of Education (ISCED)“ a „národního testu“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE de): neexistuje žádný národní test, ale všichni studenti v posledním ročníku vyššího sekundárního vzdělání se účastní zkoušky *diplôme d'études en langue française* (studijní diplom ve francouzském jazyce) a obdrží osvědčení, pokud složí zkoušku.

Německo: zkoušky *Abitur* (obecná kvalifikace pro vysokoškolské vzdělání) jsou stanoveny nejvyššími vzdělávacími úřady téměř ve všech *spolkových zemích*. Jazyky se mohou v jednotlivých spolkových zemích lišit.

Francie: „Ostatní“ zahrnuje albánštinu, amharštinu, Arménii, Bambaru, Baskicko, Berber Tashelhit, berbersko-malejštinu, bretonštinu, bulharštinu, katalánštinu, kambodžský, korsický, kreolský, kreolský, fula, Gallo, Hausa, hindština, indonésko-malajsijský, korejský, laoský, makedonský, malgašský, melanézský, norský, okcitanský, regionální jazyky Alsasko a Moselle (známý jako alsaské a mešelské dialekty), Svahilština, Tahitian, Tamil, Vietnamec, Wallisian a Futunan.

Maďarsko: každý jazyk vyučovaný ve škole může být testován při *maturitní zkoušce* (národní zkouška na konci středního vzdělávání). Uvedené cizí jazyky jsou ty, které byly testovány v roce 2020/2021.

Rakousko: „Ostatní“ zahrnují bosenskou, chorvatskou a srbskou.

Finsko: „Ostatní“ zahrnují sámské jazyky (severní, Skolt a Inari).

Norsko: „Ostatní“ zahrnují albánské, amharské, bosenské, kantonské, Dari, filipínské, hindské, islandské, korejské, kurdské (Sorani), Lule Sami, North-Sami, Oromo, Panjabi, Pashto, Srbština, znakový jazyk, Somálština, Jižní Sámy, Tamil, Thajština, Tigrinya, Urdu a Vietnamština.

Většina zemí s národními testy, které vedou k certifikátu na konci všeobecného středoškolského testu mezi 6 a 12 cizími jazyky. Ve třech zemích, konkrétně v Německu, Francii a Norsku, je počet testovaných cizích jazyků mimořádně vysoký: 24, 60 a 45 cizích jazyků.

DOPORUČENÍ NEBO POŽADAVEK NA TESTOVÁNÍ JAZYKA ŠKOLNÍ DOCHÁZKY PRO MALÉ DĚTI EXISTUJE V MÉNĚ NEŽ POLOVINĚ VZDĚLÁVACÍCH SYSTÉMŮ.

Zvládnutí jazyka školní docházky je klíčem k tomu, aby každý student dobře vystupoval ve škole. Dále se nyní uznává, že k úspěšnému učení se musí studenti rozvíjet jazykové kompetence, které „překračují spontánní a obecně neformální jazyk používaný v každodenním společenském životě“ (Rada Evropy, 2015, s. 10). Specifický jazyk používaný v akademickém prostředí, často označovaný jako „akademický jazyk“, se v mnoha ohledech liší od běžného jazyka a obsahuje například specializovanou slovní zásobu nebo složité věty s konektory klauzule. Zatímco rozvoj vysoké úrovně znalostí v jazyce školní docházky může být náročný pro všechny studenty, je to zejména pro ty, kteří nemluví jazykem školní docházky doma (viz obrázek A2).

Roste také povědomí o tom, že s ohledem na jazykovou a kulturní realitu studentů, pokud se liší od hlavního jazyka (a kultury) školy, má pozitivní vliv na blaho a úspěch studentů ve škole, zejména pokud jde o jazyk vzdělávání (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2019). Různá konkrétní podpůrná opatření, jako je pořádání kurzů mateřského jazyka (viz obrázek E9), mohou pomoci ocenit specifické jazykové a kulturní podmínky studentů a obecněji přispět ke zlepšení jejich školních úspěchů (Siarova, 2022).

Pracovní dokument útvarů Komise, který je připojen k návrhu doporučení Rady o komplexním přístupu k výuce a studiu jazyků, důrazně podporuje „rozbití sil výuky jazyků“ (Evropská komise, 2018, s. 24), a to prostřednictvím komplexnějšího přístupu ke studiu a výuce jazyků ve škole. V této inovativní a all-inclusive perspektivě se doporučuje také posouzení (a validace) jazykových kompetencí studentů (tj. posouzení všech jazyků, které mohou studenti (částečně) znát).

V evropských zemích v současné době neexistuje žádné doporučení nebo požadavek nejvyšších škol, aby školy prováděly diagnostické testy plného jazykového repertoáru studentů, tj. jejich jazyka školní docházky,

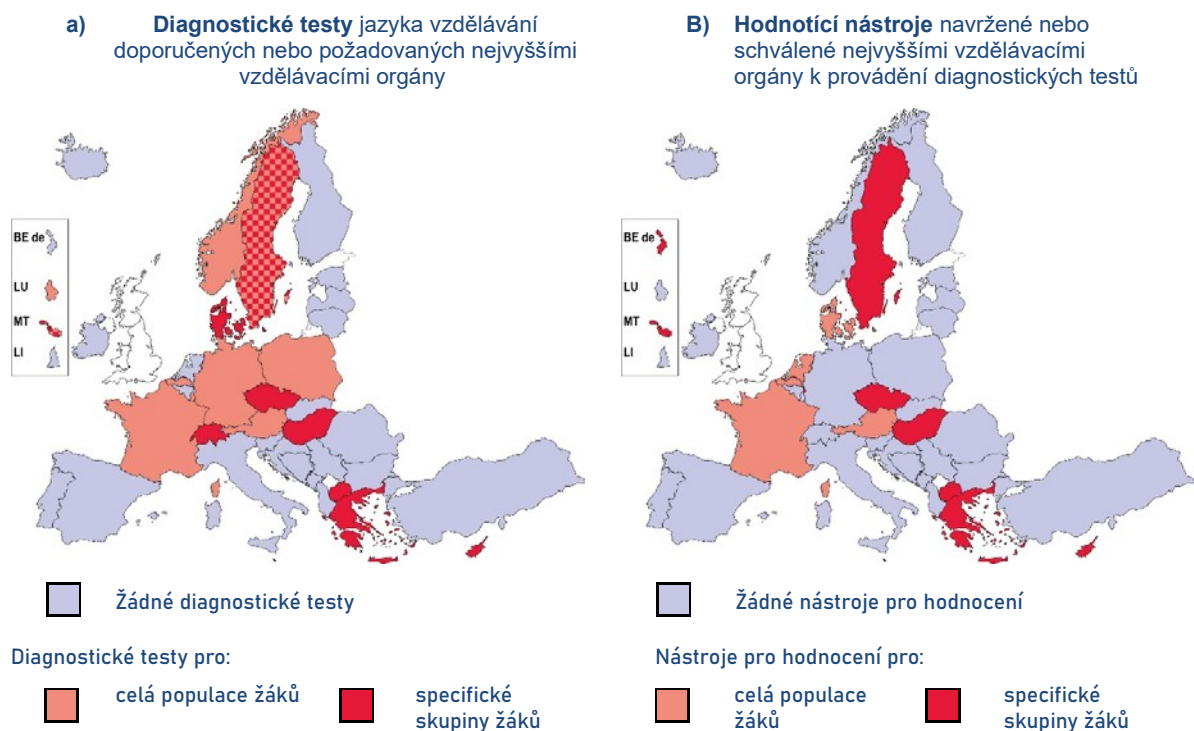
mateřského jazyka, cizích jazyků atd. Existující diagnostické testy se zaměřují výhradně na jazyk školní docházky.

Účelem obrázku E8 je ukázat, zda nejvyšší vzdělávací orgány doporučují nebo vyžadují, aby školy prováděly diagnostické testy jazyka školní docházky na konci předškolního vzdělávání nebo na začátku základního vzdělávání (mapa a)). Rovněž ukazuje, zda nejvyšší vzdělávací orgány navrhly nebo schválily hodnotící nástroje k provádění těchto testů (mapa b)). Konec předškolního vzdělávání a začátek základního vzdělávání jsou kritickými body ve vzdělávání, protože často odpovídají období, kdy výuka gramotnosti začíná. Obě mapy rovněž ukazují, zda se diagnostické testy a nástroje hodnocení týkají všech žáků nebo pouze specifických skupin, například nově přichozích migrujících žáků nebo dětí s dyslexií.

Jak ukazuje obrázek (mapa a)), nejvyšší vzdělávací orgány v 16 vzdělávacích systémech (z 39) doporučují nebo vyžadují, aby školy prováděly diagnostické testy kompetencí žáků v jazyce školní docházky na konci předškolního vzdělávání a/nebo na začátku základního vzdělávání. Polovina z nich testuje všechny žáky, zatímco druhá polovina testuje pouze specifické skupiny žáků. Na Maltě a ve Švédsku jsou školy doporučeny (nebo vyžadovány), aby posoudily celou populaci žáků a také konkrétní kategorie žáků.

Nově přichozí migranti a/nebo ti, kteří nemluví jazykem školy, jsou nejtestovanější skupiny žáků (Česko, Řecko, Kypr, Malta, Švédsko a Švýcarsko). Dalšími specifickými kategoriemi žáků, na něž se zaměřují zkoumané diagnostické testy, jsou žáci ve školách, kde více než 30 % školního obyvatelstva pochází ze zranitelných oblastí (Dánsko); osoby označené jako zranitelné skupiny, například žáci z romské komunity nebo řecké navrátilce (Řecko); žáci s dyslexií (Maďarsko a Švédsko); a žáci starší než očekávaný školní věk (Severní Makedonie).

Orgány nejvyšší úrovně vzdělávání ve většině vzdělávacích systémů, v nichž je testování odborné způsobilosti žáků v jazyce vzdělávání doporučením nebo požadavkem rovněž navrhly nebo schválily konkrétní nástroje hodnocení. Výjimkou jsou Německo, Lucembursko, Polsko, Švýcarsko a Norsko (mapa b)). Zatímco na konci předškolního vzdělávání a/nebo na začátku základního vzdělávání (mapa a) neexistují žádné doporučení ani požadavek na provádění diagnostických testů, orgány nejvyšší úrovně v německy mluvícím společenství Belgie a Nizozemska navrhly nebo schválily hodnotící nástroje. Zaměřují se na žáky, jejichž znalosti v jazyce školní docházky jsou pod úrovní CEFR A2 (německy mluvící společenství Belgie) a tří až čtyřletých žáků (Nizozemsko).

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 52 Obrázek E8: Testování jazyka školní docházky na konci předškolního vzdělávání (ISCED 0) a/nebo začátku základního vzdělávání (ISCED 1), 2021/2022

Vysvětlivky

Z rozsahu čísla jsou vyloučeny pouze testy zaměřené na dovednosti čtení. „Celá populace žáků“ se vztahuje na celou školní populaci daného věku.

Definice „diagnostického testu“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“ a „orgánu nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámka pro jednotlivé země

Belgie (BE nl): cílovou populací žáků testu KOALA je celá pětiletá populace žáků s výjimkou nově příchozích migrujících žáků.

MENŠINA ZEMÍ PODPORUJE NEBO FINANČNĚ PODPORUJE VÝUKU MATEŘSKÉHO JAZYKA NOVĚ PŘÍCHOZÍCH STUDENTŮ MIGRANTŮ

Nově příchozí migrující studenti jsou specifickou skupinou studentů, kteří čelí určitému počtu problémů. Ty se týkají procesu migrace (např. opuštění domovské země a přizpůsobení se novým pravidlům v hostitelské zemi), obecné sociálně-ekonomické a politické situace hostitelské země (např. zdroje určené na vzdělávání) a účasti na vzdělávání (např. nevhodné umístění do platové třídy nebo poskytování jazyka a nedostatek sociální a emocionální podpory). V zájmu řešení těchto problémů se výzkum zasazuje o komplexní přístup k poskytování podpory – včetně opatření na podporu jazykového vzdělávání – který zohledňuje akademické, sociální a emocionální potřeby nově příchozích studentů migrantů (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2019).

Nicméně v souvislosti s touto zprávou, která se zaměřuje na výuku jazyků, je kladen důraz na podpůrná opatření pro výuku jazyků, zejména na ta, která jsou podporována nebo finančně podporována nejvyššími vzdělávacími orgány. Opatření na podporu jazykového vzdělávání, která přispívají k rozvoji učebních prostředí bohatých na jazyky, jsou přínosná nejen pro nově příchozí studenty migrantů, kteří často nemluví jazykem vzdělávání, ale také pro celou školní populaci (Evropská komise, 2018).

Jak ukazuje obrázek E9, orgány nejvyšší úrovně vzdělávání téměř ve všech zemích buď finančně podporují, nebo promote alespoň jedno z těchto opatření na podporu jazykového vzdělávání:

- další kurzy v jazyce školy
- upravený učební plán (tj. učební plán, jehož standardní požadavky byly změněny)
- kurzy mateřského jazyka
- asistent výuky ve třídě
- dvojjazyčná výuka předmětů (mateřský jazyk a jazyk školní docházky).

Nejrozšířenějším opatřením na podporu jazyků, které je zavedeno téměř ve všech evropských zemích, je poskytování dodatečných kurzů v jazyce školní docházky během školních hodin. Obvykle je poskytování těchto tříd časově omezené. Ve Finsku je to obzvláště dlouhé období: studenti z něj mohou těžit po dobu 6 let ode dne, kdy začnou chodit do školy. Pouze Bulharsko, Polsko, Rumunsko, Slovinsko, Slovensko, Albánie, Severní Makedonie a Norsko takové ustanovení neoznamují. Tyto země, s výjimkou Albánie a Norska, však organizují další kurzy v jazyce výuky mimo dobu školní docházky.

Poskytování dodatečných tříd v jazyce školní docházky mimo dobu školní docházky je opatřením na podporu jazyka, které je propagováno nebo finančně podporováno v mírně méně než dvou třetinách vzdělávacích systémů. V některých z nich je v létě poskytována podpora jazykového vzdělávání. Tak tomu je například na Maltě. Letní jazykový kurz „Language to Go“, který pořádá oddělení Migrant Learners, se zaměřuje zejména na nově příchozí studenty migrantů a ty, kteří mají potíže s učením v maltštině a/nebo angličtině.

V několika vzdělávacích systémech financují orgány nejvyšší úrovně poskytování dodatečných tříd v jazyce školní docházky, aniž by upřesnily, zda by měly být organizovány během školních hodin nebo mimo ni. Tak tomu je například ve Vlámském společenství Belgie, Estonska, Lotyšska a Nizozemska. V Rakousku závisí zvolené uspořádání dodatečných tříd na výsledcích studentů v testu kompetence v německém jazyce: ti, kteří potřebují velkou podporu, se vyučují mimo školní hodiny, zatímco ti, kteří potřebují mírnou podporu, dostávají další lekce během školních hodin.

Kromě doplňkových kurzů v jazyce vzdělávání je zavedení přizpůsobeného učebního plánu dalším podpůrným opatřením, které je široce dostupné pro nově příchozí studenty migrantů po celé Evropě. Funguje ve více než polovině zkoumaných zemí.

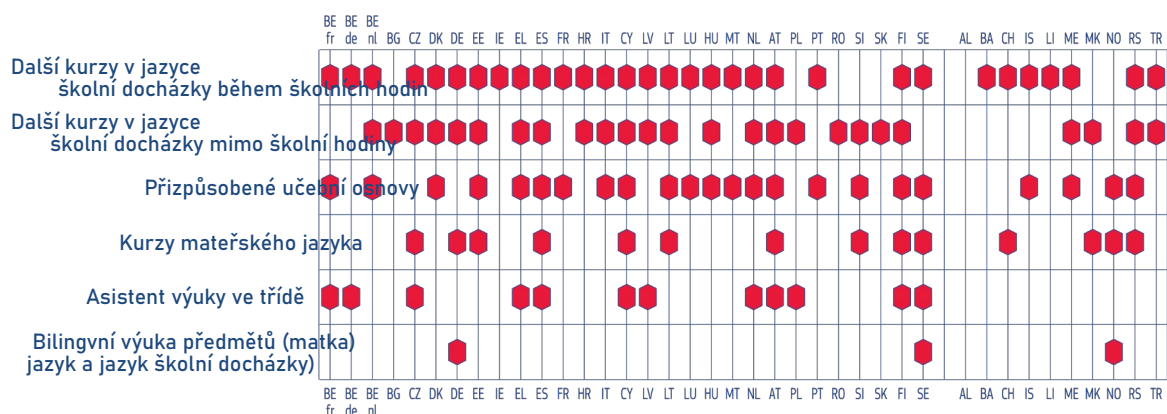
Vzhledem k tomu, že nepatrně více než jedna třetina zemí uvádí, že propagují nebo finančně podporují výuku mateřského jazyka nově příchozích studentů migrantů, je to méně populární opatření. V některých případech toto ustanovení závisí na zemi původu studentů a/nebo na existenci dvoustranných dohod mezi hostitelskou zemí a zemí původu (např. Česko a Severní Makedonie). Na Kypru jsou kurzy mateřského jazyka nabízeny prostřednictvím vnitrostátního projektu financovaného ze strukturálních fondů EU. V Německu a ve Španělsku závisí dostupnost mateřského jazyka na spolkových zemích a na autonomních společenstvích.

V méně než jedné třetině vzdělávacích systémů se asistenti vyučujících používají ve třídách, aby usnadnili učení nově příchozích studentů migrantů. Je rovněž třeba poznamenat, že práce asistentů pedagogů se nemusí nutně omezovat na pomoc nově příchozím studentům migrantů; může být k dispozici všem studentům, kteří potřebují podporu. Tak tomu je například ve Finsku.

A konečně, jen několik zemí – pouze Německo, Švédsko a Norsko – poskytuje dvojjazyčnou výuku předmětů, včetně mateřského jazyka studentů a jazyka školní docházky.

Při zvažování všech analyzovaných podpůrných opatření neoznámí žádná opatření pouze jedna země – konkrétně Albánie.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Zdroj: To je Eurydice.

Obrázek 53 Obrázek E9: Opatření na podporu jazykového vzdělávání nově příchozích migrujících studentů v základním a nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 1–2), 2021/2022

Vysvětlivky

Tento údaj ukazuje, zda nejvyšší vzdělávací orgány propagují nebo finančně podporují některá z uvedených opatření na podporu jazykového vzdělávání pro nově příchozí studenty migrantů.

Když nově příchozí migrující studenti navštěvují další kurzy v průběhu školních hodin, neúčastňují se v té době naplánovaných lekcí pro poskytování standardních učebních osnov svým vrstevníkům.

Když nově příchozí migrující studenti navštěvují další kurzy po vyučovacích hodinách, navštěvují tyto třídy po lekcích plánovaných pro poskytování standardních učebních osnov svým vrstevníkům (a sobě samým).

Upravený učební plán odkazuje na učební plán, jehož standardní požadavky byly upraveny tak, aby odpovídaly konkrétním potřebám a okolnostem nově příchozích migrujících studentů.

Pokud orgány nejvyššího stupně financují poskytování dodatečných tříd v jazyce školní docházky, aniž by upřesnily, zda by tyto doplňkové třídy měly být organizovány během školních hodin nebo mimo ni, jsou obě možnosti uvedeny na obrázku.

Definice pojmů „jazyk školní docházky“, „Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED)“, „nově příchozí migrující studenti“ a „orgán nejvyšší úrovně (vzdělávací)“ viz glosář.

Poznámky pro jednotlivé země

Německo: poskytnutí podpůrných opatření závisí na spolkových zemích. Zobrazené informace představují nejčastější podpůrná opatření v 16 spolkových zemích v zemi.

Španělsko: o podpůrných opatřeních pro nově příchozí studenty migrantů rozhoduje autonomní společenství. Na obrázku jsou zobrazena opatření, která lze nalézt v celém Španělsku, ale ne nutně v každém autonomním společenství.

Česká republika: školy dostávají zvláštní finanční prostředky, pokud ubytují studenty z přistěhovaleckého prostředí. Rozhodují se, jak tyto prostředky utratit. Tyto finanční prostředky jsou k dispozici na období, po které trvá status migrantů, tj. 4 roky.

REFERENCE

Bergroth, M., Dražnik, T., Llompert Esbert, J., Pepiot, N., van der Worp, K. a Sierens, S. (2022), *lingvisticky citlivé vzdělávání učitelů: Soubor nástrojů pro reflexní úkoly a akční výzkum* (<https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe2022021018583>), poslední přístup: Července 2022.

Council of Europe (1992), *Evropská charta regionálních nebo menšinových jazyků (ECRML), řada evropských smluv*, č. 148 (<http://conventions.coe.int/treaty/en/Treaties/Html/148.htm>), poslední přístup: Května 2022.

Rada Evropy (2015), *The Language Dimension in All Subjects: Příručka pro rozvoj učebních osnov a vzdělávání učitelů* (<https://www.ecml.at/coe-docs/language-dimensions-subjects-EN.pdf>), poslední přístup: Května 2022.

Rada Evropy (2020), *Společný evropský referenční rámec pro jazyky: Vzdělávání, výuka, hodnocení – Společný svazek*, nakladatelství Rady Evropy, Štrasburk (<https://rm.coe.int/common-european-framework-of-reference-for-languages-learning-teaching/16809ea0d4>), poslední přístup: Listopadu 2021.

EACEA (Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu) (2015), *srovnávací přehled doporučené roční doby výuky v rámci povinné školní docházky na plný úvazek v Evropě* (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a70d336-9f16-4907-8908-d44d3cc690fe/language-en>), poslední přístup: Ledna 2023.

Evropská komise (2012), *První evropský průzkum jazykových kompetencí: Závěrečná zpráva*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk (<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/zveřejnění/42ea89dc-373a-4d4f-aa27-9903852cd2e4>), poslední přístup: 6. července 2022.

EURopean Komise (2013), *Study on education support for new come migrant children* (<http://bookshop.europa.eu/en/study-on-educational-support-for-newly-arrived-migrant-children-pbNC3112385/>), poslední přístup: Listopadu 2021.

European Komise (2018), pracovní dokument útvarů Komise připojený knávrhu dokumentu doporučení Radyo komplexním přístupem k výuce a studiu jazyků, COM(2018) 272 final (<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD%3A2018%3A174%3AFIN>), poslední přístup: Prosince 2022.

European Commission/EACEA/Eurydice (2015), *Languages in Secondary Education: Přehled nat ionaltestů v Evropě: 2014/15*, zpráva Eurydice, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

European Komise/EACEA/Eurydice (2017), *Klíčové údaje o výuce jazyků ve škole v Europe – vydání 2017*, Eurydice zpráva, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2018), *Struktura evropských vzdělávacích systémů 2018/19: Schémata, Eurydice – Fakta a čísla*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

European Komise/EACEA/Eurydice (2019), *Integrace studentů z přistěhovaleckého prostředí do schools v Evropě: Vnitrostátní politiky a opatření*, zpráva Eurydice, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2020), *Struktura evropských vzdělávacích systémů 2020/21: Schémata, Eurydice – Fakta a čísla*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2021a), *Doporučená roční doba výuky v rámci povinné školní docházky na plný úvazek v Evropě – 2020/21*, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2021b), *Strukturální ukazatele pro monitorování systémů vzdělávání a odborné přípravy v Evropě – 2021: Přehled významných reforem od roku 2015*, zpráva Eurydice, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Evropská komise/EACEA/Eurydice (2021c), *Učitelé v Evropě: Kariéra, rozvoj a dobré životní podmínky*, zpráva Eurydice, Úřad pro publikace Evropské unie, Lucemburk.

Gerken, M. (2022), *Usnadnění provádění Evropské charty regionálních nebo menšinových jazyků prostřednictvím umělé inteligence* (<https://rm.coe.int/min-lang-2022-4-ai-and-ecrml-en/1680a657c5>), poslední přístup: Května 2022.

MCComas, W. F. (ed.) (2014), *The Language of Science Education: Rozšířený glosář klíčových pojmů a konceptů ve výuce a učení vědy* (<https://link.springer.com/content/pdf/10.1007/978-94-6209-497-0.pdf>), poslední přístup: Července 2022.

OECD (Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj) (2019a), *výsledky TALIS 2018 (svazek I): Učitelé a vedoucí představitelé škol jako celoživotní studenti*, OECD Publishing, Paříž (https://www.oecd-ilibrary.org/education/talis-2018-results-volume-i_1d0bc92a-en), poslední přístup: Dne 18. května 2020.

Siarova, H. (2022), *vzdělávací intervence na podporu nově přichozích migrantů a vysídlených dětí v jejich jazykových potřebách*, NESET ad hoc zpráva, č. 2/2022 (https://nesetweb.eu/wp-content/uploads/2022/09/NESET_AHQ_Languages.pdf), poslední přístup: 2. prosince 2022.

UNESCO UIS (Ústav pro statistiku Organizace spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu), (2012), *International Standard Classification of Education (ISCED 2011)* (<http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-cs.pdf>), poslední přístup: Ledna 2021.

Wallace, S. (ed.) (2015), *A Dictionary of Education*, Oxford University Press, Oxford.
DOI:10.1093/acref/9780199679393.001.0001.

GLOSÁŘ

Akademický jazyk: specifická jazyková forma, která se liší lexicky a gramaticky od běžného jazyka, často obsahuje specializovanou slovní zásobu nebo konkrétní gramatické struktury (např. konektory klauzule) a používá se pro různé specifické účely, jako je shrnutí, porovnávání a kontrast. Studenti potřebují rozvíjet své akademické jazykové dovednosti, aby se úspěšně naučili obsah kurikulum ►.

Certifikát: oficiální doklad o kvalifikaci udělené studentovi po ukončení určité fáze nebo úplném průběhu vzdělávání nebo odborné přípravy. Vydávání osvědčení může být založeno na různých formách hodnocení; závěrečná zkouška nemusí být nutně podmínkou.

Klasický jazyk: starověký jazyk, jako je klasická řečtina nebo latina, který již není mluvený v žádné zemi, a proto je vyučován pro jiné účely, než je komunikace. Cílem učení může být získání hlubších znalostí o kořenech moderního jazyka, který vznikl z daného klasického jazyka, číst a rozumět původním textům ve starověké literatuře nebo seznámit se s civilizací, která jazyk používala. V některých učebních osnovách jsou klasické jazyky považovány za ► cizí jazyky.

Společný evropský referenční rámec pro jazyky (CEFR): rámec pro výuku, výuku a hodnocení jazyků vypracovaný Radou Evropy. Jeho hlavním cílem je usnadnit transparentnost a srovnatelnost při poskytování jazykového vzdělávání a kvalifikací.

CEFR poskytuje komplexní popis kompetencí nezbytných pro komunikaci v ► cizím jazyce, souvisejících znalostí a dovedností a různých kontextů komunikace.

CEFR definuje šest úrovní odborné způsobilosti od „základního uživatele“ k „zkušenému uživateli“:

- A1 („prolomení“),
- A2 („cestovní fáze“),
- B1 („prahové hodnoty“),
- B2 („výhoda“),
- C1 („účinná provozní způsobilost“)
- C2 („mastery“).

Umožňuje měřit pokrok studentů a uživatelů cizích jazyků (Rada Evropy, 2020).

Obsahové a jazykové integrované učení (CLIL): obecný termín pro označení různých typů bilingvní nebo ponoření vzdělávání. Dva typy CLIL byly definovány na základě stavu jazyků používaných k výuce různých předmětů (jiné než jazyky a jejich literatura/kultura).

CLIL typ A: ustanovení, kde se vyučují různé předměty v jazyce určeném v ► nejvyšší úrovni ► jako ► cizí jazyk. Počet předmětů vyučovaných v cizím jazyce se může lišit. V některých případech (případ 1) jsou všechny předměty (kromě jazyků) vyučovány v cizím jazyce. V jiných (případ 2) se některé předměty (jiné než jazyky) vyučují v cizím jazyce a jiné se vyučují v hlavním ► jazyce školní docházky v zemi.

CLIL typ B: ustanovení, kde se vyučují různé předměty v ► regionálním nebo menšinovém jazyce, ► neúzemním jazyce nebo ve státním jazyce (v zemích s více než jedním státním jazykem) a jiné předměty (jiné než jazyky) se vyučují ve druhém jazyce, kterým může být jakýkoli jiný jazyk. Na rozdíl od CLIL typu A (případ 1), v CLIL typu B, předměty jiné než jazyky jsou vždy vyučovány alespoň ve dvou jazycích. Vedle metody zahrnující dva jazyky se v některých vzácných případech používají tři (nebo více) jazyky k výuce různých předmětů (např. státní jazyk, regionální nebo menšinový jazyk a cizí jazyk).

Další profesní rozvoj (CPD): v souvislosti s touto zprávou odkazuje CPD na formální odbornou přípravu ve službě prováděnou učiteli a/nebo vedoucími učiteli po celou dobu jejich kariéry, která jim umožňuje rozšířit, rozvíjet a aktualizovat své znalosti, dovednosti a postoje. Zahrnuje jak předmětnou odbornou přípravu, tak pedagogickou přípravu. K dispozici jsou různé formáty, jako jsou kurzy, semináře, vzájemné pozorování a podpora sítí odborníků z praxe. V některých případech mohou činnosti CPD vést k dodatečné kvalifikaci.

Kurikulum: úřední ► řídicí dokument vydaný ► nejvyššími orgány s podrobným popisem studijních programů a/nebo některého z těchto programů: obsah učení, cíle učení, cíle dosažení, pokyny pro hodnocení žáků nebo osnovy. Ve vzdělávacím systému může být kdykoli v platnosti více než jeden typ řídicího dokumentu, který může školám uložit různé úrovně povinnosti dodržovat.

Diagnostický test: Test, jehož účelem je zhodnotit silné stránky a oblasti rozvoje žáka. Je to způsob, jak zjistit, jakou úroveň podpory nebo výzvy bude student potřebovat. Diagnostický test je často prvním krokem při vývoji individuálního vzdělávacího plánu. To se obvykle provádí, když student vstoupí do svého studia, a jeho výsledky jsou někdy označovány jako „vstupní chování“, nebo výchozí bod' (Wallace, 2015). Diagnostické testy mohou být národní/standardizované nebo mohou být definovány samotnými školami a učiteli.

Vzdělávací cesta: v některých zemích si studenti musí vybrat specializovanou oblast studia z řady možností na sekundární úrovni; mohou si například vybrat mezi literárními a vědeckými studii nebo mezi různými typy škol, jako je gymnázium nebo Realschule v Německu. Tento koncept se vztahuje pouze na běžné školy. Nesnaží se popsat velmi specifické typy vzdělávání, jako jsou ► CLIL, experimentální školy a hudební školy.

Cizí jazyk: jazyk popsán jako takový v ► učebních osnovách stanovených ► nejvyššími vzdělávacími orgány. Použitý popis je založen na definici týkající se vzdělávání, která nesouvisí s politickým statusem jazyka. Některé jazyky považované za regionální nebo menšinové jazyky z politického hlediska tak mohou být zahrnuty do učebních osnov jako cizí jazyky. Stejně tak mohou být některé ► klasické jazyky považovány za cizí jazyky v určitých osnovách. Cizí jazyky mohou být rovněž označovány jako „moderní jazyky“ (s cílem jasně odlišit tyto jazyky od klasických jazyků) nebo „druhý nebo třetí jazyk“ (na rozdíl od „prvního jazyka“, který může být použit k popisu ► jazyka školní docházky v zemích s více než jedním jazykem státu).

Všeobecná učitelka: učitel (obvykle v základním vzdělávání), který je způsobilý vyučovat všechny (nebo téměř všechny) předměty v učebních osnovách, včetně ► cizích jazyků. Tito učitelé mohou poskytovat výuku cizích jazyků bez ohledu na to, zda absolvovali odbornou přípravu v oboru, či nikoli.

Domácí jazyk: jazykem často mluveným doma ► studenti z přistěhovaleckého prostředí. Liší se od ► jazyka školní docházky. V mnoha případech je domovským jazykem studenta jejich mateřský jazyk.

Počáteční vzdělávání učitelů (ITE): doba studia a odborné přípravy, během níž potenciální učitelé navštěvují akademické předměty založené na předmětech a absolvují odbornou přípravu (buď souběžně nebo po sobě), aby získali znalosti a dovednosti nezbytné k tomu, aby byli učitelem. Toto období končí, když se budoucí učitelé kvalifikují jako učitelé.

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED): referenční mezinárodní klasifikace pro organizaci vzdělávacích programů a souvisejících kvalifikací podle úrovně a oblastí. Byl vyvinut s cílem usnadnit srovnání vzdělávacích statistik a ukazatelů v jednotlivých zemích na základě jednotných a mezinárodně dohodnutých definic. Pokrytí ISCED se vztahuje na všechny organizované a trvalé vzdělávací příležitosti pro děti, mladé lidi a dospělé, včetně těch se zvláštními vzdělávacími potřebami, bez ohledu na instituce nebo organizace, které je poskytují, nebo na formu, v níž jsou poskytovány.

Současná klasifikace – ISCED 2011 (UNESCO UIS, 2012) – má devět úrovní, které začínají na úrovni ISCED 0 (vzdělávání v raném dětství) a rozsahu na úrovni ISCED 8 (doktorská nebo rovnocenná úroveň).

Tato zpráva se týká čtyř úrovní ISCED (ISCED 0–3), přičemž středem šetření je ISCED 1–3. Hlavní charakteristiky dotčených úrovní jsou následující.

ISCED 0: vzdělávání v raném dětství

Programy předškolního vzdělávání jsou obvykle navrženy s holistickým přístupem na podporu raného kognitivního, fyzického, sociálního a emočního vývoje dětí a zavádějí malé děti do organizované výuky mimo rodinný kontext.

Programy ISCED 0 jsou zaměřeny na děti, které nedosahují věku vstupu do ISCED 1. Existují dvě kategorie programů ISCED 0: rozvoj předškolního vzdělávání a předškolního vzdělávání. První z nich má vzdělávací obsah určený pro mladší děti (ve věku od 0 do 2 let), zatímco druhý je určen pro děti od 3 let do věku, ve kterém začínají základní vzdělávání.

ISCED 1: základní vzdělání

Základní vzdělávání poskytuje vzdělávací a vzdělávací činnosti, které jsou obvykle navrženy tak, aby studentům umožnily rozvíjet základní dovednosti v oblasti čtení, psaní a matematiky (tj. gramotnost a počítání). Vytváří pevný základ pro učení a zdravé pochopení základních oblastí znalostí a podporuje osobní rozvoj, čímž připravuje studenty na nižší sekundární vzdělávání. Poskytuje základní učení s malou, pokud vůbec, specializací.

Obvyklý nebo zákonný věk vstupu není obvykle mladší než 5 let nebo starší 7 let. Tato úroveň obvykle trvá 6 let, i když její trvání se může pohybovat od 4 do 7 let. Základní vzdělání obvykle trvá až do věku 10–12 let.

ISCED 2: nižší sekundární vzdělání

Programy na úrovni ISCED 2 nebo v nižším sekundárním vzdělávání obvykle vycházejí ze základních procesů výuky a učení, které začínají na ISCED 1. Obvykle je vzdělávacím cílem položit základ pro celoživotní učení a osobní rozvoj, připravit studenty na další vzdělávací příležitosti. Programy na této úrovni jsou obvykle organizovány kolem více předmětů orientovaných učebních osnov, které zavádějí teoretické koncepty v široké škále předmětů.

Některé vzdělávací systémy mohou nabízet programy odborného vzdělávání na ISCED 2 s cílem poskytnout jednotlivcům dovednosti relevantní pro zaměstnání.

ISCED 2 začíná po 4 až 7 letech vzdělávání ISCED 1. Studenti zadávají ISCED 2 obvykle ve věku 10 až 13 let (nejčastěji je 12 let).

ISCED 3: vyšší sekundární vzdělání

Programy na úrovni ISCED 3 nebo vyšší sekundární vzdělávání jsou obvykle určeny pro studenty, kteří absolvují středoškolské vzdělání v rámci přípravy na terciární nebo vysokoškolské vzdělávání, nebo pro poskytování dovedností souvisejících s zaměstnáním, nebo pro obojí. Programy na této úrovni nabízejí studentům více předmětů založených, specializovaných a hloubkových programů než v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2). Jsou více diferencované, s větší škálou možností a toků k dispozici.

Programy ISCED 3 mohou být buď obecné, nebo odborné. Některé programy ISCED 3 umožňují přímý přístup k ISCED 4 a/nebo ISCED 5, 6 nebo 7.

ISCED 3 začíná po 8 až 11 letech vzdělávání od začátku ISCED 1. Žáci vstupují do této úrovně obvykle ve věku od 14 do 16 let. Programy ISCED 3 obvykle končí 12 nebo 13 let po začátku ISCED 1 (nebo kolem 17 nebo 18 let).

Jazyk jako povinný předmět: jakýkoli jazyk označený jako povinný předmět v ► učebních osnovách nebo jiných ► řídicích dokumentech vypracovaných orgány nejvyššího stupně vzdělávání. Výraz může být použit k odkazování na situace, kdy se všichni studenti určitého vzdělávacího programu nebo v určité třídě musí naučit jazyk, nebo v konkrétním kontextu specifických učebních osnov pro různé způsoby vzdělávání.

Jazyk jako nárok: jakýkoli jazyk uvedený v ► učebních osnovách nebo jiných ► řídicích dokumentech vypracovaných ► nejvyššími vzdělávacími orgány, které jsou studenti oprávněni zvolit jako volitelný předmět. Právo znamená, že školy musí zajistit, aby poskytovaly to, co si student zvolí. V kontextu cizích a klasických jazyků se výraz může vztahovat na situace, kdy jsou všichni studenti určitého vzdělávacího programu nebo v určité třídě oprávněni zvolit si jazyk, nebo v konkrétním kontextu specifických učebních osnov pro různé způsoby vzdělávání.

Jazykové znalosti ve školách: pojem, který odkazuje na mnohojazyčný a celoškolní přístup, který zahrnuje komplexní jazykovou strategii zahrnující nepřetržitou reflexi jazykového rozměru ve všech aspektech školního života a návrh zastřešujícího přístupu k výuce všech jazyků ve školách (► jazyk školní docházky, ► domácí jazyky, ► cizí jazyky (včetně ► klasických jazyků) atd.). Očekává se, že tento přístup zapojí všechny učitele a vedoucí pracovníky škol a zapojí se do něj rodiče, další pečovatelé a širší místní komunita. Konkrétně jazykové školy oceňují jazykovou rozmanitost svých studentů, uznávají jejich předchozí jazykové dovednosti a využívají je jako zdroj učení. Školy, které si jsou vědomy jazyků, podporují učitele při řešení problémů s používáním konkrétních jazyků v jejich příslušných oborových oblastech, mimo jiné zvyšováním povědomí o různých jazykových registrech a slovní zásobě (Evropská komise, 2018).

Jazyk školní docházky: jazyk, který se používá k poskytování obsahu ► učebních osnov a obecněji ke komunikaci uvnitř školy i mimo školu, se zúčastněnými stranami, jako jsou rodiče a vzdělávací orgány.

Národní test: standardizovaný test/přezkoušení stanovený ► nejvyššími veřejnými orgány a prováděný na jejich odpovědnost. Standardizované testy/zkoušky jsou jakákoli forma testu, která (1) vyžaduje, aby všichni účastníci testů odpověděli na stejné otázky (nebo otázky vybrané ze společné banky otázek) a (2) jsou hodnoceny standardně nebo konzistentně. Mezinárodní testy nebo průzkumy, jako je SurveyLang, nespádají do oblastí působnosti ani testy na úrovni škol, i když byly vyvinuty na základě centrálně navrženého referenčního rámce (Evropská komise/EACEA/Eurydice, 2015).

Nově příchozí studenti migrantů: studenti, kteří se narodili mimo svou současnou zemi bydliště rodičům narozeným mimo jejich hostitelskou zemi, kteří jsou ve školním věku nebo mladším (podle vnitrostátních předpisů pro povinnou školní docházku) a následně vstoupili do formálního vzdělávání ve své hostitelské zemi (Evropská komise, 2013).

Neúzemní jazyk: jazyk „používaný státními příslušníky, který se liší od jazyka nebo jazyků používaných zbývajícím obyvatelstvem státu, ale který, i když je tradičně používán na území státu, nemůže být identifikován s určitou oblastí tohoto státu“ (Rada Evropy, 1992). Například romština je neúzemní jazyk.

Úřední jazyk: jazyk používaný pro právní účely a pro účely veřejné správy v určité oblasti daného státu. Oficiální status může být omezen na část státu nebo se může rozšířit na celé jeho území. Všechny ► státní jazyky jsou úředními jazyky, ale ne všechny jazyky se statutem úředního jazyka jsou státními jazyky (například dánština, která má v Německu status úředního jazyka, je ► regionálním nebo menšinovým jazykem a není státním jazykem).

Regionální nebo menšinový jazyk: jazyk, který je „tradičně používán na daném území státu státními příslušníky tohoto státu, kteří tvoří skupinu číselně menší než zbytek obyvatelstva státu“; liší se od ► státních jazyků tohoto státu (Rada Evropy, 1992). Obecně platí, že se jedná o jazyky obyvatelstva, které mají své etnické kořeny v dotčených oblastech nebo byly usazeny v dotčených regionech po generace. Menšinové/regionální jazyky mohou mít status ► úředního jazyka, ale tento status bude ze své podstaty omezen na oblasti, v nichž se mluví.

Odborný učitel: učitel kvalifikovaný k výuce omezeného počtu předmětů (obvykle až tři předmětů). To zahrnuje buď pouze ► cizí jazyky, nebo jeden nebo více cizích jazyků a (jiné předměty).

Jazyk státu: každý jazyk s oficiálním statutem v celé zemi. Každý jazyk státu je ► úředním jazykem.

Dokumenty k řízení: různé druhy úředních dokumentů obsahujících předpisy, pokyny a/nebo doporučení pro vzdělávací instituce.

Studenti z přistěhovaleckého prostředí: studenti, kteří navštěvují školu v jiné zemi, než je jejich země původu, nebo v zemi původu obou rodičů. Tento mandát zahrnuje několik právně odlišných situací, včetně situací uprchlíků, žadatelů o azyl, dětí migrujících pracovníků, dětí státních příslušníků třetích zemí s dlouhodobým pobytem, dětí pracovníků ze zemí mimo EU, kteří nejsou dlouhodobě pobývajícími rezidenty, dětí, které jsou nelegálními rezidenty, a dětí přistěhovaleckého původu, na které se nutně nevztahují právní předpisy týkající se konkrétně vzdělávání. Tato definice nezohledňuje jazykové menšiny, které byly usazeny v zemích po více než dvě generace.

Pomyslný věk studentů: ve školním systému normální věk studentů, když začínají nebo dokončí určitou třídu nebo úroveň vzdělání. Časný nebo pozdní vstup do školní docházky, opakování ročníků nebo jiná přerušování školní docházky se neberou v úvahu.

Nejvyšší (vzdělávací) orgán: nejvyšší úroveň autority odpovědné za vzdělávání v dané zemi, obvykle na národní (státní) úrovni. V případě Belgie, Německa a Španělska však správní orgány obcí, spolkových zemí a autonomních společenství buď plně odpovídají, nebo sdílejí odpovědnost s vnitrostátní úrovní za všechny nebo většinu oblastí souvisejících se vzděláváním. Tyto správní orgány jsou proto považovány za nejvyšší orgány v oblastech, kde nesou odpovědnost, zatímco za oblasti, za něž nesou odpovědnost s vnitrostátní úrovní, se oba považují za orgány nejvyšší úrovně.

STATISTICKÉ DATABÁZE A TERMINOLOGIE

Mezinárodní databáze PISA 2018

PISA je mezinárodní průzkum prováděný pod záštitou OECD s cílem měřit výkonnost patnáctiletých studentů v oblasti čtenářské gramotnosti, počítání a vědecké gramotnosti. Průzkum je založen na reprezentativním vzorku patnáctiletých studentů, kteří jsou buď v nižším sekundárním nebo vyšším sekundárním vzdělávání (ISCED 2 nebo 3), v závislosti na struktuře systému. Kromě měření výkonnosti zahrnuje mezinárodní průzkum PISA dotazníky pro identifikaci proměnných ve školním a rodinném kontextu, které mohou osvětlit výsledky průzkumu. Všechny ukazatele se vztahují jak na veřejné školy, tak na soukromé školy, bez ohledu na to, zda jsou granty podporovány, či nikoli.

Průzkumy PISA se provádějí každé tři roky. První průzkum se uskutečnil v roce 2000; následující kola se uskutečnila v letech 2003, 2006, 2009, 2012, 2015 a 2018.

Ze zemí, které se této zprávě účastnily, se shromáždování údajů pro PISA 2018 nezúčastnilo pouze Lichtenštejnsko.

Postup výběru vzorků zahrnoval výběr škol a poté studentů. Snažil se nabídnout každému studentovi stejnou pravděpodobnost, že bude vybrán bez ohledu na velikost nebo umístění školy, kterou navštěvoval. Za tímto účelem byly školy vybrány s pravděpodobností úměrnou počtu patnáctiletých studentů. V rámci školy byl vybrán pevný počet studentů. Tento postup je navržen tak, aby omezil variabilitu pravděpodobnosti, že student bude součástí vzorku.

Pokud jsou údaje považovány za použitelné na celý soubor v zemi, je nezbytné dodržovat určité přísné požadavky, jako je analýza S.E. (odhad chyb souvisejících s výběrem vzorků). V důsledku toho může být patrný rozdíl mezi dvěma položkami údajů statisticky považován za nevýznamný (viz také vysvětlení v části „Statistické podmínky“).

Hodnoty EU (odhady populace) uvedené v této zprávě jsou váženými průměry odhadů počtu obyvatel zemí/regionů EU, které se průzkumu PISA zúčastnily v roce 2018. To znamená, že příspěvek každé země k odhadu statistického ukazatele na evropské úrovni je úměrný velikosti země, tj. počtu patnáctiletých studentů s nechybějícími hodnotami. Databáze PISA 2018 je k dispozici na internetových stránkách OECD (<http://www.oecd.org/pisa/data/>).

Dotazníky PISA 2018 jsou rovněž k dispozici na internetových stránkách OECD (<https://www.oecd.org/pisa/data/2018database/>).

Databáze TALIS 2018

Talis je mezinárodní průzkum prováděný pod záštitou OECD, který se zaměřuje na pracovní podmínky učitelů a vzdělávací prostředí ve školách. Hlavními tématy jsou vedení škol; vzdělávání učitelů; hodnocení a zpětná vazba pro učitele; pedagogické přesvědčení, postoje a pedagogické postupy učitelů; hlášený pocit sebeúčinnosti učitelů; spokojenost učitelů s prací a klima ve školách a učebnách, ve kterých pracují; a konečně nadnárodní mobilita učitelů.

Průzkum se zaměřuje především na učitele v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2). Vychází z dotazníků učitelů a vedoucích učitelů. Všechny ukazatele se vztahují jak na veřejné školy, tak na soukromé školy, bez ohledu na to, zda jsou granty podporovány, či nikoli.

První kolo průzkumu proběhlo v roce 2008 a druhé se uskutečnilo v roce 2013. Nejnovější údaje pocházejí z třetího cyklu průzkumu (2018). OECD v současné době připravuje TALIS 2024.

Tato zpráva využívá údaje o odborné přípravě učitelů a nadnárodní mobilitě učitelů. Údaje o odborné přípravě učitelů zahrnují 26 vzdělávacích systémů ve 25 zemích účastnících se této zprávy, která se zúčastnila programu TALIS 2018. Údaje o nadnárodní mobilitě učitelů jsou k dispozici v omezenějším počtu vzdělávacích systémů (23). Tato zpráva rovněž předkládá údaje o trendech vycházející z cyklů TALIS v letech 2013 a 2018. Údaje o trendech se týkají 17 vzdělávacích systémů, které se účastnily obou cyklů.

Standardní postup výběru vzorků zahrnoval výběr 200 škol v každé zemi a 20 učitelů (na školu) vyučujících na nižší sekundární úrovni (ISCED 2).

Pokud jsou údaje považovány za použitelné na celý soubor zemí, je nezbytné dodržovat určité přísné požadavky, jako je analýza S.E. (odhad chyb souvisejících s výběrem vzorků), v důsledku čehož lze znatelný rozdíl mezi dvěma položkami údajů považovat za nevýznamný ze statistického hlediska (viz také vysvětlení v části „Statistical terms“).

Hodnoty EU (odhady populace) uvedené v této zprávě jsou váženými průměry hodnot zemí/regionů EU, které se v roce 2018 účastnily programu TALIS. To znamená, že příspěvek každé země k odhadu statistického ukazatele na evropské úrovni je úměrný velikosti země, tj. počtu učitelů ISCED 2 s nechybějícími hodnotami.

Údaje TALIS 2018 jsou k dispozici na internetových stránkách OECD (<https://www.oecd.org/education/talis/talis-2018-data.htm>).

Dotazníky TALIS 2018 jsou rovněž k dispozici na internetových stránkách OECD (<https://www.oecd.org/education/school/talis2018questionnaires.htm>).

Statistické termíny

Mezinárodní standardní klasifikace vzdělávání (ISCED): podívejte se na glosář.

Standardní chyba (SE): průzkum PISA 2018 a TALIS 2018, stejně jako jiné rozsáhlé vzdělávací průzkumy (předchozí průzkumy OECD PISA a Taliss, Mezinárodní asociace pro hodnocení pokroku dosaženého vzděláním v mezinárodní studii gramotnosti ve čtení a trendy v mezinárodních průzkumech matematiky a vědy atd.), se zaměřují pouze na reprezentativní vzorek cílových populací. Obecně platí, že pro každou populaci existuje nekonečný počet možných vzorků. Proto se mohou od jednoho vzorku k druhému odhady pro parametr souboru (průměr, procento, korelace atd.) lišit. S.E. spojený s jakýmkoli odhadem parametru souboru kvantifikuje tuto nejistotu výběru vzorku. Na základě tohoto odhadovaného parametru a příslušného S.E. je možné sestavit interval spolehlivosti, který odráží, do jaké míry se hodnota vypočtená ze vzorku může lišit od jednoho vzorku k druhému. Za předpokladu, že odhadovaný průměr je 50 a S.E. 5, interval spolehlivosti s chybou typu I ve výši 5 % se tedy rovná $[50 - (1,96 \times 5); 50 + (1,96 \times 5)]$, tj. přibližně [40; 60]. Proto lze říci, že existuje pouze 5 šancí ze 100, že se mýlí, pokud se říká, že průměr populace je v tomto intervalu.

Všechny S.E. zaznamenané v této zprávě byly vypočteny pomocí metod opětovného odběru vzorků a podle metodiky různých technických dokumentů průzkumu PISA a TALIS.

S.E. údajů ze zjišťování jsou uvedeny v příloze 1.

Statistická významnost. Jedná se o 95 % úroveň spolehlivosti. Například významný rozdíl znamená, že rozdíl je statisticky výrazně odlišný od nuly s 95 % mírou spolehlivosti.

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA 1: PODROBNÉ STATISTICKÉ ÚDAJE

Kapitola A

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LX	LT	LU	HU
% 2018	11.5	17.4	24.1	17.4	12.9	5.8	8.1	17.8	5.4	9.1	6.2	20.6	11.5	3.3	7.1	22.3	10.5	5.9	82.9	2.2
S.E.	0.21	0.85	2.28	1.33	1.17	0.51	0.39	0.95	0.40	0.59	0.47	0.76	0.66	0.28	0.37	0.53	0.70	0.41	0.42	0.23
Δ 2003-2015	:	10.5	0.7	-7.4	:	3.8	3.8	4.1	:	4.8	2.6	2.9	1.8	:	3.9	:	1.7	:	-8.0	1.7
S.E.		1.56	2.50	1.75		0.38	0.59	0.96		0.86	0.72	1.76	0.98		0.48		1.42		0.59	0.26
Δ 2003-2018	:	10.2	6.9	-5.5	:	4.8	4.2	10.1	:	6.7	3.0	4.8	4.8	:	5.1	:	2.2	:	-9.6	1.6
S.E.		1.11	2.70	1.84		0.54	0.62	1.11		0.79	0.61	1.64	1.00		0.45		1.31		0.58	0.26
Δ 2015-2018	:	-0.4	6.2	1.9	4.2	1.0	0.4	6.0	-0.4	1.8	0.4	1.9	3.1	0.2	1.1	:	0.5	0.5	-1.6	-0.1
S.E.		1.63	3.05	1.79	1.50	0.60	0.53	1.22	0.71	0.90	0.77	1.24	0.92	0.45	0.56		1.10	0.62	0.60	0.33

	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	ME	MK	NO	RS	TR
% 2018	82.8	9.8	20.5	1.7	3.1	3.1	9.9	8.7	7.6	17.6	4.0	6.5	27.0	7.2	4.2	7.2	10.2	5.2	7.0
S.E.	0.54	0.76	0.90	0.29	0.34	0.55	0.39	0.74	0.49	1.03	0.53	0.44	1.20	0.45	0.25	0.39	0.55	0.58	0.91
Δ 2003-2015	:	-7.4	9.8	0.9	1.4	:	:	4.9	3.1	8.2	:	:	14.0	4.0	:	:	3.9	:	5.4
S.E.		1.42	1.20	0.18	0.35			1.00	0.57	1.28			1.38	0.43			0.80		1.26
Δ 2003-2018	:	-4.8	11.5	1.5	1.7	:	:	4.8	4.7	10.0			14.9	5.5	:	:	5.1		5.2
S.E.		1.49	1.17	0.30	0.40			1.07	0.54	1.25			1.39	0.50			0.77		1.17
Δ 2015-2018	:	-4.9	2.6	1.7	0.6	0.2	0.4	2.3	-0.1	1.9			0.9	1.6	1.1	1.4	1.1		-0.2
S.E.	0.74	0.98	1.31	0.33	0.44	0.62	0.60	0.97	0.72	1.48			1.69	0.58	0.35	0.52	0.81		1.37

Δ Rozdíl mezi konkrétními referenčními roky

Zdroj: Eurydice, na základě PISA 2018, 2015 a 2003.

Tabulka 1: Procento patnáctiletých studentů, kteří doma mluví převážně jiným jazykem než jazyk školní docházky, 2018 (údaje pro obrázek A2) a rozdíly mezi roky 2003 a 2015, 2003 a 2018

Vysvětlivky

Údaje vypočítané na základě dotazníkové otázky PISA „Jakým jazykem mluvíte po většinu času doma?“ (ST16Q01(31) v PISA 2003 a ST022Q01TA v PISA 2015 a 2018). Kategorie „Jazyk testu“ se používá jako zástupce pro mluvení stejným jazykem doma jako ve škole.

Při zvažování rozdílů mezi roky 2003 a 2015, 2003 a 2018 a 2015 a 2018 jsou hodnoty, které se výrazně liší (p & 0,05) od nuly, vyznačeny tučně.

Viz rovněž vysvětlivky k obrázku A2 v kapitole A.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
A	6.9	11.7	14.4	9.9	0.7	2.9	5.4	13.8	1.3	8.8	4.8	6.1	6.5	0.7	5.9	8.0	1.0	0.5	41.5	:
S.E.	0.18	0.83	1.96	0.89	0.11	0.33	0.28	0.85	0.19	0.58	0.42	0.31	0.49	0.11	0.34	0.45	0.17	0.08	0.64	
B	5.6	11.1	11.2	4.5	:	1.2	5.2	8.3	9.1	9.0	6.9	6.1	7.8	8.3	4.1	6.7	3.4	1.1	13.4	2.2
S.E.	0.16	0.88	1.75	0.49		0.17	0.30	0.50	0.45	0.55	0.45	0.29	0.66	0.48	0.30	0.30	0.27	0.11	0.42	0.30
C	4.4	5.5	9.4	7.0	11.6	2.7	2.6	3.5	4.0	:	1.3	14.2	5.0	2.4	1.1	14.0	9.4	5.3	41.5	1.8
S.E.	0.12	0.36	1.33	0.68	1.13	0.30	0.24	0.29	0.32		0.23	0.69	0.39	0.24	0.13	0.33	0.66	0.42	0.61	0.23
D	83.1	71.7	65.0	78.6	87.2	93.2	86.8	74.4	85.6	81.8	87.0	73.6	80.8	88.5	88.9	71.3	86.1	93.2	3.6	95.6
S.E.	0.30	1.43	2.50	1.41	1.16	0.54	0.52	1.26	0.55	0.91	0.67	0.87	1.02	0.57	0.50	0.60	0.76	0.44	0.25	0.39

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
A	5.7	7.6	16.7	:	1.9	:	6.9	:	4.3	13.9	:	:	21.7	4.6	1.0	:	7.8	1.0	:
S.E.	0.38	0.66	0.92		0.27		0.31		0.36	1.01			1.08	0.36	0.13		0.49	0.16	
B	3.0	6.2	6.0	:	5.0	:	1.9	0.7	1.5	6.5	:	2.3	12.2	1.0	4.8	1.2	4.6	8.3	0.6
S.E.	0.31	0.65	0.43		0.42		0.18	0.13	0.19	0.50		0.30	0.69	0.18	0.28	0.19	0.43	0.40	0.12
C	77.2	1.9	3.6	1.2	1.1	3.0	2.8	8.0	3.1	3.3	3.8	5.9	5.0	2.5	3.2	6.5	2.3	4.2	6.7
S.E.	0.57	0.25	0.27	0.18	0.14	0.65	0.31	0.73	0.38	0.25	0.52	0.43	0.43	0.28	0.22	0.40	0.21	0.50	0.89
D	14.1	84.3	73.7	98.2	91.9	96.3	88.3	90.9	91.1	76.2	95.6	91.3	61.1	91.9	91.0	91.9	85.3	86.5	92.5
S.E.	0.51	1.24	1.12	0.30	0.62	0.67	0.41	0.74	0.56	1.36	0.51	0.54	1.50	0.47	0.34	0.46	0.80	0.63	0.91

- A Studenti imigrantů, kteří doma mluví jiným jazykem než jazyk školy
 B Studenti imigrantů, kteří mluví hlavně jazykem školní docházky doma

- C Neimigranti, kteří doma mluví hlavně jiným jazykem než jazyk školy
 D Neimigranti, kteří mluví hlavně jazykem školní docházky doma

Zdroj: Eurydice, založená na PISA 2018.

Tabulka 2: Procento imigrantů a nepřistěhovalců patnáctiletých studentů, podle jazyka, kterým se mluví doma, 2018 (údaje pro obrázek A3)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku A3 v kapitole A.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku A3 v kapitole A.

	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	E	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
%	13.3	21.8	41.4	20.5	16.6	3.1	4.5	25.8	2.6	4.7	3.7	27.8	10.8	:	6.4	18.1	10.8	6.6	96.2	:
S.E.	0.50	2.79	0.61	2.80	2.27	0.93	0.58	2.48	0.84	1.70	0.99	1.05	1.60		0.85	0.39	1.39	0.84	0.03	

	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	ME	MK	NO	RS	TR
%	98.0	10.1	29.0	:	:	2.0	10.5	11.0	7.8	22.5	1.8	1.6	4.83	1.2	0.0	5.1	6.1	3.9	8.9
S.E.	0.03	2.29	2.44			0.84	0.49	1.29	1.51	2.59	0.91	0.68	3.32	0.11		0.11	1.52	0.97	1.80

Zdroj: Eurydice, založená na PISA 2018.

Tabulka 3: Procento patnáctiletých studentů navštěvujících školy, kde více než 25 % studentů mluví převážně jiným jazykem doma než jazyk školní docházky, 2018 (údaje pro obrázek A4)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku A4 v kapitole A.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku A4 v kapitole A.

Kapitola C, oddíl I

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	7.2	0.0	X	0.0*	2.0	0.8	30.2	1.3	33.4	:	35.9	20.2	0.9	20.0	2.7	10.2	19.0	0.7	83.2	2.1
1 FL	78.9	47.3	X	26.7*	81.5	79.0	56.7	52.8	46.3	:	62.4	79.8	99.0	80.0	93.5	89.8	79.2	72.0	16.8	60.3
0 FL	13.9	52.7	X	73.3*	16.4	20.2	13.1	45.9	20.3	:	1.7	0	0.1	0.0	3.9	0.0	1.8	27.3	:	37.6

%	MT	ML	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	4.4	1.0	1.7	5.1	0.6	2.1	0.0	5.0	26.8	15.0	X	4.9	X	22.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X
1 FL	95.6	43.6	98.1	94.8	68.1	97.7	81.2	83.4	59.9	79.6	X	69.9	X	53.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
0 FL	0.0	55.4	0.2	0.1	31.3	0.2	18.8	11.6	13.3	5.4	X	25.2	X	24.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 4: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky (FL) v základním vzdělávání (ISCED 1), podle počtu jazyků, 2020 (údaje pro obrázek C1a)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se výpočtů a údajů viz vysvětlivky k obrázkům C1a a C1b v kapitole C.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázkům C1a a C1b v kapitole C.

V %	BE fr	CZ	DE	EE	EL	ES	FR	IT	CY	LT	LU	HU	MT	AT	PL	PT	RO	SI	FI	LI	NO
7 let	6.8	50.3	13.7	33.2	97.4	100.0	99.8	100.0	100.0	3.2	100.0	44.8	100.0	99.8	100.0	0.5	99.7	99.3	65.3	100.0	100.0
8 let	33.6	75.0	58.4	45.1	98.6	100.0	100.0	100.0	100.0	93.9	100.0	51.3	100.0	99.8	100.0	83.8	99.8	99.1	56.5	100.0	100.0
9 let	38.6	96.6	94.1	83.5	98.7	100.0	100.0	100.0	100.0	98.3	100.0	70.7	100.0	99.9	99.9	98.6	100.0	99.1	99.2	100.0	100.0
10 let	90.9	98.6	95.6	98.2	98.9	100.0	100.0	100.0	100.0	98.6	100.0	92.3	100.0	99.9	99.8	99.7	100.0	98.8	99.6	100.0	100.0

Zdroj: Výpočty Eurydice založené na nezveřejněných údajích Eurostatu/UOE (poslední aktualizace: Září 2022).

Tabulka 5: Procento studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), podle věku, 2020 (údaje pro obrázek C1b)

Vysvětlivka

Vysvětlení výpočtů a sběru údajů podle věku viz vysvětlivky k obrázkům C1a a C1b v kapitole C.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázkům C1a a C1b v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
2020	86.1	47.3	X	26.7	83.6	79.8	86.9	54.1	79.7	:	98.3	100.0	100.0	100.0	96.1	100.0	98.2	72.7	100.0	62.4
2013	79.4	50.0	X	28.6	82.9	71.9	56.9	67.9	77.0	:	75.5	99.6	98.8	99.9	99.7	100.0	73.1	74.9	100.0	59.1
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
2020	100.0	44.6	99.8	99.9	68.7	99.8	81.2	87.6	86.7	94.6	X	74.8	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
2013	100.0	52.2	99.9	97.3	35.2	56.5	49.8	84.8	68.8	77.9	X	:	X	:	100.0	X	100.0	100.0	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 6: Procento studentů, kteří se učí alespoň jeden cizí jazyk v základním vzdělávání (ISCED 1), 2013 a 2020 (údaje pro obrázek C2)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se výpočtů a údajů viz vysvětlivky k obrázku C2 v kapitole C.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C2 v kapitole C.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	59.2	0	X	65.7	12.0	65.5	85.1	36.9	95.2	7.8	95.7	45.0	75.5	54.6	97.0	83.7	73.0	77.4	100.0	7.4
1 FL	39.2	98.4	X	34.3	86.4	33.0	14.9	58.9	1.9	74.1	3.8	55.0	24.3	45.4	3.0	16.1	25.0	28.8	:	98.4
0 FL	1.6	1.6	X	0.0	1.6	1.4	0.0	4.3	2.9	18.1	0.5	0.0	0.2	0.0	0.0	0.2	2.0	1.8	:	2.2
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	95.0	71.1	7.9	46.7	92.7	94.6	25.6	52.6	98.7	78.6	X	94.9	X	97.1	100.0	X	100.0	66.1	:	X
1 FL	5.0	26.3	92.1	53.2	3.3	5.4	74.4	45.2	1.0	21.4	X	4.6	X	2.3	0.0	X	0.0	28.6	:	X
0 FL	0.0	2.6	0.1	0.1	4.0	0.0	0.0	2.2	0.4	0.0	X	0.5	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 7: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky (FL) v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle počtu jazyků, 2020 (údaje pro obrázky C3 a C4)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se výpočtů a údajů viz vysvětlivky k obrázku C3 v kapitole C.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C3 v kapitole C.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2	58.4	:	X	49.3	17.4	43.1	81.7	37.1	95.6	8.5	95.0	41.6	54.0	52.4	98.5	91.6	71.8	81.0	100.0	6.0
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2	96.5	73.7	9.7	93.6	86.8	95.6	53.9	79.8	98.3	78.2	X	:	X	97.5	97.2	X	98.1	69.9	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 8: Procento studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků (FL) v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), 2013 (údaje pro obrázek C4)

Vysvětlivka

Vysvětlení týkající se výpočtů a údajů viz vysvětlivky k obrázku C4 v kapitole C.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C4 v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	60.0	72.1	X	100.0	72.6	98.8	45.0	58.7	97.6	122	0.9	27.4	99.6	94.3	24.7	38.8	82.6	38.3	100.0	74.9
	Voc	35.1	16.0	X	69.7	42.0	33.9	1.2	1.3	22.6	:	2.8	0.2	32.1	30.0	48.1	32.2	54.4	6.5	77.4	4.5
1 FL	Gen	37.1	27.9	X	0.0	27.1	1.2	39.6	41.2	1.9	66.9	88.8	70.3	0.3	5.7	74.8	55.8	16.1	60.4	:	23.5
	Voc	44.9	70.2	X	30.3	53.1	60.1	14.8	38.3	35.2	:	72.4	45.1	66.7	64.7	51.6	63.3	31.3	54.3	15.2	88.6
0 FL	Gen	2.9	0.0	X	0.0	0.3	0.0	15.4	0.1	0.5	20.9	10.3	2.3	0.1	0.0	0.5	5.8	1.3	1.3	:	1.6
	Voc	18.0	13.8	X	0.0	4.9	5.9	84.0	60.4	42.2	:	24.8	54.7	1.3	5.3	0.3	4.4	14.3	39.2	7.4	6.9
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	66	67.9	63.6	81.3	7.1	99.1	95.5	98.4	99.0	80.1	X	95.8	X	55.9*	91.9	X	56.6	100.0	:	X
	Voc	1.4	12.4	21.6	76.8	7.3	97.4	29.4	31.5	89.3	3.8	X	28.2	X	5.2*	:	X	:	0.0	:	X
1 FL	Gen	34.0	32.1	36.3	18.7	61.8	0.9	3.3	1.6	1.0	19.9	X	2.8	X	30.1*	8.1	X	43.4	0.0	:	X
	Voc	98.6	58.4	77.6	23.2	72.6	2.4	64.4	68.2	7.9	96.1	X	68.3	X	19.0*	:	X	:	100.0	:	X
0 FL	Gen	0.0	0.0	0.1	0.0	31.1	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	X	1.4	X	14.0*	0.0	X	0	0.0	:	X
	Voc	0.0	29.2	0.8	0.0	20.1	0.2	6.2	0.3	2.8	0.1	X	3.5	X	75.8*	:	X	:	0.0	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 9: Procento studentů, kteří se učí cizí jazyky (FL) obecně (gen) a vyšší sekundární odborné vzdělávání (ISCED 3), podle počtu jazyků, 2020 (údaje pro obrázky C5 a C6)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se výpočtů, souhrnných údajů EU a údajů o jednotlivých zemích viz vysvětlivky k obrázku C5 v kapitole C.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C5 v kapitole C.

	%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
≥ 2 FL	Gen	58.4	78.3	X	99.9	73.3	93.9	49.7	55.6	92.7	6.2	2.7	31.2	97.2	86.9	24.1	83.8	81.9	41.2	100.0	44.1
	Voc	34.1	14.4	X	68.5	48.9	34.3	5.4	1.7	62.3	:	0.1	0.4	30.9	23.1	41.7	21.8	46.1	11.8	67.7	0.7
	%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
≥ 2 FL	Gen	68.0	69.7	64.1	69.1	5.1	98.7	95.5	98.7	99.0	81.2	X	:	X	60.1	100.0	X	52.6	:	:	X
	Voc	0.0	12.7	22.3	64.9	9.2	96.6	32.6	66.5	88.6	11.3	X	:	X	15.8	:	X	:	:	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang02] (údaje extrahované dne 15. září 2022).

Tabulka 10: Procento studentů, kteří se učí dva nebo více cizích jazyků (FL) obecně (gen) a vyšší sekundární odborné vzdělávání (ISCED 3), 2013 (údaje pro obrázek C6)

Vysvětlivky

Souhrn EU pro odborné vzdělávání ISCED 3 byl označen jako „definice se liší, viz metadata“. Metodické poznámky týkající se údajů viz https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an4.xlsx.

Vysvětlení týkající se výpočtů viz vysvětlivky k obrázku C6 v kapitole C.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C6 v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Průměr nr	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	0.9	0.5	X	0.3*	0.9	0.8	1.2	0.6	1.1	:	1.3	1.2	1	1.2	1	1	1.2	0.7	1.8	0.7
ISCED 2	1.6	1	X	1.7	1.1	1.7	1.9	1.3	2	0.9	1.9	1.5	1.8	1.5	2	1.9	1.7	1.8	2.5	1.1
ISCED 3	1.4	1.5	X	2.1	1.5	1.5	0.9	1	1.6	:	0.9	1	1.8	1.5	1.5	1.4	1.7	1.2	2.6	1.3
Průměr nr	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	1.1	0.5	1	1.1	0.7	1	0.8	0.9	1.2	1.1	X	0.8	X	1.0	1	X	1	1	:	X
ISCED 2	2.1	2	1.1	1.5	1.9	2	1.3	1.5	2.2	1.8	X	1.9	X	2.0	2.0	X	2.0	1.6	:	X
ISCED 3	1.5	1.2	1.4	1.9	0.8	2	1.5	1.5	2.1	1.6	X	1.4	X	1.2*	1.9	X	1.6	0.7	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang03] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 11: Průměrný počet vyučovaných cizích jazyků na jednoho studenta v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020 (údaje pro obrázek C7)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se výpočtů, souhrnných údajů EU a údajů o jednotlivých zemích viz vysvětlivky k obrázku C7 v kapitole C.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C7 v kapitole C.

Kapitola C – oddíl II

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	eng 84.1	ind 33.1	X	fra* 26.1*	eng 77.2	eng 79.1	eng 86.9	eng 57.4	eng 72.6	:	eng 98.2	eng 99.6	eng 96.6	eng 93.3	eng 95.5	100.0	eng 96.9	eng 72.4	eng 100.0	eng 45.9
ISCED 2	eng 98.3	eng 49.7	X	fra 100.0	eng 91.2	eng 98.2	100.0	eng 100.0	eng 95.7	fra 49.2	eng 99.2	eng 99.2	eng 99.4	eng 98.0	eng 100.0	eng 100.0	eng 97.5	eng 97.8	eng 100.0	eng 74.6
ISCED 3	eng 88.1	eng 77.6	X	fra 94.4	eng 87.8	eng 93.5	eng 54.1	eng 68.6	eng 81.5	(fra) (50.8)	eng 78.3	eng 83.0	eng 99.0	eng 92.4	eng 99.8	eng 99.9	eng 92.4	eng 86.8	eng 86.3	eng 79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	eng 100.0	eng 44.6	eng 99.6	eng 98.8	eng 68.3	eng 88.2	eng 79.4	eng 85.1	eng 83.0	eng 94.6	X	eng 73.5	X	eng 75.4	eng 100.0	X	eng 100.0	eng 100.0	:	X
ISCED 2	eng 100.0	eng 97.4	eng 99.8	eng 98.8	eng 97.3	eng 100.0	eng 99.8	eng 97.0	eng 99.5	eng 100.0	X	eng 100.0	X	eng 99.4	eng fra 100.0	X	eng 100.0	eng 94.7	:	X
ISCED 3	eng 100.0	eng 79.8	eng 99.3	eng 95.9	eng 66.7	eng 99.5	eng 96.8	eng 93.3	eng 97.0	eng 100.0	X	eng 91.8	X	eng* 57.7*	eng 100.0	X	eng 99.9	eng 42.5	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 12: Nejvíce se učí cizí jazyk a procento studentů, kteří se jej učí v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020 (údaje pro obrázek C8)

Vysvětlivky

Při odkazu na jazyky používá tabulka kódy ISO 639–3.

Souhrn EU ukazuje procento studentů, kteří se učí cizí jazyk ze všech studentů na dané úrovni ISCED. Vychází z referenční populace všech studentů v EU, s výjimkou země (nebo zemí), kde daný jazyk není považován za cizí jazyk.

Souhrnný ukazatel EU pro rok 2020 pro ISCED 3 byl označen jako „definice se liší, viz metadata“. Viz proto metodické poznámky týkající se údajů: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Jiné jazyky než angličtina jsou zastíněné.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají pouze všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C8 v kapitole C.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
ISCED 2	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
ISCED 3	88.1	77.6	X	88.8	87.8	93.5	54.1	68.6	81.5	:	78.3	83.0	99.0	92.4	99.8	99.9	92.4	86.8	84.4	79.4

%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
ISCED 3	100.0	79.8	99.3	95.9	66.7	99.5	96.8	93.3	97.0	100.0	X	91.8	X	57.7*	100.0	X	99.9	42.5	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 13: Procento studentů, kteří se učí angličtinu v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020 (údaje pro obrázek C9)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky v této příloze týkající se údajů pro obrázek C8.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C9 v kapitole C.

%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	
ISCED 1	fra	eng	X	00*	rus	deu	:	fra	est	:	fra	fra	deu	deu	deu	fra	rus	deu	fra	deu	
	5.5	13.3	X	00*	4.3	11	:	2.6	20.7	:	19.2	19.1	3.1	20.4	1.9	2.3	13.3	0.4	83.2	18.9	
ISCED 2	fra	nld	X	eng	rus	deu	deu	fra	rus	spa	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	deu	fra	deu
	30.6	47.3	X	65.7	10.1	47.6	76.5	23.1	64.7	21.3	47.8	41.3	54.6	44.1	60.4	82.7	58.1	59.3	100.0	29.1	
ISCED 3	deu	nld	X	eng	deu	deu	deu	spa	rus	(deu)	fra	fra	spa	deu	fra	fra	rus	rus	fra	deu	
	20.0	59.2	X	88.8	26.8	37.8	77.2	11.9	44.9	(79.0)	3.8	18.0	59.3	34.9	23.5	25.5	51.8	24.8	85.4	41.0	
%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR	
ISCED 1	ita	deu	slv	deu	fra	fra	deu	slk	swe	spa	X	deu	X	dan	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
	2.4	0.6	0.7	5.0	0.4	10.7	2.1	6.0	18.4	8.6	X	5.8	X	20.7	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
ISCED 2	ita	fra	fra	deu	fra	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan	eng	fra	X	deu	spa	:	X
	55.1	55.3	3.8	40.6	71.2	80.3	21.3	32.3	92.5	45.9	X	76.5	X	95.7	100.0	X	59.6	31.2	:	X	
ISCED 3	ita	deu	fra	deu	spa	fra	deu	deu	swe	spa	X	deu	X	dan*	fra	X	deu	spa	:	X	
	25.4	21.4	15.2	62.9	7.2	85.0	37.0	36.8	89.4	28.6	X	38.1	X	24.9*	91.9	X	30.8	11.7	:	X	

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 14: Druhý nejučený cizí jazyk a procento studentů, kteří se jej učí v základním a sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020 (údaje pro obrázek C10)

Vysvětlivky

Při odkazu na jazyky používá tabulka kódy ISO 639–3.

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky k údajům pro obrázek C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají pouze všeobecného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C10 v kapitole C.

V %	BE fr	BG	CZ	EE	HR	LV	LT	MT	AT	PL	SI	SK	FI	IS	
ISCED 1	nld	–	–	rus	est	–	rus	–	–	–	–	–	swe	dan	
	33.1	–	–	15.5	20.7	–	13.3	–	–	–	–	–	18.4	20.7	
ISCED 2	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	–	–	–	rus	swe	dan
	47.3	10.1	13.4	64.7	22.0	10.6	58.1	59.3	55.1	–	–	–	12.9	92.5	95.7
Všeobecná ISCED 3	nld	rus	rus	rus	est	ita	rus	rus	ita	ita	rus	ita	rus	swe	dan*
	72.7	24.2	11.4	67.0	18.1	22.7	56.7	29.9	34.6	15.0	11.5	10.6	18.1	91.9	32.4*

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 15: Procento studentů, kteří se učí jazyky jiné než angličtina, francouzština, němčina a španělština (kde se alespoň 10 % studentů učí jiné jazyky) v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2020 (údaje pro obrázek C11)

Vysvětlivky

Při odkazu na jazyky používá tabulka kódy ISO 639–3.

V tabulce jsou uvedeny země, kde se alespoň 10 % studentů (v alespoň jedné úrovni vzdělání) učí cizí jazyky kromě angličtiny, francouzštiny, němčiny a španělštiny. Ostatní země nejsou zobrazeny.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C11 v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	%	EU																			
		EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	2020	84.1	13.3	X	0.0*	77.2	79.1	86.9	57.4	72.6	:	98.2	99.6	96.6	93.3	95.5	100.0	96.9	72.4	0.0	45.9
	2013	77.2	11.4	X	0.1	73.5	71.2	56.9	62.4	68.9	:	74.6	99.0	92.2	92.3	98.8	98.0	71.2	73.7	0.0	40.4
ISCED 2	2020	98.3	49.7	X	65.7	91.2	98.2	100.0	100.0	95.7	:	99.2	99.2	99.4	98.0	100.0	100.0	97.5	97.8	54.3	74.6
	2013	96.7	42.5	X	49.3	86.8	96.5	100.0	97.8	97.1	:	99.0	99.4	98.4	97.6	100.0	99.7	95.8	97.1	53.2	68.5
Všeobecná ISCED 3	2020	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	98.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
	2013	93.8	91.1	X	99.9	90.6	95.1	82.8	86.8	96.0	:	93.5	98.1	99.7	99.4	95.9	91.4	98.6	94.4	97.1	81.8

	%	EU																			
		MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	100.0	44.6	99.6	98.8	68.3	88.2	79.4	85.1	83.0	94.6	X	73.5	X	75.4	100.0	X	100.0	100.0	:	X
	2013	100.0	52.2	100.0	94.0	34.9	45.3	48.0	81.0	66.3	77.9	X	:	X	71.5	100.0	X	100.0	100.0	:	X
ISCED 2	2020	100.0	97.4	99.8	98.8	97.3	100.0	99.8	97.0	99.5	100.0	X	100.0	X	99.4	100.0	X	100.0	94.7	:	X
	2013	100.0	96.6	99.9	96.3	93.4	99.2	100.0	94.9	99.4	100.0	X	:	X	99.8	100.0	X	99.9	100.0	:	X
Všeobecná ISCED 3	2020	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
	2013	100.0	100.0	99.9	94.0	59.2	99.6	98.0	98.8	99.9	100.0	X	:	X	70.8	100.0	X	(98.4)	:	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uoe_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 16: Procento studentů, kteří se učí anglicky v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020 (údaje pro obrázek C12)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky k údajům k obrázku C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají všeobecného vzdělávání i odborného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C12 v kapitole C.

	%	EU																			
		EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
ISCED 1	2020	5.5	:	X	26.1*	0.8	0.1	:	2.6	1.4	:	19.2	19.1	:	0.6	0.8	2.3	1.4	0.2	83.2	0.3
	2013	3.6	:	X	28.6	1.2	0.1	:	3.7	1.6	:	14.8	5.4	:	0.6	0.9	2.0	0.8	0.2	83.8	0.3
ISCED 2	2020	30.6	:	X	100.0	1.3	2.6	9.3	23.1	2.6	49.2	47.8	41.3	:	1.2	60.4	82.7	2.2	4.6	100.0	0.5
	2013	33.9	:	X	99.6	3.1	3.3	9.1	24.4	2.7	61.6	49.4	38.7	:	1.4	68.7	90.0	1.0	3.4	100.0	0.5
Všeobecná ISCED 3	2020	21.8	:	X	100.0	9.5	11.5	7.8	20.9	5.6	50.8	4.6	24.8	:	4.5	14.8	29.4	5.9	2.7	100.0	8.0
	2013	23.6	:	X	99.9	12.2	17.5	15.0	24.2	6.4	58.9	4.6	28.7	:	3.6	17.7	37.2	5.8	3.2	100.0	5.8
ISCED 1	2020	2.2	0.5	0.1	0.4	0.4	10.7	0.0	0.2	2.1	3.0	X	0.0	X	0.6	0.0	X	0.0	0.0	:	X
	2013	1.1	:	0.3	0.2	0.1	10.8	0.0	0.1	2.0	2.2	X	:	X	0.6	0.0	X	0.2	0.0	:	X
ISCED 2	2020	28.1	55.3	3.8	1.3	71.2	80.3	1.4	1.0	4.6	14.4	X	2.3	X	1.8	100.0	X	38.7	10.7	:	X
	2013	35.1	57.8	5.1	3.7	63.3	85.0	3.2	2.6	5.9	15.6	X	:	X	1.8	97.2	X	50.4	14.0	:	X
Všeobecná ISCED 3	2020	18.2	28.1	29.7	12.3	3.0	80.8	7.2	9.0	8.8	15.8	X	6.6	X	90*	91.9	X	(22.4)	7.4	:	X
	2013	23.1	32.7	35.5	8.1	2.6	84.9	11.2	14.8	12.0	18.3	X	:	X	11.3	100.0	X	(27.2)	:	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uoe_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 17: Procento studentů, kteří se učí francouzsky v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020 (údaje pro obrázek C13)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky k údajům k obrázku C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají všeobecného vzdělávání i odborného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C13 v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

		%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 1	2020	3.4	0.9	X	0.0*	2.2	1.1	:	:	3.2	:	16.7	1.2	3.1	20.4	1.9	0.0	5.0	0.4	100.0	18.9	
	2013	3.7	1.0	X	0.0	2.6	1.3	:	:	3.9	:	12.0	0.6	5.7	20.2	2.0	0.0	4.7	0.6	100.0	20.4	
ISCED 2	2020	21.4	1.4	X	0.0	5.0	47.6	76.5	:	9.9	19.3	46.6	4.8	15.2	44.1	9.4	1.7	13.2	13.8	100.0	29.1	
	2013	22.6	1.6	X	0.1	7.2	32.4	73.6	:	14.5	20.9	44.9	3.1	14.4	42.7	8.6	1.3	11.3	11.4	100.0	31.7	
Všeobecná ISCED 3	2020	21.4	5.2	X	42.3	34.3	64.1	27.4	:	19.4	19.0	4.4	2.9	20.8	62.1	9.2	1.4	26.5	6.7	98.8	55.4	
	2013	21.5	5.6	X	51.2	34.2	55.7	28.0	:	29.6	15.4	2.5	2.1	22.0	62.1	7.7	5.3	28.9	10.2	100.0	45.4	
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 1	2020	1.4	0.6	:	5.0	0.1	2.6	2.1	1.7	3.9	3.3	X	5.8	X	0.0	0.0	X	0.0	0.0	:	X	
	2013	0.6	:	:	6.7	0.1	1.5	1.7	1.8	3.7	2.2	X	:	X	0.0	0.0	X	1.7	0.0	:	X	
ISCED 2	2020	13.7	49.4	:	40.6	1.3	13.6	21.3	32.3	9.3	18.4	X	76.5	X	1.0	0.0	X	59.6	24.0	:	X	
	2013	9.1	51.7	:	69.0	0.7	10.3	19.1	57.7	10.5	19.3	X	:	X	2.5	0.0	X	44.9	24.4	:	X	
Všeobecná ISCED 3	2020	9.2	42.2	:	53.9	1.4	16.3	66.2	57.6	14.6	19.6	X	78.1	X	20.9*	0.0	X	(30.0)	23.0	:	X	
	2013	5.0	42.4	:	47.0	1.0	12.5	63.4	58.8	17.6	22.2	X	:	X	22.3	0.0	X	(22.5)	:	:	X	

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 18: Procento studentů, kteří se učí německy v základním a všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 1–3), 2013 a 2020 (údaje pro obrázek C14)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky k údajům k obrázku C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají všeobecného vzdělávání i odborného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C14 v kapitole C.

		%	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	NO
ISCED 2	2020	17.7	:	X	0.0	2.1	3.0	:	6.2	0.1	21.3	0.1	:	54.6	0.1	25.0	0.5	0.5	0.2	0.0	0.2	
	2013	12.6	:	X	0.0	1.5	1.7	:	3.7	0.3	14.4	0.1	:	37.0	0.1	21.3	0.9	0.0	0.0	0.0	0.1	
Všeobecná ISCED 3	2020	26.8	7.4	X	2.2	10.6	14.0	17.9	22.5	4.0	18.3	0.0	:	73.1	4.5	15.3	4.0	2.5	0.9	5.8	6.1	
	2013	21.9	0.7	X	2.5	9.6	11.9	20.5	18.9	4.1	14.0	0.1	:	70.0	3.2	12.0	18.7	1.1	0.8	5.4	2.9	
		%	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CN	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
ISCED 2	2020	14.0	1.9	1.2	3.6	18.8	0.6	2.5	0.9	3.7	45.9	X	0.0	X	2.4	0.0	X	0.0	31.2	:	X	
	2013	7.5	1.9	1.2	1.4	24.1	0.4	2.4	0.7	1.7	43.5	X	:	X	2.9	0.0	X	0.0	31.0	:	X	
Všeobecná ISCED 3	2020	9.1	5.7	21.5	15.2	9.1	2.6	15.7	12.6	12.9	41.4	X	0.0	X	24.2*	0.0	X	(0.0)	24.1	:	X	
	2013	5.3	4.8	15.7	3.3	8.4	2.5	12.3	10.0	13.4	39.9	X	:	X	21.7	0.0	X	(0.4)	:	:	X	

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 19: Procento studentů, kteří se učí španělsky ve všeobecném sekundárním vzdělávání (ISCED 2–3), 2013 a 2020 (údaje pro obrázek C15)

Vysvětlivky

Vysvětlení týkající se agregátu EU viz vysvětlivky k údajům k obrázku C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají všeobecného vzdělávání i odborného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C15 v kapitole C.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

V %	EU	BE fr	BE de	BE nl	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU
Všeobecná	95.7	90.7	X	100.0	90.3	99.9	78.0	97.0	98.5	:	80.6	97.3	99.9	99.8	97.3	100.0	98.0	97.0	100.0	89.1
Profesoři	79.2	59.9	X	79.7	85.4	91.1	15.4	38.8	56.3	:	73.5	45.3	96.9	89.1	100.0	95.6	83.6	56.2	76.9	69.7

V %	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	AL	BA	CH	IS	LI	ME	MK	NO	RS	TR
Všeobecná	100.0	100.0	99.8	98.4	62.3	99.4	98.5	98.7	99.7	100.0	X	98.6	X	72.7*	100.0	X	(99.9)	38.7	:	X
Profesoři	100.0	68.9	99.2	93.7	73.6	99.6	96.1	90.6	95.0	99.9	X	89.8	X	20.9*	:	X	:	46.0	:	X

Zdroj: Eurydice, na základě údajů Eurostatu/UOE [educ_uae_lang01] (údaje extrahované dne 15. prosince 2022).

Tabulka 20: Procento studentů, kteří se učí angličtinu v obecném a odborném vyšším sekundárním vzdělávání (ISCED 3), 2020 (údaje pro obrázek C16)

Vysvětlivky

Souhrn EU pro odborné vzdělávání ISCED 3 za rok 2020 označený jako „definice se liší, viz metadata“. Viz proto metodické poznámky týkající se údajů: https://ec.europa.eu/eurostat/cache/metadata/Annexes/educ_uae_enr_esms_an6.xlsx.

Další podrobnosti o souhrnném souboru EU viz vysvětlivky k údajům pro obrázek C8 v této příloze.

Údaje s hvězdičkami jsou z roku 2019 (namísto roku 2020).

Údaje v závorkách se týkají všeobecného vzdělávání i odborného vyššího sekundárního vzdělávání.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku C16 v kapitole C.

Kapitola D, oddíl I

V %	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
A. Celkem	25.4	28.2	34.0	26.5	16.4	36.8	27.8	29.5	12.0	24.6	26.3	48.0	33.0	
	S.E. 0.36	1.25	1.21	0.95	0.68	1.22	1.51	0.95	0.68	1.04	0.94	1.71	1.91	
B. & 35 let	35.3	33.1	47.7	35.0	29.2	59.2	48.7	45.8	17.7	26.5	36.0	57.3	38.9	
	S.E. 0.79	1.76	1.85	3.35	1.97	3.41	3.11	2.88	1.50	1.71	3.21	4.70	3.26	
C. ≥ 35 let	23.4	25.1	25.4	25.5	13.5	31.3	24.9	27.3	10.3	24.0	25.3	46.9	32.1	
	S.E. 0.38	1.68	1.28	0.97	0.80	1.35	1.57	0.89	0.68	1.23	0.94	1.54	2.07	
A.B. – C	11.9	8.0	22.2	9.5	15.6	27.9	23.8	18.5	7.4	2.5	10.7	10.4	6.8	
	S.E. 0.83	2.39	2.08	3.47	2.26	3.87	3.12	2.84	1.56	2.06	3.26	4.07	3.54	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
A. Celkem	23.0	18.5	38.3	30.3	30.8	20.6	37.0	11.9	25.9	28.9	40.6	27.1	29.3	32.7
	S.E. 0.97	1.07	1.70	2.28	0.73	0.74	1.15	1.04	0.84	1.14	1.03	1.30	0.88	0.89
B. & 35 let	29.9	26.9	52.3	36.7	52.9	37.9	42.3	16.9	26.6	49.2	52.3	47.1	56.2	35.6
	S.E. 2.61	2.58	2.29	2.67	1.54	4.61	2.84	2.81	2.07	2.76	2.52	4.17	1.99	1.42
C. ≥ 35 let	22.4	17.5	26.1	27.7	23.1	20.2	35.6	11.2	25.7	24.7	38.5	24.2	21.6	29.7
	S.E. 0.99	1.07	1.53	2.63	0.86	0.73	1.23	0.98	0.95	1.18	1.11	1.36	0.75	1.19
A.B. – C	7.5	9.3	26.2	9.0	29.8	17.7	6.7	5.7	0.9	24.4	13.8	22.9	32.6	5.9
	S.E. 2.69	2.51	2.80	3.12	1.83	4.60	3.09	2.62	2.33	2.79	2.73	4.47	2.06	1.92

Δ Rozdíl mezi konkrétními věkovými skupinami

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 21: Procento učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří dokončili ITE, která zahrnovala výuku ve vícejazyčném nebo multikulturním prostředí, celkem a podle věkových skupin, 2018 (údaje pro obrázek D3)

Vysvětlivky

Údaje založené na odpovědích učitelů na otázku č. 2 „Kolik vám je?“ a na otázku č. 6 (varianta f) TALIS 2018, „Byly ve vašem formálním [vzdělávání nebo odborné přípravě] zahrnutы následující prvky?“ Odpovědi na druhou otázku byly rozděleny podle věkové skupiny. Při zvažování celkového procentního podílu učitelů s nižším sekundárním vzděláním,

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

kteří dokončili ITE a které zahrnovalo výuku ve vícejazyčném nebo multikulturním prostředí, jsou statisticky významné rozdíl od hodnoty EU vyznačeny tučně.

Při zvažování rozdílů mezi oběma věkovými skupinami (ve věku 35 let a ≥ 35 let) jsou hodnoty, které se výrazně liší ($p < 0,05$) od nuly, vyznačeny tučně.

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří se v roce 2018 zúčastnili programu TALIS.

%	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV	
CPD	20.1	8.1	17.6	31.4	14.2	14.4	24.9	32.5	6.3	18.7	28.1	37.7	28.4	
S.E.	0.32	0.86	1.28	1.47	0.95	1.46	1.60	0.84	0.74	1.25	1.27	2.15	1.79	
	LT	HU	MT	NL	AT	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	NO	TR
CPD	18.1	14.8	26.9	9.7	17.6	14.0	22.3	17.6	14.2	19.9	23.9	23.0	15.0	27.0
S.E.	0.83	1.08	2.08	0.79	0.80	0.80	1.05	1.68	0.72	1.24	0.94	1.18	0.93	0.88

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 22: Procento učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří se zúčastnili aktivit CPD zaměřených na výuku ve vícejazyčném nebo multikulturním prostředí, 2018 (údaje pro obrázek D3)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku D3 v kapitole D.

Kapitola D, oddíl II

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Učitelé cizích jazyků	71.2	73.2	58.7	40.6	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3	75.7
S.E.	0.72	2.55	2.32	3.09	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77	3.71
Učitelé jiných předmětů	36.0	33.5	38.4	28.9	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9	63.5
S.E.	0.48	1.27	1.36	1.29	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03	1.97
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Učitelé cizích jazyků	76.2	62.1	54.0	85.5	55.6	39.3	69.2	55.3	66.3	63.9	85.8	20.7
S.E.	3.36	2.20	3.75	2.80	2.11	2.21	3.05	1.79	1.94	2.43	1.97	2.22
Učitelé jiných předmětů	55.7	31.4	29.3	56.5	33.9	32.0	47.3	28.7	48.7	39.0	80.1	8.9
S.E.	1.76	1.33	1.37	1.81	1.07	1.82	1.65	1.18	1.73	1.66	1.86	0.71

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 23: Procento učitelů v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří byli v zahraničí pro profesní účely, 2018 (údaje pro obrázek D6)

Vysvětlivky

Údaje založené na odpovědích učitelů na otázky 15 a 56 TALIS 2018: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Byl jste někdy v zahraničí za profesními účely během své učiteléské kariéry nebo během svého vzdělávání/odborné přípravy učitelů?“

Učitelé cizích jazyků jsou ti, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15. Učitelé jiných předmětů jsou ti, kteří si nevybrali možnost e) pro otázku 15 a označili jinou možnost (možnosti) (a)–(i). Mobilní učitelé jsou ti, kteří odpověděli „ano“ alespoň na jednu ze situací mobility (varianty a)– e)).

EU zahrnuje respondenty ze všech zemí EU, kteří v roce 2018 odpověděli na otázky týkající se mobility systému TALIS.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	72.2	58.7	72.8	66.0	69.8	80.5	77.6	55.6	79.3
S.E.	0.74	2.32	1.70	2.02	2.12	1.60	2.38	3.01	1.77
2013	57.6	43.0	53.3	45.1	54.2	73.7	63.3	36.8	61.7
S.E.	0.82	2.77	1.96	2.27	2.08	2.02	2.07	2.03	2.33
Δ2018-2013	14.6	15.8	19.5	20.9	15.5	6.8	14.2	18.8	17.6
S.E.	1.11	3.61	2.59	3.04	2.97	2.58	3.16	3.64	2.92
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	75.7	76.2	85.5	55.6	39.3	55.3	66.3	63.9	85.8
S.E.	3.71	3.36	2.80	2.11	2.21	1.79	1.94	2.43	1.97
2013	58.6	62.0	59.5	35.1	30.0	39.6	56.2	57.1	71.6
S.E.	3.79	3.04	3.24	2.23	2.26	1.76	2.20	1.86	2.65
Δ2018-2013	17.1	14.2	26.0	20.5	9.3	15.7	10.0	6.7	14.2
S.E.	5.30	4.53	4.28	3.07	3.16	2.52	2.94	3.06	3.30

Δ Rozdíl mezi konkrétními referenčními roky

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018 a 2013.

Tabulka 24: Rozdíly mezi lety 2018 a 2013 v procentech moderních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří byli v zahraničí pro profesní účely (údaje pro obrázek D6)

Vysvětlivky

„Průměr 17“ odkazuje na 17 zemí (nebo vzdělávacích systémů) s respondenty pro otázky týkající se nadnárodní mobility v TALIS 2013 a 2018.

Viz rovněž vysvětlivky k obrázku D6 v kapitole D.

	Average 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
2018	36.3	38.4	40.7	50.1	55.5	38.4	33.1	29.4	27.9
S.E.	0.51	1.36	1.24	1.84	1.46	1.10	1.30	1.43	1.03
2013	20.0	21.1	21.2	30.4	35.5	24.1	15.3	10.4	13.2
S.E.	0.37	0.94	1.20	1.54	1.26	1.06	0.78	0.72	0.89
Δ2018-2013	16.3	17.4	19.4	19.6	20.0	14.2	17.8	18.9	14.7
S.E.	0.63	1.66	1.73	2.40	1.93	1.53	1.52	1.60	1.36
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
2018	63.5	55.7	56.5	33.9	32.0	28.7	48.7	39.0	80.1
S.E.	1.97	1.76	1.81	1.07	1.82	1.18	1.73	1.66	1.86
2013	36.5	37.5	32.7	15.6	17.2	17.4	37.3	31.8	70.9
S.E.	1.35	2.43	1.78	0.96	1.21	1.25	1.36	1.40	1.49
Δ2018-2013	27.0	18.2	23.8	18.3	14.8	11.3	11.4	7.2	9.2
S.E.	2.39	3.00	2.53	1.44	2.19	1.72	2.20	2.17	2.38

Δ Rozdíl mezi konkrétními referenčními roky

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018 a 2013.

Tabulka 25: Rozdíly mezi lety 2018 a 2013 v procentech učitelů jiných předmětů nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 2), kteří byli v zahraničí pro profesní účely (údaje pro obrázek D6)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky v předchozí tabulce v této příloze, jakož i vysvětlivky k obrázku D6 v kapitole D.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	EU	BE fr	BE nl	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY
Program EU	27.4	20.1	13.7	35.2	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7	34.2
S.E.	0.66	3.20	2.14	4.24	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07	4.84
Národní nebo regionální program	15.7	:	10.5	18.9	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6	34.1
S.E.	0.64	:	2.00	3.42	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27	5.76
	LV	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Program EU	55.8	28.5	36.0	27.9	37.7	59.3	50.5	33.2	37.6	24.2	40.9	58.5
S.E.	5.63	2.73	4.66	3.69	2.45	3.40	4.40	2.36	2.55	2.43	3.19	6.27
Národní nebo regionální program	28.1	24.6	:	13.2	17.5	24.8	17.9	15.3	17.0	8.2	15.1	:
S.E.	3.46	2.48	:	2.10	2.37	3.01	3.06	2.04	1.96	1.69	2.38	:

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 26: Procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří odešli do zahraničí za účelem profesní činnosti s podporou programu mobility, 2018 (údaje pro obrázek D8)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku D8 v kapitole D.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky pro jednotlivé země k obrázku D8 v kapitole D.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	Průměr 17	BE nl	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT
Program EU na rok 2018	27.2	13.7	37.6	26.9	51.8	33.3	16.6	25.0	16.7
S.E.	0.71	2.14	2.18	2.93	3.25	2.09	2.22	3.28	2.07
Program EU na rok 2013	25.1	17.1	37.5	24.3	41.1	35.2	9.3	12.7	15.2
S.E.	0.89	2.85	2.31	2.33	2.44	2.51	1.81	2.52	1.88
Δ2018–2013	2.1	-3.4	0.1	2.7	10.8	-1.8	7.2	12.3	1.5
S.E.	1.13	3.56	3.18	3.74	4.06	3.27	2.86	4.14	2.80
Národní nebo regionální program na rok 2018	15.4	10.5	23.4	10.5	33.6	21.6	14.5	20.1	6.6
S.E.	0.67	2.00	1.59	1.60	2.19	1.55	2.11	2.41	1.27
Národní nebo regionální program na rok 2013	11.1	:	13.2	:	26.1	19.9	:	22.2	:
S.E.	0.53	:	1.43	:	2.59	1.76	:	2.75	:
Δ2018–2013	4.3	:	10.2	:	7.5	1.7	:	-2.1	:
S.E.	0.86	:	2.13	:	3.39	2.34	:	3.66	:
	CY	LV	NL	PT	RO	SK	FI	SE	IS
Program EU na rok 2018	34.2	55.8	27.9	37.7	59.3	33.2	37.6	24.2	40.9
S.E.	4.84	5.63	3.69	2.45	3.40	2.36	2.55	2.43	3.19
Program EU na rok 2013	40.7	61.2	27.3	45.6	49.7	25.8	38.8	21.0	29.0
S.E.	4.64	3.10	3.92	4.56	3.97	2.24	2.78	1.93	2.24
Δ2018–2013	-6.5	-5.3	0.6	-7.9	9.6	7.4	-1.2	3.3	11.9
S.E.	6.71	6.42	5.38	5.17	5.23	3.25	3.78	3.10	3.90
Národní nebo regionální program na rok 2018	34.1	29.1	13.2	17.5	24.8	15.3	17.0	8.2	15.1
S.E.	5.76	3.46	2.10	2.37	3.01	2.04	1.96	1.69	2.38
Národní nebo regionální program na rok 2013	:	22.6	:	:	:	12.7	13.5	:	20.1
S.E.	:	3.64	:	:	:	1.81	2.03	:	2.59
Δ2018–2013	:	6.6	:	:	:	2.6	3.5	:	-5.0
S.E.	:	5.02	:	:	:	2.72	2.82	:	3.52

Δ Rozdíl mezi konkrétními referenčními roky

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018 a 2013.

Tabulka 27: Rozdíly mezi lety 2018 a 2013 v procentech mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), kteří odjeli do zahraničí pro profesní účely s podporou programu mobility, (údaje pro obrázek D8)

Vysvětlivky

Údaje založené na odpovědích učitelů na otázky 15 a 56 TALIS 2018 a 15 a 48 TALIS 2013: „Vyučujete v běžném školním roce následující kategorie předmětů?“ a „Byl jste někdy v zahraničí pro profesní účely ve své kariéře učitele nebo během svého vzdělávání/odborné přípravy učitelů?“, možnost b) v roce 2018 a c) v roce 2013, „jako učitel v programu EU“ a c) v roce 2018 a d) v roce 2013 „jako učitel regionálního nebo vnitrostátního programu“. Učitelé mohli využít oba typy programů.

Učitelé cizích jazyků jsou ti, kteří zvolili možnost e) pro otázku 15. Mobilní učitelé jsou ti, kteří odpověděli „ano“ alespoň na jednu z dotčených možností a) až e) v roce 2018 a b) až f) v roce 2013.

„Průměr 17“ odkazuje na 17 zemí (nebo vzdělávacích systémů) s respondenty na otázky týkající se nadnárodní mobility v TALIS 2013 a 2018.

Při zvažování rozdílů mezi lety 2018 a 2013 jsou hodnoty, které se výrazně liší ($p < 0,05$) od nuly, vyznačeny tučně.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE nl), Dánsko, Francie, Itálie, Kypr, Nizozemsko, Portugalsko, Rumunsko a Švédsko: vzorek byl v roce 2013 nedostatečný (méně než 5 různých škol nebo 30 učitelů) pro kategorii „národní nebo regionální programy“.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	76.4		77.4	49.6	58.1	89.1	75.3	70.6	91.6	57.3	62.7
S.E.	0.75		1.78	2.72	2.63	1.36	2.69	2.92	1.35	5.68	3.89
B	68.4		56.0	54.8	70.3	80.0	58.8	38.7	83.1	77.1	44.4
S.E.	0.94		2.27	3.12	2.62	2.12	2.92	4.65	1.76	4.83	5.16
C	57.4		73.9	55.2	60.6	60.9	84.9	38.8	41.3	57.8	53.0
S.E.	1.01		1.80	2.89	2.92	2.07	2.17	3.94	2.16	6.47	4.41
D	40.8		45.3	40.3	61.2	46.5	34.3	37.6	25.2	33.5	61.4
S.E.	0.92		2.18	3.16	3.28	1.80	2.87	3.93	1.91	5.90	3.88
E	33.5		25.5	38.0	27.0	41.9	42.8	12.8	23.7	35.8	33.7
S.E.	0.94		1.62	2.14	2.51	2.08	3.05	2.20	2.03	5.31	3.68
F	21.9		33.7	15.4	19.1	30.3	12.0	11.4	15.7	44.4	:
S.E.	0.75		1.88	1.62	2.19	2.40	2.11	3.61	1.95	6.12	:
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	82.2	68.7	59.0	51.4	36.9	68.7	70.9	62.3	59.5	33.1	:
S.E.	2.05	3.32	4.95	2.39	3.42	3.59	2.45	2.20	2.80	3.15	:
B	70.8	62.5	63.1	47.7	56.6	41.9	62.5	54.5	66.0	38.6	36.4
S.E.	2.29	5.38	4.27	3.26	4.02	3.06	2.61	2.06	2.53	3.41	5.42
C	35.7	46.9	46.6	74.2	49.8	53.8	35.7	55.0	35.3	:	38.4
S.E.	3.22	5.60	5.08	2.40	3.78	3.50	2.58	2.30	2.74	:	4.76
D	55.2	37.3	44.7	51.6	65.7	59.1	43.2	53.6	41.2	43.5	50.0
S.E.	3.00	4.73	4.07	2.18	3.90	3.20	2.53	2.18	2.73	3.01	5.77
E	27.0	25.6	26.2	10.3	68.3	30.7	23.4	22.4	33.2	31.6	32.7
S.E.	2.54	5.28	3.25	1.70	3.21	3.33	2.40	2.47	2.81	3.18	4.92
F	36.4	35.3	18.3	20.0	15.0	32.1	24.1	39.6	28.8	27.9	79.2
S.E.	2.50	5.30	3.00	2.41	2.04	3.83	2.43	2.43	2.57	2.76	5.05

A Výuka jazyků B Studium, jako součást vzdělávání učitelů C Doprovodná návštěva studentů D Navázání kontaktu se školami v zahraničí E Vyučování F Vzdělávání v jiných oborech

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 28: Procento mobilních učitelů cizích jazyků v nižším sekundárním vzdělávání (ISCED 2), podle profesních důvodů pro odchod do zahraničí, 2018 (údaje pro obrázek D9)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku D9 v kapitole D.

Poznámky pro jednotlivé země

Belgie (BE fr, BE nl) a Bulharsko: tato otázka nebyla v těchto zemích řešena.

Lotyšsko, Island a Turecko: jedna kategorie se v tabulce nezobrazuje z důvodu nedostatečného vzorku (méně než 5 různých škol nebo 30 učitelů).

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

	EU		CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
A	39.3		35.5	10.2	32.5	65.1	30.5	32.3	62.4	23.1	28.7
S.E.	0.75		1.71	1.62	1.49	1.72	1.74	2.04	1.66	1.41	1.84
B	39.3		32.0	48.3	63.9	48.5	21.6	28.8	50.5	64.0	20.4
S.E.	0.71		1.54	2.54	1.55	1.76	1.56	2.27	1.97	2.23	2.31
C	49.9		64.4	54.5	51.5	47.9	78.9	42.8	31.5	50.1	48.3
S.E.	0.76		1.80	2.64	1.64	1.72	1.85	2.78	1.96	2.24	2.42
D	34.9		44.5	36.2	60.7	30.8	24.0	45.0	18.4	35.6	55.1
S.E.	0.71		2.03	2.81	1.86	1.47	1.88	2.49	1.42	1.97	1.99
E	23.3		25.0	32.0	24.0	24.3	18.7	12.1	16.6	25.9	27.3
S.E.	0.59		1.69	2.73	1.39	1.69	1.75	1.28	1.28	2.41	1.48
F	22.3		37.0	15.2	20.6	28.5	4.9	15.5	26.9	40.2	15.2
S.E.	0.61		1.89	2.02	1.48	1.50	0.88	1.51	1.62	2.25	1.37
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
A	42.4	13.3	9.3	20.9	30.2	29.3	25.6	18.7	13.7	10.1	29.3
S.E.	2.31	1.81	1.42	1.57	1.86	1.66	2.07	1.77	1.96	1.47	3.55
B	44.0	40.9	38.3	29.7	46.1	27.9	42.0	29.8	36.1	36.8	32.2
S.E.	1.76	2.76	1.86	1.60	2.09	1.93	2.58	2.00	2.17	1.99	3.96
C	24.8	41.6	35.1	66.4	45.8	55.3	29.1	50.9	39.0	7.2	37.5
S.E.	1.56	2.71	2.48	1.73	2.88	2.29	2.17	1.83	2.36	1.27	3.82
D	53.2	43.5	38.1	42.8	63.1	56.0	44.8	51.0	41.4	34.5	44.8
S.E.	1.87	2.97	2.33	2.00	2.41	2.36	2.31	1.89	2.19	2.05	4.13
E	17.5	36.1	22.5	10.2	52.7	19.9	21.1	24.2	41.6	38.2	35.2
S.E.	1.55	2.55	1.54	1.12	2.63	1.33	2.05	1.79	2.48	2.12	4.04
F	36.2	26.7	19.9	23.3	19.9	21.9	23.9	38.8	29.6	31.9	64.5
S.E.	2.31	2.05	3.31	1.60	2.67	1.45	2.14	1.85	2.60	1.86	4.06

A Výuka jazyků B Studium, jako součást vzdělávání učitelů C Doprovodná návštěva studentů D Navázání kontaktu se školami v zahraničí E Vyučování F Vzdělávání v jiných oborech

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Tabulka 29: Procento mobilních učitelů jiných předmětů nižšího sekundárního vzdělávání (ISCED 2), podle profesních důvodů pro odchod do zahraničí, 2018 (údaje pro obrázek D9)

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku D9 v kapitole D.

Poznámka pro jednotlivé země

Belgie (BE fr, BE nl) a Bulharsko: tato otázka nebyla v těchto zemích řešena.

	EU	BG	CZ	DK	EE	ES	FR	HR	IT	CY	LV
Méně než 3 měsíce	48.8	76.0	64.5	71.3	70.4	32.5	34.5	71.5	40.9	53.6	78.3
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
Minimálně 3 měsíce	51.2	24.0	35.5	28.7	29.6	67.5	65.5	28.5	59.1	46.4	21.7
S.E.	0.90	0.00	3.86	1.65	2.33	2.60	2.89	2.60	4.10	2.27	4.80
	HU	MT	NL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	IS	TR
Méně než 3 měsíce	65.0	76.6	61.7	76.4	79.9	76.6	57.7	59.6	60.6	88.1	69.1
S.E.	2.47	3.66	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	6.52
Minimálně 3 měsíce	35.0	:	38.3	23.6	20.1	23.4	42.3	40.4	39.4	11.9	:
S.E.	2.47	:	3.33	2.72	3.13	2.69	2.53	2.37	2.64	2.18	:

Zdroj: Eurydice, založená na TALIS 2018.

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku D10 v kapitole D.

Poznámky pro jednotlivé země

Viz poznámky k jednotlivým zemím k obrázku D10 v kapitole D.

PŘÍLOHA 2: CLIL V PRIMÁRNÍM A VŠEOBECNÉM SEKUNDÁRNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Výuka prostřednictvím různých jazyků a příslušných úrovní ISCED			
	Jazykový status	Jazyky	ISCED úroveň
Být fr	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Francouzština + angličtina	1-3
	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Francouzština + nizozemština/němčina	1-3
Být de	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Němčina + francouzština	1-3
Bud' nl	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Holandština + angličtina	2,3
	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Nizozemština + francouzština/němčina	2,3
	1 státní jazyk + 1 další jazyk státu +1 cizí jazyk	Nizozemština + francouzština/němčina + angličtina	2,3
	1 státní jazyk + 1 ostatní státní jazyky +1 další státní jazyky +1 cizí jazyk	Holandština + francouzština + němčina + angličtina	2,3
BG	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Bulharština + angličtina/francouzština/němčina/italština/ruština/španělština	
CZ	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Čeština + angličtina/němčina	1-3
		Čeština + francouzština/italština/španělština	2,3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka	Čeština + polština	1-3
ČESKÁ REPUBLIKA	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Dánština + angličtina	1-3
DE	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Němčina + čínština/čeština/holandština/angličtina/francouzština/Ruština/italština/polština/Portugalština/Rumunsko/španělština/turecky	1-3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka	Němčina + danština/srbština	1-3
EE	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Estonština + němčina	2,3
		Estonština + angličtina	3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka	Estonština + ruština	1-3
	1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka +1 cizí jazyk	Ruština + angličtina	1
IE	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Angličtina + irština	1-3
EL	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?
ES	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Španělština + angličtina/francouzština/němčina/italština/portugalština	
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka	Španělština + Baskicko/Katalánština/Gallician/Occitan/Valencian	
	1 státní jazyk + 1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka +1 cizí jazyk	Španělština + Baskicka + angličtina/francouzština/němčina Španělština + katalánština + angličtina/francouzština Španělština + galicijština + angličtina/francouzština/němčina/portugalština Španělština + araština (Occitan) + angličtina/francouzština Španělština + Valencijština + angličtina/francouzština	
	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk +1 další cizí jazyk	Španělština + angličtina + francouzština/němčina/italština	1-3
	1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka +1 cizí jazyk	Baskicko + angličtina/francouzština Katalánština + angličtina/francouzština	1-3
	ČESKÁ REPUBLIKA	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Francouzština + arabština/čínština/Dánština/nizozemština/angličtina/němčina/italština/japonsština/Korejština/polština/Portugalština/Vietnamsština
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka	Francouzština + alsaština/Baskicko/Breton/Catalan/Corsican/Kreol/Gallo/Melanesian/Mosellan/Occitan/Polynesian jazyky	1-3
ČESKÁ REPUBLIKA	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statusem úředního jazyka	Chorvatština + maďarština/srbština Chorvatština + Čeština	1-2 3

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Výuka prostřednictvím různých jazyků a příslušných úrovní ISCED			
	Jazykový status	Jazyky	ISCED úroveň
OC, MC, TR	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Italština + angličtina/francouzština/němčina/španělština	3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Italština + Francouzština/Friulian/němčina/Ladin/Slovinština	1-3
CY	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Řečtina + angličtina	1
LV	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Lotyština + angličtina/němčina	2,3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka	Lotyština + polština/ruština/ukrajinština	1-3
		Lotyština + Běloruština	1-2
		Lotyština + litevština	2,3
Lotyština + estonština	1		
LT	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Litevština + angličtina/francouzština/němčina	1-3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka	Litevština + Běloruština/polština/ruština	1-3
LU, CZ	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Lucemburština + němčina/francouzština	1-3
ČESKÁ REPUBLIKA	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Maďarština + angličtina/němčina	1-3
		Maďarština + čínština	1-2
		Maďarština + francouzština/italština/ruština/Slovensko/španělština	1-3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Maďarština + Boyash/Bulharština/Chorvatština/němčina/Řecko/polština/Rumunsko/Rumunsko/Srbština/Slovensko/Slovinština	1-3
MT	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Maltská + angličtina	1-3
ČESKÁ REPUBLIKA	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Holandština + angličtina	1-3
		Holandština + němčina	2,3
U NAS	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Němčina + Arab/Bosnian/Chorvatština/Srbština/Čeština	1-3
		Němčina + španělština	1-2
		Němčina + francouzština	1
		Němčina + čínština/polština	2
	1 státní jazyk + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Němčina + chorvatština (Burgenland Croatian)/Maďarština/Slovinština	1-2
PL	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Polština + angličtina/francouzština/němčina/italština/španělština	3
		Polština + ruština	2
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Polština + Kashubian/němčina	1-2
		Polština + Ukrajinština	1-3
		Polština + ruština	2
Polština + Běloruština	3		
PT	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Portugalština + francouzština	2,3
		Portugalština + angličtina	1-2
/R	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Rumunština + angličtina/francouzština/němčina/italština/portugalština/Španělština	3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Rumunština + Bulharština/Chorvatština/Čeština/němčina/Řecko/Maďarština	2,3
SI	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	italština/polština/Rusko/Srbština/Slovensko/Turecko/Ukrajinština	1-3
ČESKÁ REPUBLIKA	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Slovenština + angličtina/francouzština/němčina/italština/ruština/španělština	3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Slovenština + němčina/Římány/Rusyn	1-2
		Slovenština + Ukrajinština	1-3

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Výuka prostřednictvím různých jazyků a příslušných úrovní ISCED			
Jazykový status	Jazyky	ISCED úroveň	
FI	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Finština + angličtina/francouzština/němčina/ruština	1-3
		Finština + čínština/estonština/španělština	1-2
	1 jazyk státu + 1 neúzemní jazyk se statutem úředního jazyka	Finština + Sami	1-2
	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Finština + švédština	1-2
SE	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Švédština + angličtina	1-2
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka	Švédština + finština	1-2
	1 jazyk státu + 1 neúzemní jazyk se statutem úředního jazyka	Švédština + Sami	1
AL	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Albánština + italština	3
	1 jazyk státu + 1 regionální/menšinový jazyk bez statusu úředního jazyka	Albánština + řečtina/makedonština	3
BA	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?
CH	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Němčina + angličtina	3
		Francouzština + angličtina	3
	1 státní jazyk + 1 další státní jazyk	Francouzština + němčina Němčina + francouzština Italština + němčina Romansh + němčina	1-3
		Francouzština + italština Němčina + italština Němčina + Romansh	3
JE	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?
LI	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Němčina + angličtina	1-3
JÁ JSEM	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Černohorské + Angličtina	1 a 3
	1 regionální/menšinový jazyk se statutem úředního jazyka + 1 cizí jazyk	Albánština + angličtina	1
MK	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Makedonština + angličtina/francouzština	3
NE	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Norština + angličtina	2,3
		Norština + francouzština/němčina	3
RS	1 státní jazyk + 1 cizí jazyk	Srbština + angličtina/němčina/francouzština/italština/ruština/španělština	1-3
T.D.	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?	CO SE DĚJE?

Vysvětlivky

Viz vysvětlivky k obrázku B12.

V rámci země může být součástí různých programů CLIL jeden jazyk (viz Itálie, Maďarsko, Rakousko, Polsko, Rumunsko a Slovensko).

Poznámky pro jednotlivé země

Itálie: od roku 2010 se všichni studenti v posledním ročníku vyššího sekundárního vzdělávání museli naučit jeden nejazykový předmět prostřednictvím cizího jazyka. Ti, kteří jsou na „jazykové cestě“ se musí naučit jeden nejazykový předmět prostřednictvím cizího jazyka od věku 16 let a druhý nejazykový předmět prostřednictvím jiného cizího jazyka od věku 17 let.

Lucemburk: výuka je poskytována v jiném než lucemburském jazyce, většinou ve francouzštině nebo němčině.

Maďarsko a Polsko: neexistují žádné předpisy týkající se jazyků pro CLIL. Údaje se týkají skutečného poskytování CLIL ve školním roce 2021/2022.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Slovenská republika: předpisy týkající se jazyků pro CLIL se vztahují pouze na základní vzdělávání. Údaje o úrovni vzdělání nad úrovní základního vzdělávání odkazují na skutečné poskytování CLIL ve školním roce 2021/2022.

Švédsko: předpisy týkající se jazyků pro CLIL se vztahují pouze na základní a nižší sekundární vzdělávání. Údaje se týkají pouze těchto dvou úrovní. CLIL ve vyšším sekundárním vzdělávání může existovat, ale není regulován.

Černá Hora: údaje se týkají pilotního projektu CLIL.

UZNÁNÍ

EVROPSKÁ VÝKONNÁ AGENTURA PRO VZDĚLÁVÁNÍ A KULTURU

Platformy, studie a analýzy

Místokonání: du Bourget 1 (J-70 – Unit A6) B-
1049 Brusel

([HTTPS://eurydice.eacea.ec.europa.eu/](https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/))

Správa editoru

Petr Birch

Autoři

Nathalie Baïdak (koordinace), Isabelle De Coster a Daniela Kocanova

Přispěvatelé z jiných orgánů EU

Oddělení F.5 Eurostatu: Vzdělávání, zdraví a sociální ochrana: Malgorzata Stadnik a Marco Picciolo (podpora
databáze Eurostatu pro výuku cizích jazyků)

Externí odborník

Christian Monseur, Liègeská univerzita (PISA a TALIS data extrakce a výpočty)

Grafika a rozvržení

Patrice Brelová

Koordinátor produkce

Gisèle De Lel

NÁRODNÍ JEDNOTKY EURYDICE

ALBÁNIE

Eurydice jednotka
Ministerstvo školství a sportu
Rruga e Durrësit, č. 23
1001 Tiranë
Příspěvek oddělení: Egest Gjokuta

RAKOUSKO

Eurydice-Informacestelle
Bundesministerium für Bildung, Wissenschaft und Forschung,
Německo
ABT. Bildungsstatistik und –monitoring
Minoritenplatz 5
1010 Wien
Příspěvek oddělení: Alexandra KristinaR-Wojnesitz (externí
expertka)

BELGIE

Unité Eurydice de la Communauté française
Ministère de la Fédération Wallonie-Bruxelles
Administrace Générale de l'Enseignement
Avenue du Port, 16 – Předsednictvo 4P03
1080 Bruxelles
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

Eurydice Vlaanderenová
Departement Onderwijs en Vorming/
Pomoc Strategische Beleidsondersteuning
Hendrik Consciencegebouw 7C10
Koning Albert II-laan 15
1210 Brussel
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

Eurydice-Informationsstelle der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Ministerium der Deutschsprachigen Gemeinschaft
Fachbereich Ausbildung und Unterrichtsorganizace
Gospertstraße 1
4700 Eupen
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

BOSNA A HERCEGOVINA

Ministerstvo pro občanské záležitosti
Sektor vzdělávání
Trg BiH 3
71000 Sarajevo
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

BULHARSKO

Eurydice jednotka
Centrum rozvoje lidských zdrojů
Oddělení výzkumu a plánování vzdělávání
15, Graf Ignatiev Str.
1000 Sofie
Příspěvek oddělení: Marchela Mitová a Nikoleta Hristová

CHORVATSKO

Agentura pro mobilitu a programy EU
Frankopanska 26
10000 Záhřeb
Příspěvek oddělení: Maja Balen Baketa a Ana Dragičevićová

KYPR

Eurydice jednotka
Ministerstvo školství, kultury, sportu a mládeže
Kimonos a Yououkydidou
1434 Nikósie
Příspěvek oddělení: Christiana Haperiová;
experti: Dr. Angeliki Constantinou-Charalambous (inspektor
angličtiny, Katedra středního všeobecného vzdělávání),
Dr. Sophia Ioannou Georgiou (hlavní referentka pro vzdělávání,
oddělení primárního vzdělávání, ministerstvo školství, sportu a
mládeže)

ČESKO

Eurydice jednotka
Česká národní agentura pro mezinárodní vzdělávání a výzkum
Dům zahraniční spolupráce
Na Poříčí 1035/4
110 00 Praha 1
Příspěvek oddělení: Jana Halamová, Radka Topinková;
experti: Eva Tučková, Marie Černíková

DÁNSKO

Eurydice jednotka
Ministerstvo vysokoškolského vzdělávání a vědy

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Dánská agentura pro vysokoškolské vzdělávání a vědu
Haraldsgade 53
2100 Kodaň Ø

Příspěvek oddělení: Ministerstvo vysokoškolského vzdělávání a vědy a Ministerstvo dětí a vzdělávání

ESTONSKO

Eurydice jednotka
Ministerstvo školství a výzkumu
Munga 18
50088 Tartu

Příspěvek oddělení: Inga Kukk, Pille Põiklik, Ministerstvo školství a výzkumu

FINSKO

Eurydice jednotka
Finská národní agentura pro vzdělávání
Po Box 380
00531 Helsinky

Příspěvek oddělení: Zástupci finské národní jednotky: Tiina Komppa (Senior Specialist) Janne Loisa (Senior Specialist) Petra Packalén (Senior Adviser, Education)

EDUFI předmět specialisté: Minna Bálint (Senior Adviser, Education); Kati Costiander, (senior poradce, vzdělávání); Nina Eskola (projektová manažerka); Anu Halvari (senior poradce, vzdělávání); Annamari Kajasto (starší poradce, vzdělávání); Katri Kuukka (Senior Adviser, Education); Olli Määttä (starší poradce, vzdělávání); Yvonne Nummela (starší poradce, vzdělávání); Susanna Rajala (Senior Adviser, Education)

FRANCIE

Unité française d'Eurydice

Ředitelství pro hodnocení, prognózy a monitorování výkonnosti (DEPP)

Ministerstvo školství a mládeže
61–65, rue Dutot
75732 Paříž Cedex 15

Příspěvek oddělení: Françoise Parillaud (odborník), Anne Gaudry-Lachet (Eurydice Francie)

NĚMECKO

Eurydice-Informationsstelle des Bundes
Deutsches Zentrum für Luft- und Raumfahrt e. V. (DLR)
Heinrich-Konen Str. 1
53227 Bonn

Eurydice-Informationsstelle der Länder im Sekretariat der Kultusministerkonferenz
Taubenstraße 10

10117 Berlín

Příspěvek oddělení: Tomáš Eckhardt

ŘECKO

Řecká jednotka Eurydice
Ředitelství pro evropské a mezinárodní záležitosti
Generální ředitelství pro mezinárodní a evropské záležitosti,
Řecká diaspora a mezikulturní vzdělávání
Ministerstvo školství a náboženských záležitostí
37 Andrea Papandreou Street (Úřad 2172)
15180 Amarousion (Attiki)

Příspěvek oddělení: Georgia Fermeli (poradce A' pro vědu) a Thalia Chatzigiannoglou (poradkyně B' cizích jazyků), Institut pro vzdělávací politiku

MAĎARSKO

Maďarská jednotka Eurydice
Vzdělávací orgán
19–21 Maros Str.
1122 Budapešť

Příspěvek oddělení: Róza Szabó (odborník, vzdělávací orgán); Sára Hatony (NU)

JÁCELAND

Eurydice jednotka
Ředitelství pro vzdělávání
Víkurbvarf 3
203 Kópavogur
Příspěvek oddělení: Hulda Skogland

IRSKO

Eurydice jednotka
Ministerstvo školství a dovedností
Mezinárodní sekce
Ulice Marlborough
Dublin 1 – DO1 RC96
Příspěvek oddělení: Maria Loriganová a Pádraig MacFhlannchadha

ITÁLIE

Jednota italiana di Eurydice
Další podrobnosti o zařízení Istituto Nazionale di Documentazione, Innovazione e Ricerca Educativa (INDIRE)
Agenzia Erasmus+
C. Lombroso 6/15
50134 Firenze

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Příspěvek oddělení: Simona Baggianiová;
expert: Diana Saccardo (Dirigente tecnica, Ministero dell'Istruzione e del Merito)

Velká Siege Road
Floriana VLT 2000
Příspěvek oddělení: Jeannine Vassallo

LOTYŠSKO

Eurydice jednotka
Státní agentura pro rozvoj vzdělávání
Ulice 1 (5. patro)
1050 Riga
Příspěvek oddělení: Rita Kursiteová

ČERNÁ HORA

Eurydice jednotka
Vaka Djurovica bb
81000 Podgorica
Příspěvek oddělení: Divna Paljevic z zkušebního centra a Fadila Kajevic z Úřadu pro vzdělávací služby

LICHTENŠTEJNSKO

Informace o Eurydice
Schulamt des Fürstentums Lichtenštejnsko
Austrasse 79
Pošta 684
9490 Vaduz
Příspěvek oddělení: Belgin Amann, oddělení Eurydice, Úřad pro vzdělávání Lichtenštejnska; Barbara Ospelt-Geiger, expertka, Úřad pro vzdělávání Lichtenštejnska

NIZOZEMSKO

Eurydice Nederlandová
Ministrie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Directie Internationaal Beleid
Rijnstraat 50
2500 BJ Den Haag
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

LITVA

Eurydice jednotka
Národní agentura pro vzdělávání
K. Kalinausko ulice 7
03107 Vilnius
Příspěvek oddělení: Eglė Petronienė a Beata Valungevičienė (externí odborníci)

SEVERNÍ MAKEDONIE

Národní agentura pro evropské vzdělávací programy a mobilitu
Boulevard Kuzman Josifovski Pitu, č. 17
1000 Skopje
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

LUCEMBURSKO

Unité nationale d'Eurydice
ANEFORÉ ASBL
eduPôle Walferdange
Bâtiment 03 – étage 01
Trasa de Diekirch
7220 Walferdange
Příspěvek oddělení: Claude Sevenig (Ministère de l'Éducation nationale, de l'Enfance et de la Jeunesse (MENJE) – Service des relations internationales), Nevena Zhelyazkova (MENJE – Service de coordination de la recherche et de l'innovation pédagogiques et technologiques (SCRIPT) – Division d'itément de données sur la qualité de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative) a Annick Bartocci (MENJE – Service de l'encadrement et de l'offre scolaire et éducative)
L'enseignement secondaire (ES)

NORSKO

Eurydice jednotka
Ředitelství pro vysokoškolské vzdělávání a dovednosti
Postboks 1093,
5809 Bergen
Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

MALTA

Ministerstvo školství, sportu, mládeže, výzkumu a inovací

POLSKO

Polská jednotka Eurydice
Nadace pro rozvoj vzdělávacího systému
Aleje Jerozolimskie 142A
02–305 Warszawa
Příspěvek oddělení: Beata Płatos-Zielińska; národní odborníci: Agata Gajewska-Dyszkiewicz, Katarzyna Paczuska (Výzkumný ústav)

PORTUGALSKO

Portugalská jednotka Eurydice
Generální ředitelství pro vzdělávání a vědeckou statistiku
To je v pořádku. 24 de Julho, 134

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

1399–054 Lisabon

Příspěvek oddělení: Isabel Almeida a Margarida Leandro ve spolupráci s generálním ředitelstvím pro vzdělávání; externí odborníci: Helena Peralta a Joana Viana (Univerzita v Lisabonu)

RUMUNSKO

Eurydice jednotka

Národní agentura pro programy Společenství v oblasti vzdělávání a odborného vzdělávání

Universitatea Politehnică București

Biblioteca Centrală

Splaiul Independenței, č. 313

Sektor 6

060042 București

Příspěvek oddělení: Veronica – Gabriela Chirea ve spolupráci s odborníky: Manuela Delia Anghel (Ministerstvo školství), Rodica Diana Cherciu (Ministerstvo školství) a Ciprian Fartușnic (Národní centrum pro politiku a hodnocení ve vzdělávání – oddělení výzkumu ve vzdělávání)

SRBSKO

Eurydice Unit Srbsko

Nadace Tempus

Zabljacka 12

11000 Bělehrad

Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

SLOVENSKO

Eurydice jednotka

Slovenská akademická asociace pro mezinárodní spolupráci

Křížkova 9

811 04 Bratislava

Příspěvek oddělení: Marta Čurajová

SLOVINSKO

Ministerstvo školství, vědy a sportu

Ministrstvo za izobrazevanje, znanost ve sportu

Oddělení rozvoje a kvality vzdělávání

Eurydice Slovinsko

Masarykova 16

1000 Lublaň

Příspěvek oddělení: Saša Ambrožič Deleja

ŠPANĚLSKO

Institut Nacional de Evaluación Educativa (INEE)

Ministerio de Educación y Formación Profesional

Paseo del Prado 28

28014 Madrid

Příspěvek oddělení: Eva Alcayde García, Juan Mesonero Gómez a Jaime Vaquero Jiménez. Příspěvek autonomních společenství/měst: Manuel Sáez Fernández (Andalucía); José Calvo Dombón a Óscar Sánchez Estella (Aragón); Carlos Duque Gómez (Canarias); María Pilar Martín García a Clara Sancho Ramos (Castilla y León); María Isabel Rodríguez Martín (Castilla-La Mancha); Montserrat Montagut Montagut (Cataluña); Roberto Romero Navarro (Comunidad Valenciana); María Guadalupe Donoso Morcillo a Myriam García Sánchez (Extremadura); Iván Mira Fernández (Galicie); David Cervera Olivares a Gretchen Dobrott Bernard (C. de Madrid); Cristina Landa Gil (C.F. de Navarra); Maite Ruiz López (País Vasco); Antonio Coronil Rodríguez (Ceuta).

ŠVÉDSKO

Eurydice jednotka

Univerzita- och högskolerådet/

Švédská rada pro vysokoškolské vzdělávání

Rámeček 4030

171 04 Solna

Příspěvek oddělení: společná odpovědnost

ŠVÝCARSKO

Eurydice jednotka

Švýcarská konference kantonálních ministrů školství (EDK)

Špindlerův Mlýn

3001 Bern

Příspěvek oddělení: Alexander Gerlings

TÜRKIYE

Eurydice jednotka

MEB, Strateji Geliştirme Başkanlığı (SGB)

Eurydice Türkiye Birimi, Merkez Bina 4. Kat

B-Blok Bakanlıklar

06648 Ankara

Příspěvek oddělení: Osman Yıldırım Uğur; expert: Dr. Cem Balcıkanlı

Navázání kontaktu s EU

OSOBNĚ

V celé Evropě existují stovky místních informačních center EU.

Adresu nejbližšího centra naleznete na adrese: https://europa.eu/european-union/contact_en

TELEFONICKY NEBO E-MAILEM

Europe Direct je služba, která odpovídá na vaše otázky týkající se Evropské unie. Můžete se obrátit na tuto službu: --- pomocí bezplatného telefonu: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří provozovatelé mohou účtovat za tato volání),

— na následujícím standardním čísle: +32 22999696, nebo

— elektronickou poštou prostřednictvím: https://europa.eu/european-union/contact_en

Hledání informací o EU

ON-LINE

Informace ve všech úředních jazycích Evropské unie jsou k dispozici na internetových stránkách Evropa: europa.eu

PUBLIKACE EU

Publikace EU můžete stáhnout nebo objednat na stránkách EU Bookshop na adrese: <https://op.europa.eu/en/web/general-publikace/publikace>.

Více kopií bezplatných publikací lze získat kontaktováním Europe Direct nebo vašeho místního informačního střediska.

(viz https://europa.eu/european-union/contact_en).

PRÁVO EU A SOUVISEJÍCÍ DOKUMENTY

Pokud jde o přístup k právním informacím z EU, včetně všech právních předpisů EU od roku 1951, ve všech úředních jazykových verzích, přejděte na EUR-Lex na adrese: <https://eur-lex.europa.eu/>

OTEVŘENÁ DATA Z EU

Portál veřejně přístupných dat EU (<https://data.europa.eu/en>) poskytuje přístup k datovým souborům z EU. Data mohou být stažena a znovu použita zdarma, a to jak pro komerční, tak pro nekomerční účely.

Klíčové údaje o výuce jazyků ve školách v Evropě – vydání 2023

Eurydice zpráva

Vydání klíčových údajů o výuce jazyků ve školách v Evropě z roku 2023 zobrazuje hlavní vzdělávací politiky týkající se výuky jazyků ve školách ve 39 evropských vzdělávacích systémech. Odpovídá na otázky týkající se počtu a rozsahu cizích jazyků studovaných studenty, doby výuky zaměřené na výuku cizích jazyků, jazykové podpory poskytované nově příchozím migrujícím studentům, nadnárodní mobility učitelů cizích jazyků a mnoha dalších témat.

Zpráva obsahuje 51 ukazatelů, které jsou uspořádány v pěti různých kapitolách: Kontext, organizace, účast, učitelé a výukové procesy. K vytvoření ukazatelů byly použity různé zdroje, mezi něž patří síť Eurydice, Eurostat a mezinárodní průzkumy PISA a TALIS vypracované OECD. Údaje Eurydice se týkají všech zemí Evropské unie, jakož i Albánie, Bosny a Hercegoviny, Švýcarska, Islandu, Lichtenštejnska, Černé Hory, Severní Makedonie, Norska, Srbska a Turek.

Úkolem sítě Eurydice je pochopit a vysvětlit, jak jsou různé evropské vzdělávací systémy organizovány a jak fungují. Síť poskytuje popisy vnitrostátních vzdělávacích systémů, srovnávací studie věnované konkrétním tématům, ukazatelům a statistikám. Všechny publikace Eurydice jsou k dispozici zdarma na internetových stránkách Eurydice nebo v tištěné podobě na vyžádání. Cílem Eurydice je podporovat porozumění, spolupráci, důvěru a mobilitu na evropské i mezinárodní úrovni. Síť se skládá z národních jednotek umístěných v evropských zemích a je koordinována Evropskou výkonnou agenturou pro vzdělávání a kulturu (EACEA).

Další informace o Eurydice naleznete na: <https://eacea.ec.europa.eu/national-policies/eurydice/>

ISBN 978-92-9488-107-6

doi:10.2797/529032